

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Opera S. Matris Teresae De Iesu Carmelitarum Discalceatorum et Discalceatarum Fundatricis

In duas partes distincta

Continens I. Viam Perfectionis. II. Castellum Animæ siue septem
Mansiones. III. Exclamationes, vel Meditationes animæ ad Deum suum ...

Teresa <de Jesús>

Coloniæ Agrippinæ, Anno M.DC.XXVII.

II. Tractatus, Castellvm Animæ, siue Septem Maniones, dictus.

urn:nbn:de:hbz:466:1-37994

TRACTATUS,
CASTELLVM ANIMAE
 VEL
 SEPTEM MANSIONES
 DICTVS,

*A S. Matre Teresa de Iesu, in usum suarum
 Monialium conscriptus.*

S. M. TERESÆ DE IESV
 AD LECTOREM PRÆLOQVIUM.

Enter ea quæ mihi Superiores mandarunt, pauca sunt, quæ adeo mihi ad adimplendum difficilia fuere, atque modò est, aliquid de oratione conscribere: tum quòd mihi ad hoc faciendum Dominus spiritum vel animum dare non videatur; tum quòd, iam inde à trimestri, caput meum ita perturbatum ac debile fuerit, ut vix ea quæ scriptu per necessaria sunt, queam conscribere. Sed, cum non ignorem, eam obedientiæ vim esse, ut etiam quæ factu impossibilia videntur, leuia ac facilia reddere, ac velut complanare soleat; voluntas hoc quàm libentissimè exequi & aggredi statuit, tametsi natura & exterior homo ab hoc ipso maximè alienus, ac propterea non parum affligi videatur. Neque enim tantum adhuc mihi Dominus robur dedit, ut istos cum assidua inualetudine & infirmitate, nec non diuersorum generum occupationibus confictus, sine magna illius repugnantia ac contradictione queam sustinere. faciat id ille, qui alia longè difficiliora, quòd mihi gratiam faceret, facere est dignatus; in cuius etiam misericordia confido. Credo equidem, me non multo plura, quàm aliis in rebus quas iussa sum scribere, dixi, in hac posse dicere: imò verò timeo, ne penè omnia eadem sint cum iis quæ dixi aliàs. Nam si cui aures, quæ verba quædam proferre docentur, plura proferre

neque

*Quam in-
 uita ad hanc
 scripturam
 S. M. des-
 cendat.*

S.
Theresia

Opera

IV VI
17

*Submittit
se iudicio
superiorū
Ecclesie.*

nequeunt quàm doceantur vel audiant, atque hæc ipsa creberrimè
reperunt; eodem planè modo mihi vsu venit. Vnde, si me Domi-
nus aliquid noui & inauditi proferre & depromere voleret, man-
stas illius id mihi suggereret, aut mihi in memoriam reuocare di-
gnabitur id, quod alias dixi: nam vel hoc ipsum mihi satis fore
quod memoria mihi modo ita vacillet, vt etiam gauderem si
nulla referre & repetere rectè possem eorum, quæ bene à me ali-
dicta fuisse dicebantur, quæ per se fortasse intercidere-
hæc quidem mihi Dominus concesserit, equidem non parum
inde lucri capiã, quòd, quò meis Superioribus obediam, in-
defatigem, capitisque tormentum adaugeam, esto exijs qua-
ctura sum, nullus ad alios fructus sit peruenturus. Vnde habet
na die, Dominica inquam SS. Trinitatis, anno millesimo qua-
gentesimo septuagesimo septimo, in hocce S. Iosephi Ordine
Carmelitani, in ciuitate Toletana erecto monasterio, (vbi in pe-
sentiarum ago) obedientiam adimplere, & quod iussa sum, ego
qui incipio; in omnibus verò quæ dictura sum, iudicio & cen-
ræ me subiectioni illius qui eadem me scribere mandauit; qui
viri sunt eruditione non vulgari. Si quid porro dixerò, quod do-
ctrinæ Ecclesiæ Catholicæ ac Romanæ non per omnia conueni-
me sit, ex ignorantia, non ex malitia, dictum id erit. Hoc quod
certò & indubitatè credi potest, temper me ei subiectam fuisse
&, per Dei bonitatem, subiectam fore, & etiamnum subiectam
esse sit ipse in æternum benedictus & glorificatus in facili
Amen.

*Cur ipsa
hæc iussa
sit scribere.*

Qui verò hæc me scribere iusserunt, mihi dixere, cum hocce
Ordinis B. Mariæ de Monte Carmelo monasteriorum Monachis
opus habeant aliquo, qui ipsis nonnulla circa orationem diuina
ac controuersias enucleet, visum sibi esse, fore vt mulieres ma-
liorem melius intelligant, &, quoniam me diligunt, melius
profint quæcumque ego iis dixerò; ac proinde putare se, si
in medium de hac materia attulero, id non inutile, sed opor-
pretium fore. Atque ideo in iis quæ hic tractabo, ad ipsas tenen-
nè conuertam; tum quod stolidum ac ridiculū mihi videatur, no-
gitare, hæc etiam alijs personis vsui & commodo esse posse. No-
mis quàm magnam sanè mihi Dominus fecerit gratiam, si
aliquo

aliqua ipsarum inde proficiat, quo ipsum vel aliquantulum dilaudet ac sanctificet. Nouit porro Maiestas eius, aliud me non intendere, nec spectare. Ceterum certissimum & euidentissimum est, ipsas, si quando quid bene & oportune hic dictum erit, facile intellecturas, id meum non esse, nec à me proficisci, (cùm sic de me opinandi nulla ratio subsit) sed quòd tam tenui sim ingenio, & ad similem materiam tractandam adeò parum apta, vt, nisi Dominus pro sua benignitate ac misericordia hosce in me defectus suppleat, nihil omnino possim.

MANSIO PRIMA.

Duo haec complectitur Capita.

CAPVT I.

AGIT DE ANIMARVM NOSTRARVM PVLCHRITVDINE ET dignitate. Similitudinem quamdam adfert, è qua illa intelligatur. Adhac ostendit, quantum ex eo quod illum intelligamus, donaq; & gratias quas à Deo recipimus cognoscamus, boni ac commodi consequi possimus. Denique demonstrat, Castelli huius portam esse orationem.

CVM Dominum rogarem, vt pro me ipse loqueretur, quòd ipsa nihil bene dicere possem, neu quomodo adimplere incipiam id quod iussa sum facere, nossem, illo suggerente, mihi occurrit, id quod in praesentiam dicam, vt aliquo solido fundamento reliqua quae post dicturam sum, superstruantur. Quod est, considerare & imaginari, animam nostram velut castellum esse, è solido quodam adamante, aut lympidissimo crystallo constructum & concinnatum, cuius multa sint habitacula & diuersoria, quemadmodum & in caelo mansiones multae & variae sunt. Etenim, si bene rem consideremus, rarissimae, anima iusti aliud nihil est, quam paradus quidam, in qua qui Dominus ipse est deliciatur, & voluptates suas capit. Quod cùm ita esse vobis appareat, quale ergo sit oportet, cubiculum, in quo tam potens, sapiens, mundus, omnibusq; bonis adeò plenus, Rex sese oblectat & commoratur? Equidem nihil inuenio, quo cum ingentè animae pulchritudinè, immensamq; eiusdem amplitudinem queam comparare. Et sanè humanus intellectus, quantumlibet acutus & perspicax, vix potest comprehendere; quemadmodum nec eo pertingere potest, vt perfectè Deum consideret aut comprehendat,

S. M. Teresa Opera.

x

cùm

S.
Theresia

Opera
N VII
162

cum ipsemet nos ad suam nos imaginem & similitudinem creatus sit. Itaque si hoc ita se habeat, (vbi reuera se habet) non est, qui in castelli huius pulchritudinem comprehendere volendo, nos torqueamus, aut magnoperè laboremus. Nam tametsi talis inter castellum hoc & Deum sit differentia, qualis inter Creatorem & creaturam (cum non nisi creatura sit) satis tamen est, ad ingentem animæ dignitatem & pulchritudinem intelligendam, ipsammet diuinam Maiestatem, ipsam ad imaginem suam conditam esse. Non parua sanè mētē confusio est, quòd nostrâ culpâ nos ipsas minimè intelligamus. Quod intolerabilis stupor esset, carissimæ, si quispiam, interrogatus quomodo seipsum ignoraret, aut quæ eum patria produxisset. Sanè si hoc in signis quidam & bestialis stupor foret, is indubiè incomparabilior & intolerabilior in nobis est, dum scire negligimus, eoque quod agimus, sed corporeis hisce negotijs nos applicamus; & sic rudè quomodo scimus, nos animam habere, nimirum tantum quia id ex aliis diuimus, & fides nos ipsum docet. Rarò saltem consideramus, quomodo aut qualia in anima illa esse queant bona, aut quis ipsam inhabitantem, & quod illius sit pretium aut dignitas. itaque nullam aut certe vultu nentem, in illius pulchritudine omnimodis conseruanda operam diligentiam adhibemus; cum illa omnis non nisi circa extrinsecum vultum exteriorum castelli huius ambitum, corpora hæc videlicet terrena, consistat.

Anima ad
Dei simili-
tudinem
condita est.

Hominum
stupor in a-
nima rebu.

Omnes di-
uinas gra-
tias nemo
intelligere
potest.

Imaginemur igitur ac consideremus, castellum hoc (vbi iam supra sinuauimus) diuersa habere habitacula & mansiones, quorum in alia loca alia infernè sunt, alia item ad latus; in illorum autem omnium in medio, præcipuum & primarium cubiculum esse, in quo inter Deum animam secretissima negotia, maxime que arcana pertractantur. Vos similitudinem vobis meritis imprimatis, & ad ipsam reflectimini; nam forsitan Domino placebit, vt eius ad miniculo aliquo illarum gratiarum, quas Deus in anima operari dignatur, ac quomodo illarum sit discrimen, quousque quidem id possibile esse intelligere declarare possim; nam vt quis eas omnes intelligat, omnino impossibile est (tam eæ multæ & variæ sunt) multo minus aliquis qui non probus est, atque ego sum. Propterea non exigua vobis contentio erit, si quando vos Dominus eas intelligere faciet, (quod sanè possibile est;) quibus verò hæc is gratiam negaturus est, magnam illius gratiæ laudandæ de prædicandæ que hinc occasionem sument. Nam illarum eorum quæ in cælo sunt, & eorum quibus Sancti illic fruuntur, ratio nullum prorsus nobis damnum adfert; imò verò vt exultemus, & ipsam, quo illi iam fruuntur, consequi etiam allaboremus, &

estita quoque nobis minimè nocebit, considerare, fieri posse, vt Deus adeo potens se vermiculis quibusdam tam foetidis in hoc exilij loco comunicet, ac familiarem reddat, eosq; bonitate tam bona & misericordiae adeo immensa diligit. Equidem mihi persuadeo, illum, cui nocumento erit intelligere, fieri posse, vt Deus isthoc in exilio hanc suis gratiam praestet, parum tum humilitatis, tum amoris in proximum, habere. Alioquin, qui fieri posset, non magnopere nos gaudere, videndo, Deum id genus gratias cuidam è fratribus nostris conferre, cum hoc non impediat, quominus & nobis eas conferat, & sua Maiestas illius magnalia cui libet passim manifestet. Nam aliquando ideo tantum id faciet, vt haec omnibus patefaciat ac manifestet, quemadmodum de caeco nato, cui oculos restituit, ipsemet percontantibus Apostolis, num ob peccata ipsius, an parentum, haec ei caecitas immissa esset, respondit. Vnde interdum haec gratias confert, non tam, quod sanctiores sint hi quibus eas confert, illis quibus eas negat; quam vt magnitudo ipsius hominibus innotescat, (vti in Apostolo Paulo & S. Maria Magdalena factum esse constat) nosque ipsum in creaturis suis laudemus ac celebremus. Dicat forsitan aliquis, haec exotica & impossibilia videri, bonumque esse, nullum paruulis & infirmis scandalum dari. Sed respondeo, minus damni secuturum ex eo quod tales haec non credant, & velut impossibilia ducant, quam ex eo quod illorum, quibus eas Dominus faciet, qui que propterea deluciosè letabuntur, seque ipsos ad eum, qui tantam secum misericordiam fecit, (cum tanta illius potentia sit ac maiestas) magis amandum extimulabunt, consulere commodo ac profectui negligamus. Quanto verò magis hoc me facere oportet, quod cum talibus me loqui sciam, à quibus tale periculum timendum non est; eò quod norint & credant, etiam multo maiora Deum amoris signa & argumenta ostendere? Hoc scio, eum qui hoc minimè credet, etiam id per experientiam & re ipsa non percepturum: nullum quippe Deus operibus suis terminum aut mensuram statui amat. Quapropter, carissimæ, quas Dominus hac via non conducet nunquam vobis id eueniat rogo.

Vt ergo ad pulchrum & amœnum castellum nostrum reuertamur, videndum iam nobis est, quo in ipsum modo intrare poterimus. Videbor fortassis quid stultum & extra propositum loqui: nam si castellum hoc, anima nostra est, certum est, nullum ad eam aditum patere, cum ipsamet castellum sit: perinde ac stolidū foret alicui dicere, locum illū vt ingredere, in quo iam de facto versatur. Sed noueritis oportet, magnā esse inter vnū versari, & alterum differentiā: multæ quippe sunt animæ, quæ in circuitu & ambitu castelli solū versantur (vbi nominatim sunt illi qui ipsū custodiunt & excubitores) quiq; de introgrediēdo multū non laborant,

*Magnalia
sua vt Deus
manifestet,
aliquando
gratiam
facit.*

*Quomodo
in castellū
patens ad-
itus.*

S.
Theresia

Opera
N VII
164

& quid in tam pretioso loco rerum contineatur, aut quidquam intrare
gat, neu quot aut quæ habitacula mansionesque comprehendat, agno-
rant. Legeritis iam (non dubito) in nonnullis libris, de orandi modo-
gentibus, animæ piæ passim consuli, ut ad seipsam introgrediatur. Denique
hoc ipsum est, de quo hîc loquor. Monita pridem ex ore viri cum præcipue
eruditi intellexi, animas quæ se in oratione minimè exercent, admodum
corporis paralyti aut apoplexia tacti esse; quod, tametsi pedes & manus
habeat, ipsas tamen mouere nequit; hinc illas perfimiles esse. Adhuc
animas, admodum infirmas & rebus exterioribus ita affixas, nullo ut
ad seipsam introgredi nequeant; eo quod consuetudo semper cum
mibus ac bestiis, quæ circum castellum sunt, agendi, quam inducunt
ipsis iam irradicata & insculpta est, ut ipsis bestiis iam similes factæ
larum naturam induisse videantur. Et, esto natura & origine ita firmo-
biles, ut non nisi cum solo Deo eas decere possit conuersatio, nullatenus
tamen hoc ipsis potest persuaderi. Quare si huiusmodi animæ ingens
miseriam suam intelligere, eique remedium adhibere non fatigantur,
instar statuarum salis manebunt, quod caput ad seipsas non reuer-
tant; quemadmodum & vxori Lot contigit, quia caput circumuolutum
respexit.

Anima orationem non exerceat, est velut paralytico.

Oratio, castelli huius est porta.

Qua oratio dicitur oratio mentalis.

Quamobrem, quantum ipsa possum intelligere, porta quæ in
castellum hoc intratur, oratio est & consideratio: quo nomine ratio-
tionem vocalem intelligo, quàm mentalem; ut enim oratio bona sit, quæ
consideratione fiat oportet; quia quæ non aduertit, quicum loquatur
quid petat, & quis sit ipse petens, & à quo petatur, quantum cuius
bia moueat, vix orationis nomen meretur. Nam esto interdum talis
ratio dici queat, quamuis adhuc quæ dixi, non aduertat, id inde fit, quia
hanc attentionem iam semel antè habuit. sed, qui ita cum Dei mente
loqui consuevit, tamquam si seruum suum alloqueretur, nullatenus
reflecat ac videat, malenè loquatur, sed, quidquid in buccam venit,
quod iam memoriter tenet, ut etiam alias postea ipsum repetere possit
effutiat, hanc orationis nomine non dignor, & non permittat Deus,
lus ut Christianus hoc orationem modo instituat. Inter vos namque
rissimæ, nullam quæ sit huiusmodi, Deo dante, fore spero, quod huius
bilem de rebus interioribus, & ad animam spectantibus, identidem
gendi consuetudinem habeatis; quæ quidem optima est ratio, ad in-
lem bestialitatem non incidendum.

Itaque, cum animabus istis claudis & mancis non sit nobis seruum
quæ (nisi Dominus ipse iusserit ut exsurgant, quemadmodum olim
guidum illum ad piscinam, qui octo & triginta ipsis annis ibi iacebat
surgere iussit) satis infelices & miseræ sunt, magnoque in periculo

stantur: sed cum alijs animabus, quæ in Castellum tandem aliquando intronituntur. nam, etsi adhuc in mundanarum turbarum medio versentur, ipsæ etiam innarent, bona subinde tamen desideria concipiunt, ut interdum, licet rariùs, Deo se commendent; & licet obiter tantum ac leuiter considerant quid sint; adhuc, subinde per mensem, orationem vocalem instituunt, quod cogitationem & animam mille negotiorum curis distractum habeant. Hoc ipsis penè commune & ordinarium est: nam rebus illis ita affixi & astricti sunt, ut, ubi illorum thesaurus est, illuc & cor ipsorum feratur. Quare nonnunquam apud se statuunt negotijs illis se exsoluere & expedire. Et sanè magni momenti res est, sui ipsorum cognitio, ac videre quod non recta incedant, ut sic ad castelli portam tandem pertingant. Vnde tandem in primas extimasque mansiones infernas ingrediuntur; sed simul cum ipsis, tot reptilia & vermes subeunt, ut nec castelli ipsos videre pulchritudinem sinant, nec quietem vllam indulgeant. Multum scilicet præstant, quod etiam intrauerint.

Videbitur hoc fortasse vobis, carissimæ, valdè impertinens, quod, (quæ Dei benignitas) de numero illarum non sitis. Sed patienter ferte me: neque enim aliter vobis exponere & declarare interiora quædam orationis mysteria, prout quidem ego illa intelligo, nisi hac ratione & modo, possem: & adhuc det Deus, ut vel sic aliquid dicere valeam; quod enim declarare vobis hæc cupio, perdifficile & obscurum est, nisi aliquam eius habeatis experientiam. quæ si adsit, videbitis, non posse fieri minùs, quam obiter sic tangere ea, quæ Dominus misericordia sua faciat, ut nos minimè tangerent.

CAPVT II.

OSTENDIT, QUAM FOEDA RES SIT ANIMA IN MORTALI peccati statu agens; & quomodo Dominus cuidam aliquid quoad hoc indicare & patefacere voluerit. Agit præterea obiter de sui ipsius cognitione. Est autem caput hoc cum primis vile, quod notabilia quadam puncta contineat demum declarat, quomodo mansiones hæc intelligendæ sint.

A Nequam verò vlteriùs progrediar, velim consideretis, quam informe & triste spectaculum erit, splendidum hoc & pulchrum ad eò castellum, hanc Orientalem gemmam, hanc vitæ arborem, in ipsis vitæ aquis (Deo inquam) plantatam, in mortale aliquod crimen prolapsam videre. Nullæ sunt tenebræ adeo tenebræ, nulla caligo tam caliginosa & atra, ut talis anima his non sit tetrior & obscurior Plura hac de re scire non curetis, quàm, quod, etsi idem sol, qui antea ita ipsam illustrabat & insigniebat, adhuc in animæ illius centro sit; ita tamen ibi sit, quasi non esset, nihil scilicet ut de illius lumine ipsa participare possit,

Mundani
quomodo
tandem in-
tra castellum
hoc admittantur.

S.
Theresia

*Peccati
mortalis
damna.*

esto, ad illius Maiestate fruendum, adhuc tam apta & idonea sit, quam vitrum crystallinum, ut in sole splendeat. Proinde nulla omnino occurrat: atque inde fit, ut, quaecumque bona opera hoc in peccati mortali statu facit, nihil omnino ei, ad caelestem gloriam consequendam, conferat: nam quod à principio illo, quod est Deus, (à quo virtus nobilitatur, quod sit virtus) non procedant, sed ab illo nos sequestramus, ut illius grata esse non potest. cum illius qui letale peccatum committit, intentio demum sit, non tam Deo, quam dæmoni gratificari & placere: qui sicut ipsamet tenebrae est, ita & misera anima tota fit tenebrae ligata.

*Anima in
mortali a-
gentis status
cuiusdam
quomodo
indicans.*

Opera

N. VI
166

Equidem noui personam quamdam, cui Dominus declaratus est, quis animae foret status dum letaliter peccat. hæc dicebat: deri sibi, siquidem id homines intelligerent ac nossent, fore, ut si peccaret, tamen etiam grauissimas, ad occasiones peccandi, ipsam subire molestias ac mala oporteret. Vnde vehementer optabat, ut omnes qui in mundo sunt, id intelligerent: quod & videri velim, ac Deum studiosè enixeque rogare pro ipsa, ut in statu sunt, qui iam toti caligo & obscuritas facti sunt, uti & omnium operum. Nam quemadmodum omnes riuuli, à fonte pellucidissimo promanantes, clari quoque sunt & pellucidi; qualis haud dubie anima quæ in gratiæ statu est (inde namque fit, opera eius Dei & hominum oculis ita accepta esse, quod à fonte hoc vitæ procedant, in quo vitam ad instar arboris plantata est: neque enim virorem vllum, vel fructum haberet, nisi hinc ei prouenirent; nam hic eam sustentat, vique defatigetur, sed bonum continuò fructum adferat, efficit: hoc uerè quidquid ab anima, quæ culpam suam & demerito ab hoc fonte declinat, in quæ alia teterrima putidissimaque aqua sese transplantat, & currit ac fluit, ipsamet corruptio, horror & turpitudine est. Considerandum porro hic est, fontem hunc, & rutilantem hunc solem, qui in anima centro est, suum fulgorem & pulchritudinem, (quia intra ipsam semper est, nihilque illius pulchritudinem auferre & eripere potest) non amittere. at, si vitro Crystallino, ad solem exposito, nigerrimus quidam pannus oppandatur, certum est, solem, esto suos in hunc radios immittat, suam in vitro operationem & effectum non operaturum.

*Lux sem-
per in ani-
ma est.*

Considerate & noscite vos ipsas, o animæ Iesu Christi sanguine dempta, vestrique ipsarum vos misereatur, qui fieri potest, vos, cum intelligatis, operam non dare, ut isthoc à vitro crystallino velamentum auferatur? considerate, si vos hoc in statu mors occupet, fore, ut luce nunquam vobis exinde frui detur. Quam, o bone Iesu

deploranda res est, animam ab hac sequestrari & se moueri: quam destituta manent misera castelli habitacula? quã turbati sunt sensus? quæ non colluuiis in ijs uiuit? ipsa uero potentia, q̄ sunt uelut præfecti, castellani, æconomi, & promicondi, quanta in cæcitate agunt, quã dissolutè & libere feruntur? denique quem arbor fructum, nisi pro ratione fundi, in quo planta est, dæmone inquam, dare potest?

Audiui virum quemdam spiritualem dicentem, non tam mirari se ea quæ quis in peccato mortali existēs faciebat, quã in ea quæ non faceret. Pro sua nos Deus misericordia à tanto malo liberet: quamdiu enim hic uiuimus, nihil est quod hoc mali nomine queat appellari, quã hoc unum, eò quod mala æterna, nullum unquam finem habitura, nobis adferat. Hoc est, carissimæ, quod nos timere oportet, hoc quod nostris in orationibus à Deo petere: nisi enim ipse custodierit ciuitatē, in vanum laborabimus eã custodiēdo, cū ipsa simus uanitas. Dicebat insuper illa persona de qua supra, duo se emolumenta ē gratia, quam sibi Dominus hoc indicādo præstiterat, collegisse: Primò, maximum quemdam timorē, ne quando eum unquam offenderet; unde numquam nō eum rogabat, ne se in peccatum labi sineret, præsertim cum tam terribilia ex eo uideret damna pullulare. Deinde speculum quoddam ad humilitatem, cū uideret, omne quod agimus bonum, suum nō à nobis ipsis, sed à fonte illo, iuxta quem hæc animarum nostrarum arbor plātata est, & à sole illo, qui operibus nostris calorem afflat, principium habere. Aiebat, ita sibi clarè hoc representatum esse, ut, cū aut ipsa aliquod bonum faceret, aut fieri ab alio uideret, ad illius mox principiu recurret, atq; liquidò perspiceret, hoc sine auxilio nihil penitus nos posse; indeque sibi proueniret, quod statim in Dei laudes prorumperet, & ut plurimum sui ipsius, in bono quod ageret, non recordaretur, illiusque etiam obliuisceretur.

*Peccatum
uere mali
nomine dig-
num.*

Quod uos hisce legendis & ego scribendis impenderemus tempus, carissimæ, frustra impensum, nec perditum foret, si duo hæc puncta hinc consequi possemus. Qui docti sunt, & bono ingenio, satis quidem per se norunt, nec quoad illa edoceri opus habent; at nos mulieres, quæ ita stupidæ & obtusæ sumus, de omnibus instrui oportet & edoceri. Unde fortasse id genus similitudines nobis tradi, & ad nostram notitiam venire Dominus cupit: atque ad hoc, diuina eius bonitas gratiam nobis concedat. Enimuerò tam ad intelligendum difficiles sunt res hæc interiores, ut eum qui tam parum gnarus & uersatus est atque ego, multa superflua, & ad rem minimè pertinentia necesse sit dicere, ut uel sic demum aliquid ad rem faciens dicat: unde Lector multa instructus patientiæ ad legendum accedat oportet, cū & ipsa eandem habeam,

*Res interna
intellectu
difficiles
sunt.*

ut scri-

S.
Theresia

Opera
N. VI
168

vt scribam ea quæ quid sint nescio. Nam certè, nonnunquam charitatis
manus sumo, aliquid velut scripturiens; & ecce, hæreo mox velut stans
nesciens quid scriptura sim, aut vndenam ordiar. Per multum veluti
teresse noui, me aliqua secretiora orationis mysteria, quoad possum, vo-
bis declarare: etenim semper nobis occinitur & dicitur, quàm bonam
salutaris sit oratio, quin & ad illam tanto temporis spatio habendam
certa quadam in constitutionibus nostris regula obligamur, in rebus
nobis non declaratur, quàm quod assequi ipsæ per nos possumus: De
autem quæ Dominus in anima supernaturaliter operatur, nihil, aut
parum, nobis declaratur. Si ergo hoc iam hic diuersimodè explicari
exponatur, non mediocri sanè nobis solatio esse debet, celestis hoc
ficium, cuius penetralia & interiora tam parum mortalibus patet
nota sunt, tamen multi sint, qui in eo versentur, considerare. Et licet
alijs rebus quas scripsi, mihi Dominus dederit, aliquid vt intelligatur
aduerti tamen, nonnullas earum me non tam bene intellexisse, cum
eas postea intellexi, eas præsertim, quæ obscuriores ac difficiliore
Labor omnis in eo versatur, quòd, vt de ijs aliquid benè & pro
cere possim, multa (vt iam antè insinuari) iam aliunde satis non
necesse sit adferre; quod, ob ingenij mei stuporem & ruditatem,
fieri non potest.

Iam ergo ad nostrum plurium mansionum castellum reuertamur
Quas ita vos concipere aut imaginari non oportet, quasi vna possit
certo velut ordine & filo sequatur; sed oculos in centrum, vbi Regi
suis locus ac conclaue est, conijcere; simulque considerare, quem
dum palmæ fructus multis inuolucris & tunicis inuolutus est, quas
nes euoluat oportet qui pulpa quæ sub ipsis tegitur, vesci cupit; in
circum hoc conclaue, vti & supra ipsum, multa esse habitacula
quæ ad animam spectant, semper plena, ampla & grandia conque
sunt; cum quidquid de ipsa dicitur, per exaggerationem in immensum
non extollatur; nam multo ipsa capacior est, quàm quidquid de eius
pacitate & amplitudine imaginari poterimus:) ad omnes verò et
tes & mansiones suis se sol ille, qui in hoc palatio sedem suam habet,
dijs diffundit. Animæ verò cuiuscumque, quæ orationem tenet, suam
rum, siue multum, cum primis necessarium est, vt non coarctetur,
concludatur, sed, cum eam Deus tanta esse dignitatis voluerit, libere
ne vlla restrictione, per omnia illius habitacula, tam supernè, quàm
fernè, & ad latus vtrumque, ambulare permittatur. Diu vno in loco
etsi in sui ipsius eognitione foret, hæere non laboret: (imprimis etiam
la, fateor, necessaria est (videant vt intelligant quid velim) etiam ipsam
Dominus in interiori suo conclaui apud se detinet. Quantum

Quomodo
sunt castelli
habitacula
disposita.

Anima ca-
paciam.

Sui cognitio
quam vti-
lis: non ta-
men obstat,
quo minus
Deus sub
inde consi-
derari pos-
sit.

enim in sublimè animæ extollantur, nihil tamen aliud eas perficit quàm propria cognitio, nec, etiam si velint, aliud facere poterunt. Humilitas namq; ad instar apiculæ in aluari suo mellificantis, semper operatur & agit: hæc enim ni ad sit, omnia nihil sunt & perdita. Verùm, quemadmodum apis propterea non omittit egredi, & ad florilegium euolare; sic & anima, esto in sui ipsius cognitione versetur, me suadente, interdum ad magnitudinem ac maiestatem Dei sui considerandam euolet. In hac namque melius, quàm in semetipsa, sui ipsius vilitatem perspiciet; adhæc, ab immundis illis insectis & vermibus, quæ ad prima habitacula, (quæ sui ipsius cognitio est) subrepunt, tutior erit & liberior. Nam, sicuti dixi, nimis quàm magna Dei misericordia est, quòd in hac se re exercere possit: nam, vt vulgari Hispanico, proverbio dicitur, tanti est nimium, quanti minus. Et mihi credite, multo nos melius sic cū Dei gratia & ope, virtutem operaturas, quàm si vilitatis nostræ considerationi perpetuò semperque in hæreremus.

Nescio porro, num quæ dixi, satis apertè dicta sint vt intelligantur, cum tanti sit momenti hæc sui ipsius cognitio, vt eam vos numquam vellem omittere vel remittere, quatumcumque sublimè in cælos vos eleuari contingat: cum quamdiu in terra agimus, nihil magis quàm humilitas nobis necessarium sit. Vnde iterum dico & repero, non solum valdè bonum, sed & per optimum esse, vt antè in habitaculum, in quo de hac sui ipsius cognitione tractatur, intrare procurem⁹, quàm vterius ad reliqua volumus: illa namque est via, quæ ad reliqua conducit. Et, si viâ tutâ & per planum incedere possimus; ad quid nobis alas ad cum periculo volandum petimus? Verum inquiramus potiùs, quomodo in illa quam dico re, magis proficiamus. Et certe, meâ quidem sententiâ, nunquam nos ipsæ plene, & prout oportet cognoscemus, nisi simul & Deum cognoscere studeamus: cum enim illius magnitudinem & maiestatem intuebitur in nostram ilico vilitatem & abiectionem oculos conijciemus; illius puritatem cum considerabimus, nostram mox immunditiam videbimus; denique quàm ipse se profundè humiliavit si perpendamus, ad oculum videre erit, quàm nos procul à vera humilitate distemus. Ceterùm, duplex hinc cõsequetur fructus. Primus, quòd, sicut corpus quoddam album nigro appositum, albius; & e contra nigrum albo vicinum, nigrius apparet; sic faciliè ex hac nostri cū Deo comparatione, quanta inter vtrumque sit distantia, appareat. Alter, quòd intellectus & voluntas nostra, hac ratione, nobiliores & ad omne bonum magis dispositæ euadant, dum simul & nos ipsas & Deum nosse allaboramus. Numquam verò è miseriarum nostrarum vilitate & cæno egredi, incongruum & noxium est. Quemadmodum supra, dum de ijs qui in peccati mortalis

*Humilitas
in terra a-
genibus
quam ne-
cessaria.*

*E Dei cõsi-
deratione
nos ipsas me-
lius perspi-
ciamus.*

S. M. Teresa Opera,

y

statu

S.
Theresia

Opera

IN VI

170

*Humilitas
quodam est
noxia, quia
pessillanti-
mus.*

statu agunt, agebamus, illorum riuos tenebrosos, nigricantes, per-
tesque esse diximus: sic & hic (esto non sint, sicut illae aquae: Deo
auertat; cum non nisi ad rem melius explicandam, hanc ego con-
tionem adferam) si in vilitatis nostrae miseria consideranda tempo-
reamus, riuus noster carnosus erit, timoribus, pusillanimitate, ac-
reum perpetim turbantibus; anxie scilicet circumspicimus, an
gratia sit quae obseruet, an verò nullus; num mihi hanc ingre-
viam infeliciter sit successurum; an ad hoc vel illud opus animi
fatis animi habeam; an non vanae gloriae aliqua hic materia subhi-
aequum & consentaneum rationi sit, hominem adeò vilem & mi-
de re tam sublimi qualis est oratio, agere; num ceteris propter
habenda sum, quòd communem alijs viam non ambulem; extraneas
que in re qualibet, etiam in virtutibus, sectari, periculo proxi-
solere: etenim, quòd tam multis peccatis obnoxia sum, nihil aliud
secuturum, quàm vt sublimius corruam: denique forsitan neque
grediar, & alijs bonis quominus progrediantur, impedimentum
neque enim talem, qualis ego sum, particularia & singularia
ctari necesse est. Quàm multas, Deus bone! diabolus animi
tione decepit, & magnam facere iacturam compulit, omnia
hæc, illis videntur humilitas, nec non alia permulta, quae hinc
possem. Quod sanè non aliunde prouenit, quàm quòd non tam
telligamus, nec aduertamus, astutam illam vulpem, nostri ipsorum
gnitionem in damnum nostrum torquere, si semper in illa hæret.
Neque verò id mirum est, cum & hoc & alia timenda sint. Quam
moneo, carissimæ, vt in Christum Iesum, vnicum bonum nostrum
los conijciamus, ab illo enim, & à sanctis eius veram humilitatem
cemus: & ibi intellectus, vt antè dictum est, nobilior euadere
nec nostri ipsarum cognitio eum faciet meticulosum & inertem.
quamuis hæc non nisi prima sit mansio, nihilominus & splendor
taque dignitatis ac pretij, vt, dummodo se à vermibus & im-
ibidem sunt, anima expedire queat, haud difficulter vltimus pro-
ra sit.

*Diabolus
nostri ipso-
rum cog-
tione quo-
modo ab-
tatur.*

*Dæmonis
laquei in
prima mā-
sione.*

Stratagemata, conatus, & artes dæmonis conantis impedire ne-
nimæ cognoscant, viasque suas perspectas habeant, terribiles sunt
primis hac mansione multa, quæ ipsa per experientiam didici & cog-
habeo, eaque apertissima, dicere possem. quare auctor vobis sum, vt
vnum eius habitaculum, sed, dona millia consideretis: diuersis
vijs & modis isthuc animæ ingrediuntur; omnes tamen bona cum
tione. Verùm, cum diabolus semper mala intentione dicatur, non
haud dubiè in qualibet mansione dæmonum legiones habeat necesse

ad eas oppugnandum & impediendum, nec ex vna in alteram trans-
cant: quod autem misera anima illius technas non percipiat, hinc sex-
centis modis nobis laqueos & pedicas tendit. Quod illis animabus non
tam liberè & commodè facere potest, quæ conclauì & penetrati regio
viciniores sunt. Hic verò, quod adhuc à mundo absorptæ, eiusque de-
licijs immersæ sint, & in honoribus ac vanitatum studijs adhuc euanes-
cant, hinc animæ milites & stipitatores (sensus inquam, & potentia, quas
Deus ipsis dedit) natura sua satis virium non habent, eoque fit, vt istius-
modi animæ facili negotio expugnentur & succumbant. Proinde, esto
eæ quæ hoc in statu se videbunt, Deum offendere peccando nolint, ac
firmiter id proponant, adhæc opera quædam bona faciant; sæpius tamen
ad Maiestatem ipsius, (prout quidem ipsis integrum erit) recurrere, ac
benedictam eius matrem, nec non sanctos eius, in patronos & inter-
cessores assumere, ipsas oportet, vt illi pro clientibus suis certare ac
pugnare, aduersus hostilem vim, dignentur, cum ad ipsas tuendas
milites ac stipitatores quos habent, nimis quàm imbecilles sint. Nam, vt
verum fatear, in quolibet statu & mansione vires nobis à Deo submit-
tantur & veniant necesse est; quas ipsius Maiestas nobis, pro sua mise-
ricordia, dare dignetur. Amen.

Ali, quàm misera est vita hæc, carissimæ, quam vivimus! Verùm,
quoniam de damno, quod nobis hinc sequitur quod quæ ad humilita-
tem nostrique ipsarum cognitionem spectant non satis intelligamus, a-
lio loco multa dicta sunt; hinc plura de ijs vobis hîc non scribo, quamuis
ea sint huiusmodi, vt omnia in ijs sita sint, & maximè ea nobis condu-
cant; vtinam verò vel aliquid dictum à me sit, quod in vestram utilitatem
& profectum cedat!

Notandum verò, lumen iam inde à conclauì, in quo Rex ipse ha-
bitat, proueniens, satis tenuiter ad primam illam mansionem emica-
te: nam quamuis ipsa prorsus obscura ac tenebrosa non sit (vti esse
diximus, dum anima letalis in peccati statu agit) aliquo tamen mo-
do obscura est, vt eam qui in ipsa agit videre nequeat; idque non de-
fectu loci aut mansionis (nam non satis quod volo, declarare possum,
sed quia tot res noxiæ, colubri, viperæ, aliaque virulenta animalia, quæ
vnà cum intrante subreperunt, illum non sinunt ad lucem reflectere.
Perinde ac si, quis locum à solis radijs vndeundique perlustratum ingre-
diens, ita denso oculos puluere obsitos & oppletos haberet, vt eos a-
perite non valeret. Locus ipse & mansio clara sunt, sed hanc ingressus
claritatem videre nequit, impredientibus cum feris illis & bestijs, quæ
oculos illius excæcant, quò, præter ipsas, nihil omnino videat. Non ali-
er, meo iudicio, contingere in illa anima debet, quæ, esto in malo non

*Dei & san-
ctorum au-
xilium im-
plorandum.*

*Cur lumen
prima mā-
sionis videri
non queat.*

fit statu, nihilominus ita mundi huius rebus implexa tenetur, ac diu-
rum, honorum, negotiorum (vti dixi) profundo ita inuoluta & immixta
est, vt, esto re ipsa suam ipsa videre pulchritudinem, eaque frui
eam illa impediunt, imò ne se quidem ipsa à tot impedimentis ac con-
culis expedire posse videatur. Par proinde est ac necessarium, vt, ut
ad secundam mansionem & cameram transire ulterius velit, res opor-
tioneque minimè necessaria, pro suo quisque statu & conditione, à
dicer ac refeceret. Tanti quippe hoc, vt ad primarium conclauem penet-
detur, refert, vt, nisi hoc facere semel incipiat, pro impossibili ducatur
aliquando eò penetret, imò etiam in illa in qua est modò mansione
multis magnisq; exponendus sit periculis, esto iam castellum in
sus. Fieri enim non potest, vt non semel atque iterum, ab animalibus
virulentis, inter quæ agit, lædatur ac mordeatur.

Quid ergo de nobis alijsque foret, carissimæ, quæ, cum iam ab
laqueis & pedicis liberæ, & iam alia secretiora castelli habitaculo
tius ingressæ simus, nostrâ ipsæ culpâ & demerito, rursus in istos
ac strepitus nos ingereremus; quemadmodum, peccatis nostris
merentibus, multi esse possunt, qui, post acceptas à Deo Operam
gratias, suâ culpâ & vitio ad hanc ruinam & miseriam recidunt. Ista
dem, quoad exteriora, satis liberæ & immunes sumus; faxit Deus, vt
quoad interiora simus, & ad hoc ipse, nobis gratiam concedat.
Operam, carissimæ, ne ob alios vos ipsas torqueatis ac sollicitè
considerate, vix vllam castelli huius mansionem esse, in qua demeritis
non oppugnent eos qui in ipsa versantur. Verum quidem est, in huius
nonnullis præsidarios & excubitores (ipsas inquam potentias, vt
me credo dixisse) ad pugnandum & instructos esse, & vires habere
sed interea & nos à parte nostra aduigilare necesse est, vt nullus nos
por vel somnolentia occupet, ad illarum rechmas & stratagemas
regenda, ac ne nos ipsi decipiant, dum in Angelos lucis se transi-
rant, multa quippe sunt quæ, sensim sese insinuando & subrepti-
do, maximo nobis nocimento esse possunt, & quidem ita clam-
non ante damnum percipiamus, quàm ipsum iam illatum sit.
alio in loco vobis dixi, id esse ad instar limæ, quæ, quod nullam
dorem cieat, surda vocatur: vt iam tum in ipsis principijs, & cum
ad id reflectere nos oporteat. Aliquo, quo melius rem intelligere
exemplo eam confirmabo: Cuidam de Monialibus subinde
tem quendam ad austeritates subeundas imperum indit, vt
escere se non posse putet, nisi cum corpus & carnem suam
affligit. Hoc quidem principium bonum est; at, si Preposita
rit, ne qua, sine venia ac licentia sua, austeritates vllas

*Turpe est
per peccata
gratia exci-
dere.*

*Diaboli
frondes.*

Opera

IN VI
172

moniali interea diabolus persuadeat, sibi in re adeò bona imperium superioris fas esse transgredi; vnde ipsa ei auscultans, clanculò ita in corpus seuit, vt & valerudinem destruat, & ad ea quæ regula præscribit, exequenda postmodum prorsus fiat inhabilis. Iam ergo videris, quem tandem exitum res hæc in speciem bona ceperit. Alteri magnum perfectionis affectu zelum & desiderium inspirabit. Hoc quidem valdè bonum est: sed inde se qui posset, vt omnis quam in alijs Monialibus aduerteret, imperfectio, quantumvis exigua, enorme ei crimen & transgressio videretur; adhæc oculatissimè ad illas reflecteret, num in eas ipsæ incidant, & eas quamprimum ad Superiorem deferret. Et fieri nonnunquam posset, vt ne sua quidem errata ipsa videret; reliquæ verò ob magnum quo aguntur religionis zelum, quòd intentionem eius non intelligat, nimiam verò solitudinem illius videant, id non tam in bonam partem caperent. Quod autem diabolus hîc intendit, non sanè exiguum quid est; mutuum scilicet amorem & caritatem hoc pacto infrigidare & exstinguere studet: quod sanè non mediocri damnum foret. Nouerimus oportet, carissimæ, veram perfectionem in vera Dei & proximi dilectione consistere; & eo nos perfectiores fore, quo duo hæc præcepta maiore cum perfectione seruabimus. Vniuersa nostra regula & Constitutiones alium scopum non habent, quàm vt media quædam sint ad isthuc maiore cum perfectione seruandum. Caueamus itaque nobis à zelis indiscretis, qui multum inferre nobis damni possunt: & vnaquæque sibi caueat & ad se reflectat. Quòd autem aliàs plura super hac re attulerim, hinc in ea hoc loco non ero longior. Porro mutuus hic amor tanti momenti est, numquam vt illius vos vellem obliuisci: nam fieri posset, vt, dum acutè in alijs minutias quasdam notamus, quæ aliquando nec imperfectio erunt, sed (quia ignorantes & indoctæ sumus) eas saltem in deteriore partem interpretabimus, & suam anima pacem amittat, & præterea alijs suam eripiat, ipsalque inquietet. Videre ergo, an non caro hæc perfectio constituta sit.

Minimum amorem tollere diabolus sinit.

Caritas inter religio- sos magni momenti est.

Possit & aduersus Superiorem hanc dæmon tentationem excitare; & tum multo maius ea periculum includit. quare magna hac in re opus est discretione: si enim quæ agit directè contra regulam & Constitutiones tendunt, non semper in bonam ea partem accipienda sunt; sed ipsa secretò monenda, &, si monita, sese non emendauerit, ad altiorem Prælatum deferenda est. atque hæc demum caritas est. Similiter si in sororibus res aliqua maioris momenti notaretur, eaque ob metum ne fortè tentatio sit ad superiorem deferri negligatur, hoc ipsum esset tentatio.

Superior peccans quomodo monenda.

Seriò tamen cauendum (ne fortè nos diabolus decipiat) ne de id genus rebus inuicem colloquamur: hinc namque dæmon multum lucrari posset,

S.
Theresia

Opera
NVI
17

*De vitis a-
liorum non
loquendum.*

posset, hacque ratione detractionibus mutuis ostium aperiretur, sed
solum res indicanda (quemadmodum alias dixi) que ei adferre remedi-
um potest. Apud nos quidem (Deo laus) tantum rei huius periculum non
utpote quæ tam continuum seruamus silentium. nihilominus bonum
est, excubemus, & omnem in partem, ne decipiamur, circumspiciamus.

MANSIO SECUNDA.

Vnum dumtaxat complectitur caput.

CAPUT VNICVM.

DECLARATIO, QUANTVM IN PERSEVERANTIA MANSIO-
ni situm sit, vt ad vltiores Mansiones pertingatur. quantum hic diabolus velum
ueat. adhec quantopere expediat, in via iam tum in principio non errare, vt
dem ad illas perueniamus. Ad hoc, quoddam proponit medium, quod
quam efficacissimum esse, ipsa in se est experta.

I AM verò videamus & declaremus, quales sint animæ, quæ in se-
cunda mansionem ingrediuntur, & quidnam in eadem agant. vix
quam paucissimis id possem decurrere, quòd alio in loco vberius de
ipso sim locuta, & fieri non possit quin multa rursus hic dictura sim, quæ
alibi dixi; eorum enim quæ alias dixi, nihil omnino recordor. Sed quæ
idem id alio modo ac via declarare, ac nouo velut cum oblatione cogita-
possem, nobis me rædico minimè futurum; sicuti omnes hæc de re quæ
libri, esto sint plurimi, semper nobis æquè accepti sint. De illis igitur
erit sermo, qui se iam ad aliquod tempus in oratione exercuerit, & non
lexere quidem quanti sua inter sit, in prima mansione non hæret; non
dum tamen apud se firmiter statuerunt, in illa non manere, sed
huc sæpè ad eam recurrant, quòd à peccandi occasionibus se non ex-
diant; quod sanè per quæ periculosum est. Nihilominus adhuc hæret
na Dei misericordia est, quod colubros, & alia venerata animalia fugere
subinde procurent, simulque, quantum in eorum fuga bonum fuerit
intelligant. Hi ex parte longè plus laboris habent quam priores, etiam
to in periculo non versentur; tum quòd ipsum iam agnoscere videtur
tum quòd magna vltèrius progrediendi spes illis affulgeat. Plus in qua
laboris habent: eò quòd priores sunt velut muti, qui nihil audiunt, tam
sua illis obmutescentia non tam grauis est, facileque eam ferunt
verò eorum labor est & pœna qui quidè audiunt, loqui verò non valent
non propterea tamen mutorum fors optabilior est quam surdorum; tam
sanè multum sit, audire posse quæcunque nobis dicuntur. Hi ergo priores
iores vocantem Dominum audiunt; nam quòd semper interrogantur

*Quinam in
secunda
mansione
agant.*

*Maiorem si
habent la-
borem, sed
minus peri-
culum prio-
ribus.*

*Audiunt
dum vocā-
tem.*

loco in quo Maiestas illius residet, iam viciniore sunt, ipse se valde bonum vicinum praestat; adhuc misericordia & bonitas illius tanta est, ut, esto adhuc in nostris voluptatibus, negotijs, delicijs, ac multibus saeculi huius haereamus, atque in peccata identidem labamur, & denuo refugamus (haec namque animalia ita virulenta sunt, eorumque consortium ita noxium, ad haec inquieta & tumultuosa, ut pro miraculo foret, inter ea agentem, non continuo cessitare ad cadendum; nihilominus Dominus hic noster tanti faciat, quod eum diligamus, eiusque contubernium sectemur, ut semel atque iterum nos vocet, quo ad illum accedamus propius. Haecque illius vox ita dulcis est, ut misella anima nostra penè in se deficiat & annihiletur, quod statim quod ipse iubet, exequi nequeat, itaque, sicuti dixi, longè illi grauius est audire, quam penitus non audire. Non dico porro, tales has esse voces & vocationes, quales illae de quibus postea dicendi locus erit, sed eas per piorum hominum colloquia, sacras conciones, bonorum librorum lectionem, aut alia multa fieri, per quae Deum aliquando vocare audistis, puta morbos & afflictiones, & aduersitates; adhuc per veritatem quamdam, quam tum cum orationi insistimus, ipse aperit ac detegit: quae, quantumuis remissa ac frigida sit, magni à Deo fieri solet. Vos porro, carissimae, primam hanc gratiam pro parua nolite reputare, nec contristemini aut deijciamini, esto vocanti Domino quam primum non respondeatis: longanimis est enim Maiestas eius, & ad multos dies, quin & annos, patienter expectare vocatos potest, praesertim cum perseuerantiam & bona proposita in vocato notat. Haec namque, imprimis hic necessaria est, nam per illam nunquam non homo multum lucratur.

Verum mirae & terribiles sunt, quas diabolus hic intonat, oppugnationes, & quidem sexcentis artibus & machinis, maiori que cum anima afflictione, quam in prima mansionem sensit. Illic namque erat muta & surda, aut saltem valde parum audiebat, & minus, oppugnanti, resistebat, tamquam qui ex parte de victoria consequenda desperat. Hic verò & intellectus est viuacior, & animae facultates cautiore; & bombardarum fragores & ictus ita peraguntur, ut animae non possit eos non audire. Et enim hosce inanes rerum saeculi huius fulgores daemones hic viuaciter memoriae representant, cuiusque delicias ac voluptates, quasi aeternas, meti obijciunt; adhuc, quanti ab hominibus mundanis fiant & aestimantur, ite amicos, consanguineos, valetudinis per austeritates corporeas conseruationem (nam quae hac mansionem ingreditur anima, semper aliquam subire austeritatem velle incipit) & alia sexcetera huiusmodi impedimentorum genera.

Quam, o mi IESU, tempestates & turbines, quos caco daemones hic concitant, sunt terribiles; quantae sunt misellae animae, ulterius progredi, an retro ad primam mansionem pedem referre debeat nescientis, affli-

ctiones!

*Vocat Deus
animam di
uersimodè.*

*Illis longani
mitas &
& patientia.*

*Demon
quomodo
oppugnet se
cundam
mansionem
ingressus.*

S.
Theresia

Opera

IV III

166

Ratiocinia, quibus animo à mundo auocetur.

Cosmophilorum finis & uanitas.

Consuetudo rerum inanimatarum quibus nocent.

Rerum inanimatarum ratio nociva.

ctiones! Nam ex alia parte ratio ei repræsentat fraudes & technas diatoris, ei ostendendo, speciosa illa omnia nullius planè momenti esse respectu & comparatione eorum ad quæ ipsa aspirat. Fides deinde eam docet, quid sit quod hominem perficiat. Memoria ei repræsentat, quæ tandem omnia hæc finem habeant, & quo exitu terminentur; in mentem ei reuocando mortem eorum qui rebus hisce transitorijs adhaerentiam usque frui sunt; & quomodo nonnullos eorum etiam repetita morte uiderit exstingui, ac quàm citò eorum apud omnes memores interciderit, ac nullus eorum iam recorderetur; nec non quomodo obitu quos, quos maxima rerum prosperitate florentes cognouit, in terris conculcatis, omnium pedibus uiderit conculcari, & super quorum ipsa pulchra frequenter transierit, denique illorum corpora iam scaterere uermibus & lumbricis; nec non alia id genus, quæ menti memoria potest obijcere. Voluntas denique amare gestit illum, in quo tam innumera amoris signa & argumenta perspexit, & vel unum eorum reciproce amorem pensare uellet. Nominatim uero ei proponitur, quomodo uerus & sincerus hic amator numquam ab ipsa recedat aut absit, ubique locorum comitando, uitamque & esse ei dando. Accedit mox intellectus, cuius ostendit, sibi se meliorem sincerioresque amicis comparare non posse, tamen ad plurimos uitam annos extenderet: ad hoc mundum quantum quantus est, plenum esse dolo & mendacio, & has ipsas, quæ dæmon ipsi offerit, voluptates & delicias multis esse laboribus, amaritatibus, & contradictionibus intermixtas: præterea ipsa firmiter credit ac sibi persuadere posse, nullam se extra castellum hoc securitatem pacem reperturam; proinde per alienas domos curiosa non obambulare, cum omnigenis domus propria bonis ita sit referta, dummodo in ea manere, ijsque frui uelit. quis enim ita domi suæ inueniat quid quid sibi necessarium est, uti ipsa in sua, talem præferim apud se habens hospitium, qui ipsam honorum omnium dominam (dummodo, ad instar filij prodigi, se se prodigere, & ad suillas siliquas abijcere non uelit) efficiat?

Hæ sunt rationes, quibus dæmonis nequitia & uersutia retundatur sed, ô Domine & Deus meus, quàm has omnes destruit ac dissipat, quæ rebus hisce uanis ita assueuerimus, & videamus iam passim omnes locos totosque ipsas applicare; eò quòd fides hodierno die ita mortua est, magis ut diligamus & sectemur ea quæ oculis nostris uidemus, quàm quæ nos docet! Ut autem uerum fatear, per multas miserias uidere eam in ipso res hæc quas oculis cernimus, efflictim confectatur. sed hoc solum putandum & ascribendum rebus illis uolentibus quas tractamus, quemadmodum qui à uipera morsus est, ueneno toto corpore seculum fundente, inflatur & intumescit; pari modo hic se res habet, nisi dilige-

tissimè nobis ipsæ caueamus. Certum autem est, multis, quò sanitati restituantur, medicamentis nos opus habituras; quin imò adhuc nimis quàm magna Dei misericordia est, si non emoriamur.

Multas hic animæ proculdubio patitur afflictiones & amaritudines; præsertim vbi subolfacit & percipit diabolus, illam iam magis dispositam esse, & consuetudinem quamdam induisse, ad multo vltius progrediendum. Vnde vniuersa inferorum vis coibit & cõspirabit, vt ipsam inde digredi & retrocedere faciat. Hic tuo, Domine mi, opus est auxilio & subsidio; sine illo enim nihil omnino possum^o efficere: ne patere, quæso, per misericordiam tuam, animam illam decipi, vt quæ bene cœpit deserat; sed lumen ei da, vt omne bonum suum in eo consistere videat, seq; à malo contubernio subducatur. Etenim permagnum quid est, ipsam cum illis qui huiusmodi res tractat conuersari, & familiarem reddi nõ modò ijs quos in eadem secum videbit mansione & camera, verùm etiam cum ijs quos ad interiores Mansiones & intima penetralia penetrasse intelliget. Hoc namque maximopere illi proderit; imò tã benè, & tam frequenter, cum illis conuersari posset, vt quò ipsi iam peruenere, eodem ipsam ingredi faciant. Semper porro videat & aduertat, ne vllò modo se vinci sinat: si enim diabolus tale ipsam propositum fecisse, & ita determinatã esse videat, vt vitam, quierem, & quidquid demũ offerre ipse illi potest, omittere malit, quàm ad primam mansionem redire, potiùs eam deseret, & impugnare desinet. Viriliter ergo agat, nec de illarum sit numero, qui cum Gedeone ad prælium ituri, toto corpore proni aquam bibebat: sed ad cum vniuersis diabolis pugnandum abire se, nec melioribus indui armis posse cogitet quam armis Crucis. Quod etsi adhuc aliàs dixi, hîc tamen iterum repeto; nimirum, vt qui primũ incipit, hîc non nisi delicias & consolationes esse putet aut sibi fingat: hoc namq; nimis humile & infirmum tam pretiosum & magni ædificij fundamentum foret, & si arenã id inædificare incipiat, omnia tandem superstructa ad terram corruent, & afflictio tentationesq; identidem ingruent, neue vnquã hic deerunt. Neque enim hæc sunt mansiones, vbi manna cælitus pluit, vltorius longè hæc sunt; vbi nimirum ita omnia animæ sapiunt, quemadmodũ ipsa cupit & desiderat, quòd aliud nõ cupiat quàm quòd cupit Deus. Reticulum sanè & turpe est, nos adhuc inter sexcenta impedimenta & imperfectiones agere, adhuc virtutes nostras aded infirmas esse, vt vix per se in pedes (vt ita dicam) queant cõsistere & incedere, vt pote non nisi nuper in lucem edi ceptæ (ac faxit Deus, vt eæ etiam natæ & inceptæ sint) & interim nos gustus ac cõsolationes in oratione habere velle, deq; ariditatibus conqueri. Numquam hoc vobis contingat, carissimæ, sed potiùs crucem amplectamini, quam sponsus vester suos in humeros sustulit,

Diabolus fugit animas resolutas.

Gustus non sunt in oratione patenti, virtutibus infirmis.

S.
Theresia

Opera
N. VI
16

stulit, atque hoc, symbolum & axioma vestrum esse debere credite. Quod plus pati potest, plura eius nomine patiat, hæcque omnia beatissima; reliqua ut accessorium quid, si vobis Dominus dederit, mensas hoc nomine illi gratias agite. Ad exteriores quidem afflictiones ferendas, satis vobis fortes & valide esse videbimus, dum modo interioribus vos Deus Opt. Max. consoletur. At nouit Maiestas illius, quid nobis consentaneum sit, quam nos ipsæ; hinc quidnam potest nobis det, ei consulere non oportet; meriti quippe nobis dicere potest nescire nos quid petamus.

Laborare, & voluntatem suam diuina ad optare, esse debet. Læpura orationi se applicantis.

Eius qui orationem primùm exercere incipit, scopus potest esse debet (hoc quæso nolite obliuisci: permagni enim reteret.) laborare & proponere, atque omni quæ potest diligentia sese disponere, hanc voluntatem diuinæ conformet atque attemperet. Ideo que ut certum ac certissimum habetote (vti postea adhuc dicam) maiorem, quæ via spiritali obtineri perfectio potest, in hoc vno consistere. Quæ perfectiùs habuerit, plura à Deo dona recipiet, & in hac via longè præuenctus est. Nolite existimare, plura hæc secreta mysteria subesse, curam piam ignota vel non intellecta arcana: in hoc namque omne nobis bonum consistit. Si ergo in viæ principio exercemus, cupientes hanc Dominus nostram voluntatem exequatur, nosq. eo modo conducatur, ut ad hanc conduci volumus, quam ædificium & fabrica hæc habere soliditate testis: Procuremus, quam possumus accuratissimè, agere quod in nobis est, & ab animalibus illis venenatis caueamus. sæpè namque nos Dominus à malis cogitationibus & ariditatibus impugnari vexarique facit, eas à nobis ipsi dispellere non possumus; quin etiam nos interdum ad hanc morderi permittit, tum vt postea nobis cauere nouerimus, tum vt videat, num valde nos pœniteat quod illi peccatis offendimus.

Cum Deus nos tentari sinat.

Quo circa ne nimio opere contristemini, si interdum vos labi contempserit, nec propterea ulterius procedere omittite aut negligite: ex hoc namque lapsu vestro Dominus bonum eliciet, vti qui theriacam vendit, aliam & sinceritatem emprobitibus probaturus, primus venenum aliquod sumit. Tamen si alia in re nostram ipse miseriam, quantum que ipsam in varias distractio nobis noceat, non videamus quam in hac lucta & fluctu, satis sanè hæc foret ad denuo recollectionem nostri faciendam. maius esse malum queat, quam quod domi nostræ non simus? aut qui quæ in alienis domibus inueniendæ spem habere possumus, cū ne in proprio sanguinei, & quibuscum semper (esto nolimus) viuendū nobis est, videlicet nostræ potētia, bellum nobis mouere videatur, tam quæ bellū quod nostra illis vitia intulerunt. Pax vobis, carissimæ, dixit Augustinus.

Pax & quietas animi nobis necessaria.

retr...
nere...
mar...
tion...
suras...
nostr...
veni...
dem...
ei? si...
ergo...
ltri c...
illu...
rū, n...
valo...
inre...

lis suis Christus, & sapius ad eam ipsos est cohortatus. At mihi credite, si eam domi nostrae nō habeamus nec habere procuremus, nec in alienis eā reperitur. Bellū hoc, p sanguinē Iesv Christi, quē pro nobis effudit, rogo. & nunc finē accipiat; & hoc ipsa peto ab ijs, qui nondū intra seipfos ingredi cōperūt, eos verō, qui iā caperunt, vt nihil sit, q̄ eos cogat retrocedere. Cogitēt, relapsū peiorem esse lapsū; iam vident perditionē suā; in Domino itaque, non autē in se, confidant, & videbunt, quomodo eos diuina Maiestas in aliā deductura sit, & in illā demum terram inductura, vbi hē illos ferā ad eō non tangere, nec defatigare aut vexare possunt, vt eas ipsimet oēs subijciant, edoment, imō illis insulcent, & pluribus bonis donentur ac fruantur, etiā in hac vita quā desiderare possent. Quia (vt initio dicebam) iam aliās vobis sūipsi, quo vos in turbis & procillis inquietudinis, quas cacodēmō hīc ciet, modo gerere debeatis, & quomodo prima sui recollectio nō violenter, verū leniter & cum suauitate quadam potius inducenda sit, quō magis continua ac diuturnior hāc esse queat; hinc de eo hic aliud non dicam, quā permagni (vt ego quidē cōseco) referre, vt cum hominib⁹ hac in re versatis identidē communicetis. quia verō putaretis, ex omissione nonnullarum rerum, quā vt fiant omnino necessarium nō est, multū emergere dāni posse, certā estote (dūmodo non penitus ac studio eā omittantur) Dominū id totū, esto non inueniremus aliquē qui nos doceat, in nostrā vtilitatē conuersurū. huic namque malō intermissioni inquam recollectionis nullū inuenire remediū est, nisi eā denuo & ab initio quis resumat; anima alioqui paulatim magis ac magis, in totalē perniciem suā ruet. atq; vtinam id ipsa etiā intelligat!

Cogitabit forsitan aliqua vestrum, quin & dicet, si tam malum est retrocedere, melius fore numquam incipere, sed foris extra castellū manere. Iam tum in principio vobis dixi, quin ipse Dominus id dicit, qui amat periculum, in eo perire; & portam, qua in castellum hoc intratur, esse orationem. Ridicula ergo & stolidum foret existimare, cælum nos ingressuras, & interea intra nos ipsas non ingrederemur, nos ipsas cognoscēdo, nostramque miseriam, & quidnam Deo debeamus considerando, adhuc veniam & misericordiam illius sēpē non exposceremus. Ipse quoq; Redemptor ait: Nemo venit ad Patrem, nisi per me. Nescio tamē, an hāc ipsissima ei⁹ sint verba; puto quōd sic. Et alio loco: Qui videt me, videt & Patrem meū. Si ergo numquō illū intueamur, nec, quid illi debeamus, nec mortē quā nostri causa ptulit, cōsideremus; nescio, quomodo eū nosse, aut aliquod ad illius obsequiū op⁹ prestare possimus. Quod. n. fidei sine operibus, & honorū, nisi valori meritōrū Iesu Christi, vnici boni nostri, vniātūr, esse priū aut valor pōt? aut quis nos, ad Dñm hūc amandū excitabit? Det ei⁹ Maiestas, intelligam⁹, quanto illi pretio cōstemus; deinde nō esse seruū maiore dño suo;

*Relapsus
lapsu peior.*

*Recollectio
quomodo
exercandā.*

*Deum consi-
derandus
& intuem-
dus.*

suo; adhuc laborandum nobis esse, quò gloria eius donemur; ac propterea necessum esse nos orare, ne semper & iugiter in tentatione maneamus.

MANSIO TERTIA Duo hac complectitur Capita.

CAPUT I.

OSTENDIT, QUAM PARVUM HABERE SECVRITATIS PROsimus, quamdiu in hoc exilio vivimus, esto etiam status, ad quem erecti sumus sublimis sit: adhuc, semper cum timore nobis ambulandum esse. Aliquot bona puncta caput hoc continet.

Illis ergo, qui divinam misericordiam praedictas luctas perfringere, & per seuerantia ducente in tertiam mansionem ingressi sunt, quid aliud dicemus, quam illud Psalmographi, *Beatus vir qui timet Dominum?* Magnum quid, sanè, mihi Maiestas illius praestitit, dum mihi hic intelligere conatus quid ille Psalmi versiculus linguam nostram vernaculam sonet, hac praesentis occasione: nam ita sum hac in re rudis & imperita. Merito sanctum illum beatum nominare possumus; eò quòd (nisi post tergum respiceret, quantum quidem intelligere & coniectura assequi possumus, in salutis suae via constitutus est. Hic iam videbitis, carissimae, quantum laborat; in superioribus conflictibus non succubuisse, sed victoriam retulisse. etenim certissime mihi persuadeo, Dominum perpetuum illis contentiae quietem ac securitatem concessurum. quod profectò non mediocre bonum est. Securitatē dixi; & malè dixi: nulla quippe in hac vita datur securitas, & propterea id me semper sub hac conditione dicere, inchoatiligatis velim, Nisi iter inceptum deserat, & retro spexerit. Nihil quidem magna miseria est, in hac vita vivere; nam tali semper in timore non vivere oportet, in quali agunt, qui semper hostem ante portas, & vultus in oculis habent; quia hi sine armis neque dormire, neque cibum capere possunt, sed perpetuo eos in metu & cautela, ne qua arcem hanc parate subruant, aut actis cuniculis in eam perumpant, agere oportet.

Quomodo, o Domine & Deus meus, & omne bonum meum, vix haec adeò misera desiderari queat, in qua cum agimus, non possumus non aliquid velle & optare, ut ex ea nos educas; nisi spes sit, fore ut eò aliquando pro nomine tuo perdamus, aut in tuum obsequium verissime succumbamus; impendamus; & (quod potissimum est) ut intelligamus, quae voluntas & beneplacitum tuum. Si ita tibi placeat Deo meo, moriamur te colere.

Beatus est qui in tertiam mansionem ingressus est.

Vita huius miseria quanta sit.

S.
Theresia

Opera
in VI
lib.

ait Apostolus tuus Thomas: sine te enim, & in tantis timoribus ne forte te in aeternum perdamus, viuere, aliud non est, quam frequenter & quotidie mori.

Quapropter carissimæ, non aliam esse beatitudinem, quam petere nos oportet, censeo, quàm iam tum in hoc mundo, vnà cum beatis, securitatem quamdam habere: nam quod, inter tot timores, habere is gaudium & iucunditatem potest cuius omne gaudium & recreatio est, Deo suo placere? Considerate verò, huiusmodi, nec non etiam multò maiorem, timorem nonnullos Sanctorum habuisse, qui nihilominus in gratia peccata prolapsi sunt; nec certò nos scire posse, Deum nobis, postquam ceciderimus, auxiliatricem manum porrecturum, vt peccatis egrediamur (loquor autem de auxilio & gratia particulari) & eam nos quàm illi fecere, pœnitentiam acturos. Me sanè, carissimæ, hæc scribentem tantus timor occupat, vt quomodo ea scribam nesciam, neu, quoties id mente recogito (quod sanè persfrequens mihi est) viuere queam. Rogate eum, carissime, illius vt Maiestas semper in me viuat: id enim ni sit, quam habere ea vita securitatem potest, quæ tam malè transacta & impensa est ac mea? nec graue vobis sit, hæc de me audire, nec propterea contristemini (quemadmodum id subinde in vobis obseruauit, dum talia ex me auditis) cuius rei ratio est, quòd velleris valdè sancta fuisset. & meritò; nam & ego id vellem. sed quid agam, si mea vnus culpa id perdiderit neque enim de Deo querar, quali sufficientia mihi non dederit auxilia, quo minus hæc vota ac desideria vestra in me complerentur. Sine lacrymis, & magna mei confusione, id dicere nequeo, cum videam me scribere ijs, quæ me potiùs docere queant. Obedientiæ id me facere iussit, cui refragari nefas: faxit Deus, vt, quoniam propter ipsum id suscipitur, id ita sit, vt in aliqualem vestram vtilitatem tendat, quòd nimirum huic miserabili & temerariæ commissorum veniam deposcatis. Verùm nouit Maiestas eius, me de sola eius misericordia posse præsumere; & cum nequeam desinere esse quæ fui, aliud mihi remedium non superest, quàm ad illam confugere, ac in filij illius, benedictæque Matris eius Deiparæ, (cuius ipsa habitum indignè gesto, & vos quoque gestatis) meritis fiduciam meam collocare. Laudate eum, carissimæ filiæ, quòd verè Dominæ huius filia existatis; itaque non erit, quòd vos mei, quæ ita improba sum, pudeat, cum tam bonam habeatis matrem, imitemini illam; & considerate, qualis Dominæ huius esse debeat magnitudo ac dignitas, quantumque bonum ipsam in patronam habere, cum peccata mea, & improba vita, satis non fuerint, ad sacri huius Ordinis splendorem, ne in minimo quidem offuscandum atque imminuendum. Verùm vnus rei vos commonere velim, nimirum, propterea securas vos esse non debere, quòd aut tales sitis, aut

S. M. timee
ob praterita
peccata, &
confundimur.

Nemo securus
sit quod
sanctos ha-
bens paren-
tes.

S.
Theresia

Opera

III
18

ralem matrem habeatis: Sanctus quippe erat Dauid; nostis tamen, quod eius filius Salomon fuerit. Adhuc nolite ob vestram reclusionem aclusum, aut vitae austeritatem in qua agitis, praesumere; nec ullam severitatem vobis adferat, quod semper cum Deo conuersemini, quod frequenter orationem vsurpetis, quod a rebus mundi huius ita abstinere & sequestrata sitis, & eas, prout quidem vobis videtur, execremini. haec quidem sunt haec omnia; sed, uti dixi, non satis sunt ut efficiant, nisi ut sit quod timeamus. quocirca praedictum illum psalmi versum semper repetite, & memoriae vestrae insculpite, identidem ut recurrat, *Beatus qui timet Dominum.* Iam tum nescio quid dixerim, quia multum a proposito deflexi, & dum mei ipsius vitaeque prioris recordor, aliquid pennae mihi ad aliquid boni dicendum, velut constringuntur. quare praesens quidem de illa loquendi finem facere volo.

*Animarum
tertia mansio-
nis pro-
prietates.*

Vt ergo ad illud, quod vobis dicere coeperam, reuertar, de animabus scilicet illis quae in tertiam mansionem iam intrarunt, non parum sed nimis quam magnam, illis Dominum gratiam praestitisse dico, quae primas illas difficultates perfrugerint. Tales, quae Dei bonitas & misericordia est, permultas in hoc mundo inveniri mihi verisimile est. haec maiestatem illius vllatenus offendant, maxime sollicitae sunt, necesse offendere cupiunt: unde & a peccatis venialibus cauent, austeritate nonnullas subire gaudent. Ratas recollectionis horas observare volunt illis est, tempus suum rite & laudabiliter impendunt, in operibus caritatis erga proximum se exercent; suis in operibus, & gubernatione familiarum si qui eam habent, satis ordinati sunt & circumspecti. Status hic, si optabilis & desiderandus est; ad quem qui iam pervenere, non est quidem videtur) quod illis transitus & ingressus in ultimam mansionem denegetur; neque etiam Dominus hunc eis negabit, si modo vltimam insignis hic est dispositio, ut omnem is ipsis gratiam faciat.

*Non satis
est verbo
dicere ad
perfectionem
nos adspirare.*

*Ariditates
in oratione
unde oriuntur.*

Quae porro, Iesu bone; tantum se bonum nolle dicit, praefertim gratiam, quae molestissima & durissima erant pertransierit ac superavit. haec omnino. omnes dicimus nos id velle. sed, quia praererea quid aliud requiritur, ut Dominus animam penitus possideat, non satis est, ad velle dicere; quemadmodum adolescenti illi Evangelico satis non fuit, quod rogaret illum Dominus, utrum perfectus esse veller. Hunc ego admodum, ex quo de hisce mansionibus loqui capi, continuo mihi populum habui; huic enim ad litteram plane similes sumus: atque hinc vltimum ortum habent magnae illae in oratione ariditates: quamquam ab alijs causis. Vti sunt interiores quaedam molestiae ac tedia, quae animae bonae tam graues patiuntur, ut intolerabiles videantur, & quae nulla sua culpa; e quibus eas Dominus semper non sine magno laetitia

que vtilitate tandem educit, de quibus non loquor. Taceo adhuc illas, quae naturam melancholicam sunt, & morbis obnoxiae. In omnibus saltem rebus iudicia Dei attendere, eaque minime scrutari oportet. Equidem mihi ut plurimum id contingere & ortum habere videtur, ex eo quod iam dixi. Quod enim se istiusmodi animae ita constitutas videant, ut ob nullam omnino rem aliquid peccatum graue admittere vellent (adhuc multae sint, quae ne veniale quidem scienter & aduertenter committerent) vitam deinde suam, & facultates rite ac prout oportet impendant; aequanimiter ferre nequeunt, quod sibi in conclave, in quo Rex noster sedem habet (cuius se famulos & clientes esse ducunt, & reuera etiam sunt) intrare volentibus ianua occludatur. Verum, esto etiam Reges huius saeculi multos clientes & deuotos habeant, non tamen omnibus ad conclave ipsorum penetrandi licentia datur, aut illuc aditus patet. Ad interiora penetrare, carissimae, penetrare inquam, atque ultra tenuia opera vestra pertransire; nam, in quantum Christianae, haec omnia, quin & alia plura praestare debetis; & satis vobis sit, quod Dei clientae & famulae sitis: tam multum porro nolite petere, ut perdatis totum, & nihil omnino in manibus vestris inueniatis. Respicite sanctos, qui ad Regis huius penetrabile aliquando pertigerunt, & videbitis, quantum inter illos & nos sit discrimen. Nolite petere quod non promeruitis, quin ne in mentem quidem nobis venire deberet, quod id, quantumlibet ei seruiamus, promereamur nos, quae Deum peccando offendimus. O humilitas, humilitas, nescio quae me tentatio hac in parte occupet; quia credere non possum plane te habitare in eo qui haec ariditates molestè fert, sed hunc potius aliquo tui defectu laborare! Iterum dico, me de interioribus illis molestijs actè dijs non loqui; haec namque ariditate, aut sensualis deuotionis defectu longè grauiores sunt. Probemus nos ipsas, carissimae, aut patiamur probet nos Dominus, qui id optimè facere nouit (esto frequenter id intelligere nolimus) & ad illas animas ita compositas respiciamus, ac videamus, quid Dei causa & nomine faciant; ac statim videbimus, immeritò nos de eius Maestate conqueri: quia si ei tergum obuertamus, ac tristes abeamus, ad instar adolescentis illius Euangelici, quando nobis dicit quid perfectae simus facere nos oporteat; quid vultis Maestas illius faciat, quae pro amore, quo eam persecutae sumus, praemium conforme dabit? Et amor hic, carissimae, non in imaginatione nostra duntaxat fabricatus sit oportet; sed est operibus probandus. Nolite autem ideo putare, Deum operibus nostris opus habere; solidam solùm voluntatis nostrae determinationem requirit. Nobis quidem quae Religiosam vestem gestamus, eamque spontè & voluntate nostra assumimus, & quidquid in mundo est, atque adeò quidquid ab ipso habebamus,

relin-

*Non omnes
ad intimam
Regis penetra-
bilem per-
tingunt.*

*Quibus a-
riditas gra-
uis est, hu-
militatis
defectu la-
boras.*

*Amor opere
probandus.*

S.
Theresiae

Opera

IN XII

libris

relinquimus, esto vel retia solum sint, vt S. Petrus reliquit (qui enim
quod habet, satis multum se dedisse putat) videtur, amplius nihil facie-
dum restare, & omnia iam peracta esse putamus. Hoc quidem bonum
est, si modò in eo perseueret, nec ad primæ mansionis animalia, (eubo-
nisi per solum desiderium) deuotè reuertatur : neque enim dubium
quin, si modò in hac rerum omnium exspoliatione & derelictione perse-
ueret, id quod cupit assequatur, hac tamen conditione (ac meminerit
huius rei vos commonere) vt se velut ancillam inutilem reputet,
olim Christus suos monuit) ac nullum se Domino obsequium presta-
tisse existimet, ob quod sibi tales is gratias præstet; sed, tamquam
plura ab eo acceperit, longè maius se debitum contraxisse, ac optare
debere. Quid autem pro tam potenti Deo, qui pro nobis mortem sustu-
lit, nos creauit, nobisque dat esse, facere possumus, vt non inuicem
beatas existimemus, quòd as alienum quod illi debemus pro eo, quod
bis seruiuerit (non libenter hoc verbum hic posui; sic tamen est, quod
diu in hoc mundo fuit, aliud non fecit quàm nobis seruire) hac ratione
aliquatenus dissoluatur, vt nouas nos ab eo gratias, ac consolationes
tere non sit necesse?

*Nihil faci-
mus, quin
plura à Deo
debeamus.*

*Damn
semper in-
quietudi-
nem procu-
rat.*

Notate cum primis, carissimæ, nonnulla quæ hic notata & dicta
esto non ita ordinatè atque enucleatè ac quidem oporteret (quippe
liùs ea declarare non possum) Dominus dabit vobis ea vt intelligatis
quò ex ariditatibus humilitatem, nò autem inquietudinem (hanc
pe inducere cacodæmon satagit) colligatis: & persuasum habete
cunquæ ea vera & sincera fuerit, (esto ibi nullas Dominus det con-
tiones) eum pacem, & serenitatem quamdam daturum, quæ maiore
gaudio perfundent, quàm plena alias consolationum abundantia.
enim sæpè (vt vos legisse non dubito) diuina Maiestas dat in firmo
quamquam hos sortem suam & consolationes cum viribus ac fortitu-
ne eorum qui in ariditate versantur, non commutatos credam, magis
enim consolationes, quàm crucem & tribulationem diligimus. Tu
Domine, qui veritates perspectas habes, proba, vt ipsæ nos cognoscamus

C A P V T II.

EAMDEM MATERIAM PROSEQVITVR, AGITQVE DE
riditatibus in oratione intercurrere solitis, simul de eo quod, illius iudicio, sequi
ser. deim, quàm nos ipsos necesse sit probemus: deum, Dominum probare
illos qui ad hanc mansionem iam
peruenere.

EQuidem animas quasdam, (& dicere posse mihi videor, multas)
Egnoui, ex illis quæ ad hunc statum peruenere, & ad multos annos

hic animæ, nec non corporis, rectitudine ordinataque compositione quantum scilicet intelligere datur) vivere; quæ postea, cum iam de mundo triumphum agere, in eumque dominari debere videbantur (saltem magnam fraudum illius notitiam habere) in rebus nõ ad eò magnis à divina Maiestate probatæ fuere, inque tanta inquietudine & cordis pressura continuò versabantur, vt stupore simul & timore non mediocti me impleuerint. Illis qui quid consuleret, frustra est: quòd enim à tanto ipsæ tempore virtutum incubuerint exercitio, hinc alias se debere & posse docere putant, ac proinde nimis quàm magna sese ratione niti, vt hæc non pro eo ac debent, sentiant. Equidem nihil, quod istiusmodi homines aliquatenus consolari possit, hæcenus inueni, nec modò inuenio; nisi fortè, vt summopere nos illorù afflictionibus còdolere & affici ostèdamus (& reuera compassione digni sunt, quòd tanta illos in miseria genètes videamus) illorumque argumentis & rationibus non repugnemus; omnes quippe propter Deum eas sentire se imaginantur, & sibi fingunt, itaque imperfectionem id esse, sibi persuadere penitus nequeunt. quod in hominibus vsque ad eò prouectis noua illusio est, vt mirandum non sit eos pati quæ patiuntur; esto, (vt mihi quidem videtur) hinc rerum similiù sensus citò transire deberet. sæpè namque Dominus, vt electi eius suam sentiant & videant miseriam, suum ad modicum fauorè subtrahit; quippe vt ad nos ipsos citò cognoscendos, aliud quàm hoc non requiratur. & hæc illos probandi ratio statim apparet, & in oculos incurrit; suum namque ipsimet errorem apertissimè perspiciunt, & aliquando magis illos affligit, quòd se ob res terrenas, & quæ etiam non ad eò graues sunt, ita affligi videant, quàm illud ipsum quod affligit. Hoc ego vt ingentem Dei misericordiam interpretor, & licet sit imperfectio, est tamen ea ad humilitatem comparandam valdè conducibilis. Verùm in illis, de quibus loquor, ita se res non habet; quòd hi (vt dixi) hæc intra se, & in cogitationibus suis, vt sancta & sublimia reputent; itaque vellent, vt & alij ea vt talia reputarent.

Horum nonnulla hic adferam, vt ipsæ ea cognoscamus, nosque ipsas ante probemus, quàm probet Dominus: quippe non exiguum quid esset, hæc antè sciuisse, & priùs quàm adueniât, intellexisse. Quidam, v.g. diues & pecuniosus, sed illiberis, nec aliquem cui pecunias & facultates coaceruare velit, habens, aliquam fortè illarum iacturam patitur; nõ talem tamen, vt tum ipsi, tum familiæ vniuersæ necessaria ad victum ac vestitum desint, verùm ea adhuc suppetant. si hic propterea ita turbaretur, & inquietus redderetur, perinde ac si panis ei ad vitam trahendam non superesset, quomodo ab eo Dominus exigat vt omnia propter ipsum desinat ac relinquat? Cupiditatem hanc &c nihilominus quis pallio te-

*Deus sæpè
probat suos
in paruis
rebus.*

*Quomodo
illius iudicium.*

*Quàm hæc
probatio sit
utilis.*

*Exempla
probationis
in paruis.*

gar, ac dicat, ideo illum hac iactura turbari quod in usum pauperum pes suas colligat. equidem credo Deum potius, velle, ut ijs quae de maiestas ipsius agit, me conformem, & ijs per quae animam ipse me ad quietem & tranquillitatem perducere conatur, quam hanc in operes propensionem & caritatem. Et si hoc ipse non faciat, quod scilicet eatenus Dominus eum nondum perduxerit; parum refert: nouerim enim, hanc spiritus libertatem sibi deesse; per hoc verò se disponit, hanc ei Dominus, quia hanc ab eo petet, concedat.

Alius quis sufficientes facultates habet, & etiam plus quam oportet habeat. Offeritur interim illi occasio peculij ad augendum; si quidem datur, accipiat, per me licet, transeat: sed hoc ipsum ambire & procurare, postquam primū illud acquisiuit, adhuc plura & plura cōquirere, quantumcumque bonā intentionē habeat (nā hāc habere debet, quae vnde dicitur est, hic loquimur de ijs quae oratione colant, & virtutis studio inuoluntate) minime dubitent quin ad mansiones Regi viciniores ascendant.

Eodem planē modo se habent, si quid occurrat, ob quod aut impendantur, aut aliquam honor ipsorum iacturam patiantur; et si de peccati ijs faciat, quod cōtumeliam hanc & cōtemptū saepe requiritur ferant (virtuti enim fauere, & praesertim in publico, maxime gaudent, ne hae ipsa virtus, quam illi habere putantur, aliquid detrimenti patiantur; tum eò quod illi aliquod obsequium praestiterit, quod hanc ne ipse compensare velit; hoc quippe bonum nostrum, valde bonum est) interius tamen tanta illis manet inquietudo, eam ut à se effugare expugnare ne queant, & quae non tam citò finienda putetur.

An non, Deus bone, hi sunt, qui iam à tanto tempore considerant quātum & quomodo Dominus Iesus passus sit, quamque bonum & utile tate sit pati, & qui ipsi et pati desiderant: & interea vellent, alios omnia ita ordinatē & cōpositē vitam instituere, ut ipsi instituunt suam, & Deus, ut non eò dementiae veniant ut sibi persuadeant, penam & afflictionem quam sustinent, ob alienam se culpam sustinere, & illam illius meritum cessuram imaginentur.

Videbor fortasse vobis, carissimae, extra rem & propositum, nec velle loqui; quod ea de quibus hic ago, apud nos locum non habent, vix quae & facultates vllas nec possidemus, nec appetimus, nec habere procuramus; adhuc nullus nobis iniuriā infert aut contumeliā. Hac de causa comparationes non sunt id quod re ipsa cōtingit, verū alia multa cōtulerunt, quae possunt contingere, quae bonum nō esset hinc me exprimeret, ut nec ad illa exprimenda aliqua me ratio cogit. Ceterum ex ijs quae facile perspicieris, num affectus vester planē denudatus & expressus ab ijs quae dereliquistis, cum subinde parua quaedam occurrant, effo nōbitur.

S.
Theresiae

Opera

IN VII

186

*Dedit omne
obsequium
sibi praestitū
sompensat.*

qualia iam dixi) in quibus vos ipsas bene probare, & vnde facile intelligere potestis, num passionum vestrarum dominium habeatis. Mihi credite, in negotium sicum non est, quod religiosam vestem geramus, aut non geramus; sed in eo, ut virtutes exercere, ac voluntatem nostram in divina penitus resignare, omni qua possumus contentione procuremus; adhuc, ut vitae nostrae ratio & institutum tale sit, quale Maiestas illius id esse voluerit; denique, ut non velimus, nostra ut voluntas, sed solum illius fiat. Quibus autem ad hanc perfectionem necdum peruenimus, in partem (vixi) humilitas, quae vniuersorum vulnere nostrorum unguen & medicamentum est: quam si verè habuerimus, tandem aliquando (licet seriuscule) Deus; qui chirurgus noster est, ad nos sanandas adueniet.

Austeritates quoque, quas huiusmodi animae suscipiunt, non minus ordinatae & directae sunt, quam reliqua eorum vita: huic ergo studiosè cōsulant & cauent, ut per eam Domino seruiant. quae sanè omnia in se mala non sunt. vnde in illis subeundis, magna discretionē & circumspectionē vtuntur, ne quod fortè valetudini damnum creent. Nolite timere ut se occidant aut enecent: nam optimè constat illis ratio, qua duce agunt, amor quoque; illis nondum tam intensus ac vehemens est, ut rationis eas praescriptum faciat transgredi. sed eam ipsae vellem haberemus, satis ut nobis non esset illa Deo seruiendi ratio, qua semper vno passu & modo procedimus; quòd in causa erit, ut numquam ad itineris huius finem pertingamus, eò quòd semper incedere, nec vquam incedendo defatigari nobis videamur (est namque mihi credatis velim, iter rugiens): adhuc magnum bonum fuerit, quòd non pereamus & male eamus. Quid bene & consultò nos facturas putabitis carissimae, si, hinc in aliam regionem iter instituere cupientes & octiduo id conficere valentes, annum integrum ei impenderemus, in quo ventos, niues, pluuias, & vias fractas & incommodas pati nos oporteret? non melius & consultius foret, simul & semel ipsum peragere? nam omnia haec quae dixi, incommoda in eo occurrunt; adhuc non pauca à serpentibus pericula imminent.

O quam praecleara rei huius experimenta dare possem! atque utinam omnia haec vel iam transissem! nam saepè mihi videor ea adhuc non pertransisse. Dum ita circumspectè & meticalosè incedimus, ad omnia penè pedem offendimus, quia singula timemus: atque inde fit ut ulterius progredi non audeamus, tamquam si ipsae adhuc mansionem pertingere possemus, alijs pro nobis laboriosè iter conficiendis. Hoc ergo cum fieri nequeat, demus operam, carissimae (per amorem Domini vos rogo) ut rationem nostram & timores omnes in manus eius resignemus, ac naturalis nostrae imbecillitatis obliuiscamur.

*Religiosam
et perfectam
non est sicut
in veste.*

*Austeritates
modernas
quatenus
probenitur.*

*Per viam
spiritus feruenter
incedendum
et
celeriter.*

*Timores et
imbecillitates
una
comitanda.*

S.
Theresia

Opera

N. II
158

etenim hæc de corporibus nostris sollicitudo & anxietas magnopere impedire potest. Superioribus hæc eorum cura incumbat, hæc nos uigilare sinamus; nobis verò vnum hoc curæ sit, quomodo quam maxime rimè & magnis passibus incedamus, vt Dominum hunc videamus. licet deliciae quas habetis, per exigua sint, aut etiam nulla, ipsa nimirum de sanitate & valetudine sollicitudo decipere nos possit; ac primum, cum propterea melius valituræ non sumus. Equidem id nos nescio, negotium omne in ijs quæ ad corpus spectant, situm non esse; namque minima sunt; sed vt iter, de quo hic ago, cum magna humilitate instituat. nam (si me intellexeritis) in hoc maximum illarum querens non progrediuntur, damnum consistere arbitror. vt ipse videtur nobis parum processisse videamur, & hoc etiam ita esse credamus. res verò nostræ magnis passibus & celeriter procedere videantur; de non solum velimus, sed etiam, quantum in nobis est, curemus, nimirum domesticarum pessima & nequissima habeamur. Atque hoc tantum demum status hic excellentissimus est; sin minus, tota vita nos itinere heribimus, sexcetas in ea afflictiones & miseras sustinetes; enim nos ipsas nondum reliquimus, hinc via hæc summè difficilis nobis videtur; eò quod terræ nostræ miseriæ nimirum quantum incedimus, à quo onere liberi sunt illi, qui ad ea quæ ipsis ad hæc collata sunt, habitacula pertingunt. In his tamen non desinit Dominus; mercedem laboris soluere non solum vt iustus, verum etiam vt misericors: semper quippe plus dat, quam promereamur, multò maioribus gaudia & oblectamèta dando, quàm ex delectationibus, quas vitæ deliciae & distractiones adferunt, haurire possimus. Verum multas contumelias & gustus hinc illum non putem dare, nisi fortè interdum ad mansionibus boni contineatur, quò sese, ad in illas ingrediendum, proponant. Gaudia & gustus vobis forsitan vnum & idem quid esse videntur, & mirabimini cur ipsa inter duo hæc nomina differant. Et crimen ponam. Mihi porro nimis quam magnum inter vtrumque videtur esse discrimen; quamquam fieri possit, in eo me errare. de quo sententiam, dicam cum ad quartam, quæ immediatè post hæc locutionem mansionem peruenero. quòd enim ibi de gustibus ac consolationibus quos in illa Dominus concedere solet, futurus sit sermo, hinc ibi de commodior tractandi erit locus. Et licet nullus hinc secuturus videtur fructus, aliquis tamè fieri potest vt hinc sequatur; videlicet vt, cum quidque sit intellexeritis, id quod melius est, sequi conemini. Atque porro, quas Deus hucusque perduxit, permagnæ id consolationis occasum autem, quæ se iam omnia affecutas putant, insignis confusionis occasum

Humilitas
quam
cessaria in
via spiritus

Gustus
quando
quomodo
Dominus in
hac mansio
ne det.

Gaudiorum
& gustuum
discrimen.

& si quidem haec humiles sint, ad gratias ei agendas hinc excitabuntur; si minus & humilitatis aliquid defuerit, interiorum quamdam sui nauseam hinc concipient; & quidem frustra: cum non in gustibus, sed amoris intentione & magnitudine, sita sit perfectio, nec non ipsum praemium; si quidem sit perfectior, & maiori praemio donandus, qui cum iustitia & veritate melius operabitur.

Dicatis fortassis, quorsum de gratijs illis internis loquar, & quales sint exponam, si id reuera ita se habet, uti se habet? Equidem id nescio, quaerite ab eo qui me haec scribere iussit: etenim meum non est, nec teneor cum superioribus contendere, (quod nefas foret) sed simpliciter obedire. Quod autem verè vobis dicere possim, hoc est, cum adhuc gratias illas & consolationes, quas Dominus animabus illi seruientibus concedit, nec haberem, nec per experientiam quid essent scirem, imò nec vquam in vita mea id scire sperarem (& meritò: nam nimis quam magnum mihi gaudium esset, scire, vel etiam è coniecturis quibusdam colligere, quòd vel in aliquo Deo placerem) de illis verò, in libris quid scriptum legerem, magna animam meam consolatione perfundi, & non mediocriter ad Deum maximopere laudandum, affici ac moueri solere. Si ergo mea anima, quae tam improba ac nequam erat, id faciebat, quae bonae & humiles sunt, multo haud dubiè magis eum laudabunt: & si vel vnica sola eum, non nisi semel, propterea laudet, magnum operæ praemium est, ipsum (meo iudicio) dici, nosque intelligere gaudium & voluptates, quibus nostra ipsa culpa excidimus. quanto verò magis, quòd (dummodo à Deo proueniant) amorem & fortitudinem semper comites habeant, quarum adminiculo homo magis sine labore iter suum peragere, & in operibus bonis & virtutibus quotidie magis & magis progredi potest. Nolite cogitare, parum referre, sit, quòd per nos non iter. Nam, quando nos in culpa non sumus, iustus est Dominus, & alia vobis via Maiestas illius dabit id quòd per hanc vobis eripiet & auferet, idque ob rationes ipsi soli notas; eius namque iudicia & secreta, occultissima sunt. Id saltem nobis dabit, quòd magis nobis expediet; ac de hoc nullatenus est dubitandum. Ijs verò, quae Domini munere & bonitate ad hunc statum peruenere (nam, quemadmodum dixi, non paruum aut vulgarem erga illos misericordiam ostendit, quia iam in proximo sunt ut ad altiora ascendant) cum primis, meam quidem sententiam, conducet, ut in obediendo quam promptissimè esse studeant: & quamuis Religionem professae non sint, magnum quid foret (uti permultos facere constat) si aliquem certum sibi desumerent, cui in omnibus auscultent, ne vlla omnino in re suam ipsarum voluntatem sequerentur (quòd est in plurimum id, quòd nobis damnatum adfert;) non verò talem sectarentur aut quaere-

*Perfectio
sua in amoris
magnitudine.*

*Quomodo
S. M. audito
vel lecto
aliquid de
diuinis consolationibus
recreantur.*

S.
Theresia

Opera

IN VI
166

*Quid profit,
alienum
exemplum
sequi.*

rent, qui cum natura & humoribus ipsarum (vt dicitur) bene conueniunt, qui que in omnibus rebus lentus ac meticulosus sit, sed talem, qui rebus mundi huius fraudes & imposturas bene perspectos habeat. Vt enim cum ipsa cognoscamus, maximopere iuuat cum id genus hominibus gere, qui ipsum iam tum perspectum & cognitum habent. Deinde, qui mirè nos animat, quod nonnulla, quæ ipsa vt impossibilia iudicamus in alijs tam possibilis ac facilia videamus, nec non quanta cum facilitate ea ipsi peragant; vt, eorum exemplo & volatu, ad pariter sublimem opusculare audendum prouocari videamur; perinde atq; auium pulli, dum parentibus suis volare docentur: nam esto hi se statim valde sublimem esse brare non audeant, paulatim tamen parentum audaciam imitantius se cælo committunt. Plurimum certè hoc omnimodis condici quod equidem non ignoro. Itaque qui huiusmodi sunt, quantumlibet determinatum ac fixum habeant Dominum peccando non offendere operam dabunt quam possunt maximam, ne in vllas peccati occasiones sese conijciant: quod enim primis extimisq; mansionibus adhuc viciati sint, haud difficulter ad illas sese reuelli ac retrorahi paterentur (illorum enim arx solido fundo inædificata non est; vti illorum qui in partem iam obduruere, & mundi huius tempestates optimè perspicere debent, quam scilicet ex parum timendæ sint, ac eius voluptates parum desiderandæ) & fieri posset, vt à magno quodam persecutionis trabone rursus ad illas retro abriperentur. Nouit namque optimè eas dolus excitare, quò per illas nobis damnum creet; vt, dum bono quodam zelo acti, aliena tollere peccata conamur, superare id nequeamus, quod nobis quoad hoc posset contingere. Nostras ergo potius imperfectiones inspiciamus, & alienas prætereamus. Vt plurimum enim homines ita circumspicos & ordinatos omnia mirari, & sanè fieri posset nonnunquam, vt ab eo quem ipsi miramur, disceremus id quod in se re caput & præcipuum est. Quod autem in exteriori morum compositione, & agendi modo ac conuersatione eis præstemus, multum non nec in illo omne rei momentum situm est (bonum licet sit,) vti nec propterea par est, vt statim omnes eandem, quam nos, viam inuisitamus; aut ille ea quæ spiritalia sunt, docere præsumat, qui forsitan non quid rei sit: nam per hæc talia, quæ Deus nobis inspirat, bonum animarum procurandi desideria, multos, carissimæ, committere errores possunt. Satiis proinde fuerit, inrendere nos ijs quæ Regula nostra præscribit, in silentio ac spe semper viuere conari. animarum quippe ipsorum curam Dominus geret, ac, dum modo nos interim à parte nostra pro ijs Macti ipsius supplicare non omitteremus, satis magnum illius ope & acriter fructum in proximo faciemus. sit ipse benedictus & super exaltatus in secula. Amen.

*Zelus importunus
qua malas
creas.*

MANSIO QVARTA.

Tribus distincta capitibus.

CAPVT I.

AGIT DE DIFFERENTIA, QVAE EST INTER GAVDIA VEL
*teneritudines in oratione haberi solitas, & inter gustus. Refert, quantam sibi attulerit
 voluptatem, intelligere, quod cogitatio & intellectus inter se differrent. Hu-
 ius capituli lectio utilis esse queat ijs qui in oratione
 valde distracti sunt.*

VT de quarta mansione aliquid scribere incipiam, necesse cum pri-
 mis est id quod dixi, Spiritui sancto inquam me comendare, eumque
 rogare, vt in illis quae deinceps dictura sum, loco meo loquatur, quod de
 de ijs quae adhuc restant mansionibus, aliquid ita dicere queam, vt me
 vos intelligere possitis. Iam enim materia supernaturalis esse incipit, at-
 que ipsa quam difficillima explicatu est, nisi Maiestas ipsius in partem
 veniat, vti alio loco dicere memini, vbi tantum scripsi, quantum tum
 potui comprehendere, anni sunt plus minus quatuordecim: quamuis
 autem nunc temporis, paulo plus lucis, ad illas gratias, quas anima-
 bus nonnullis Dominus confert, intelligendas habere videar; aliud
 tamen est eadem sentire, aliud eadem verbis exponere. Faxit id Maie-
 stas eius, si modò aliquis inde fructus sequi possit; si verò nullus, minimè
 faxit.

Quòd autem haec mansio loco, in quo Rex residet, vicinior sit, hinc
 magna illius est pulchritudo, resque tam iucundae tum visu, tum intel-
 lectu, in ea sunt, vt intellectus nimis quam impotens sit medium exco-
 gitare saltem aliquid ita enucleatè ac perfectè de ijs dicendi ac proferen-
 di, vt non adhuc valde obscurae maneant ijs qui rem experti non erunt;
 qui verò experientiam habuerit, facillè eam intelliget, praesertim si ma-
 gnam habuerit. Vt verò quis ad hanc mansionem pertingat, videri pos-
 set necesse esse, diu in prioribus illis mansionibus egisse. Quamuis au-
 tem ordinarium sit, vt in ea, quam iam supra paulò descripsimus, ali-
 quantulum egerint, tamen haec regula non est certa (quemadmodum
 iam saepiùs audisse ex me potestis): largitur enim hanc Dñs, quando, quo-
 modo, & cuiusque voluerit, utpote bona sua & propria, & ita vt nul-
 li iniuriam inferat. In hanc mansionem rarissimè venenata animalia in-
 grediuntur; & si quando ingrediuntur, ad eò non damnum inferunt aut
 noxam, vt etiam fructum & lucrum adferant. Equidem vt multo melius
 ac sa-

*Cur Spir-
 itus Sancti
 opem S. M.
 imploret.*

*Mansionis
 quarta
 splendor.*

*Bonum est
 animalia
 virulentia
 in quartâ
 mansionem
 venire.*

ac sa-

ac salutaris ducio, quod hæc animalia huc subeant, & in hoc orationis statu aliquod homini negotium faceant. fieri enim posset, ut etiam quos Deus dat, gustuum ad miniculo diabolus hominem, nisi ad temptationes intercurrerent, deciperet; & magis per illos noceret, quam per has, nec tantum anima ipsa lucrum faceret, saltem contingere possit, ut omnibus, quæ ei merendi occasio sunt, sublati, ipsa velut in communi quadam absorptione & ebrietate, illo agente remaneret. Neque enim, quæ ad id securum puto, semper in vno eodemque esse manere, nec irem possibile mihi esse videtur, ut hoc exilio durante, spiritus Domini semper vnus & eodem sit, aut in Esse vno maneat.

*Gaudium
ac gustum
discrimen.*

Ut ergo id quod me tractaturam dixeram, aggrediar, videtur quod sit gaudiorum ac gustuum in oratione dari solitorum desiderium. Gaudia, (ut mihi quidem videtur) dici possunt is motus quem nobis nos meditatione, & ad Deum orationibus nobis comparamus; quæ natura nostra ortum habet, Deo tamen ad hanc concurrente & adiuvante (quod intelligi quoque debet de omnibus quæ dicam, quia nihil in ipso possumus.) nascitur autem is ex ipso merito pio & virtuoso opere quod agimus, & nostro cum labore lucrati, velut eius mercedem ac stipendium videmur. Et sanè, merito gaudium sentimus ex eo, quod id genus operum & operibus nos applicauerimus. At, si rem penitus inspiciamus, videtur isthæc gaudia etiam alijs multis è rebus, quæ nobis hæc in terra esse possunt, haurire poterimus; veluti, cum alicui inexpectato magna in qua hæreditas, præter spem, in sinum quodammodo decurrit: item, cum repente & inopinantibus nobis occurrit aliquis, quem singulari amore complectimur: item, cum aliquod magni momenti negotium, & operum exitum, quod omnium ore celebratur, laudabiliter & ex animi contentia successit: item, cum alieni maritus, frater, aut filius, quem demerito audierat, vñus & valens subito videtur. Vidi ego nonnullos, præterquam magnitudine lacrymantes; quod & mihi aliquoties factum est. Quæ admodum verò hæc gaudia naturalia sunt, sic mihi & illa, quæ è nobis diuinis percipimus, esse videntur, nisi quod longè nobiliores illa sunt, remque hæc originem habeant; quamquam nec priora illa mala sunt, sit, à natura nostra originem sumunt, & desinunt in Deum; gustus vero Deo initium habent, natura autem eos sentit, ipsique oblectantur; & fruuntur, quam ipsi quos dixi, & etiam amplius.

*Gaudia
unde nascuntur.*

*Hæc etiam
alijs è rebus
sapiuntur.*

Quam, ô Iesu bone, desidero hic meam posse mentem experiri, ut, quod hic dico, intelligatur: quod videam (prout mihi quidem videtur) notabilem inter vtrumque affectum differentiam, & contrarietatem, nij non habeo, ut, quid velim, possim declarare. Ipse id faciat Dominus. Venit hic mihi in mentem versiculi cuiusdam, quem in Officio perituræ

S.
Theresia

Opera

IN VI
166

vltrimi Psalmi extremo recitamus, qui sic habet, *Cum dilatasti cor meum.* hi *Psal. 118.*
 qui multam rei huius habebit experientiam, satis hic erit, ad intelligendum quæ sit inter vtrumque affectum differentia, in expertus verò longè plura opus habet.

Gaudia illa quæ dixi ad eò non dilatant cor, vt in plurimum ipsum potius non nihil stringere & coarctare videantur, etiam si inde oriantur, quod aliquid Dei causa quis fieri videat, ad quæ & lacrymæ quædam angustiantes accedunt, quas vehementia passionis aliquo modo elicere videtur. Equidem de id genus animæ passionibus parum scio (& si scirem, fortasse sensa animi mei melius possem exponere,) nec non de omni eo quod est sensualitate, atque naturali nostro affectu procedit. sum enim admodum rudis & stupida: Etenim, si, quomodo hæc transferim, intelligerem, satis mentem meam iam declarare possem: certè magni in omnem partem refert, scientiam habere, & litteras nosse. Quod autem ipsa quoad hunc statum, quo ad hæc, inquam gaudia & voluptates quæ in meditationibus habentur, per experientiam noui, hoc est: si quidem ob aliquod passionis Domini mysterium lacrymari incipiebam, non prius à lacrymando cessare poteram, quàm caput plorando defatigassem; si verò ob peccata mea lacrymæ stuebant, eodem planè modo in illis me habebam. Sanè, magnam mihi Dominus quoad hoc gratiam præstabat: neque enim inquirere iam volo aut excutere, vtrum horum sit melius; sed tantum vellem aperire posse, quod inter vtrumque sit discrimen. Ob hæc, aliæque id genus, lacrymæ ac desideria hæc nostra aliquando causantur, ad quæ etiam iuuat ipsa naturæ pronitas atque hominis dispositio; sed tandem, vt iam antè dixi, in Deum ipsum desinunt. Nihilominus, quamuis hoc ita sit, sanè pro magno reputandum est, modò adsit humilitas, vt sciamus, non propterea eas meliores esse, quòd intelligi ac dignosci nequeat, num omnia hæc reuera amoris effectus sint; & quando sunt, donum Dei. Vt plurimum huiusmodi deuotiones habent animæ quæ in prioribus mansionibus agunt; quòd continuò quasi, per intellectum operantes, in discurrendo & meditando occupatæ sunt: & bene faciunt; plus enim ipsis non est datum. Quamquam non malè facerent, si subinde se ad aliquod tempus, in actibus amoris eliciendis, & Dei laudibus celebrandis exercerent, de quæ illius bonitate, & de eo quòd ipse sit qui est, gauderent, denique illius honorem & gloriam quàm maximè desiderarent. Et hæc omnia quidem prout poterunt: hoc namque voluntatem mirum in modum excitat. Cum verò Dominus illud ipsis dabit, videant magna cum circumspectione, ne ipsum, vt solitam haberi meditationem perficiant, elabi sinant. Quia verò alijs in locis pluribus de hac ipsa re egi, hinc de illa nihil hic dicam vlterius: hoc solum vos monitas volo,

*Dilatatio
cordis à
quibus
gaudijs
promeniat.*

S.
Theresia

Opera

IN VI
lib.

*Amor Dei
in quo con-
sistat.*

vt in hac via multū progrediamur, & ad mansiones ad quas adspirare
perueniamus, non tam in multa cogitatione ac meditatione, quam
ad amorem rem sitam esse; quo circa id demum me suadente faciente,
re: quod mihi mirum non videbitur. amor quippe non in ampliore
consistit, sed vt maiori cum resolutione & firmitate Deo in omnibus
cere desideremus, & , quā possumus maxima contentione, illum
offendere procuremus, eumq; quā feruentissimē rogemus, vt
vnigeniti honor & gloria semper crescat, Ecclesiaq; Catholica
termini latius extendantur. Hæc sunt amoris indicia & signa. Non
putare, id ita necessarium esse, vt nefas sit vos aliud quippiam cogita-
si vel paululum mentem alio diuerteritis, ilico totum perditum esse
fanè nonnumquam ob id genus cogitationes in angustijs hæsi, vt quæ
verterem nescirem; at, iam quatuor plus minus anni sunt, ex quo
perientiam intelligere cæpi, cogitationem vel imaginationem (vt
id intelligatur) non esse intellectum; cumq; virum doctum, numquam
sic sensissem, consulerem, is mihi ita se rem hanc habere, affirmavit,
mihi non mediocri gaudio fuit audire. quod enim intellectus ex
potentijs vna sit, valdè me cruciabat, quod is subinde ita lubricus
cogitatio verò, vt plurimum tam celer & volatica est, vt eam solū
ligare & continere possit; quando scilicet sibi ita nos alligat, vt à compo-
huius vinculis quodammodo soluta videamur. Vidi ex vna parte
dem (prout mihi videbatur) potentias animæ, Deo occupatas, & in
recolletas esse; ex altera verò parte, cogitatio mirè distracta & turbata,
ta, me penè mentis impotem reddebat. Tu Domine vt bonum, & in
ritum nobis interpretare ingentem illam, quam in hac via, ob
defectum, patimur angustiam & laborem. Illud verò peius est, quod
cogitemus plura nobis scienda non esse, quā solū de te cogitare.
nesciamus eos qui hoc intelligunt percontari, & quid percontandum
non intelligamus. vnde magnis interim laboribus & pressuris nos
xari necesse est, quod nos ipsas minimè intelligamus, & quod
non est, sed bonum, ingentem esse culpam arbitremur. Hinc portio
torum orationi deditorum afflictiones & cruces, & quod de interioribus
mi angustijs conquerantur (illorum saltem qui docti non sunt) non
habent: hinc quoque nascitur melancholia, & valetudinis destructio
dem totalis eorum quæ vsurpant exercitiorum omisio: idque
quod non considerent, interiorem quoque mundum esse. Quare
caeli motum sistere & retinere non valemus, quin id omni velocitate
quā citissimè feratur; ita nec cogitationem sistere possumus; hanc
omnes animæ potentias e contra adhibemus & impendimus, videmus

*Imaginatio
& intello-
ctus non
sunt idem
quid.*

*Cogitatio
nos nemo
retinere po-
test.*

profus perditæ, ac male tempus impendere, cum in præsentia Dei agimus. Et forsan anima interea, in mansionibus ei vicinioribus, illi totaliter est coniuncta ac cogitatione deforis in castelli suburbij & pomerij agente, sexcentarum ferocium & virulentarum bestiarum incurfus ferente; itaque magnam sibi hac vexatione meritorum segetem comparante. Quocirca non est, quod hoc nos turbet, aut vt Deum relinquamus: hoc namq; diabolus in primis spectat, & omnes inquietudines & afflictiones nostræ pro maiori parte inde promanant, quod ipsæ nos minimè intelligamus. Hæc quidem nunc scribo, simul tamen considero, quidnam modo in capite meo, quoad strepitus & tumultus illius, quos initio dixi, peragatur: vnde mihi propè impossibile factam est, scribere quod iussissim. Etenim ita ipsum turbatum est, vt hinc abrupti & præcipites quidam fluij per ipsum volui, illinc verò ex istis aquis multæ auës & sibila ruere videantur: idq; non in ipsa auditus cella, sed in superiore capitis parte, in qua principem animæ partem habitare ferunt. Satis diu super hoc reflexi & cogitavi, quòd ingens spiritus motus, magna cum velocitate, sursum ferri mihi videbatur. Det Dominus, vt in ijs quæ sequuntur mansionibus meminerim huius rei causam exponere (hic namq; locus ad hoc còmodus non videtur.) Et sanè fieri posset, idèd hanc capitis conturbationem Dominum mihi immittere voluisse, quo id melius intelligerem: nam per omnem illius turbationem ac tumultum, nec in oratione mea, nec in eo quod modò scribo & dico, vllatenus impediòr; sed anima in sua quiete, amore, desiderij, claraq; cognitione, valdè integra est, & sibi constat. Si ergo in superiore capitis parte potior animæ pars habitet, quomodo ergo hæc illud non turbat? hoc què fiat, ipsa nescio; scio tamen verum esse quod dico. Tum, fateor, ipsum turbat, cum oratio sine suspensione est; quamdiu enim illa durat, nullum malum sentitur: verum nimisquam malum foret, si ob hocce impedimentù & turbationè omnia omitterem. Quocirca consulti nò est, ob ingruentes cogitationes nos turbari; at parum eas curemus: si enim à dæmone eæ immittantur, hinc ipse desinet, vltra quod moueat non habens; si verò ex miseria, quæ nobis à peccato Adæ mansit, ortum habeant, (vti reuera habent) cum alijs multis, habeamus patientiã, & propter amorè Dei ipsum feramus. Subiectæ non minùs sumus comestioni, somnoq; nulla vtratione ipsis carere possumus (quod sane nimis quàm laboriosum & durum est.) Agnoscamus ergo miseriam nostrã, & illuc tendere desiderio nostro anhelemus, vbi nos nemo despiciat. Aliquando. n. me audiuisse memini, sponsam in Canticis id dicere. Et verè nihil. n. in tota vita hac nostra inuenio, de quo maiore cù ratione id dici queat: oës enim, qui in hac vita haberi possunt despectus & afflictiones, cù conflictibus illis internis nullaten⁹ mihi cõparari posse videtur.

bb 2

Etenim

Dolores & strepitus capitis S. Ma. sris.

Ob cogitationes non oportet turbari.

Conflictus internorum gratiarum.

Etenim qualibet inquietudo, turbela, ac bellum quodcumque tolerare potest, dummodò (vti iam antè dictum) pacem ubi viuimus inuenimus; sed, quòd à sexcentis, qui in mundo hoc sunt, laboribus quietis & liberationem habere velimus, & Dominus nobis quietis locum preparare velit; & interea intra nos ipsas impedimentum maneat, non potest non esse permolestum, & propè intolerabile. Hanc ob causam nos, Domine, sustolle, ubi nos ista miseria non amplius despiciant, animam hæ interdum explodere & irridere videantur. Verum etiam vita durante, ab hoc eam malo Dominus liberat, ubi scilicet ad perriorem mansionem iam peruenerit, quem admodum, si Deus conuictus dicitur postea sumus. Omnibus, credo, hæ miseria tantum tormētum infligit ac mihi; nec tantum alios, vti puto infestant, ac me, quòd sem improba, ad annos non paucos infestant, quasi si de me ipsa etiam sumere velle viderer. Et quoniam mihi id ita durum & periculosum fuit, ac vobis fortassis tale id fore, existimo; hinc multoties ipsum meo, & nusquam non repeto, vt tandem semel vobis id perfectè predicarem, (vti res est, quæ necessariò obseruanda est) vt nos ea de causa inquietet & affligat, sed hanc molam perpetuò more suo ferri sinu nostramque ipsa farinam in ea molamus, voluntate nostra & industria semper operantibus. Huius impedimenti modo plus, modo minus cogitamus, pro valetudinis & temporum diuersitate. Misella vero valetudo quamquam nullam quoad hoc habeat, culpam, patienter ferat, quoniam alia multa facimus; vnde hic patientiam habeamus æquum est. Et patientiam nobis indoctis satis non est ad plenam securitatem, quòd vti legimus, aut alij nobis consulunt, vt scilicet cogitationes has parum remur: hinc omne illud tempus, quod rei huic amplius de claranda nobisque hac in re consolandis impenditur, minimè mihi perditur videtur. Verum, vsque dum Dominus nobis lucem dare voluerit, parum omnia profunt; sed necesse est, (quin & Maiestas illius vult) aliquid media quæ ipse suggerit vsurpemus, ac nos ipsas cognoscamus, & non quæ debilis imaginatio, & natura nostra, nec non diabolus casualiter culpam animæ non ascribamus.

CAPVT II.

MATERIAM EAMDEM PROSEQUITVR, AC SIMILITUDINE
quadam ostendit quid sint gustus, & quomodo eos ipsi consequi, nullatenus
procurando, debeamus.

HEm Deus meus, in qua me ingessi! Iam tum oblita sum eius tractabam: ingruentia enim negotia, & valetudo infirmior...

S.
Theresia

Opera

IN VI
libris

diffimã in oportunitate, id iam me cogunt abrumperè; hinc, quoniam labilis sum memoriã, omnia indigestè inordinare que dicetur, quòd quæ scripta sunt relegere nequeam. Imò scio, etiam quæcunque hæcenus scripsi, indigesta forsan & incondita esse: ita saltem mihi videtur. Videor dixisse, consolationes spirituales aliquãdo, cum passionibus nostris permixtæ & inuolutæ sunt, & secum tumultuosos quosdam singultus trahere. Imò verò quosdam dicentes audiui, sibi etiam pectus per eas solitum coarctari, ita, vt etiam exteriores quosdam motus sentiant, eos vt compescere & reprimere non valeant: quin imò, tanta earum est violentia, vt ipsis & sanguis naribus erumpat, aliaque id genus satis pœnosa & afflictiva patiantur. De hac re nihil habeo quod dicam, quòd numquam illam sum experta: nihilominus consolationem aliquam omnia hæc adferre verisimile est, quòd (vt dixi) non aliò tendant omnia, quàm vt quis Deo placere, ac Maiestate illius frui desideret. Quod verò diuinus appello gustus (alibi namque orationem quietis eos nominavi) alterius est generis, vt facillè intelligetis vos, quæ id ipsum Dei misericordiã expertæ estis.

Consolationum spiritualium vni.

Oratio quietis & gustus diuini idem quid est.

Quòd vt melius intelligamus, fingamus nos duos videre fontes, & duos scyphones, qui illorum aquã replentur. vix enim quidquam reperio, quòd oportuniùs & aptiùs aliquas res spirituales declaret, quã similitudo quæ ab aquæ proprietatibus sumitur. Cuius rei ratio est primò, quòd ipsa parum sciam, nec ingenium mihi, ita secundum sit vt me adiuuet; deinde, quòd erga elementum hoc mirè afficiar, hoc namque maiore cum aduertentia & reflexione quàm alia quælibet, sum contemplata. In omnibus enim rebus, quas tam magnus & sapiens Deus condidit, multa secreta & mirabilia includantur necesse est, è quorum consideratione fructum ipsi & vtilitatem capere possumus; & sic facere verisimile est eos, qui illa intelligunt. quamquam in vnaquaque recula, quantumuis parua, quam creauit Deus, plura contineri existimem miracula, quàm ab hominibus intelligantur, esto vel formicula sit. Pono, duo hi scyphones diuersimodè ab aqua replentur. nam in vnum aqua à valdè procul, per multos tubos & aquæ ductus laboriosè deriuata descendit; alter verò, in ipsomet fundo fontis, & aquæ ortu cõstitutus, sine villo prorsus strepitu ac murmure adimpletur; & si quidè eius scaturigo copiosa & abundans sit (vti illa qua de loquimur) postquã scyphon hic repletus fuerit, ingens inde rivus promanat, nullo vt aquæ ductuum tuborumue artificio opus sit; neue vinquã aqua hic desinunt fluere, sed sunt perennes & aternæ. Aqua ergo, quæ per tubos & canales deriuatur, meã sententiã representat gaudia illa, de quibus ante egi, quæ per meditatione eliciuntur; quòd cogitationibus ipsis eadem educamus, creaturarum ad-

Aqua cur optimè res spirituales representet.

Creatura qua mirabilia continent.

Gaudia meditationis aqua comparantur per tubos deriuata.

S.
Theresia

Opera
IN VII
libris

miniculo in meditatione vtentes, & intellectum defatigantes; & quoniam nostram demum diligentiam, illa procurantur, hinc strepitum videri excitant, si quando aliqua profectus repletio, in anima fieri debet, ut dictum est. In alio illo fonte, aqua ab ipsamet sui scaturigine, quae Deus est, prouenit; vnde, cum Maiestas illius, dum ei visum fuerit, aliquam supernaturalem gratiam communicare voluerit, summa eam quiete, & maxime intimorum nostri ipsarum suauitate producit; & nescio quousque, aut quomodo. Adhuc, hoc gaudium & delectationem quemadmodum ea quae rebus terrenis solent haberi, in corde non consistit. In principio inquam; nam postea quaquaversum omnia tempore, aqua hac per omnia habitacula & potentias animae sese diffundit, donec tandem etiam in corpus ipsum deriuetur. Atque ideo discitur in initio, illam à Deo quidem incipere, desinere in nos; nam reuera, ut homo exterior, quantus quantus est (vti sciunt qui ipsam experiri solent) hunc gustum & suauitatem percipit. Hæc ego dum scribo memoriam perpendebam, versiculum illum Danidicum, *Dilatasti cor meum*, indicare, cor à Domino dilatari; vnde videtur significare, reuera certum (vti dixi) non à corde, sed ab alia parte adhuc magis interius, velut à profundo quodam abdito esse. Id animæ centrum esse debet (vti postea intellexi, & deinceps etiam dictura sum) existimo: immo quippe in nobis ipsis secreta video, vt non raro me obstupescere faciunt, at quanto plura ibi sint oportet, quæ adhuc ignoro?

De magnalia omnia nemo intelligit.

Quam, ô Domine & Deus meus meus, magna & mirabilia sunt Magnalia tua! & nos hîc, velut stolidi & stupidi quidam bubulsumus: etenim videmur ipsi nobis, aliquid tui comprehendere & intelligere; & reuera velut nihil id esse debet, cû etiã intra nos ipsos magna sunt arcana, quæ non intelligimus. Velut nihil inquam respectu eorum multorum quæ sunt in te; non, quod non maxima sint magnalia & magnitudines tuæ quas oculis videmus, etiam quantum ex operibus tuis colligere & assequi possumus.

Dilatatio cordis vnde fit.

Verum vt ad prædictum Psalmi versum reuertar, non aliter ad propositum meum hic facere potest, (vt mihi quidem videtur) quoad hanc dilationem cordis; qui talis est, vt, cum aqua hæc castis est scaturigine quam dico, è nostri inquam ipsorum profundo, produci incipit, mox per omnia interiora nostra sese diffundere, & eadem dilatari, & talia ibi bona producere videtur, quæ nec os eloqui potest, vti nec anima intelligere, quid sit quod hîc sibi datur. Diffundit tunc hæc quadam fragrantia, perinde ac si (vt ita dicam) in fundo illo interiori arula ac fucus foret, in quem odorata aromata & varij saporibus conijcerentur; neque tamen lumen eius aut locus videtur, ac

rim eiusdem calor & fumus odoratus vniuersam animam peruadit
quin & corpus non raro (quemadmodum dictum est) illius fit parti-
ceps. Considerate & intelligite quod dico, quia nec sentitur calor, nec
percipitur odor: nam res longè nobilior ac delicatior id est, quàm hæc
ipsa sint, sed id eò tantùm dixi, vt hac ratione ipsam vobis declara-
rem. Ii porro qui hoc experti non sunt, intelligant & certo credant id
sic verè contingere; & clarius id intelligi, & animam intelligere, quàm
id ipsa modò exponam: quia non est id huiusmodi, quòd imaginando
prævideri queat; quantumcumque enim diligentiam adhibeamus, ip-
sum acquirere & assequi non possumus. Atque ex hoc ipso colligere est,
non id è nostro metallo, sed ex purissimo illo diuinæ sapientiæ auro
prociusum esse. Hic (prout mihi videtur) potentiæ vnitæ non sunt, sed
velut ebrææ & absorptæ, & stant velut attonitæ & mirantes quidnam
hoc sit.

Fieri poterit, vt in rebus his interioribus, mihi metipso contra-
dicens, consentanea non scribam ijs quæ alio in loco scripsi. neque mi-
rum id est: quòd quindecim annorum spatio (tot enim prope elapsi
sunt, postquam illa scripsi (maius fortasse mihi Dominus lumen &
claritatem in hisce rebus dederit, quàm tunc ad illas intelligendas
habebam: & nunc, & tunc, in omnibus errare possum, at non mentiri, nã
mille potius mortes, Deo dante, paterer, quàm mentiri. Loquor quòd
intelligo.

Voluntas quidem aliquomodo mihi videtur, diuinę vnitæ esse de-
bere; verùm ex effectibus & operibus quæ pòstsequuntur, hæc oratio-
nis veritates optimè cognoscuntur: nullus enim dari ad illam proban-
dam lapis Lydius melior potest. Sanè nimis quàm magna Dei mise-
ricordia & gratia est, si eam agnoscat qui ipsam recipit; & maxima, si
non retrocesserit. statim carissimæ, omnimodis ad hoc orationis ge-
nus aspiratis, & ipsum exercere vultis. & meritò; neque enim animæ
(vt dixi) illas comprehendere gratias potest, quas Dominus ibi illi
facit, nec non quo amore eam sibi propinquiorem faciat, viciniorem-
que reddat. Quippe certum est, quòd scire ipsa cupiet, quomodo
hanc gratiam consequi possimus. Equidem vobis, quòd quoad hoc cog-
noui dicam: si quando Dominus hanc dare dignabitur, sinamus illum
facere, tantùm quòd Maiestas illius id ita velit; & non aliam ob causam:
Ipse nouit, quare, & propter quid eam dare velit; nò est nostrum hoc scru-
tari & inquirere. Postquam ergo fecerimus ea, quæ ij qui in superioribus
sunt mansionibus, humilitas, humilitas inquam, sectanda: per eã se Dñs
expugnari patitur, in omnibus quæcumque ab eo petimus. Primum verò
signum, è quo vtrum eam habeatis, colligetur, est existimare hæc vos
gratias

*Maius 8.
M. postea
lumen ha-
buit ad res
internas in-
telligendas
quàm antea.
Non vult
mentiri.*

*Humilitas
quàm sit
necessaria.*

gratias & gustus Domini minimè promereri, sed indignas esse quæ
vitæ tempore eas vniquam habeatis.

Peteris hic à me, quomodo hoc futurum sit, & quomodo potest
obteneri, si ad illas habendas non allaboremus? Ad quod, respondetur
nullam earum habèdarum rationem meliorem esse eâ quam vobis
nec eas vllatenus procurandas. idque ob hæc quæ sequuntur rationes.
Prima, quia primum, quod ad hoc requiritur, est, Deum sine vlla vana
commodiue spe amare. Secunda, quia nonnullus humilitatis defectus
est, ob tenuia nostra obsequia tam magnam rem obtineri posse, cogit.
Tertia, quod vera ad hoc obtinendum præparatio sit, sincerum ad
patiendi, Dominumque imitandi, non autem gustus habendi desiderium.
nam certum est, nos eum offendisse. Quarta, quod Maiestas ipsius
nobis dandas non teneatur, vti quidem ad gloriam nobis dandam
tetur, si mandata eius seruemus. nam sine gustibus his saluari poterimus.
nouit ipse melius quam nos, quid nobis conueniat, & quis verè finis
que eum amet. proinde certum id est, scio. Quin & quosdam per
viam amoris prout oportet incedentes, nimirum ad solùm IESU
CRISTO crucifixo seruiendum, noui, qui non modo gustus nec peritiam
ambiunt, sed etiam enixe eum rogant, ne sibi eos vniquam, huius
curriculo durante, det. quod autem dico verum est. Quinta est, quod
vanum laborabimus: quod enim hæc aqua per tubos conducenda
benda non sit, vti prior illa; si, quidem vena ac scaturigo eam pro
nolit, parum iuuat quod hic nos ipsas defatigemus & torquemus.
est; quantumlibet meditationi insistamus, quantumlibet vim nobis
ciamus, ac lachrymis natemus, non venit aqua hæc illâ viâ; solum
ei, cui eam Dominus dare voluerit, & etiam sæpè tum cum animi
niû minimè de ea laborat aut cogitat. Sumus illius, carissimi; proinde
se de nobis faciat quod allubuerit, & qua voluerit nos deducat. Ego
michi persuadeo, quisquis verè se humiliabit & annihilabit (verè in
neque enim id solum in cogitationibus nostris faciamus oportet, ut
quæ non raro nos decipiunt, sed vt penitus ab omni re expoliati &
nudati simus) hanc, vti & alias multas, quas desiderare & optare
nescimus, gratiam à Domino accepturum. Ipsi sit honor & benedictio
in sæculorum sæcula.

Cur gustus
procurari
non debeat.

Quibus
suis Deus
gratias det.

CAPVT III.

DECLARAT, QUID SIT ORATIO RECOLLECTIONIS, QUAE
ante superiorem Dominus plerumque elargiri solet. Eius exinde prosequitur effectus
vri & effectus superioris, in qua de gustibus à Domino dari solitum actum est.

Huius orationis effectus sunt multi, quorum nonnullos hæc oratio
Hæc prius de alio quodam orandi modo, qui ferè semper ante

S.
Theresia

Opera

IV II

106

incipit, aliquid dicam. Sed, quoniam alio in loco nonnulla de eo dicta sunt, hinc quam paucissimis id absoluam. De quadam inquam recollectione, quae mihi etiam supernaturalis esse videtur; quod necesse non sit, ut quod eam habeamus, in obscuro limbo loco, aut oculos ocludamus; neque etiam in re vlla exteriori sita est: cum, esto ipsum non procurem, & nolimus, oculi nobis ocludantur, & solitudinem sponte captemus; & sine vilo profuso studio & cura, orationis huius quam dixi, aedificium extrui & aedificari videatur. sensus namque nostri, & quidquid externum est, suo quodam modo iure cedere, & aliquid eius videntur amittere, quod anima suum, quod amiserat, paulatim recuperet. Dicunt animam modo ad seipsam ingredi, modo supra seipsam ascendere: at hoc loquendi modo de ijs quae volo nihil vobis declarare potero, nam cum non satis calleo: nam per illum quo me scio exponere, satis a vobis intellectum me in arbitror; & fortasse etiam mihi vni per eum intelligat. fingamus ergo nobisque persuadeamus, sensus hosce & potentias, quos castelli huius praesidiarios esse iam dixi (atque id est quod in similitudinem sumpsit, ut aliquid dein de eo possem dicere) foras egressos esse, & cum externis, qui bonorum ac salutis castelli huius sunt aduersarij, dies, quin & annos, multos egisse; sed iam, visa pernicie sua & interitu denuo ad ipsum propius paulatim accedere, esto adhuc intrare nequeant (praua namque haec consuetudo admodum euictu difficilis est) saltem non sunt iam proditores, & circum castellum obambulant. Ceterum potens ille Rex, qui intra castellum moratur, bona illorum voluntate visa, pro insigni sua misericordia & benignitate, illos ad se reducere satagit. quare, ad instar boni pastoris, tam leni suavitate, ut ipsimet id vix intelligant, emissio sibilu efficit, ut suam vocem cognoscant, nec in hoc perditionis statu hareant, sed tandem ad proprium habitaculum redeant. Hic porro pastoris sibilus adeo potens est & efficax, ut res externas, quibus intricati & affixi erant, relinquentes in castellum tandem se recipiant.

Numquam id ita plane mihi declarasse video, ac nunc. Nam ad Deum in interioribus quaerendum (ibi enim melius, & ad nostrum commodum opportunius, quam in creaturis, Augustino teste, inuenitur; nam postquam illum, in multis locis quaesuisset, ibi tandem eum reperit) quam maxime conducit, quod hanc nobis gratiam Deus praestat. Neque vero putatis, id per intellectum nos consequi posse, dum connitimur ut de Deo intra nos ipsas presenti cogitemus; aut per imaginationem, illum in nobis esse imaginando. Bonum quidem id est, & excellens quadam meditando ratio, cum certissime veritati innitatur, nimirum Deum intra nos ipsos praesentem adesse. Verum non est hoc quod volo: hoc namque vniquisque, Dei ope & fauore, facere potest: at quod dico, alio longe modo

Sensus & anima potens sunt ut areu praesidiarij.

S.
Theresia

Opera

IV VII

102

modo fit : nam subinde contingit , vt etiam antequam homo de se cogitare incipiat , iam gens illa intra castellum versetur ; videtur tamen , vnde nam aut qua intraverit , vel quomodo pastorem libilantem inaudierit ; neque enim per aures sonus aliquis ingreditur est (nihil quippe auditur ,) nihilominus perceptibiliter suus quilibet in interioribus relectio sentitur ; quemadmodum ad oculum debet , cui id datur experiri : non enim melius aut apertius id possit clarare. Videor mihi legisse , perinde id fieri , ac in hericio vel terrene , quando sese intra se contrahunt. Bene is rem hanc intellexerat tunc , qui hac similitudine eam declarauit : verum tamen animalia in seipsa ingrediuntur , cum ipsis lubuerit , at hic , in nostra potestate situm non est , sed tum fit cum hanc nobis gratiam Deus facere. Equidem sic existimo , Maiestatem ipsius non alijs eam prestare , quibus ipsi quires seculi huius iam repudiarunt (non dico tamen , vt eas debeat & opere ipso repudient illi , quos ratione status id facere impossibile est ; sed affectu ac desiderio) cum illos particularim ad hoc vocare in interioribus intendant. Vnde mihi persuadeo , si modo Maiestatis eius dare locum velimus , fore , vt ipsa ipsos ad maiora iam vocare non solum hoc verum etiam alia datura sit. Quare quisquis hoc experietur & intelliget , summo opere eum laudet necesse est : & quilibet namque est , hanc in se gratiam ac Dei munus agnoscat , eique pro eo agentes gratias agat , vt se hac ratione ad alias maiores ab illo recipere disponat. simul etiam dispositio hoc est , ad illum audiendum & respondendum , quemadmodum in nonnullis libris facere iubemus , vt videlicet studeamus non multum discurrere , sed attentius esse ad videndum quod Dominus in anima operetur. Quamquam , intelligere nequeam , quomodo , si Maiestas ipsius nondum suo nos ore irrorare inceperit , non cogitatio detinere queat , ita vt non plus damni , quam emolumentum ab isto hoc super re satis multum sit a nonnullis viris spiritualibus dicitur. Quod ad me (vt paruam meam humilitatem fatear) numquam hactenus ullam sufficienter rationem mihi dare potuerant , quae me in ipsorum sententiam pertrahat. Horum nonnemo allegauit mihi librum quemdam sancto viro F. Petro de Alcantara compositum , quem & ipsa vt sciret me reputo , cui me libens subijcerem , quod hoc illum satis nosse sciret , cum pariter legissemus , comperi ipsum idemmet dicere , quod ipse huius esto non isdem verbis , sed ex ijs quae dicit , colligere est , opus esse , vt iam excitatus sit.

Cogitatio
quomodo se
detinere
quint.

Fieri quidem potest , me errare ; sed quae sequuntur rationes , hanc persuadent & conuincunt. Prima est , quod qui in hac operatione minus facere cogitat , vel vult , plus alijs praestet. Quare nonnulli

nobis hic faciendum est, quam vr, velut pauperes & omnium egeni,
 coram potenti opulentoque Imperatore prostrati, aliquid ab eo pe-
 tamus, & quamprimum oculos in terram deiciamus, &, quod datu-
 rus est, cum humilitate expectemus. Cumque per secretas & arcanas
 illius vias, intelligere videmur, nos ab ipso exaudiri, tum quidem con-
 sultum est tacere, quandoquidem nos apud se versari passus sit. ne-
 que tunc in consultum fuerit, dare operam, (si quidem possumus) nihil
 vr per intellectum operemur, aut discurramus; at, si videamus, nos à
 Rege illo nec auditos esse, nec videri, non debemus velur attoniti &
 consternati haerere. satis namque anima attonita manet, cum hoc ipsum
 procurauit, & multo scedior, & oratio fortassis, per eam quam sibi,
 ad nihil omnino cogitandum intulit violentiam; inquietior. Sed
 credamus necesse est, Dominum velle, vr ab ipso aliquid petam-
 us, & coram eo consideremus, ipsum optimè scire & nosse quid
 nobis conueniat. Equidem in animum inducere nequeo, vr huma-
 nas industrias & operam aliquid posse credam in ijs, quibus Maie-
 stas illius limitem certum posuisse, ac qua sibi reseruare voluisse vide-
 tur; quod non item in alijs multis, quas per nos, ipse cum fauo-
 re, exequi possumus, fecit, quales sunt, austeritates corporales, opera bo-
 na, & orationes quousque nostra pertingere & se extendere potest infir-
 mitas ac miseria. Altera verò ratio est, quod opera illa interna, planè sua-
 uia & pacifica sunt; opera verò pœnosa & laboriosa exequi, plus dispedij
 afferat quàm compendij (pœnosum opus voco omnem violentiam, qua
 ipsi nobis inferre volumus, vr esset, si spiritû & respiratione comprime-
 re ac retinere vellemus.) sed anima se in Dei man^u resignet, vr de ea is fa-
 ciat quod eunque voluerit, quàm potest minimè, de suo commodo la-
 borando, quàm autem potest maximè, in Dei se voluntatem resignan-
 do. Tertia est, quòd hoc ipsum studium & contentio, quòd ad nihil om-
 nino cogitandum adhibetur, cogitationem forsitan ad multum cogi-
 tandum excitaturum sit. Quarta denique est, quòd nihil substantia-
 lius Deoque acceptius sit, quàm vr illius honorem ac gloriam ubi-
 que præ oculis & in memoria habeamus, nostri ipsorum verò, nostrique
 lucri, deliciarum ac consolationis obliuiscamur. Quomodo ergò sui ob-
 liuiscatur is, qui ita anxius ac sollicitus est, vr sese mouere non audeat,
 neque etiam intellectum, atque effectus ac desideria sua, vr sese, ad ma-
 iorem Dei gloriam desiderandam moueant, neque etiam de ea quam is
 habet, gaudeat finire: Cũ verò Maiestas illius, intellectu vacare & quietũ
 esse vult, tunc alio eum modo occupat; atque in cognitionem tam illu-
 stre, ac tam supra omne quod ipsi assequi possumus, lumen infundit, vr
 eam velut absorptam manere faciat, tuncq; intellectus, (vr tamè nesciat

Quomodo
 Dei intel-
 lectum oc-
 cupat.

S.
Theresiae

Opera

IN VII
106

homo, quo id modo fiat) multò meliùs edoctus manet, quàm perire
cumque adhibere ipsi possumus diligentias, utpote quæ non
eausa sunt, ut magis is perdat. Cum enim potentias nobis Deus
rit, ut per eas laboremus, & omnia quæ sunt suum præteritum
non est quòd eas incantare aut vincere studeamus, sed suo eas ob
fungi sinamus, quoad usque ad aliud sublimius & altius à Deo
tur. Quod autem convenientius ac potiùs facere posse ac debere
tem animam illam, quam in hanc mansionem Dominus intro
est dignatus, est hoc quòd dixi; adhæc ut sine vlla violentia ac
discursum intellectus constringere ac velut colligare proce
tamen eum suspendere, uti nec cogitationem: quamquam bon
meminerit se in Dei præsentia & conspectu agere, & quis sit iste De
si verò illud ipsum quòd in se sentit, ipsum absorbeat & inebriet,
me licet; sed intelligere is nolit quid sit, quia id voluntati d
finat: ego eam frui eo quòd habet, sine eo quòd ad hoc vllam ad
rit industriam, sed tantum verba aliquot amorosa proferat. Nam
et si hinc sine vlla omnino cogitatione manere, non studeamus; s
men sine vlla sumus, esto id quàm brevissimo duret spatio, sed qu
modum alibi dixi, causa, cur in hoc orationis modo intellectus
sus cesset, (in illo, inquam, qui hanc mansionem iam intrare
nam recollectionis orationem coniunxi cum hac, de qua & pri
debet am, & quæ multò inferior est eâ quam orationem diuini or
stuum vocavi; sed quæ fundamentum ac velut principium est qu
illam perveniatur: nam in oratione recollectionis nec meditatio,
intellectus operatio prorsus omittenda est) causa inquam est, qu
sit velut fons vivus & manans, qui per tubos aut canales nimis
currit, vnde se submittit ac humiliat, aut potiùs humiliatur, quòd
se intelligere non posse ea quæ vult; itaque, fluctuans ac nutabund
illuc quæ fertur, ad instar stolidi, quia nunquam quiescit aut se dem
figit. Ceterùm voluntas ita in Deo suo fixa & stabilis est, ut comm
tumultus illius ei quàm molestissima sit, vnde hoc ipsa curare nō de
nā id multū eā perdere faceret de eo quo iā fruatur, sed ipsum om
in amoris brachia sese conijcere: nā Maiestas illius eā edocebit, qu
hic facere oporteat, nam omnia penè in eo sita sunt, ut tanto bono
dignam reputet, atque gratijs agendis se totam occupare.

Ut autem de oratione recollectionis aliquid dicam, ideo nihil
de effectibus seu indicijs, quos in animabus, quibus Deus Op
hanc orationem cōcedit, cernere est, sum locuta. Quemadmodum
ad oculū intelligitur, suā animæ dilatarionē atq; extensionē esse
ac si aqua quodā è fonte manās canalem aut ductū non haberet,

Cur in ora
tione intel
lectus non
discurrat.

fluere, sed fons ipse ita affabre factus esset, vt quo plus ex eo aqua efflueret, eo fabrica ac scyphon ille maior fieret: sic & in hoc orationis modo plura alia mirabilia quae Deus in anima operatur, contineri videntur: eam namque habilitat, ac sic paulatim disponit, vt, quidquid in illam insinuat, continere possit. Haec porro suauitas & interior dilatatio colligitur ex ea quae hinc ei manet, cum in ijs quae ad Dei obsequium spectant, iam ita restricta & ligata non sit atque erat antea, sed longe extensior ac dilatatio: adhuc ipso suppliciorum infernalium timore iam adeo non coarctetur: nam, licet maior exinde ei ne Deum offendant, timor maneat, nihilominus seruilis timor penitus hic deperditur, magnaque eo aliquando fruendi fiducia ac spes illi manet. Quin & austeritatum subeundarum timor, ne forte per eas valetudini detrimentum aliquod inferatur, quem habere antea solebat, tunc abscedit; nunc enim omnia se, in Deo, posse putat, & maiora illarum subeundarum desideria habet, quam habuit hactenus. Timor quoque laborum, quem habere solebat, iam multo temperatior est; quod fides eius iam magis vana sit, & intelligat, si quidem propter Deum eos patitur, sibi à Maiestate illius gratiam dandam, ad eos patienter & generose sustinendos. quin imò eos interdum vltro expetit ac desiderat, quod prompta ac resoluta voluntas illi maneat, ad aliquid Dei nomine faciendum; & quod magis & perfectius illius magnitudinem iam perspectam habet, hinc se eo miseriorem ac viliozem reputat; & quod gustus & consolationes diuinas iam experta est, hinc delicias mundanas non nisi meras sordes & inantias esse videt; atque ideo se affectumque suum paulatim ab illis retrahit, quin & ad ipsum faciendum iam magis sumptuosius domina est. Denique, in omnibus virtutibus iam multo perfectior est, ac melius eas exercet; atque in illis vltique & vsque proficere non desinet, nisi aut prorsus resiliat, aut aliquid quo Deum offendant committat. tum quippe omnia perdit & frustra sunt, ad quantumcumque sublime perfectionis culmen anima etiam ascenderit. Est autem id ita intelligendum, quasi, etiam forte semel aut bis hanc animam alicui gratiam Deus faciat, omnes illa quae dicta sunt gratiae in illa maneat, si eas continuo non recipiat: in hac namque perseverantia omne bonum nostrum situm est.

Porro vnius rei seridè commonere visum est eum, qui se ad hunc statum prouectum videbit; omnimodis vt caueat, ne se in vllam Dei peccatum aliquod offendendi occasionem conijciat. nondum namque anima hic adeo robusta vel adulta est, sed ad instar infantis primum lactere incipientis; qui si se à matris vberibus diuellat & submoueat, quid de illo expectari aliud quam certa mors potest? Equidem vehementer metuo, ne hoc idem contingat ei, qui, postquam hanc & Dominus gratiam praestitit, orationem deserit, nisi maxima & praegnantissima eum ad

*Quomodo
in ea anima
dilataetur.*

*Quomodo
animam
immuset.*

*Peccatoris
occasionem
vitandam.*

S.
Theresia

Opera

N. M.
16

*Animam
feruentem
cur diabo-
lus magis
oppugnet
quam aliam.*

*Demon ad
trarios effe-
ctus opera-
tur & Deum.*

*Nonnulli
ab nimie-
ritate rerum
exteriorum
ad diuinam
consolatio-
nem se red-
dunt incer-
tos.
Raptus si-
lister quis
fit.*

hoc faciendum causa impellat, vel quamprimum rursus eam reser-
alias enim de malo in peius ruer. Noui, quam merito, & multum, in
casu timere nos oporteat; & nosco nonnullos, quorum sane me
maximè miseret, quibus, quod dico, contigisse vidi, eò quòd se
xistent ab eo, qui tam amabiliter & amorosè ipsis in amicis
& hoc ipsum etiam opere ostendere, cupiebat. Serio & sollicitè
moneo, ne in vllas peccandi occasiones se conijciat. Plus namque
bolus conicitur, vt vel vnam illarum animarum subuertat, quam
lias multas, quibus id genus gratias DOMINVS prestare non opor-
tur: quòd illæ multum nocere demoni queant, tum plurimas
ad sui sequelam trahendo, tum in Ecclesia Dei magnum foris
ctum faciendo. Et quamuis aliud non esset, quam quòd Maledictus
ipsum illas singulari quodam amore videat prosequi; hoc vnum
satis est, vt is omnem, ad eas perdendas & subuertendas, operam
hibeat & conatum: vnde fit, illas validè impugnari; & si expug-
tur, multò pereunt profundius, maiorque longè illarum interitum
quam aliarum.

Vos verò, carissimæ, quantum colligere est, ab hisce perni-
immunes & liberæ estis: ast à superbia & vanæ gloriæ studio
vos liberet; quin & ab insidijs diaboli, præsertim, quibus in
gratias & charissimata fingendo vult imitari. quod colligi potest
quòd eosdem effectus non operabitur, sed planè contrarios. Vnde
autem vos periculi commoneo cupio (tamen alio in loco
vos monuisse memini) in quòd non paucos orationi deditos
præsertim mulieres; quæ quòd viris imbecilliores sumus, hinc
iam rei quam dicere hic instituo, magis sumus obnoxie) mon-
noui. videlicet nonnullos ob frequentes penitentias, orationes
vigilias, tum quòd complexione ac natura sua debiles & imbecilli
sunt, vbi delicijs quibusdam spiritus recreantur, à natura accipere
destitui; cumque internum aliquod gaudium sentiunt, & in-
rius deliquium ac debilitatem quamdam, cumque dein accedat
nus, quem vocant spirituales, quòd quid paulo maius est eo quòd
dictum est; vnum velut alterum esse, nec inter hæc discrimen
putant, itaque se ab eo absorberi sinunt: & quo vterius progres-
tur, eo absorbentur magis, quòd natura & corpus magis debili-
tur. illi autem id in suo sensu putant esse raptum, ego verò id
fatuitatem, cum non sit aliud, quam tempus ibi perdere, & vana
dinem destruere. Scio, vnam per octo integras horas hoc in statu
quæ tamen tunc sensus penitus expers non erat, ac de Deo nihil
sentiebat: & hæc per somnum, cibum, & austeritatis moderatior

bitandem restituta est; fuit enim quidam qui ipsam intelligeret, nam & Confessarium, & alios multos, quin & seipsum deceperat, esto data opera neminem decipere vellet. Credo, diabolum satis ad hoc fuisse conatum, & collaborasse, vt aliquod hinc lucrum referret; iamq; non vulgare inde referre incipiebat.

Sciendum verò, cum id verè à Deo venit, tamen si tum interiùs, tum exterius deliquium sentiat, id tamen illi animae non accidere, quæ vehementes in se motus ideo sentit, quòd Deo se tam vicinam videat. deinde motus hic tam diurnus non est, sed quàm breuissimus. Licet autem ipsa rursus exinde absorbeat, & eandem orationem experiatur, tamen, si nulla sequatur debilitas (vti dixi) eatenus id non pertingit, vt aut corpus dissoluatur, aut vllum sensum exteriorem in eo operetur. Quapropter monitas vos volo, vt, cum hoc in vobis sentietis & percipietis, sine mora rem ad Præpositam deferatis, ab eoque vos quàm potestis maxime diuertere studeatis; ipsa verò eas tam multum & tam diu orationi insistere prohibeat, sed valde parum orare permittat; adhæc det operam, vt sufficienter dormiant & comedant, quoadusque vires naturales ipsis redeant, si fortè hac ratione perditæ sint. Si verò adeò imbecilli sint corpore, vt ne ista quidem eos inuent, mihi credant non ad hanc se vitam, sed actiuam potius à Deo eligi; nam omnis generis & vitæ homines in monasterijs sint oportet. quare munijs actualibus eas occupent Superiores, seduloq; caueant, ne sapius solæ sint; ita namq; valetudo penitus destrueretur. & hoc eis nimis quàm magna futura est mortificatio. Hac porro ratione probare Dominus vult, quo in ipsum amore ferantur, ac quomodò hanc eius absentiam ferant; & post breue tempus pristinas eis vires restituere dignabitur. sin minùs saltem per orationem vocalem, & obedientiam multum lucrabuntur, ac sic merebuntur id quod hac via promeritæ fuissent, & forsitan etiam amplius. Erunt fortassis & aliquæ, tam imbecillis cerebri & imaginationis (nonnullas tales ego noui) vt, quidquid cogitant, verè videre sese existiment. quod sanè perquam periculosum est. Verùm, quia hac de re fortassis agam postea, hinc plura de ea nō scribam; cò quòd in hac mansione plus æquo me diffudi; quod hæc sit, in quam plures animas ingredi arbitror, quàm in illam aliam. Et quoniã hic naturalia, simul & supernaturalia reperire est; hinc plus in hac creatione damni dæmon homini potest: nam in ijs quæ adhuc describendæ sunt, mansionibus Dominus tantum ei non permittit, nec tantam potestatem concedit. Ipsi honor sit & gloria in sæcula. AMEN.

*Indiscreta
austeritates
& oratio
quomodò
rescindenda*

*Quanti
mansionibus
plures in
gradibus*

MAN-

MANSIO QUINTA.

Quatuor complectitur Capita.

CAPVT I.

INCIPIT EXPONERE, QVO ANIMA MODO IN ORATIONE

*Deo se vniat: ostendit adhuc, quibus è signis colligi queat, nullam hinc fraudem subesse.**Quinta mansionis bona quantitas.*

Quibus vobis verbis aut quomodo exponere queam, carissimas, tias, thesauros, & delicias, quibus quinta mansio redundat: fatius existimo, nihil dum de ijs quæ adhuc reliquæ sunt dicere, quam lingua verbis queat exprimere, nec intellectus capere, nec similitudinem ad ipsum declarandum vlla sufficiant, aut me iuuare possint; quæ in terra sunt omnia, nimis quàm ad hoc tenuia & inconuenientia. Emitte de celo lucem, Domine, vt hæc ancillas tuas aliquatenus leam illuminare (cùm, vt aliqua illarum adeo ordinariæ nitæque profundantur, dare digneris) ne forte decipiantur, diabolo se in angustia lucis transfigurante, cùm totus illarum desideriorum seopus exorsus sit, quam velle quod tute vis. Et licet dixerim, aliqua illarum; tamen quæ paucissimæ inter eas sunt, quæ eam de qua iam loquar, mansio nempe ingrediuntur. Porro aliæ magis, aliæ verò minus; atq; ideo dico, quæ in hanc ingrediuntur, potiore quidem numero esse; tamen tamen nonnullarum, quas in hoc habitaculo esse dicam, paucissimam participes reddi credo. Verùm adhuc pro magna Dei misericordia beant oportet, si vel ad introitum ac portam pertingere ipsi concedatur. Nam sicut, licet multi sint vocati, pauci sunt electi: pari modo hinc tamen omnes, quæ sacrum hunc Carmelitarum habitum gestant, orationis & contemplationis studium vocatæ sumus (hæc namque, vti nostri initia fuere, ab hac familia, à sanctis illis Patribus monitiuè in incolis, qui per tantam solitudinem, & tam singularem munditiam despectum thesaurum & preiosam hanc margaritam, qua de regno quæritabant, descendimus;) valdè tamen pauca sumus, quæ nos Dominus eam nobis patefaciat ac deregat, disponimus. Nam quæ (prout quidem exterius apparet) sicuti iam incedimus, bene incedimus, vt tamen ad ea, quæ nobis in virtutum negotio necessaria sunt pertingamus, alijs multis opus habemus, atq; in primis ne negligentes sumus, nostri ipsarum obliuiscamur. Atq; ideo, sorores meæ, impensè (sicuti deprecor) rogemus, vt, quoniam celo aliquatenus, adhuc in terra existimus, possumus, suam ipse nobis gratiam & fauorem ad hoc concedat, ne frustra id culpa impediatur;) adhuc viam nobis demonstrat, animæ

Discalceatorem feruor & gratia.

Opera

N. VI

166

addat, eatenus vt fodiamus, quoadusque absconditum hunc thesaurum inueniamus: cum certissimum sit, huic intra nos latere. hoc namque libenter, si quidem id à nobis fieri, Deo placeat, declarare vellem. Dixi, *anima vires addat*, vt scilicet noueritis, corporis vires non requiri in eis, quibus eas Dominus Deus noster negauerit; vt qui neminè impossibilicat, quo minùs suas diuitias comparer; modò quis det quod habet, satis ei est, tam magnus Deus sit in aeternum benedictus.

Sed considerate, carissima, vt id de quo loquimur, consequi valeatis, ipsum nolle vobis aliquid referuetis, siue parum, siue multum. nam totum sibi vult; & iuxta id quod ei vos dedisse intelligeris, maiorem minoremue gratiam recipieris. Non est melior ratio probandi intelligendi, ne, vtum ad vnionem oratio nostra perueniat, an non, quàm hæc. Nolite cogitare, somnium esse, aut rem somniatam, vt prior illa, somniatam inquam; animæ quippe ibi velut dormitans & soporata videtur, quæ tamen (vt quidem ei apparet) nec planè dormit, nec omnino se experrectâ esse sentit. Hic verò Deo totaliter excitata est, esto rebus mundi huius, & nobis ipsis, planè dormiat; nam reuera, & de facto, paruo illo temporis spatio, quo hæc durat vnio, sensus quodammodo experts manet, vt etiâsi velit, nihil cogitare possit (Non est porro necesse, aliquo artificio cogitationem suspendere) & ne quidem, si amet, intelligit, quomodo amet, nec quid sit quod amat, neu quid vellet. Denique ita est, quasi mundo penitus mortua esset quò magis viuat Deo; quod certè suaue quoddam mortis genus est. Mortis, inquam, est enim auulso quædam animæ ab omnibus operationibus, quas, quamdiu in corpore agit, exercere potest. Suaue quoque; nam, esto anima de facto in corpore sit, ab eo tamen auelli & disungi videtur, quo meliùs in Deo manere possit: adeò quidem euidentes, vt nesciam, an vel tantum ei vitæ maneat vt spiritum ducat. Iam illud ipsum mecum recogitabam, videtur porro mihi sine respiratione esse; (altem, si respiret, id ipsa non percipit, nec intelligit; imò omnis illius intellectus se impendere vellet ad intelligendum aliquid eorum quæ sentit, quòd autem vires eius, eatenus se non extendant, ita attonita hæret, vt (si non & omnem morum amittat) nec pedem, nec manum moueat; sicut inter nos homines communiter loqui solemus de aliquo, qui ita deliquitum patitur, vt nobis mortuus esse videatur. O secreta Dei, quàm libenter, illa exponere & detegere conando non satiarer, si me putarem aliquid quod valeat, posse dicere, itaque sexcentas in animas & ineptias proferam, vt vel semel aliquid dicere queam, quo ad Dominum maximè laudandum excitemur.

Dixi superiùs, non esse rem somniatam; nam in superiore mansionem, quoadusque magnam habeat experientiam, anima semper dubia

S. M. Teresa Opera.

dd

manet,

*Totum Deo
uandum.*

*In vnione
anima Deo
totaliter ex-
citata est.*

*Ille deseri-
bitur.*

S.
Theresia

Opera
N. VI
166

manet, nesciens quid hoc fuerit, num videlicet phantasmate aut
delusa sit, num dormierit, num à Deo id datum sit, an non demum
cacodæmon in Angelum lucis transformari? Sexcenta igitur
nunt suspiciones: & bonum porro est ipsam eas habere: quia
dictum est) etiam ipsa natura nos hic interdum decipere potest.
enim animalibus venenatis tam facilis huc non sit accessus, mon-
lacertulae facile eò possunt penetrare: quòd enim tenues sint, & in
quòcumque se facili negotio insinuant. quæ licet noxam non
præfertim dum parvi sunt (sicuti antè dixi:) sunt quippe cogita-
cula, quæ ab imaginatione, & ijs quæ dicta sunt, procedunt, non
men importuna sunt & molesta. Hic verò, quantum libet tenuitas
certæ, in mansionem hanc subire nequeunt, nulla quippe est ma-
tio nulla memoria, intellectus denique nullus. quæ hoc impedi-
num queat. Et asseuerare aùsim, si quidem vera cum Deo vnio-
monem illuc nec penetrare, nec vllam inferre noxam posse: nam
que Maiestas cum animæ essentia coniuncta & vnita est, vt accessum
nè non sit ausurus, imò ne quidem secretum hoc intelligere queat.
ro, si certum est, illum cogitationes nostras ignorare, & non tantum
multo minus rem ad eò arcanam intelliget; (actus inquam in-
& voluntatis) etenim imaginationis cogitationes aperte diabolus
spicit & videt, nisi Deus eum hic excaecet, in quo maledictus ille
nequaquam nobis nocere potest! Vnde anima eò quòd Deus in
ratur, in hanc & non vulgarem sibi fructum comparat, ad
eam impedire aut disturbare possit, ne nos ipsa quidem. Quæ
animæ non dabit is, qui ad dandum ita pronus est, & quòd
potest?

*Suspiciones
hic anima
subvertitur.*

*Cogitatio-
num mole-
sta.*

*Dæmon in
oratione
nisi ani-
ma non no-
cet, cur*

Videor vos turbatas & confusas videre ex eo, quòd esse
nem cum Deo, & plures alias vniones esse dixi: & quomodo, in
tur (et sic etiam sunt in rebus vanis, quando eas valde amantur) cum
mon animas erga illas affici faciat, & vniat; quamquam non
quo Deus, nec cum vlla animæ delectatione, satisfactione, pacis
dio. Etenim gaudium quòd hic sentitur, omnia huius terre gaudi-
nes voluptates & delectationes mundi longè transcendit. Ad
aliud inspicendum non est, quam vndenam Cælestia, & vndenam
rena gaudia progignantur: quippe valde diuersus eorum sensus
re ipsa per experientiam didiceritis. Memini dixisse me alibi, talia
traque hæc gaudia discrimen esse, perinde atque si terrena ex
tum corporis superficiem afficerent, cælestia verò ad ipsas viges
las penetrarent, & bene rem acu videor tetigisse, non enim
do possem.

*Gaudia ter-
rena & cæ-
lestia quo-
modo diffi-
rant.*

Nondum vobis satisfactum esse, videre videor: adhuc enim putabitis, vos posse decipi, cum interiora illa animae nimis quam examinari difficultia sint. Et, quamuis rem experto dicta sufficiant; quia tamē magna inter vtrumque est differentia, certam vobis dare notam ac signum volo, & quae certò cognoscere, & nullatenus dubitare possitis, nū hoc à Deo pro- uenerit, hanc namque illius Maiestas hodie menti meae indidit; & (prout mihi quidem videtur) ipsa certa est & indubitata. In rebus difficilibus & arduis, etsi eas ipsa mihi intelligere, ac verum dicere videar, semper tamē ita procedo, vt dicam, *Ita id mihi videtur*: si enī in illis errem paratissi- ma sum, ad ipsas quae viri eruditissimi de illis censent, credendum: nam, quamuis fortè hi hae ipsa non sint experti, habent tamen huiusmodi in rebus nescio quid singulare; adeò vt, cum Deus eos tam- quam lumen, à quo Ecclesia sua illuminetur habeat, si quando veritas aliqua declaranda venit, hanc ipsis aperiat, vt, illis tradentibus, hae passim ab alijs admittatur. Et, si quidem dissoluti distractique non sunt, sed Dei famuli ad illius magnalia nullatenus obstupescunt; no- tunt quippe, illum plura & maiora posse. Et, paucis vt comple- ctar, quamuis fortè horum aliqua scripto commissa aut declarata non sint; alia tamen scripta inuenient, è quibus videre possunt, hae & similia posse pertingere. Magnam ego rei huius habeo experientiam; quam etiam quorundam semidoctorum meticolosorum tractatione mihi parauī, vt mihi illa admodū caro steterit. Hoc saltē pro vero habeo, & assero, quicquid credere noluerit, Deū multo plura posse eumq; dignatū esse, & etiā nū hodie dignari, creaturis suis subinde talia cōmunicare, ianuā ei ad illa ipsa recipienda, atq; occlusam esse. Quocirca numquā id vobis eueniat, carissimae, sed longè maiora, & adhuc maiora de Deo credite. nec eos considerare, quibus haec gratias elargitur, improbine an probi- sum: nos it id namq; Maiestas illius, vt iā alias dixi; non est nostrum in id nos ingerere, sed in simplicitate cordis & humilitate Maieftati eius ser- uire, eamque in operibus & mirabilibus suis laudare.

Vt ergo ad notam, quā & verā esse dico, reuertar, nunc videris, hāc a- nimā, quā Deus penitē attonitā & sensus omnis expertē fecit (quod meli- veram sapientiam ei insculpat & indat) nec videre, nec audire, nec quid- quam intelligere, toto illo tempore (quod semper nimis quam breue est, & etiā adhuc breuius ei videtur, quā reuera sit) quo in illo statu est. Deus siquidem ita se in animā illius interiori constituit, vt, cum

ad se ipsa reuertitur sibiq; redditur, nullatenus dubitare possit, quin in Deo fuerit, & Deo in illa. Hae porro veritas tam ei firmiter inhæret, vt,

Hae nota, quam S. M. hic ponit ad dignoscendum veram unionem (qua est certitudo quaedam pr. vsus indubitata, quam Deus anima cui se vnioit, dat, quod nimirum ipse fuerit, qui se vnioit) est vera & valde certa. è qua colligi queat, unionem hanc à Deo venisse, vti S. Mater

ad a

hic

*Deū vnio
quantum
S. M. attri-
buerit*

S.
Theresia

Opera
M. VI
158

hic ait. Verum, esto infallibile signum sit, Deum fuisse
qui se anima unius, non hinc tamen infallibiliter colligi
potest, animam hanc in statu gratiae esse, nam Deus quocumque
se unire potest, quos in gratia statu non sentit, ut de his
huius admisculo eos à malo statu educat. Et ad se per-
trahat, quemadmodum alio in loco Sancta Mater ostendit
ac docet

Dicetis verò mihi, quomodo id anima viderit, aut intenderit
si tunc nihil omnino videat, nec intelligat? Non dico, illam illo
ris puncto id vidisse, sed postea videre, & non, propterea quod
sed solum certitudo quaedam in anima remanens, quam non
Deus ei indere potest. Equidem novi quendam, quae cum non
vel inaudisset, Deum omnibus in rebus per praesentiam, potentiam
essentiam inesse; per unam tamen talem gratiam sibi à Deo factam
firmiter credidit, ut, quamvis è femidoctis illis (quos modo dicitur
quispiam, à quo ipsa percontabatur, quomodo Deus in nobis
qui hoc tam parum sciebat, atque ipsa antequam id illi Deus in
illi diceret, non nisi per gratiam in nobis esse; hanc sibi veritatem
naciter impressam haberet, nullatenus ut ei crederet, & id ipsum
ex alijs sciscitaretur, qui cum ei veritatem rei aperuissent, non me
ter in animo est recreata. Videte tamen, carissimae, ne hic decipiamur
& erretis, existimantes certitudinem hanc forma aliqua corpore
nobis relinqui, perinde ac corpus Domini nostri IESU CHRISTI
in sanctissimo Eucharistiae Sacramento est, etiam si ipsum ibi non
mus. hic enim hac ratione non manet, sed dumtaxat cum
Quomodo ergo id quod non videmus, tanta in nobis certitudine
re potest? Equidem id nescio dicere; illius quippe sunt operata
nihilominus me dicere, scio. Et sanè, cui haec certitudo inde non
huius non totam animam, sed aliquam dumtaxat ipsius potentiam
Deo unitam fuisse, aut id aliud quoddam gratiarum quas dicitur
animae Deus facit genus fuisse dicerem. Non enim nostrum est, in
bus hisce rebus rationes inquirere, ad videndum quomodo id
ergo mens & intellectus noster, ad hoc intelligendum minus quam
sit, cur haec inquirendo frustra cum defatigemus? satis est, videre
id facit, omnipotentem esse.

Certitudo
post vacati-
onem unio-
nis, quod
Deus fuerit,
qui se uni-
uit, quomo-
do in nobis
manent.

Cant. 1.

Huius, quod dico nihil nos huc à parte nostra conferre,
sione, mihi in mentem venit eius, quod sponsam in Cantica
inaudistis: Introduxit sive intulit, me Rex in cellam vinariam. Non
autem, se vltro in eam iussit. Praeterea dicit, se dilectum suum per
compita, huc illucq; cursitando, quaesivisse. Hic itaque, quantum

telligo) cella est, in quam nos Dominus introducit, & infert, quando & quomodo vult: at, vt per nostram operam & diligentiam illuc intremus & ultra sumus; quippe Maiestatis illius est, nos in eam introducere, & facere vt in animæ nostræ centrum intremus. Vtque melius mirabilia sua ostendat, non vult vt voluntatis nostræ quidpiam nobis retineamus, sed eam penitus & totam ei resignemus, neque vt potentiarum aut sensuum iannam ei aperiamus, (omnes namque sopiti sunt:) sed in animæ cœtrum ianuis clausis, sicut olim ad discipulos suos ingressus est, dum ait *Pax vobis*; & è sepulcro, non reuoluto lapide obturante, surrexit, introgredi cupit. Deinceps vero, in vltima mansione videlicet, videbitis, quomodo Maiestas illius velit, vt anima in ipso sui centro magis ipso fruatur, quam hic. Quam vero multa & magna videbimus, carissimæ, si præter nostram vilitatem & miseriam aliud nihil videre velimus! neque enim dignæ sumus tam potentis Domini ancilla esse, cuius mirabilia assequi aut intelligere non possumus. sit ipse in æternum benedictus. Amen.

*Deus solus
nos vult
sibi potest,
nihil nos in
hoc efficere.*

CAPVT II.

EAMDEM PROSEQVITVR MATERIAM ORATIONEM V-
*nionis subtili quadam similitudine declarat: tradit item effectus, qui post
illam in anima manent. Est caput hoc notatu
dignissimum.*

PVtabit fortassis, omnia, quæ in hac mansione videnda occurrunt, à me dicta iam esse: sed adhuc multa desunt: nam (vti antè dixi) in hac datur magis & minus. Quantum tamen ad vñionem spectat, plus me dicere posse non existimo. Quædo ergo anima, cui Deus hæc gratias concedit, se disponit, multa sanè dicenda sunt de eo quod Dominus in ea operatur. Aliqua illorum hic proferam, & quis animæ ijs acceptis sit status. Vt vero hoc ipsum meliùs exponam, similitudine quadam, quæ ad hoc propositum, & intentum videtur oportuna, vtar: tum etiam vt videamus, etiam si hoc in opere quod Dominus solus facit, nihil penitus facere possimus: tamen, vt Maiestas illius hanc nobis gratiam faciat, multum nos à parte nostra præstare posse, cum videlicet nos ad eam disponimus.

Audiistis, credo, illius mirabilia in serici productione (solum enim ipse tale quid inuenire potuit) & quomodo semen quoddam, quod minimum pipiperis granum magnitudine non æquat, frondescente iam arbore moro, per calorem, viuere & bombyx fieri incipiat (nam quam diu alimētum illud arboreum quo sustentetur, non germinauit, ipsum velut mortuum manet) & mori folijs enutriatur, donec, vbi iam vermes facti sunt grãdiores, ramusculi quidã illis apponuntur, in quibus ore suo minuto, è seipsis, sericum nent, ac cucullos quosdam vndique quàm arctif-
simè

*Similitudo
& produ-
ctio bom-
bycis.*

S.
Theresia

Opera

IN VI
libris

amè conclusos effingunt, quibus se includunt. Sicque esse delin-
mis hic, qui & gradiusculus est, & aspectu deformis. Ex hoc autem
cullo & claustro albus quidam gratusque admodum papilio pro-
lat. Nisi hæc quotidie ad oculum viderentur, sed, vt olim facta,
bis narrantur, quis ea credere posset? aut qua ratione aut argumen-
assequi possemus, rem ad eò rationis expertem, vt vermiculus & cu-
cula quædam est, tam esse in ad nostrum commodum laborando fe-
lam, idque tanta cum industria; quin & eouique, vt operi huius-
tam miser vermiculus etiam impendat? Hoc vnum, ad aliquantulum
temporis medirandum, materiæ satis suppedirabit, carissimæ. etiam pe-
ra non addam: ex hoc namque Dei nostri mirabilia & sapientiam elu-
gere potestis. Quid foret ergo, si omnium ac singularum rerum promp-
tatem excutere & adferre vellemus? Vtile cum primis est, horum
magnalium consideratione identidem nos occupari, & gaudere, & re-
luptatem capere ex eo, quòd tam sapientis iuxta ac potentis Regis pro-
sa sumus.

*Bombyx &
apis Dei sa-
pientiam
officiant.*

*Anima
quibus me-
ditis viuere
incipiat.*

*Dominus
Iesus nostra
est domus.*

Sed reuertamur ad id quod initio dicebam: tum scilicet vermiculus
hic vitam habere, & viuere incipit, quando spiritus Sancti calor
animatus, generalibus Dei auxilijs, quæ nostrum nemini non con-
cooperari, & inde proficere, nec non ijs quæ sua in Ecclesiæ reliquijs
medijs vt incipit; vt sunt, frequens Sacramentorum vsurpatio, libe-
rum sanctorum lectio, & conciones; quæ sola sunt remedia, quibus
anima, quæ præ negligentia sui, & per peccata, mortua est, & in pecca-
di occasionibus perpetuò versatur, iuuari potest. Quibus dum viuere
incipit, ijsque nec non Sanctis meditationibus sese paulatim
stentare ac enutrire pergit, quoad usque in plenum excreuerit. Et hoc
quod ad propositum meum maximè facit, nam reliquum parum
fert. Vbi ergo vermis hic adoleuit, sericum (& hoc est, quod in me
dicebamur) laborare incipit, simulque domum exstruere, in qua esse
riturus. Per domum hanc intelligi vellem, Iesum Christum, vt Ap-
stolus ait vitam nostram absconditam esse cum Christo in Deo, & Do-
minum Iesum Christum vitam nostram esse. Videtis hic ergo, cum
quid per Dei fauorem & auxiliam facere possimus, cum ipsam Ma-
stas ipsius nostrum sit habitaculum, vt reuera in hac vnionis con-
est, nobis illud adificantibus. Videor velle dicere, quasi si Deo
ipsi vel demere vel addere possimus, cum eum habitaculum esse, & in
ipsum ad in eo habitandum, exstruere posse dico; & si fortè id possimus
non idèd fit, quod Deo quid auferamus vel adiungamus, sed nobis
sicut vermiculi illi faciunt: nam statim ac fecerimus in hoc quod
parte nostra possumus, exiguum hunc laborem nostrum, qui pro-

hil est. Deus cum magnitudine sua coniungit, tantumq; illi valorem addit, vt Dominus ipse operis huius sit premium. Et sicuti ipse in hoc opus, laboris & expensa plus contulit, sicuti enues & exiguos nostros labores cum magnis illis, quos Maiestas illius pertulit, coniungere vult, itaque eos inuicem miscere, vt omnia vnum quid fiant.

*Quomodo
laborem no-
strum Deo
enuehat.*

Eia, igitur, carissimæ, ad hunc laborem festinemus, & cucullum seu domunculam hanc texamus, proprium amorem, & voluntatem nostram, omnemque erga quaslibet res terrenas affectum excutientes, & econtra penitentia, orationis, mortificationis, obedientia, & quæcumque alia opera scitis, exercentes. Vtinam operaremur prout scimus, & prout faciendum esse edocetæ sumus! Moriatur, carissimæ, moriatur hic vermis, vt moritur postquam perfecit & pertexuit opus ad quod creatus est; & videbitis, quomodo DEVM videamus, itaque in magnitudinis eius consideratione inuoluamur, & abscondamur, vt bombyx ille in suo cucullo. Notate quod dico, nos DEVM visuras, quem admodum alias dixi, cum in hoc vnionis modo animæ se sensibilem reddere.

Iam videndum, quid de vermiculo hoc fiat: hoc namq; est, ob quod alia omnia dicta sunt. Quid inquam? Quando in hac oratione, mundo factis mortuus fuerit, albus quidam papilio enascitur. Prò Dei magnitudinem! qualis hinc anima egreditur ac prouolat, quod vel ad modicum spatium in Dei magnitudinem introducta fuerit, eique adeò vnita: quod sane spatium, (vt quidem mihi videtur) numquam ad mediam horam extenditur. Equidem in veritate vobis dico, animam ne seipsam tunc agnoscere. Nam quæ est inter fædum vermem, & candicantem papilionem differentia, eadem & hic reperitur. Nescit anima, vndenam tantum sit bonum promerita, vel vnde hoc sibi accidere potuerit. Videt quippe tam ardenti se Dei laudandi desiderio aestuare, vt se millies, eius causa, destruere, & in nihilum redigere, ac mille mortes pati vellet. Vnde statim grauissima quæque, maximosque labores pro eo sustinere velle, incipit, aliud vt facere nequeat. Succedit deinde desiderium intentissimum austeritatum subeundarum, solitudinis quoque, & vt quotquot sunt homines Deum cognoscant. Atq; hinc summum in seipsa dolorem sentit, dum illum ab alijs per peccata offendi videt. Veram hisce de rebus in proxima mansione, magis particulatim tractabitur: quæ enim in hac, & proximè sequente, tractanda occurrunt, penè eadem sunt, tametsi effectuum energia & vis longè sit alia ac diuersa: nam si (quemadmodum dixi) anima, postquam Deus huc eam euexit, semper in vltius progredi allaboret, grandia quædam videbit.

*Quomodo
anima sit
post vnio-
nem.*

Porro, papilionis huius inquietem videre, cum tamen toto vitæ

sua

S.
Theresia

Opera
N. VI
est

*Unionis alij
effectus.*

sua tempore magis quietus & serenatori mente non fuerit, insignis Dei collaudandi occasio est. nescit enim ubi si dat aut consistat, ubi quietus quod enim talem sedem ac quietis locum habuerit, hinc ei graue & terribiosum est, quidquid in terra videt: praesertim cum saepius de hoc vult Deus ei propinat, nam post singulas quibus bibit vices, nouus ei fructus & lucrum inde remanet. iam opera, quae alias dum esset vermis, fecerat, erant, paulatim ac sensim culeolum illum conficere, pro nihilo reputat nunc vero ei enatae sunt alae: quomodo ergo satis ei sit pedetentim progredere, cum sursum iam euolare possit? Nimis quam parum ei sunt opera quae cumque propter Deum facere potest; ita intensa & ardentia eius desideria sunt. nec iam admirari potest ea, quae sustinere & passim sustinet, utpote iam re ipsa & per experientiam sciens, quomodo Dominus animam iuuat, & quodammodo transformet, ut non iam amplius eadem ipsa, nec eius figura, sed alia prorsus, esse videatur. imbecillitas enim austeritates subeundas, quam antea sibi habere videbatur, iam eius virtutes corroborata: nimis erga notos, & consanguineos, & opes affectus, & illi ut actus, aut resolutiones, aut ab ijs se auellendi voluntas, satis ad hoc potentes essent, eod quod tum magis ijs adherere videbatur, cum se ad ipsos sequestrare conabatur) ita nunc sese habet, ut ei graue sit, aliquid iam facere eorum, quae, ne Deum offendat, necessario quoad hoc conabatur. Omnia ergo ei graua & molesta sunt, quod iam tum re ipsa praesentit, veram ac solidam requiem a creaturis dari non posse.

Ardor animae post unionem.

Noti post unionem animam labores occupant.

Quam pacem quietem habeant qui ad orationem unionis peruenere.

Videor mihi plus aequo diffusa esse; longe tamen plura dicere possem: cui vero hanc Deus gratiam fecerit, videbit, me aequo breuiorem esse, quae propter mirandum non est, si paruus hic papilio nouam locum querat, sicut & ipse quoad res terrenas nouus & recens est. Quomodo ergo se misellus conferet? neque enim redire unde venit & egressus est, non potest id enim in nostra manu situm non est, quoad usque Dominus noster nobis hanc gratiam facere dignetur. Quam noui, Deus bone, animam illam labores adoriuntur? quis hoc dixisset fore, post tam sublimem & eminentem gratiam acceptam? Verum enim vero, aut hoc, aut illo modo interim dum viuimus, crucem habeamus necessum est. Et si quis melius crederet, se, postquam huc peruenit, semper deinceps in quiete & plenitudine licij agere; equidem responderem ei numquam ipsum huc usque peruenisse, sed fortasse (si quidem superiorem in mansionem ingressus sit) nisi gustum aliquem fuisse, cumque a natura ex parte per deliquitum, & fortitan etiam a diabolo excitatum, qui ideo ei pacem concedit, quod postmodum atrocius ei bellum moueat. Nolo tamen dicere, eos qui huc peruenierunt, pacem non habere: habent eam certe, & quidem valde magnam: etenim ipsimet eorum labores eius sunt valoris, tamque honoris

radice pullulant, vt inde ijs pax & gaudium enascantur. Quin ex ipso fastidio ac nausea, quod è rebus sæculi huius concipiunt, quoddam ipsi ex eo emigrandi oritur desiderium; idque tam pœnosum, vt, si aliquo id alieniamento ac solatio leniatur, non aliud id sit, quàm cogitare, Deum velle vt in misero hoc exilij loco morentur. Verùm hoc satis non est, nondum enim anima, post omnia illa lucra, ita in Dei voluntatem resignata est, vt postmodum videre erit: esto se per omnia ei conformare non desinat; non sine molestia tamen, & magno aliquo sensu, quod plura nequeat, cum plus ei non sit datum; nec etiam sine lacrymis; quotiescumque ad orationem se applicat, hanc pœnam sentit. Hæc forsitan aliquo modo prouenit è summo, quam sentit, dolore, tum quod Deum suum hoc in mundo peccatis offendi & irritari, quin & parui fieri vider, tum quod tam multæ tam hæreticorum, quàm Maurorum animæ pereant; & quod magis ipsam ad commiserationem mouet, etiam Christianorum. Et quamuis Dei misericordiam immensam esse videat, & hos, quantumlibet flagitiosam vitam agant, nihilominus ad frugem bonam redire, & salutis participes fieri posse; metuit tamen non parum, ne plurimæ in damnationis barathrum ruant.

Prò Dei immensitas. Ab hinc paucis annis, (imo fortasse, diebus) anima hæc nullius, nisi sui solius, curam habebat. quis eam in tam pœnosas sollicitudines & curas coniecit, vt, tamen ad multos annos tali cum pœnositate meditationem instituere vellemus, qualem modo anima illa sentit, nullatenus eam sentire possemus? Si ergo me ad multos dies, imo annos, in magni illius mali, (quale est, DEVM peccatis offendi) meditatione exercere procurem, & nunquam non cogitem, illos qui in interitum ruunt & pereunt, illius esse filios, & fratres meos; nec non pericula in quibus identidem viuimus; quàm denique nobis bonum sit, miserabili hac vita emigrare, an non hoc satis pœnosum & amarum erit? Nequaquam carissimæ, neque enim pœna quæ hic sentitur, similis est eis quas in terra sustinemus: has enim, cum Dei gratia habere possemus, crebrâ de hoc quod dixi cogitatione; verum tamen ad vsque intimas cordis medullas non penetrant quemadmodum hæc, vt pote quæ animam, id etiam non procurantem, & interdum etiam ne quidem volentem, comminuere & commolere videtur. Quid ergo hoc est? vndenam procedit? dicam vobis. Non audistis de sponsa (iam enim secundo id hic, esto alia occasione, dixi) quod eam Deus in cellam vinariam introduxerit, & caritatem in ipsa ordinauerit? Et hoc illud ipsum est: quod enim hæc anima totam in manus illius iam se tradiderit, præ magnitudine amoris ita superata & capta est, vt non sicut nec velit aliud, quàm vt Deus de ipsa faciat quodcumque lubuerit. Numquam

Illorum dolores & afflictiones.

Pœnositas eorum.

Quomodo Deus animam in cellam vinariam introducat mysticè.

S.
Theresia

Opera

III
158

quam enim (vt quidem puto) vlli DEVS animæ hanc gratiam præstabit , quàm ei quam penitus in suam accepit ; ac vult ipsam tamen nesciat quomodo , inde suo sigillo signatam prodire : reuera plus de suo ea huc non confert aut præstat , quam cetera , cui ei sigillum quispiam imprimit ; neque enim id cera sibi ipsa immittit , sed dumtaxat ad hoc disposita , mollis inquam , est : ac hanc quidem dispositionem habendam ipsa se emollit , sed tunc tum manet quieta , & se tractari ab homine sinit . O bonitas DEI ! omniane ergo tuis peragi hic debent dispendijs ! tantum enim voluntatem nostram cupis , & vt nullum in cera sit impedimentum .

*Videtur ergo , carissimæ , quid Deus noster hic agat : vt ergo anima se iam totam ipsius esse cognoscat , dat illi DEVS id quod habet quod est illud ipsum quod filius illius in hac vita habuit . quod certissima quædam gratia est . Quis enim vniquam magis desiderare debet

** Quando S. Mater hic ait , animas qua huius sunt gradus , cognoscere se esse Dei , per desiderium illud (quod Deus ipsis indit) è vita hac emigrandi . ad eam videndum & fruendum ; loquitur de cognitione quam non peritus infallibilis , sed valde certa moraliter , & satis probabilis .*

Desiderium Christi ad passionem subeundam .

re ? Nequaquam : ingens enim amor quo actuo , nec non desiderium , quo , vt omnes animæ salutem consequantur , desideramus omnes hæc pœnas infinitas , & sine vlla comparatione eximplere & multæ illæ , quas , ex quo in mundum veni , passus sum , & iamnum patior , pœnæ , nimis quàm fatis sunt ad præsentem nihil faciendas . Sæpenumerò hoc ipsa mecum reputavi & perpendi : cumque norim pœnam ac tormenta , quæ aliàs pertulit , & addidit perfert , certa quædam anima , quam noui , ex eo quod DEVS MEVM DEVM peccatis offendi videat , (quæ quidem in terra & incomparabilia sunt , vt mori ipsa mallet , quàm hæc ipsa cogitabam ipsa mecum , si anima , quæ tam exiguum caritatem habet respectu caritatis CHRISTI (quæ cum hac comparata , & dammodo nulla dici potest) tam intolerabile hinc tormentum ferit , quale CHRISTVM IESVM , DOMINVM nostrum passus fuisse , & quàm amaram vitam duxisse , cum omnia ei essent pœnitentia , & enormes , quæ in Patrem suum committebantur , & semper ante oculos haberet & identidem videret , existimandum . Ipsa mihi persuadeo , & propè certa sum , multo maiora & magis gra hæc tormenta fuisse , quàm quæ in sacratissima passione

Christi tormentum quod fuerit ex hominū peccatis .

culit. In illa enim tormentorum & cruciatuum suorum videbat finem. gaudium quoque, quod percipiebat tum ex eo quod morte sua nos redimendos videbat, tum ex eo, quod amorem quo Patrem suum prosequeretur, tantum eius causa & nomine patienti, testabatur, cruciatus ipsius maximopere leniebat & temperabat. Sicut & hoc in mundo fieri videmus in ijs, qui prae vehementia amoris graues & duras austeritates subeunt, & penè non sentiunt; sed semper eas grauiiores, & grauiiores, indies subire vellent; quinimò cuncta quae faciunt, parui ducunt. Quid non ergo fecisse Maiestatem ipsius putamus, cum sibi tam insignem, Patri suo ostendendi, quam perfectè tum ipsi obediret, tum proximum caritate prosequeretur, occasionem videret oblatam? Magna quidem ei voluptas & gaudium fuit pati, ad Dei voluntatem exequendam: at, tam continuò, tot in illius Maiestatem iniurias & offensas committi, & tot animas velut agmine facto in tartarum prolabi, videre; id ego quidem tam durum ac digestu difficile existimo, vt (nisi plusquam homo fuisset) vnum talis tormenti diem satis futurum fuisse credam, ad multas vitas, quanto potius vnam, conficiendas.

CAPVT III.

MATERIAM EAMDEM CONTIN VAT. TRACTAT

de altero quodam vnionis genere, ad quam cum Dei fauore anima pertinere potest, quantumq; ad hoc dilectio proximi conducatur. Caput hoc cum primis vile est.

REDDEAMVS ergo ad columbulam nostram, & videamus nonnulla de his, quae hoc in statu DOMINVS dare consuevit. Semper autem supponendum est, ipsam identidem conuicti debere, vt in DEI obsequio, & in sui ipsius cognitione quotidie progrediatur. Nam si plura sibi facienda non putet, quam hanc gratiam recipere, & quasi eam acceptam iam omnia tuta sint, negligenter se in vitae suae ratione gerat, & à via caeli (quae sunt DEI praecepta) deflectat; idem ei accidet quod bombyci, ideo è semine prodeunt, vt alios producant, ipse verò pro semper mortuus maneat. Semen inquam emittat: persuasum enim habeo, DEVM nolle, vt tam ingens & singularis gratia frustra & in vanum recipiatur, sed velle, vt esto forè ipse recipiens, inde commodum non referat, alij saltem inde proficiant. Quòd enim

Aliis prodesse debens qui vnionem cum Deo habet.

S.
Theresia

Opera

N. VI

166

enim hæc desideria, ac dictæ virtutes, ei maneat, hinc toto eo tempore quo in bono is perseuerat, semper alijs prodest animabus, de quæ fructu calore calefacit: quem tamen ipse iam fortè amisit, nihilominus ei desiderium manet, vt inde alij proficiant; quin imo volupe illi gaudet, gratias illas ijs declarare, quas Deus amantibus ac letentibus sibi impertiri solet. Ego personam noui, cui id ita fiebat: cum enim satis perdita esset, gaudebat tamen, quòd alij è gratijs quas ei Deus præstiterat, commodum reportarent, & viam orationis, illam necessebus ostendere, volupe ei erat. Et hac ratione non parum boni præstiterat. Postea verò Dominus eam denuo illuminare est dignatus, quamquam (vt verum fatear) eos quos dixi effectus nondum erat consecuta. Quàm multi sunt, quos etiam ad Apostolatam Dominus vocat, vnde ad dam, arctissimè intimeq; cum illis communicando; & quos ad regnum vocat, sicuti Saulem, qui deinde sua ipsi culpa pereunt & excidunt. de colligere poterimus, carissimæ, nos, quò magis promereamur, & ad instar illorum, pereamus, nullam habere aliam securitatem, quàm ipsam obedientiam, & à lege ac mandatis Dei non desistere. Hos, quibus tales gratias ipse concesserit, imò etiam omnes aliosque.

Multi post gratiam acceptam excidunt.

Viderur mihi, etiam post omnia illa dicta, hæc mansio adhuc illi ra manere; quare cum tam proficuum sit, in illam ingredi, confidit fuerit illos, quibus Dominus res adeò supernaturales non concedit, persuadere, sine omni spe non manere: vera vnio, fauente & annuente Domino, satis facillè obtineri potest, dummodo eam ipsi procurare satagamus, nihil nobis de voluntate propriâ tinendo, sed eam dumaxat diuinæ conformem & vnitam habere perorando. Quàm pauci sumus, qui hoc dicamus, & qui aliud nihil vellet deamur, quiq; pro hac veritate parati simus occumbere, vt me supra dixisse arbitror! Itaque dico vobis, quando huc vsque peruenitis, iam tum vos hanc Domini gratiam obtinuisse; vnde de altera deliciosa vnione, quam dixi, non est quòd sollicitè sitis: quòd enim præcipuum ac pretiosissimum habet, est, quòd ab illa vnione, de qua prædò loquor, procedat & ortum habeat. Ah, quàm hæc vnio desiderabilis est! næ beata anima illa, quæ eam obtinuit, eò quòd in hac ta mirâ quiete perseuerat: nullus enim rerum terre huius euentus aut successus eam affliget vel contristabit, nisi fortè vbi se in alio Dei amittendi periculo constitutam, aut ab alijs in eum peccatis debeat; quia nec morbus, nec paupertas, nec mors aliqua ipsam turbat; nisi fortè illius, qui ECCLESIAE DEI pernecessarius est, quo agrè hæc careat: videt enim anima illa, melius multo esse posse quid faciat, quàm ipsa quid desideret. Notandum est.

Vera vnio quomodo obtinetur.

Quam hæc desiderabilis sit & quæ sit.

est, quosdam esse dolores, qui citò ac statim ab ipsamet naturali nostra complexione, nec non caritate qua proximo cõmpatimur, (qualem in se Dominus ipse affectu sensit, cum Lazarum à morte resuscitauit) causantur; at hi non impediunt, quo minus cum voluntate diuina vniti maneamus, nec item animam turbulenta vel inquieta aliqua passione, quæ diu duret, turbant. Id genus dolores ilico pertranseunt: nam (quemadmodum de gaudijs in oratione haberi solitis dixi) ad vsque interiora animæ non penetrant, sed ad sensus hosce & potentias tantummodo peruenire videntur. Ambulant quidem per priores mansiones, sed in posteriores de quibus adhuc tractabitur, non ingrediuntur.

Itaque, quò ad hoc vnionis genus perueniatur, non requiritur id quod antè dixi, potentiarum nempe suspensio. Potis namque Dominus est per diuersos modos animam ditare, & varijs eam ad hæc mansiones viis deducere, vt necesse non sit, per compendiosam illam quam dixi viam, eam incedere. Verùm velim notetis, carissimæ, ante omnia requiri vt bombyx emoriatur, & quidem magis sumptibus vestris: quoniam in ijs quæ dicta sunt, non mediocriter ad moriendum iuuat, quòd se quis in vita adeò noua constitutum videat; sed hic in terra necesse est, nos ipsos dum in hac vita viuimus, ipsum occidere. Maioris quidem, fateor, id laboris erit, sed egregiè is compensatur; itaque maius illius erit præmium, si victor euaseris. Ceterum, quin id possibile sit, nullatenus dubitandum est, dummodo vera cum Dei voluntate sit vnio. Hæc est vnio, quam, quamdiu vixi, semper desideravi: hæc est, quam identidem à Domino efflagito, & quæ magis aperta, & securior est. sed ò nos miseras! quæ sunt opidò pauci, qui ad hanc perueniunt! esto, quisquis à Deo offendendo sibi cauet, & Religionem ingressus est, omnia iam se fecisse existimet. Ah! quàm multi adhuc remanent vermes qui antè sese non manifestât, quàm (vti ille qui Ionæ hederam erosit) per amorem proprium, nostri ipsorum æstimationem, temerarium de proximo iudicium (esto vel in rebus parui momenti) in caritate illi exhibenda defectum, dum tali scilicet in eum amorem non ferimur, quali in nos ipsos, virtutes nostras penitus corroserint. Etenim, esto id ad quod obligamur, violentè & contortè quodammodo, quòd si peccatum euitetur, obseruemus; longè tamen absumus ab eo quod requiritur, vt cum Dei voluntate penitus & totaliter vniti simus. Quam autem existimatis voluntatem eius esse, carissimæ: vt omnimodis & penitus perfectæ simus, quòd partim cum ipso, partim cum Patre eius (quemadmodum Maestas eius aliquando rogauit) vnium simus. Videte verò, quantum nobis adhuc desit, vt eò pertingamus. Equidem, fateor, nimis quàm magnum dum isthuc scribo, dolorem in corde meo sentio, quod me tam procul inde videam abesse, id quod

Dolores naturales vnionem cum diuina voluntate non impediunt.

Suspensio potentiarum ad eam non requiritur.

Quæ sit Dei de nobis voluntas.

meâ dumtaxat culpâ. Neque enim Dominum ad hoc necesse est nobis nos consolationibus & recreationibus de nouo perfunderet: satis enim prope est id quod semel nobis dedit, siuum nobis dâdo filium, qui viam nos edoceat.

Nolite verò putare, in eò totum negotium situm esse, quòd patre aut fratre meo demorientibus, ita & vsque adeò me volumini uinæ accommodem, nihil vt propterea commouear, ac nullum dolorem sentiam; aut quòd, si labores, molestiæ, morbi mihi superueniant, cum gaudio eos & hilariter sustineam. Bonum quidem id est: ac subinde ex quadam discretionè prouenit, quòd aliter facere nequeamus, & de necessitate virtutem faciamus. Quàm multa horum etiam Philoſophi Gentiles faciebant, quòd multum scientiæ haberent; aut, si non talibus tem alia id genus! Hic verò, vt non nisi duo hæc quæ Dominus a nobis requirit, vt videlicet Maiestatem ipsius, & proximum diligamus, comparè conuicti nos oportet. quæ quidem si perfectè obseruemus, ipsam voluntatem facimus, itaque cum ipso vniti erimus. Sed, quàm procul (vti dixi) eheu! absumus, vt duo hæc prout tam potenti Deo ac Domini ea præstare tenemur, præstemus? Dignetur, vt inam Maiestas illius gratiam nobis facere, qua ad hunc statum pertingere mereamur; quòd, si modò velimus in potestate & manu nostra situm est. Nullum porro certius signum, è quo colligamus, nū ritè duo hæc seruemus, meâ sententia est, quàm proximum verè & prout oportet, diligere: Deum enim amemus, vix sciri potest, esto non desint euidentia, è quibus id colligitur, indicia; sed an proximum diligamus melius magisque intelligamus. Certè autem estote, quo maiorem in dilectione proximi vos profectum fecisse videbitis, eo etiam magis in dilectione Dei prouectas vos esse. Amor quippe, quo Maiestas ipsius in nos fertur, tam intensus & magnus est, vt, in compensationem illius quem nos proximo exhibemus, extiturus sit, vt is quo ipsum prosequimur, multipliciter in nobis adagetur. Et de hoc nequaquam dubito. Per magni verò nostra refert, sollicitè aduertere interdum, quomodo hic ambulemus, ac nos geramus, ut scilicet quidquid fecimus, perfectè factum sit. Etenim, quæ naturæ nostræ prauitas & corruptio est, nisi id à radice, Dei inquam amore, natiur, numquam amorem proximi perfectè habebimus. Cum ergo ratio nostra id referat, demus operam charissimam, vt in rebus minoribus ac quibus nos cognoscere assuescamus; neque grandia quædam, quæ temporis orationis, quam verbi gratia pro proximo, & ad vel vnam animam saluandam faciemus, ita confertim, & in genere nobis occurrunt, magnam estimemus. nisi enim deinde opera conformia subsequantur, non est quæ proposita illa nos facturam credamus. Idem de humilitate alijsq; virtutibus

Amor in proximum quanti sit momenti.

Quo is in reus sit, eo est intensior amor in Deo.

S.
Theresia

Opera

IN VI

122

bus esto iudicium. maguæ quippe & multiplices diaboli sunt technæ ac stratagemata, qui quò nobis persuadere possit, quamdam illarum nos habere, cum eam non habeamus, milies omnem susque-deque infernum mouebit. Et meritò: nihil enim a què nobis nocet; cum hæc imaginariæ ac fictæ virtutes numquam sine vana aliqua gloriæ veniant, utpote quæ à taliradice producuntur: vti ex aduerso quas Deus dat, ab illa & superbia prorsus exemptæ sunt.

Non possum non mecum ridere, cum animas quasdam video, quæ in oratione dum agunt, propter Deum despici, contemni, & palam omnibus confundi velle videntur; postea verò, si quo modo possent vellent defectum etiam minimum, quem habent, tegere, aut si eum non cõmiserint, at nihilominus eius accusantur, excusare. Tales ne simus, Deus auertat. Quicumque ergo hanc ignominiam ferre nõ valet, caueat diligenter ne magnificiatur id, quod apud se solum, (prout quidem ei videtur) facere proposuit: nam reuera id à voluntate minimè profectum est (etenim ubi illa adest, longè quid aliud est) sed dumtaxat inane & imaginarium quid; in quo diabolus dolos & insidias suas struit, quos mulieribus atque indoctis multos ac varios struere possit, utpote quæ, quod potentiarum & imaginationum sit discrimen, aliasque sexcentas res interiores intelligere nescimus.

Quàm facile videre est, carissimæ, in quibusnam vestrum amor erga proximum verè sit; & in quibusnam is non tam perfecte reperiat: si quidem intelligeretur, quàm nobis virtus hæc necessaria sit, in aliud studium non incumberitis. Cum animas quasdam diligenter admodum inquirere video, ut cuiusmodi sit oratio quam colunt, intelligant, & cum in ea versantur, ita anxias ac sollicitas, ut se ne mouere quidem, aut cogitationem alio diuertere audere videantur, ne modicum illud quod in ea habuere gustus ac deuotionis amittant; statim inde colligo quã parũ norint viam, qua ad vnionem perueniatur; adeò ut in hoc vno totum negotiũ situm esse opinetur. Nequaquã, carissimæ, nequaquã: Dominus requirit opera; hinc, si quã agrã videritis, quã recreare aut alleuiare aliquatenus possitis, pro nihilo vobis sit, deuotionem illã perdere, atq; illius agræ commiseratione tangi; si quæ illa sentiat dolorẽ, vos quoq; dolere; imò si necesse sit vobis cibum substrahere, ut illa eum comedat, ieiunate; idque non tã illius causa, quã quia Dominus id vult. Hæc demum vera est cum illius voluntate vnio. Si item aliquam valdè laudari audiaris, maiorem in animo voluptatem sentite quàm si vos ipsas laudari audieritis. Et est hoc reuera satis facile. si enim humilitas in vobis fuerit, graue potius vobis futurum est, quòd alieno ore dilaudemini. Sanè magnum & præclarum quid est, auditis consororum virtutibus non

*Virtutes
veras dat
Deus, ima-
ginariu di-
abolus.*

*Proposita
inania sine
effectu à di-
abolo cau-
santur.*

*Amor in
proximum
quàm ne-
cessarius.*

secus

S.
Theresia

Opera

IN VI

166

secus gaudere, quam propriis; & si quem in iis defectum aut imperfectionem obseruauerimus, non minus ob eum contristari, quam si proprius foret, eumque tegere. Hac de re alio loco satis multa dixi, video namque si quo modo in ea defecerimus, malo res nostras loco esse. faxit ergo Deum numquam in hac deficiamus. nam equidem vobis asseuero, si quidem obseruaueritis, fore, vt à Maiestate illius, eam quae dixi vnionem assequamini. At si in ea vos deficere videatis, quamuis deuotionem, & tales in oratione gustus habeatis, vt iam ad aliquam suspensionculam in oratione quietis vos peruenisse credatis (nonnulla qui ppe statim, iam omnia consumperacta, & nihil dum restare putabunt) mihi credatis velim, nondum vnionem peruenistis. Dominum verò rogate, vt hunc proximi amorem perfectum nobis det, & Maiestatem eius agere sinite quod lubuerit, namque plura vobis dabit, quam desiderare possertis, dummodo quaedam voluntati vestrae violentiam inferatis, vt vbique & in omnibus horum voluntas fiat, (esto id cum aliquo iuris vestri dispendio fieri debeat;) vestrique boni & commodorum obliuiscamini ac negligatis, quod ipsarum commodis seruiatis, esto, qui secundum carnem est homo recitatur & obstrepat; denique laborem in humeros vestros sustollatis, quo vbi occasio se offerret, ab illo proximum exoneretis. Nolite existimare, fore vt nullo prorsus vobis id dispendio constet; at videte, quanti pretio nostro amor, quo nos est persecutus, constiterit; nam, vt nos à morte vindicaret, ipsam tam acerbam, vt est mors crucis, subire non dubitauit.

*Aliena potest
eius quam
nostra, voluntas
facienda.*

CAPVT IV.

IN EADEM MATERIA PERGIT, HOC ORATIONIS GENIUM
*particularius declarans. Ostendit, quanti referat circumspicere & discurrere
in hac via procedere, quod tacet demon, vt hominem ab eo
quod cepit, retrocedere cogat, magna arte &
cautela vratur.*

DEsideratis (vt mihi quidem videtur) iam videre, quid columba haec agat, vbinam confideat: iam namque audistis, eam non in gestibus spiritualibus, multo autem minus in terrenis consolationibus quiescere; longè quippe altius se elibrat. sed huic vestro desiderio satisfacere non possum, quoadusque ad vltimam mansionem veniro. Deo minus, illius ibi recorder, aut ad hoc scribendum locum commodum habeam! nam iam quinque elapsi sunt menses ab eo tempore quo penam illam describere coepi, vsque nunc; & caput ad ea quae scripta sunt referenda, satis dispositum non sit, fieri non potest, quin multa secum adducantur ac repetantur. sed, quod ad sorores meas haec spectet tractatio, prorsus id refero. Nihilominus particularius & enucleatius declarare non

volò, quid orationem hanc vnionis esse censeam. Ad hoc, similitudinem quamdam quæ ingenio meo cõformis sit, adferam; ac postea pluribus de papilione illo, qui numquam quiescit, (esto semper & continuò fructificet, cum sibi, tum aliis benefaciendo, quòd veram in seipso quietem non inueniat) tractabimus. Iam sapius audistis, Deum spiritualia quædã cum animabus sponsalia contrahere (benedicta sit eius misericordia, quæ vsque eò sese humiliare vult) Et quamuis similitudo hæc crassior videatur, aliam tamen non inuenio, quæ, quòd expositum volo, meliùs aptiusque declaret, quàm quæ à Sacramẽto matrimonij petitur. Esto matrimoniũ, quo de agimus, longè sit nobilius; quòd ipsum planè spirituale sit; quòd à corporali multum distat: quidquid enim hic est, amor est reciprocus, eiusque operationes sunt purissimæ, quin & ad eò delicatæ ac suaues, nullis vt verbis id queat exprimi, sed Dominus facere potest vt sentiantur. Videtur ergo mihi hæc vnio nondum ad spirituales desponsationẽ peringere. sed, quemadmodum dum hic in terra duo sponsalia inicitur sunt, ante omnia necesse est vt ambo consentiant, & alter alterum cupiat, atque inuicem videant, vt sic vtriusque eo meliùs satis fiat. Pari modo hęc, præsupposito conuentionem iam factam esse, & animam iam tum probè nosse quàm bene sibi per hoc futurum sit, proposuisse quoque sponsi sui voluntatem in omnibus exequi; Maiestas ipsius (vt, qui optimè nouit, num tale ipsa propositum fecerit) vicissim animã contenta est; itaque hanc illi misericordiam facit; quòd magis se ab eo intelligi & cognosci, & vt (quod vulgò, dici solet) inuicem videant, & in mutuum conspectum veniant velit: itaque sibi eam copulat & coniungit. Dicere possumus ita rem peragi; quia quàm citissimè totum hoc peragitur. Plura namque hic nec danda, nec accipiẽda sunt, quàm vt anima secreto quodam modo videat, quisnam iste sit sponsus cui nubere debet: neque enim vel mille annorum spatio, tam sensibus quam potentiis suis, vllò modo intelligere poterit, quòd hic quàm breuissimo spatio percipit. Verùm, quia sponsus hic, talis est, solo hoc conspectu magis dignam facit, vt ad manus cum ipso iungendas veniat. Anima namq; ita amore faucia manet, vt à parte sua faciat quidquid potest, ne diuina hæc sponsalia dissoluantur. At, si sui oblita, suum rei cuiquam, quæ ipse non sit, affectum affigeret, mox omnia perderet: hæc autem iactura maxima est, quemadmodũ & magnæ sunt gratiæ quas ipse ei elargitur, imò maior, quàm vt verbis exponi queat. Quapropter vos, ò animæ Christianæ, quas vsque huc Dominus prouexit, per illum ipsum rogo & obtestor, ne vlla vestri ipsarum vos capiat obliuio vel negligentia, sed vt peccati occasiones omnimodis declinetis: neque enim anima, etiam hoc in statu constituta, ita fortis est, vt se in eas sine periculo & damno conijcere possit, sicuti est

S. M. Teresa Opera.

ff

postquam

Sponsalia
Dei cum a-
nima.Quomodo
ea peragan-
tur.In momento
plurima hic
anima par-
cipit.Anima sui
oblisci nõ
debet, quia
plurimum
sibi noceret.

S.
Theresia

Opera

IN VI

166

postquam sponsalia illa iam iniuit (quod in proxima mansione peragitur) eò quòd communicatio & familiaritas ex vnico tantum conspectu uenit. Adhæc maximopere ad eam oppugnandam ac subuertendam sponsalia hæc destruenda connititur & allaborat; postquam enim peruenit iam in sponsi potestatem transisse videt, tantum aduersus illam non audet; etenim ipsam timeret, & vsu & experientia nouit, se, si aliquando id tentet, magnum inde damnum, ipsam verò lucrum non contemnendum referre. Dico vobis, carissimæ, nouisse me quosdam valde familiarimè euectos, & ad hunc vsq; statum eleuatos, qui deinde subtili diaboli artificio & stratagemate elusi retrocesserunt, & illi manus de detractionis enim haud dubiè infernus ad hoc peragendum conspirat & conuertat: nam (quemadmodum ante dictum) non vnâ solam, sed plurimas animas amittit; iam magnam rei huius habet experientiam: si enim marum, quas vnus adminiculo Deus sibi lucratur & vindicat, multitudinem intueamur, insignis id illius summè laudandi occasio est: namque Martyres morientes, aliquot animarum millia Deo pepererunt: quàm multas vna saepe virgo, vti S. Ursula, secum ad caelos euectas quàm multas item, per SS. Dominicum & Franciscum, & alios Religiosorum Ordinum fundatores diabolus perdidit: qui omnes, quemadmodum in vitis ipsorum legimus, similes à Deo gratias recipiebant. Quid aliud rei huius causa erat, quàm quòd omnimodis procurantibus ne suâ culpâ tam diuina sponsalia dissoluerentur? Iam, ô filia mea, modo Dominus ad hanc nobis gratiam faciendam paratus est, quam tu tunc, & ex parte (si sic dicere fas sit) etiam magis, utpote velut necessarium & opus habens, vt eas ipsi recipere velimus: etenim quàm parum mi sunt, qui ita de illius honore solliciti sint, vt tunc plurimi erant. Neminam quantum nos ipsos diligimus, & opidò prudentes sumus, quid iuris nostri amittamus. Hem, quàm magna illatio est hæc! Lumen nobis det Dominus pater luminis ne, quæ eius misericordia est, in idipsum tenebras cædamus.

Per vnâ
animam
multas
Deus lucratur
sunt.

Prudentia
huius sa-
culi.

Pereris à me forsan, aut dubiæ eritis, quoad duo. Primum est, si tua diuinæ voluntati ita se, vt dictum est, conformarit, quomodo decipi possit, cum nulla in te suam ipsa facere voluntatem velit. Alterum est, quibus diabolus vijs in animas vestras intrare possit, & quanto tanto earum cum periculo vt etiam pereant, cum à mundo ita firmè questratæ, vsu sacramentorum tam frequentem habeatis, de quo Angelorum (sic loqui licet) contubernium & societatem habeatis, quæ (quæ Dei bonitas) non alius omnium scopus sit & desideria, quam in omnibus seruire. Nam, vt in illis qui inter mundana pericula & occasionibus adhuc agunt, locum id habeat, nihil mirum esse. Memò id est

petere cenſeo: reuera enim magna nobiſcum Deus miſericordia uſus eſt: at, cum conſidero, Iudam inter Apoſtolos electum eſſe, & uixiſſe, & cum hoc ipſo Deo continuo egiſſe, ſermones eius identidem audiendo, ſatis intelligo, nullam uſquam ſecuritatẽ eſſe.

Ad primam ergo quaſtionem ueſtram ſic reſpondeo: Certiſſimum eſt, animam hanc, ſi ſemper diuinæ uoluntati adhæreat, minime perituram: at diabolus eam ſubtili adoritur artificio, & ſub ſpecie & prætextu boni, in paruſ ac minutis rebus, illam ab ea auertere nititur, & ad nonnulla alia transferre, quæ ei perſuadet mala non eſſe; & ſic paulatim intellectum excæcat, uoluntatem tepefacit, propriumque amorem in ea adauget, donec ex vno in aliud gradum uelut faciẽs, eam à uoluntate Dei penitus abſtrahat, & in propriam tranſire faciat. Eadem reſponſione & ad aliam obiectionem quod ſpectat, ſatis faciam: eò quòd nullus locus ita recluſus & concluſus ſit, quem dæmon non poſſit ingredi, nec ſolitudo tam ſolitaria, quòd ipſe non penetret aut audeat. Adde & aliud, uidelicet, DOMINVM hoc idcirco permittere, ut nimirum appareat, quomodo ſe hinc habitura ea anima ſit, quam ceteris in lucem & exemplum ſtatuerẽ uult: multò namque ſatius eſt, ut, ſi improba eſſe debeat, in principio ſit, quàm poſtea, cum aliis plurimis aſſerre perniciem poſſet.

Nulla autem mihi quoad hoc diligentia uidetur eſſe certior ac ſecurior, quàm, poſtquam identidem à Deo in oratione petierimus ut nos ipſe tueatur, aſſiduoque cogitauerimus fore, ut, ſi ipſe manum ſuam ſubtraxerit, ilico in profundum prolabamur (quod uerè ſic fieri poſſet) nullam uerò in nobis ipsis fiduciam collocauerimus (cum id ſtultiſſimum foret,) ſollicitè cauteque in omnibus ambulemus, attendendo quo in uirtutibus modo progrediamur, ac num in ipsis aliquid proficiamus an deſiciamus, ac præſertim in amore & mutua dilectione, nec non in deſiderio, quo omnium minima haberi uelimus, alijsque id genus rebus ordinarijs. Etenim, ſi ſeriò ad hoc refleſtamus, ac lumen identidem à Domino petamus, noſtrum quamprimum proſectum aut deſectum agnoſcemus. Nec enim putandum eſt, Deum tam citò manum ſuam abſtrahere ab anima, quam eatenus promouit, ut non neceſſe ſit diabolus hinc ſudare & omnibus neruis conniti, Maieſtatemque diuinam adeò malè habet ipſam perire, ut millies diuerſimodè eam interiorius commoneat, & uelut aurem ei uellicet, ut damnum, quod patitur, non poſſit non uidere.

Denique ut huic tractationi finem imponamus, ſemper ut progrediamur, nobis enitendum eſt: quod ſi non faciamus, ipſa nobis

*Anima
diabolus
paulatim
ſubuertit.*

*Causa ſem-
per ambulat
ut quanta
reſerata.*

S.
Theresia

Opera

IN VI

166

*Semper vlt
terius pro-
grediendum
hucusque
pronectis.*

non parum timeamus : quippe diabolus indubiè oppugnationem quam nobis inferre molitur: iam fieri non potest, vt, cum hucusque progressa simus, vltius non progrediamur: amor namque numquam est otiosus aut quiescit: non progredi proinde, pessimum signum erit. Anima enim, quo ipsum Deum in sponsum habere semel decreuit, cum eiusque Maiestate iam tam familiariter tractauit, & eò quò dixi iam peruenit, nullatenus præ acedia dormire aut stertere debet. Vt verò videamus quid agat ijs: quas iam in sponsas elegit, ad sextam Mansionem transeamus; ibique videbitis, nimis quàm parum esse, quidquid obsequij ei prestare, aut pro eo pati, quidquid etiam facere quo ad tantas gratias recipiendas nos ipsas disponamus, poterimus. Fortassis enim Dominus disposuit, hoc vt ipsa scribere inberer, vt, oculos in præmium cooperientes, ac, quàm immensa illius sit misericordia perspicientes (vixit qui vt vermiculis quibusdã ira sese communicare atque patefacere non dedignatur) terrenas nostras recreatiunculas obliuiscamur ac negligamus, oculisque in ipsius magnitudinem coniectis, in eius amore tantum sentiamus & æstuantem curramus. Ipse concedere dignetur, vt in rebus aliis obscuris & difficilibus aliquid declarare valeam: nisi enim Maiestatem calamum dirigat ac moueat, impossibile id futurum scio; & si id in vestrum profectum non cessurum sit, cum rogo, vt nihil omnino dicere nouit quippe Maieestas eius, non aliud (quantum quidem ipsa de se possum intelligere) mihi propositum atque intentionem esse, quàm nomen eius celebretur ac laudetur, nosque omnibus neruis ac viribus tali domino seruire conuincamur, qui etiam in hoc mundo sic laborum compensare quo colligere coniecturando aliquatenus possumus quod nobis in cælo sit præmium daturus, vbi à molestijs laborum & periculis, quæ hac in vita occurrunt, penitus immunes erimus. Nàm cum hic periculum esset ipsius amittendi & offendendi, voluptas quædam esset, si hæc ad finem vsque durarent, vt pro tam bono Deo, Domino, & sponso nostro assidue pateremur. Maieestas illius donet, vt aliquot obsequium præstare mereamur, nec tot defectus & imperfectiones, quot vt plurimum semper, etiam in operibus bonis, admittimus, committimus. AMEN.

*Gloriam di-
uinam spe-
ctat in om-
nibus S.
beater.*

MANSIO SEXTA.

In undecim capita distributa.

CAPVT I.

DOCET, QVOMODO DOMINO MAIORES GRATIAS FACERE, incipiente, maiores etiam fiant labores. Quorum etiam aliquos refert, ac quomodo se gerant in his illi qui ad hanc mansionem iam peruenerunt. Caput hoc vtile futurum iis qui illos interius patiuntur.

Incipiamus ergo iam, spiritus sancti fauore adiuuante, de sexta mansione aliquid loqui, in qua iam anima, sponsi amore saucia, agit, atque vbi magis ad solitudinem, & ad, quidquid ipsam in hac colenda impedire potest, deferendum cauendumq; (prout quidem vitae illius conditio ac status permittit) aspirat. Etenim prior ille conspectus adeò profundè animæ insculptus manet, vt aliud ipsa non desideret vel optet, quàm rursus eodem frui posse: Et si iam supra dixerim, nihil in isthoc orationis genere videri, quod propriè dici possit videri, ne quidem per imaginationem; nihilominus, Visum ac Conspectum id voco, ob eam, quam supra posui, similitudinem. Iam quidem anima planè apud se constituit, alium sponsum non accipere vel deligere; sponsum tamen intensa illius desideria, quibus sponsalia iam iniri ipsa cupit, parum moratur: vult quippe, id adhuc intensius perat; atque vt tale bonum, quod omnium bonorum maximum est, aliquo ei labore constet. Quamuis autem omnes labores pro tam singulari lucro ac bono comparando modici sint; necesse tamen est, carissimæ, aliquod specimen ac signum præcedere, quòd ipsum iam habeatur, quò illos sustinere valeat. Quàm verò magnos eam, Deus bone, cum interiores, tum exteriores, labores pati oportet, donec in sextam mansionem ingrediatur! Profectò id ipsum nonnumquam apud me considero, & timeo, ne, si id antè quis intelligat, difficillimè se humana nostra infirmitas ad id patiendum & tolerandum dispositura sit, quæcumque demum bona ei repræsententur, nisi iam fortè ad septimam mansionem peruenerit; in illa enim nihil vsque adeò timeretur, vt impedire id animam possit, quo minùs hoc ipsa pro Dei nomine & amore ferre velit. Cuius rei causa est, quòd propè semper ita cum eius Maiestate vnita sit, vt hinc ei robur & vires veniant.

Non abs re futurum credo, si quas hinc certò tolerandas occurrere scio, penarum nonnullas hic vobis referam: fieri potest, vt animæ omnes hac viâ non conducantur; quamquam valdè dubitem, num à terrenis

S.
Theresia

Opera

N. VI

166

renis molestijs, siue hac, siue illa via aduenientibus, liberæ sint animala, quæ rebus cælestibus subinde tam liquidè ac verè fruuntur. Ebo-tem propositum mihi initio nõ fuerit hac de re tractare; putauit tamen regulari consolationi futurum animæ illi quæ ita constituta fuerit, (sicut audire, quid contingat & fiat animabus illis quibus istiusmodi gratia Deus elargitur: nam verè tunc omnia perdita ei esse videntur. Pom-quo hæc veniunt, ordine illa non adferam, sed prout memoria occurrerent, & in mentem mihi venient; initium autem hic faciam à minoribus nempe ab eorum, quibuscum assidue anima tractat (etiam eorum, quibuscum minime tractat, & quos ne toto quidem vitæ tempore eius quam recordaturos suspicabatur) obloquia, sic dicentium, quàm se-ctam facit? quàm extrema agit! quid non tentat, vt mundum decipiat, & alios, qui sine istis cerimonijs & nugis meliores ipsa Christiani-impobos videri faciat! Ceterum nihil est melius, quàm bene lectum statum suum viuere conari. Hinc quos ipsa sinceris vt amicos bebat, illam deserunt ac se subducunt; atque hi sunt, qui propter decem illam vellicant, ac sugillant, & quos maximè malè habeat, animam illam se perditum ire, & tam manifestè decipi. vnde dicunt imposturas delusiones diabolicas id esse; euenturum huic, quod illi velisti, quum perijt, atque ad eò ipsam in causa fore, vt virtus tradatur & culpæ quin & suos fascinare ac decipere confessarios, quos & monitum eorum vt sibi à tali caueant, exempla quoque ijs adferunt eorum, quæ hactenus sint ijs, qui hac via in ruinam pertracti sunt. Mille scilicet modis cauillantur & scommatis proscindunt. Equidem quamdam noui, qui summo opere etiam meruebat, vt tandem non esset qui ipsius consilium vellet excipere, eo scilicet in statu res illius erant, quæ quod melius sint, non est quod diu referendis ijs immorer. Illud verò periculum quod hæc non citò finiantur, sed sæpè ad vniuersam durent vitæ tempus, quod vnus alterum moneat, vt cum huiusmodi personis agere uent.

*Paucilo-
quuntur
bene de his.*

Dicetis ad hoc mihi, non deesse etiam qui de illis loquantur. Quàm, ò carissimæ, pauci sunt, qui id bonum esse credant, respiciendo & comparatione eorum qui hoc execrantur! Accedit huc, quod illi ipsum alius nouus labor sit & pœna prioribus laboribus grauior, quæ enim anima clarissimè videat, si quod habeat bonum, id à Deo datum esse, nec vlla ratione suum esse (nam antè paulò & non ita pridem valdè videbat esse pauperem, & in peccatis constitutam) intolerabile ei tormentum est, saltem initio. Sed postea non tam ei graue id est, ob quasdam rationes. Primo, quod experientia eam clarè videre faciat, quod homines tam facilè ac citò bene loquantur, quàm malè; ut

*Cur anima
obloquia nõ
gnerit.*

non plus vnum curat quàm alterum. Secundò, quòd Dominus maiorem ei lucem dederit, ad videndum nullum omnino bonum esse suum, sed id defursum ab illius Maiestate dari; hinc, tamquam si id in tertio quopiam videret, &, quasi oblita quòd aliquam in eo partem habeat, ad Deum laudandum se conuertit. Tertio, eò quòd, si quas animas è gratijs quas Deus ipsi præstat, visis profecisse viderit, statim cogitat, Deum hoc medio, (quòd nimirum ipsa vt bona habeatur, esto non sit) ad hoc vsum esse, vt id alijs in bonum cedat, indeq; ille proficiant. Quarto denique, quòd, cum Dei honorem & gloriam magis spectet & præ oculis habeat, quàm propriam, tentatio illa, quam sub initium ingerere diabolus consuevit (quòd scilicet hæ laudes ad illius ruinam & perniciem tendant, quemadmodum nonnullos per easdem perijisse obseruare potuit) in illa iam cesset, parumque curet quòd alij homines ipsam laudent, dummodo saltem vel semel Deus, ipsa mediante, & eius occasione, laudetur; veniat deinde quidquid venire potest. Hæ aliæque id genus rationes aliquantulum mitigant magnam illam molestiam ac crucem, quam ei istiusmodi laudes auditæ inferunt: esto penè semper aliquam inde molestiam sentiat, nisi cum eis animum parum ac nõn multum aduertit. Sed longè & incomparabiliter grauior illi ac molestior pœna est, quod se palam & publicè, idque sine causa, bonam haberi vider, quam priora illa quæ dixi obloquia. Cumque iam eo peruenit, vt hanc molestiam magni non faciat, multo minus priora illa curat; imò ita hæc audire gaudet, tamquam si suauissimam quamdam symphoniam audiret (quod certè verissimum est) animamque ea potius corroborant quàm intimidant aut deijciant; cum iam tum vsu & experientia ipsa didicerit, quantum inde sibi boni proueniat & commodi. Hinc sibi persuadet, persecutores & aduersarios suos D E V M minimè offendere; sed Maiestatem ipsius id potiùs permittere, vt inde ipsa commodum referat. Cumque hoc clarè sentiat ac persuasissimum habeat, hinc singulari quodam ac tenerrimo amore in eos fertur; quòd hi magis amici sui esse, ac maius sibi lucrum adferre, quàm qui bene laudabiliterque de ipsa loquuntur ac sentiunt, videantur.

Solet præterea Dominus graues quosdam morbos & infirmitates immittere. quod priori multò grauius & molestius malum est, præsertim cum dolores acres & acuti sunt; vt credam ex parte, si modo vehementes sunt, nullum eis grauiorem in terra dari posse, (loquor scilicet de exterioribus) quancumque demum & quo velis numero hi ingruant, si modò fuerint ex ijs de quibus hic loquor. Aded enim tum interiora, tum exteriora hominis turbant, vt anima angustata quid sibi

*In obloquijs
& aduersi-
tatibus a-
nima quo-
modo gau-
deat.*

*Morbos
quomodo
suis Domi-
nus immit-
tat.*

S.
Theresia

Opera

N VII

156

sibi facere, aut quò se vertere velit nesciat; & multò libentius mori, quòdvis breui finiendum martyrium subire, quàm istos dolores mori. Esto, cum hi iam extremi & intensissimi sunt, tamdiu non durent, (quò indubiè Deus plus homini non immitit, quàm ferre possit, eiusque libertas ante omnia patientiam dare solet) sed in alijs grauibz doloribus ordinarijs, & diuersimodis morbis secus se habet. Noui quòdam, quò quo prædictam à Domino gratiam accipere cepit (plus quam quinquaginta id iam sunt anni) in veritate dicere nequit, vnum se à doloribus alijs patiendi occasionibus vacuum diem habuisse. Loquor de debili valitudinis ac morbis, vt de alijs grauibz doloribus & afflictionibus eius nihil interim dicam. Fuerat illa, fateor, admodum flagitiola, hinc præ doloribus inferni quem promerita erat, omnia illa pro nihilo reputabat. Alias verò quæ Dominum tot peccatis non irritarunt, alia ipse conducet. Equidem semper viam dolorum ac patiendi præligentem, ut vel sic Iesum Christum Dominum nostrum imitaret, esto inde bonum non sequeretur, cum tamen plurima inde emolumenta obrita sunt sequi.

Morbos ordinarios cur Deus deus ius immitit.

Confessarij inexperti minus periti quàm nocent.

Iam si de interioribus afflictionibus loqui velimus, illa, de quibus antè egi, etiam exigua viderentur, si quidem interiores illa ex parte verbis possent; verum impossibile est, has eo modo exprimere, quòbini obueniunt. Incipiamus à tormèto & cruce, quòd oritur ex eo, quò quis incidat in confessarium, qui nimis quidem sit prudens, minus tamen rerum expertus, nihil vt securum habeat, sed ad omnia timeat, & omnibus anxius mutet & dubitet, cum quid extraordinarium & præter solitum ei occurrit; maximè si in anima cui hæc obtingunt, aliquam teter imperfectionem (putat enim eos, quos huiusmodi gratijs Deus dignatur, Angelos esse debere; quòd sanè impossibile est, quamdiu hoc corpore agent.) hinc statim omnia damnat, tamquam vel à diabolo vel melancholico humore causata. His namque ita plenus est tunc animus, vt tot tantaque hac diabolum via inferre homini damna, non tam mirer: vnde non immeritò Confessarij timere, & sollicitè admodum singula circumspicere debent. Interim misella anima, quam iste error strangulat, & ad Confessarium tamquam ad iudicem suum abire, quòpam etiam condemnat, non potest non grauissimum tormentum ac afflictionem pati: quòd quàm graue ac pænosum sit, solus intelligere potest qui id fuerit expertus. Est hoc namque vna è grauissimis, quas animæ patiuntur, afflictionibus & pænis, præsertim si vitæ libertioris aliquando fuerint, cogitare videlicet, Deum, ob priora ipsarum peccata permissum vt à diabolo iam illudantur. Quamuis autem tum, cum hanc Deum gratiam facit, securæ sint, & credere ne queant ab alio illa spiritu

nino proficisci; quia tamen res haec quam citissimè pertransit, & admissa olim peccata identidem memoriae recurrunt, & in se imperfectiones notant (semper quippe eae sunt aliquae) statim hoc ipsas tormentum inuadit. Quando verò Confessarius eas serenat & securas esse iubet, non nihil ipsum mitigatur, esto per interualla redeat. sed ubi ille sic iuuando, etiam timorem adauget, tunc id propè intolerabile est; maximè, quando post hoc maiores sequitur ariditates, ad eò quidem, numquam ut Dei recordata esse, aut recordatura deinceps unquam videatur, & quando de illius Maiestate aliquem loquentem audit, perinde se habeat, ac si de aliquo qui adhuc procul inde abest, aliquid dici audiret.

Nihil verò sunt haec omnia, nisi & illud praeterea accedat, quòd sese non satis se Confessarijs aperire ac declarare posse, sed illos in errorem trahere ac decipere putet: & quatumuis quoad hoc seriò reflectat, & videat, ne quidè motu primo-primum, què nò ijs aperiat, & esto ut quietasit, ei dicatur, nihil tamen inde iuuatur. Etenim intellectus ita obscuratus est, ut ad veritatem videndam potens non sit, sed ad credendum duntaxat, quod imaginatio ei representat & oggerit tum quippe haec ipsa dominatur, nec non ineptiae, quas ei diabolus representare vult. Huic enim Dominus tunc proculdubio facultatem concedit, ad eam probandam, eique persuadendam, ipsam à Deo reprobam esse. Multa quippe sunt, à quibus tunc impugnatur, accedente tam sensibili atque intolerabili spiritus angustia, ut cui ea assimilari possit, nesciam, nisi fortè damnatorum in inferno pœnis & supplicijs: nullus enim, hac tempestate durate, consolationibus admittendis est locus. Si ad Confessarium solatij habendi causa accedant, diaboli ei priùs suggestisse videntur ac suauisse, ut ipsam magis affligat ac cruciet. Vnde Confessarius quidam cum anima in istiusmodi tormento constituta agens; illo iam transacto, comperit pressuram illam eius periculosissimam esse, eò quòd ad eam tam multa simul concurrerent. Igitur eam monebat, sibi significaret, si quando in ea versaretur; at semper in deterius ipsa inde vergebat, ut is tandem intellexerit, illam sui potentem non esse. Deinde si librum aliquem, esto lingua vernacula scriptum; ad legendum in manus acciperet, non magis illum intelligere poterat, quam si legere prorsus non posset; eò quòd intellectus ad hoc tunc minimè dispositus erat, sed planè ineptus.

Ceterum, nullum aliud in hac turbulentia & malo inuenire remedium est, quam Dei misericordiam expectare, qui vel vno verbo suo, aut alio certè modo fortuito accidenti, tum cum minimè putatur, tam subito omnem tempestatem discutit, ut ne minima quidem in anima illa nubecula fuisse videatur: ita iam solis radijs vndiquaque collustratur, & plus, quam antè afflictata fuit, consolationibus iam perfunditur. Itaque, *quanta,*

S.M. Oper. Teresian.

gg

velut

Anxietas
anima &
scrupulus
eo quòd se
non satis
Confessario
declares.

Anima angustia damnatorum supplicijs comparatur.

Dei auxiliū
in ea expectandum.
Serenitas
anima post tempestatē

S.
Theresia

Opera

IV VI
166

velut qui periculosum quemdam conflictum euasit, & victoriam in
retulit in Dei laudes prorumpit, utpote qui fuit qui pro ipsa pugnavit,
victoriam retulit. Liquido enim, & velut ad oculum videt, nihil omnino
se posse, & omnia arma, quibus se tueri & propugnare poterat, in adu-
sarij manu ac potestate versari videre se putat; adhuc miseriam suam
re intelligit, & quam ipsi parum è nobis possimus, si suam Dominatio-
nem subtraxerit. Ad hoc porro intelligendum nulla penitus libitio
pus esse consideratione putatur, quod per experientiam qua indiget
experta est, cum se penitus ineptam & ad omnia inhabilem viderent
cognoscat quam nihil ipsi simus, & possimus. Nam tamen si in ita
tia esse non desinat (cum quamdiu hæc tempestas durat, Deum necesse
de facto offendat, nec ob ullam omnino mundi huius rem vellet con-
dere) hæc tamen ita latet abscondita, ut ne vel minimum speciem
argumentum, è quo Deum amare, vel aliquando amasse se colligat, in
ipsa deprehendere videatur: etenim, si quid unquam boni egerit, aut
quam à Maiestate aliàs gratiam accepit, omnia ei non nisi somnium esse
aut phantasma, aliquod vidisse videntur; peccata verò videt, quod non
commiserit.

*Gratia ani-
ma latet, cum
in angustia
versatur.*

*Ditiores &
liberiores
habentes non
propterea ab
angustijs
spirituum ma-
gis liberi
sunt.*

Quam, o mi IESU, triste spectaculum est, animam ita debili-
tam videre, & quemadmodum dixi, quam parum eam iuuant que-
cumque sunt de terra solatia! quare obrem nolite existimare, et
rissima, cum in tali statu vos constitutas deprehenditis; homines
locupletiores, suaque libertate gaudentes, pro huiusmodi tem-
pestatibus plus subsidij habere. Sanè plus non habent: nam
michi quidem videtur) idem his euenit quod in inferno damnatis,
quibus est omnes quæ in mundo excogitari possunt, delicia
& recreationes offerrentur, adeò nihil illa adferre alleviationem
aut solatij ipsis possent, ut dolorem etiam & tormentum essent ob-
auctura: sic & hic omnia deforsum & à Deo veniunt, unde, quod
quid terrenum est, ne vel hilum hic prodest, aut iuuat. Vult ergo
magnus hic Deus ipsum ut Regem agnoscamus, nostramque miseriam
percipiamus: quod ad ea, quæ deinceps sequuntur, permagnum
fert.

At enim quid aget tandem misera hæc anima, si quando ad inter-
tos eam dies in hac afflictione & miseria agere oportebit? nam si qua-
oret aut horas reciret, perinde est ac si non oraret (videlicet quantum
ad ipsius solatium ac leuamen faciat, quia id ad interiora eius non po-
netrat; nec quid oret intelligitur, uti nec ipsa se, esto oratio eius re-
iam vocalis sit. Nam ut mentalem instituat, tempus hoc conueniens
& opportunum non est, quòd facultates animæ ad eam nequaquam
petit

posita sunt; imò verò ipsa solitudo magis ei iam noceat (quod aliud per se tormenti genus est) nec enim iam apud homines agere, nec cuiuspiam alloquium sustinet. Vnde, quantumcumque in aduersum obnitatur, exterius nauseabundum quoddam tædium & morum asperitatem præfert: quod etiam satis de foris videre & colligere est. Porro, ut quis, quod tunc patitur, verbis exprimat (ut verum fatear) est prorsus impossibile: sunt namque angustia & pœnæ spirituales, quæ quo dicantur nomine, vix quisquam sciat. Optimum verò in his remedium est (non quidem, ut hæc penitus auferantur; ad hoc enim nullum mihi occurrit, sed ut ferri & sustineri aliquomodo queant) in charitatis & exteriora opera intendere, & in Dei misericordia sperare, utpote qui numquam in se sperantes deserit: sit ipse in æternum benedictus. AMEN.

Quid in angustia hæc anima possit pati.

CAPVT II.

AGIT DE QVIBVSDAM MODIS QVIBV8 ANIMAM

Deus expergefaccere solet, qui nihil quod timeri debeat, continere videntur; esto sublime quid, & singulares quædam gratia sint.

ALIE exteriores molestia & afflictiones, quas diaboli nobis infligunt, certè nec ita ordinaria sunt (vnde hic de ijs loqui necesse non est) nec magna ex parte tam afflictiva & vehementes. Nam (prout mihi quidem videtur) etiam cum summæ sunt & extremæ, ipsas animæ potentias ita ineptas non reddunt, neque etiam ipsam eousque turbant, ut non semper illi ratio tunc constet, ad cogitandum, non plus eos posse quàm ipsis Dominus permiserit: quæ ubi constitit, nec prorsus perditæ est, parum aut nihil sunt omnia, respectu illorum quæ supra dicta sunt. In hac porrò mansione, cum de varijs orationis generibus & gratijs Domini tractatio institueretur, adhuc alias internas pœnas & pressuras recensebimus: quarum quædam multò certè ad ferendum grauiores sunt, quàm quæ dictæ sunt hætenus, sicuti colligere erit ex effectibus quos in corpore relinquunt. Verùm afflictionum, ac pœnarum nomine dici non merentur, neque par est eas ut tales à nobis censeantur, cum tam singulares Domini sint gratia, & in illis constituta anima, illas istiusmodi esse, ac lōgè supra meritū illas sibi dari intelligat. Mox ergo ut in septimam mansionem ingressuri sumus, ingens hæc afflictio, nec non aliæ plurimæ, in nos ingruunt. Harum aliquas hic recensere, omnes enim ut referā prorsus impossibile est, uti & declarare genuinè, uti sunt: sunt enim longè sublimioris & eminentioris originis quàm quas descripsi

S.
Theresia

Opera

IV VI

156

scripsi haec: unde, si supradictas, esto inferioris sunt generis ordinis plus, quam declaravi, declarare non potui, multo minus potui has. Ad omnia porro suam Dominus gratiam per filij sui merita, concedere dignetur. Amen.

Videmur quidem columbulam nostram valde procul reliquias velut deseruisse; sed reuera procul non est: haec namque afflictionum causa sunt, ut longè sublimius sese elibret & euolet. Iam ergo videmus, quo se sponsus modo cum ipsa gerat; quippe qui antea totum se illi det amplectendum, intenta sui in illius corde excitat delectationem, idque modis tam subtilibus & delicatis, ut eos nec anima ipsa intelligat, nec id eam alijs, nisi fortè ipsum expertis, declarare & exponere credam: sunt quippe impulsus quidam, ad eò delicati ac subriles, ab interioribus procedentes, nullà ut quæ apposita & comparata sit comparationem ad eos declarandos inuenire queam. Etenim illa mens quam multum differt ab omni eo quod ipsi per nos procurantur sumus, nec non à gustibus, quos iam ante descripsi: saepè namque, cum ipsemet homo de eo non cogitat, nec Dei vllatenus recordatur. Maiestas illius subitò; ad instar fulguris aut tonitruus, eum excitat. Atque ergo, esto strepitus nullus audiatur, factis intelligit, se à Deo vocatum esse, idque ad eò manifestè & perceptibiliter, ut interdum (praesertim in interioribus) eam, esto nihil sit quod eam torqueat & affligat, penitus contemnit & conqueri faciat: sentit quidem se suavissimè vulneratam esse, ac intelligere nequit, quomodo aut à quo vulnus inflictum sit: agnoscat tamen, quid magni valoris esse, nec vniquam ab hac plaga per sanari vellet: acriter quoque amorosis verbis, etiam ore prolatis, apud sponsum loquitur, & querit, quid illud sit, quod illi in se sentem esse, ac se manifestare nolle, norit. Ingens sanè hæc afflictio, & pena est, ac sapida & dulcis; &, si ea carere velit, non potest, nec vniquam sibi auferri cuperet, quòd illa magis eam recreat ac reficit, quam abstergit & ebrietas orationis quietis, quæ nullam dat penam.

Impulsus quidam in seriores, quos anima sentit.

Vulnus amoris quam suauis.

Ipsa me dirumpo & annihilò, sorores, ut hanc amoris operam vobis exponam, & non video quomodo exponam: eo quod contrarium videatur, dicere, quod dilectus ex vna parte manifestè ostendat se in & cum anima esse; ex altera vero eam ad se signo tam certo & certè vocare videatur, nullatenus ut de vocatione queat dubitari, ac de hoc ita penetratio, quo id anima percipiat, ut non possit id non audire. Quia sponsus, qui in septima mansione versatur, eo modo qui non est perfecta & formalis locutio, loquente, omnis qui in alijs mansionibus habitabit populus, ut putà sensus, imaginatio, potentia, se mouere vel non mouere non audere videntur.

Quia

Quam, ô Potens Deus meus, magna tua sunt secreta & arcana! quantum est inter ea quæ sunt spiritus, & inter quidquid hic in terra videri aut intelligi potest, discrimen; cum per nullam omnino rem hæc, quæ respectu maximarum, quas in animabus operaris, tam est parua, queat declarari! Tam singularem utique hæc in ea operationem facit, ut seipsa præ desiderio conficiat ac velut annihilat, nec sciat quid ultra petat; quod certa quodammodo sit Deum suum apud se agere. At enim dicetis mihi, Si hoc ipsa intelligat & norit, quid ultra desideret? quid est, quod ipsam cruciet? quod maius habere bonum velit? Sanè nescio: hoc scio, illam pati, adeoque pœnam hanc ad usque intima viscera eius penetrare, ut, dum sagittam is qui eam iniecit, ex ipsis educit, eum vnâ cum spiculo hæc ipsa euellere, quin & ipsam euiscerare videatur. tam est acer amoris sensus.

Cogitabam hic ipsa mecum, num fortè id ideo fieret, quod ab hoc accensa fornacis, quæ est Deus meus, igne scintilla quædam dissiliens, animam hanc ita occuparit, ut ignis hic accensus sentiat foris & appareat: quæ quod ad eam consumendam non sit satis, ignis vero ita sit in se delectabilis, hinc eam anima pœnam sentit, & is cum tangitur, talem operationem peragit. Nullam mihi videor aptiorem hac similitudinem ad hoc declarandum inuenire potuisse: nam lapidus hic dolor, non est dolor, nec in eodem statu permanet; quamquam aliquando satis diu duret, aliàs tamen cito pertran sit & finitur, prout Dominus eum communicare voluerit: neque enim res est, quæ humana industria aut artificio queat parari. Sed, etsi subinde diu duret, abit tamen & redit. Saltem nunquam stabilis permanet, ideoque animam penitus ignitam non facit; nisi quod, vbi hæc iam ignire incipit, emoritur scintilla, quoddamque in ea desiderium maneat, denuo dolorem hunc amorosum, quem illa producit, patiendi. Neque vero est quod hic cogitemus, id aut à naturali dispositione, aut atræ bilis vitio provenire, vel illusionem diabolicam, aut imaginarium phantasma esse posse. etenim res est, quæ satis ostendat, motum hunc non aliunde, quam vbi est Deus qui est immutabilis, proficisci; neque, quales aliarum deuotionum esse solent, eius operationes sunt; etenim in illis magna gustus absorptio dubitandi ansam dare nobis potest. At hic, omnes tum sensus, tum potentia, sine vlla prorsus absorptione, considerant quidnam hoc esse possit, neque, ut mihi quidem videtur, dulcem hanc pœnam vel minimum impediunt, nec eam adaugere, nec penitus tollere valent. Is porro, cui hanc Dominus gratiam fecerit (si enim eam illi fecerit, vbi hæc legerit, facile id intelliget) ingentes ei gratias agat: neque enim est quod timeat, ne qua hic illusio aut deceptio subsit; timeat potius ne, post tantum beneficium acceptum, ingratus sit; & om-

S.
Theresia

Opera
IV VI
108

nibus corporis neruis ad illi seruiendum conuincatur, vitamque suam
omnia in melius mutare satagat. itaque videbit, quò tandem peruen-
rus sit, & quomodo semper plura ac plura recepturus. Tamen quòd
quam noui, postquam hanc gratiam accepisset, ad aliquot annos eorum
contenta vixit, abunde sibi per eam satisfactum esse putans; ad huc
adhuc plurimis annis eam Domino ingenti cum labore seruire opor-
set, satis operam suam hac gratia compensatam crederet. Sit ipse in
la benedictus. Amen.

*Cur hoc in
re plus sit
securitatis
quam in
aliis.*

Fortassis hic hærebitis, scire volentes, quare plus in hac quàm
alijs rebus, sit securitatis. Ad quod respondeo, id has ob causas, (vnde
quidem videtur) fieri. Primò, quòd numquam pœnam aliquam
tanta dulcedine quantam hæc habet coniunctam diabolus sit daturus.
Suauitatem quidem & delectationem quamquam quæ spiritalis
deatur, dare poterit; sed ut pœnam, & quidem tantam, cum quæ
& animæ gaudio coniungat, supra facultatem ipsius est: nam omnes
vires non nisi in ea quæ de foris sunt, operantur; & eas quas dat afflic-
tiones & pœnæ (dum quidem ab ipso veniunt) numquam, mea quæ
sententia, aliquid dulcedinis aut quietis continent, sed semper sunt
quietæ, & turbas cient. Secundò, quòd deliciofa & incunda hæc re-
stas ab alia certè regione, quàm in quas ille imperium & dominatum
exercere potest, proficiscantur. Tertiò, ob magna, quæ hinc animæ ob-
niunt commoda; qualia plerumque sunt, firmum ad pro Deo patienter
propositum facere, multas aduersitates & dura quæque desiderare, pro
dispositum & resolutum esse ad omnia terræ huius solatia, recreationes
& conuersationes repudianda; & alia id genus.

*Imaginatio
aut melan-
cholia hic
locum non
habes.*

Quod autem id imaginarium aut phantasticum non sit: tam-
quamuis alijs in rebus diabolus illudere animæ per phantasmata
deat, in hac tamen id minimè poterit. Est quippe res adeò euidentis ac
tota, nullo modo ut imaginario phantasmate sit obnoxia, (appareat
quam esse, reuera tamen non sit) vel ut de ea dubitetur, an reuera
aut talis sit. Si quod autem in anima dubium maneat, sciat, imperio-
los non esse veros. si inquam dubitet, num eos habuerit, nec ne: tam-
que perceptibiliter sentiuntur, quemadmodum aures magnas per-
cipiunt vocem. Ut verò melancholiæ id ascribatur, aut ab ea procedat
dicatur, prorsus verisimile non est; cum hæc omnia sua phantasmata
ludibria in sola imaginatione fabricet; hoc verò de quo hic ago, ab in-
riore animæ parte procedit. Fieri posset, me hic decipi & errare, si
rei huius periti alias mihi rationes quibus me euincunt, adferant, ab
opinionem non recedam, sed in ea manebo. Sic noui quamdam, quæ
ab huiusmodi illusionibus quàm maximè sibi semper timeret, in
uen orationis genere numquam timere sibi potuit.

Solet & alijs Dominus modis animam expergefacerè : nam dere- *Alij modis*
 pentè, etiam cùm vocaliter iam orat, neque ad ea quæ interna sunt, vlla- *quibus*
 tenus reflexit, suaui quædam inflammatio eam corripere videtur; per- *Deus ani-*
 inde ac si momento ac subitò tam potens aliquis odor illi superueniret, *mam azeb-*
 vt se mox per omnes eius sensus diffunderet ac communicaret. non dico, *181.*
 quòd odor sit; sed similitudinis tantum gratia odorem, aut aliud
 quid simile pono, solùm vt sic ostendam, percipi, sponsum illic præsen-
 tem adesse. Excitat namque is suaue quoddam in anima desiderium,
 quo ipsa illo frui desideret, indeque ad heroica quædam opera facien-
 da, & Domino laudes decantandas mirè manet disposita. Porro gratiæ
 huius origo, est illa ipsa quam antè dixi; at nihil hic est quod dolorem aut
 pœnam inferat, neque etiam illa Deo fruendi desideria, pœnosa & gra-
 uia sunt. Atq; hoc est, quod anima frequētius sentire solet. Nihil quoq;
 hic quod timendum sit, subesse mihi videtur, idque ob aliquas earum,
 quas dixi, rationes; sed tantùm opera danda, vt gratia hæc cum magna
 gratiarum actione admittatur, & recipiatur.

CAPVT III.

DE EADEM MATERIA AGERE PERGIT, ET OSTENDIT,
quomodo animam Deus, cum ei placuerit, alloquatur. simul admonet, quomodo in hos
nos gereere debeamus, ac ne iudicij proprij ductum sequamur. Adhæc aliquas
assignat notas, è quibus dignoscatur num illusio sit, vel non
fit. Caput hoc lectu vtilissimum est.

Alium præterea animæ excitandæ modum Deus vsurpare solet; qui
 licet aliquo modo maior quàm priores illæ gratia videatur, maiori
 tamen fieri potest vt sit periculo expositus. Atque ideo huic expo-
 nendo paululum immorabor. Sunt videlicet quædam Dei ad animam
 alloquia: quæ multifaria ac diuersa sunt: etenim horum alia de foris ve-
 nire videntur, alia ab intimo animæ penetrati, alia à superiore eius parte; *Varia Deū*
 alia denique ita ab exteriori parte veniunt, vt etiam auribus percipian- *ad animam*
 tur, quòd formata & articulata quædam vox esse videatur. Aliquando *alloquia.*
 imo & frequenter, potest solum esse phantasma, ac præsertim in ijs qui
 debili sunt imaginatione, vel notabiliter melancholici. De duplici hoc
 hominum genere non multum meo iudicio curandum est, etiam si se ta-
 le quid videre, audire, vel mente percipere asserant: neq; etiam turbandi
 inquietudine sunt, illis dicendo, hoc à diabolo prouenire; sed tamquam *Cum iis*
 infirmi atq; imbecilles audiendi, ita vt Præposita vel Confessarius, ad quæ *quos phan-*
 isthæc referent, illis dicere debeant, non esse id magnoperè curad: neq; *taisma ille-*
 enim id substantiale & pernecessarium ad Dei seruitium esse: plurimis *dit quomo-*
 quidem *do agendū.*

S.
Theresia

Opera

N. M.
166

quidem diabolum hac via imposuisse & decepsisse; foras non sic
euenturum, ad scilicet ipsum non contristandum aut affligendum. Si
ro ei dixerint, melancholiam id esse, nunquam id sibi periuadebit; im-
iurabit id se videre & audire, eo quod ei sic videatur. Id porro certum
lum esse ab oratione diuertendum, efficiendumque quam fieri potest
maximè, vt hæc pro nihilo reputet, & parui faciat. Solet enim caritas
mon per animas has ita malè affectas & imbecilles, rem tuam non
diocriter facere, si non vt iqlis noceat, saltem vt alijs. In id genus
semper est quod timeamus, donec spiritus plene cognoscatur. Qu-
moneo, semper consultius esse, iam tum in principio ei resistere, eum
reijcere. Si enim à Deo sit, magis ad proficiendum & progrediendum
uabit, atq; vbi probatus fuerit, potius ad augeatur. Id ita se habet, vbi
dum tamen, ne anima multum angustietur, aut inquietetur; nam
plus non potest.

*Alloquia
omnino vel à
Deo, vel à
dæmone, vel
ab imagi-
natione ori-
ri possunt.*

*Quando
omnis allo-
cutio vt bo-
na habenda.*

*Deus loqui
tur simul
operatur.*

Nunc igitur, vt ad ea quæ dicebam, Dei ad animam alloquia
tar, possunt ea, cuiuscumque etiam sunt modi ex ijs quos supra dicitur
mus, tum à Deo, tum à cæcō dæmone, tum vero à propria imaginatione
ortum habere. Siquidem potuero, quædam Deo fauente, signa & com-
depromam, è quibus hæcæ alioquin eorum differentias, ac quando
periculum includant, dignoscatis: quod inter eos qui orationi dant
sunt, non pauca sunt animæ, quæ huiusmodi allocutiones percipiunt
velim autem, carissima, vt male vos agere non putetis, in illis fidem
rogando, aut etiam adhibendo. Cum ergo solum vestri causa eæ hanc
vos nimirum consolandas, aut defectuum vestrorum commoneficien-
das, loquatur quicumque voluerit, vel etiam phantastica allocutio
parum refert. Vnius verò rei vos admoneo, videlicet, ne, etiam si aperi-
Deo veniant, propterea vos meliores esse credatis: cum & Pharisæo-
pius Dominus sit allocutus. Omne porro rei huius bonum fructum est
co, vt aliquis ex hisce alloquijs percipiatur fructus. Omnem verò allo-
cutionem, quæ sacris Litteris per omnia conformis, & respondens
fit, non pluris facitote, quàm si ex diaboli ipsius ore audissetis. Licet
eæ à vestra debili imaginatione proculsa sint, nihilominus vt retineantur
quædam circa res fidei habendæ: vnde semper eis resistatis oportet,
à vobis recedant & euanescant: euanescent verò haud dubie quod
rum virium habeant.

Vt autem iterum ad id quod initio dicebamus redeamus, hanc
interiore, siue de superiore, siue de exteriori parte alloquia veniant
impedit hoc, quo minùs à Deo proficiantur. Certiores porro quæ
haberi possunt notæ, meo iudicio, sunt istæ. Prima, ac præ cæteris veritas
dominium & potestas illa quam ipse secum fert, quod scilicet loquatur

simul & operetur. Clarius me explicabo. Versatur, verbi gratiâ, anima quaedam in omni tribulatione, angustia, & pressura interioris, quam dixi genere; intellectus adhuc illi penitus obscuratus est, magnaque eâ occupat ariditas! & ecce, vel vnica harum allocutione, exempli gratiâ solum dicendo. *Noli affligi*, mox omnis pressura discutitur, planè introrsum tranquillatur, summaque vndiquaque luce perfunditur; adeò vt omnis illa poena, quam ei (vt quidem videbatur) non mundus vniuersus, neque quidquid doctorum hominum est, si ad rationes, ob quas non doleret, ei proponendas conuenissent, eximere ac dimouere, quantumcumque demum ad id contenderent, potuissent, in momento euanescat, & afflictio illa prorsus cesset. Multum deinde affligitur, quòd Confessarius & alij nonnulli, ei dixerint, spiritum Satanæ esse, à quo ipsa dirigitur; vnde ipsa penitus consternata, ingenti timore percellitur, & ecce, vel vnico verbo quod ei dicatur, *Ego sum, noli timere*, in momento fugit omnis afflictio, & ingenti consolatione in animo perfusa, prorsus serenatur, adeò vt nullus tanta sibi futurus videatur eloquentia, qui, vt aliud id esse credat, sibi persuadere possit. Denique ob graua quaedam negotia valde anxiosa & afflictata est, quòd quis eorum sit futurus euentus, ignoret; audit sibi dicentem, vt quiescat & tranquilla sit, etenim felicem vniuersa successum habitura; vnde valde certa ac secunda redditur, nullamque exinde anxietatem sentit. Atque ita de alijs plurimis id genus rebus.

Altera nota & signum est, insignis quaedam in anima remanens quies, deuota pacificaque mentis recollectio, mira quæque ad Dei laudes celebrandas alacritas & dispositio. Si, *ô DOMINE IESU*, vel vnicum verbum à te per aliquem seruorum tuorum, (vt quidem dicitur: nã ea quæ in hac mansione dicuntur, si non Dominus ipse, Angelum saltem aliquem proferre verisimile est) nunciari & proferri iussum tantam vim habeat, qualem ergo habebit id in anima, quæ per amorem tibi vnita est, & cui tu? Tertia est, quòd verba hæc diu memoriæ inhæreant, nec facile elabuntur, quædam etiam numquam, sicuti solent verba quæ hîc in terra ab hominibus vulgò audimus, effluere: quæ inquam ab hominibus audimus, quæ, licet etiam grauissima sint, & à viris eruditissimis prolata, adeò memoriæ tenaciter non inhaerent, nec ita firmiter ac facile, si quidem de rebus futuris sunt, creduntur, vt hæc: tanta quippe, post hæc audita, in animo manet certitudo, vt (quamuis in rebus, quæ valde impossibiles videntur, aliquod interdum ei quoad illas nihilominus dubium occurrat, futuræ nec sint, an secus, & in intellectu nonnihil quoad eas vacillet;) talis tamen in hac ipsa anima impressa est securitas & certitudo, vt in contrariam opinionem prorsus abduci nequeat, etsi omnia euidenter in contrarium ferri & procedere videantur eius quod audiuit. Imò & anni in-

Inter Dei & hominum verba quod discrimen & illorum certitudo.

S. M. Teresa Opera.

h h

terdum

S.
Theresia

Opera

IV
VI
166

terdum aliquot labentur, cum hæc menti eius cogitatio in hæc ebit, sicut
ut alia Deus ad hoc media adinueniat, quæ homines non intelligunt, per
suumque tandem euenturum; vereque ita fit. Quamquam (vti supra dicitur)
interea multum patiat, cum tam multa eius videt obstacula & impedimen-
ta: quod enim operationes, quas habuit tum cum illam vocem percipiebat,
nec non certitudo quæ exinde illi mansit, quod Deus sit qui loquitur,
eius est, iam præterierint, hinc istiusmodi dubitationes iam locum ha-
bere incipiunt, atque ipsa cogitare, an, quod audiit; non à deo, pro
fectum sit, aut ab imaginatione. At nullatenus dubitat tum cum illi
alloquia percipit; quin imò pro hac veritate tuenda, parata esset mori
opperere. Sed (vti dixi) quid diabolus per omnes has imaginationes
phantasmata, quæ haud dubiè ipse suggerit quo animam affligat, deum
timet; præsertim si negotium sit huiusmodi, quod ipse, si quidem in
cognitioni semel mandetur, maximopere ad animarum bonum labentem
profuturum nouit; vel opera sint huiusmodi, quæ Dei obsequi & cui
mirificè promoueat, quæq; maximâ difficultatè contineant, quibus
non faciet saltè fidem non nihil imminuit: etenim non modicè deum
est, non credere, Deū ad opera, quæ noster intellectus non comprehendit,
nec assequitur, patrandæ potentè esse. Tamen non obstantibus omnibus
hiscæ conflictibus, licet etiam nō desint qui continuo animæ illi suggestunt,
id non nisi ineptias & inanias esse (Confessarios intelligit, in quibus
quibuscumq; similia tractantur) quanto scilicet etiam malos successus
videat, è quibus intelligat ac videat, re minimè implendam; manet ipsa
hilominus scintilla quædam (nescio vnde proueniens) tam viuæ certitudi-
spei de euentu, vt, etiam si reliquæ spes omnes emorerentur, adiuuante
posset, etiam si veller, hæc securitatis scintilla non manere viuæ. Ac ut
quemadmodum ante dixi, verbum Domini adimpletur, adeoque
anima hilaris & læta manet, vt Maiestatè illius perpetuo & ingiter ma-
nificare veller: imo magis gaudet, quod adimpletū videat id quod de
dictum erat, quàm opere ac re ipsa, quamuis etiam id multū eius inueniat

*Vnde ani-
ma de diui-
nis alloquijs
dubitans in-
cipiat.*

*Anima post
Dei allo-
quium de o-
nibus susci-
piat.*

*Cur anima
magnifica
sint, à Deo
effectum
sortiri.*

Nescio vnde veniat, vel quid in causa sit, quod anima tantis
verba hæc suum effectum sortiri, & verum euentum habere: vt credat
tam illi graue futurum, si ipsamet aliquo in mendacio deprehenderetur,
tam quàm si ipsa quid amplius in hoc præstare posset; quia non aliud dicitur
quàm quod ipsi dicitur. Quidam hinc identidem Ionæ Prophetæ, cum in
moria versabat, dum se. is verebatur, ne Ninive subuerteretur. Vnde
hic spiritus Dei, hanc certè fidelitatem illi præstemus æquum est, ut
desideremus, ne vt falsus habeatur, cū ipse summa & suprema sit veritas.
Vnde non potest anima non singulare sentire gaudium, quando, post
flexus & reflexus, longasq; ambages & in rebus difficillimis, illud dicitur

pletū videt; & licet ipsimet magni inde secuturi sint labores & molestia, eos tamen perferre mauult, quam, vt non fiat, quod ab ipso Domino sibi dictum, ita pro certo habet.

Non omnes, fortassis, hanc infirmitatē, si modo dicēda sit infirmitas, (non enim istiusmodi quid tamquam malum condemnare possum) habebunt. Si verò ab imaginatione allocutio hęc causata sit, nullam harum notarum habebit, nullam inquam certitudinem, nullam pacem, nullum gustum internum. Excepto, quòd contingere posset (& scio ita etiam quibusdam tametsi in oratione quietis, ac spiritali somno multum absorptis accidisse) nonnullos tam debilis complexionis & imaginationis esse (vel nescio quid aliud in causa sit) vt in magna hac sui refectione, de facto & reuera ita sui impotes sint, & extra se, vt exterius nihil sentiāt, sensusque ipsorum omnes vsque adeò soporati sint, vt, sicuti aliquis qui dormit, (& forsā etiam nonnisi dormiunt) velut in somnio ea sibi dici, quin & aliquā se videre, eaque diuinitus venire sibi persuadeant. Sed deum, hęc non alios post se effectus relinquunt, quam somnia solent.

Fieri etiam posset, vt, cum affectuosius intensoque desiderio aliquid à Domino petunt, audire sibi videantur postulata ipsis concedi. Et sanè id non rarò contingit. At qui magnam locutionum diuinarum experientiam habuerit, nō facillē hic, meā quidem sententiā, decipi poterit. Ab imaginatione verò & diaboli technis multū est quod timeamus, at, si eā quas suprā dixi, notæ ac characteres appareant, certi esse possumus, hoc nonnisi à Deo prouenire; nō ita tamen, vt, si, quod nobis dicitur, grauis momenti res sit, & per nos ipsos executioni mādari debeat, aut eò tertij cuiuspiam negotia ipsa spectet, numquam, nisi Cōfessario, qui doctus, circumspēctus, & Dei famulus sit, consulto; ipsam opere exequamur, aut intra cogitationem ac cerebrum admittamus, quantumlibet eā clarè intelligamus, & manifestè videam⁹ à Deo prouenire. Sic namq; vt faciam⁹ Maiestas ipsius vult; & quod ipse iubet, nullaten⁹ par est obseruare negligamus, cū ipse mandarit, vt Cōfessariū, velut suū vicariū, habeamus: vt hęc ipsius vocē & verbum esse, nullū est dubiū. Hęc porro verba ad nos animandos & corroborādos maximopere conferunt; siquidē res & negotiū suscipiendū, difficile sit; quinimò Dñs ipse cū sic ei visum fuerit ac placuerit, ipsimet eumq; credere faciet, id à spiritu suo proficisci; sin minus, ad ampli⁹ & vlteriùs nō tenemur. Etenim summo cū periculo coniunctū existimo, aliud prāterquam quod monui faciendum, facere, & propriū quoad hoc iudiciū & ductum sequi: vnde vos, Domini nostri Iesu Christi nomine, admoneo, carissimæ, videatis, ne hoc vniquam vobis eueuiat.

Alius prāterea modus est, quo ad animā Deus loqui solet: quē equidē (quantum ex eius parte est) valdè certum esse existimo; quin nimirum

hh 2

sic

*Allocutio i.
maginaria
quomodo
fiat.*

*Confessarij
monitijs au-
scultandū.*

S.
Theresia

Opera
N. VI
178

Locutio Dei ad animam cum visione intellectuali.

fit cum aliqua visione intellectuali, de qua postea loquar, quod in
ma animae parte fiat. Tam aperte porro & clarè, animè suę auribus illa
verba, & ipsummet Dominum ita secretò sibi loquentem, se audire
tat; vñ hic ipse ea audiendi modus, accedentibus etiam operationibus
quas hæc ipsa visio operatur, securam ac certam eam faciat, nullum
bulo hic posse locum esse. Magnos quippe post se relinquit effectus
hoc credibile faciant: saltem certa & secura esse potest, quòd id ad
ginatione minimè procedat: & si quidem reflexioni & aduertenti
locus, semper hanc quoad hoc habere securitatem potest: idque ob
ce rationes. Primò, quia in ipsa locutionis claritate, ab imaginaria
cutione diuina certè differt: ita namque hæc clara est, vt, si vel
labam eius quod inaudit, deesse contigerit, statim illius ei in
uenti; item num hoc, vel illo, stylo dictum sit, eadem licet maneat
tentia ac sensu. In imaginaria verò & phantastica nec iocuto iplura
clara, nec verba adeò distincta, sed velut quid ex parte formiatum
cundò, quia in diuina sæpè ne cogitabatur quidem de eo quod
(dicere volo, id improuisò & derrepente fieri) imò etiam aliqua
terea dum cum alijs tractatur & agitur, quin & respondetur per
id quod citissimè per cogitationem transit, aut ad id quod tam
gitatum est; sæpè quoque in rebus quas numquam meminit an
sent, aut reuera semel essent: vnde eas imaginatio fabricasse non
quò anima deciperetur, sibi proponendo & fingendo id, quod
vel desiderarat, vel petierat, imò quod ne quidem ad illius notitiam
uenerat. Tertiò, quia diuina locutio est perinde, ac dum quis de
ipsemet audit; imaginaria verò, quasi dum quis sibi paulatim
componit id quod sibi ab alijs dici vult. Quartò, quia ipsamet
triusque valdè inter se differunt; nam in diuina, vno solum au
comprehenduntur: quod noster intellectus tam citò ac facile ad
re non posset. Quintò, quia sæpè vnà cum verbis (idque modo
quem ipsa non possem exponere) multo plura nobis sine verbis
cantur, quàm verba ipsa per se sonent ac significant. De hoc autem
ligendi audiendive modo alio in loco pluribus tractabo; quia res
modum delicata, & ad Deum dilaudandum maximopere con
Nam circa hunc loquendi modum, eiusque distinctiones, multi
dum anxij fuere; & inter ceteros vna, cui id quod dico contigit
alijs tales, esse minimè dubito) quæ seipsam huiusmodi in ne
quaquam intelligere poterat, scio tamen valdè illam attentè &
ad hoc aduertisse, quod frequenter hanc illi Dominus gratiam
bat. Maximè autem dubitabat, circa hoc: annon scilicet iam in
cipio ab imaginatione delusa fuisset: nam num à diabolo id

citius ac facilius intelligi & percipi potest: esto tam multæ & tam subtiles eius sint versutia, vt spiritum lucis facile ei sit ementiri; maximè autem (vt mihi quidem videtur) id faciet in verbis, ea admodum clarè & apertè proferendo, multum vt dubium maneat, quin tam bene ea intellecta sint, quàm si à spiritu veritatis prolata essent. At effectus, quos postea remanere dixi, imitari & mentiri non poterit, neue illam quam diximus in anima quietem lucemque relinquere, at inquietudinem potius ac perturbationem. Verum paruum, aut nullum, inferre animæ damnnum potest, si ipsa sit humilis, & faciat quod faciendum monui, si, inquam, ad aliquid faciendum se nullatenus moueat, quid quid demum audiat. Si verò fauores & deliciae Domini sint, videat attentè, num ob eas se pluris aestimet; si autem, quo deliciosiora verba audit, eo maiorem sui confusionem non concipiat; spiritum Dei hunc non esse, sibi persuadeat. Certum namque est, cum spiritus Dei est, quo maiorem anima accipit gratiam, eò minoris se ipsam facere, ac demissius de se sentire, amplius verò peccatorum suorum meminisse, minùs autem de commodo & lucro proprio sollicitam esse; adhæc, voluntatem & memoriam magis intendere, vt solum Dei honorem & gloriam, omni de propria vtilitate & profectu cogitatione deposita, quærat; maiore denique cum sollicitudine ac timore ambulare, ne qua in re voluntas sua in obliquum ac sinisterum feratur; maiore item cum certitudine, quòd numquam id genus gratias, sed inferni supplicia potius, promeruerit. Dummodo hos effectus, quæcumque demum charismata & gratias anima in oratione habuerit, operentur; non est quòd consterneretur aut paueat, sed in Domini, qui fidelis est, nec permitret vt ipsam diabolus decipiat, misericordia confidat. quamquam consultum est, vt semper in timore & metu ambulet.

Is forsitan, quas Dominus per hanc viam non conducit, videbitur, tales animas posse ad ea verba quæ ipsis dicuntur, non auscultare; & cum intus sonant, ita sese posse exterius distrahere ac diuertere, vt ea non admittant; atque ita fiet, vt ab hisce periculis immunes sint. Quibus respondeo, id neutiquam in illarum potestate esse. De illis autem non loquor, quibus phantasia illudit; hæc enim iuuari possunt, dum quid tam intense non petent, vel à re ab imaginatione suggesta exequenda sibi cauebunt. At in diuina locutione anima non potest non auscultare: nam ipse qui hic loquitur spiritus, ita omnes alias cogitationes quiescere facit & sistit, & vt ad id quod ipse eis dicit reflectant; vt mihi quodammodo meliùs ac magis fieri posse videatur, (imò certò credam) vt quis, qui bene purgati & acuti est audirus, non perciperet & audiret aliquem de propinquo clara altaque sibi voce loquentem: fieri enim posset, vt hic ad

*Diabolus
quo modo
diuina lo-
cutiones
imitatur,
& quomodo
non.*

*Effectus lo-
cutionis ac
gratiae diui-
nae.*

*Non potest
anima ad
diuinas al-
locutiones
non auscul-
tare.*

S.
Theresia

Opera

IN VI
168

verba dicentis non aduerteret, cogitatione ac mente alijs in rebus
fando. In eo vero, de quo hic agimus, prorsus id fieri nequit, nulla
enim aures quæ obturentur, nec in hominis potestate vilatenus
est, de alia re quàm de eo quod ei dicitur cogitare. Qui enim, ad peti-
nem Iosue solis cursum inhibere potuit, etiam animæ potentias ad
cultares, atque omnia interiora eius sistere potest. liquido ut animus
spiciat, longè se maiorem ac potentiozem Dominum castello huius
minari; quod haud dubiè magnam in ipsa deuotionem & humilitatis
studium excitat. Nullatenus ut se opponere & resistere valeat. Dicitur
porro Maiestas nobis concedat, ut illi soli, placere studeamus, atque
suprà dixi, nostri ipsorum obliuiscamur, ac curam deponamus. Amen.
Det ipse quoque, ut in ijs, quæ declarare mihi propositum fuit, expe-
dis scopum tetigerim, eaque in documentum & consilium cedant
qui his opus habebunt.

C A P V T I V.

QVOMODO DEVS IN ORATIONE ANIMAM SVSPENSAM
per raptum, exstasim, & excessum (quæ mihi vnum quid esse videntur.) Opus
adhuc magno opus animo esse, ad magnas ab illius Maiestate
gratias recipiendas.

QVam, quæso, in omnibus illis quos dixi, & alijs qui dicti non sunt
laboribus & pœnis, habere quietem miser papiliunculus poterit
omnia verò eò tendunt, ut intensius sponso suo fruendi desiderium
cipiat. Illius porro Maiestas, imbecillitatis nostræ probè confecta
hæc, aliaque id genus plurima, animam paulatim disponit & habet
efficit, quò tandem in animum inducat & audeat, tam potentis
mino coniungere, eumque in sponsum deligere. Risiim forsan
moueat quòd hoc dicam, & ineptum id ac stultum videatur. vnaque
enim vestrum, animo nequaquam ad hoc opus esse arbitrabitur. Iam
que nullam mulierem, quantumuis vilem & abiectæ sortis, non
tissimam fore, & animum non habituram, ad Regem aliquem si
hoc is offerat, in sponsum admittendum. Sic quidem se rem habere
do in Rege terreno, sed ad Regem cælestem desponsandum, maiore
nè opus esse animo vobis dico, quàm putetis. Sumus enim natura
tam grande negotium aggrediendum, nimis quàm meticolose & ad
animi; mihi que ut certissimum persuadeo, nisi Deus id, quod hic pro-
puum & caput est, tribuat, quantumcumque id in bonum uoluerit
commodum cedere, videatis, id nos aggredi minimè ausuras. Atque
iam videbitis, quid non Maiestas illius, ad hæc sponsalia ratifi-
cabit: quæ quidem tunc ratificari existimo, quando dat raptus, tunc

Ad Deum
in sponsum
capiendum
anima opus
est.

pe eam à sensibus suis abstrahit ac suspendit. Si enim in sensibus manens huic magnæ Maiestati ita se vicinam & propinquam cerneret, forsitan eam in vita manere impossibile esset. Loquor de raptibus qui verè tales sunt, non autem de deliquijs quibusdam mulierum, qualia nonnumquam hic nobis contingere solent; omnia quippe nobis raptus & extasis esse videntur. Etenim (vti antè me dixisse credo) nonnullæ tam debilis & imbecillæ complexionis sunt, vt, si vel vnâ orationem quieris habeant, moriantur.

Nonnullos raptuum modos, quos quidem ex alijs didici (vtpote quæ cum tam permultis viris spiritualibus egi) hic adferre propositum mihi est; tamen nesciam an rem hic acuisim tactura, num etiam eam tetigerim alio in loco, vbi de his ipsis raptibus, nec non de quibusdam alijs rebus quas hic dico, egi. etenim ob quasdam, quæ me mouent, causas minimè mihi impertinens fore visum est ipsas hic iterum reperere; esto non alia de causa id fieret, quàm vt omnes Mansiones hic simul coniungerentur. Primum ergo raptus genus est, cum anima (esto orationi etiam non insistat) aliquo verbo, quod illi in mentem ac memoriam venit, vel à Deo aliàs audiuit, ita tangitur, vt Maiestas illius, iam inde ab intimis animæ penetralibus, eam quam antè diximus, scintillam adaugere videatur; idq; mota pietate & compassione, quòd eam tam diu præ sui desiderio pati viderit & affligi: vnde ipsa tota ardens & succensa adinstar phœnicis renouata manet, & (quod piè credi potest) iam ab omnibus culpis quæ ei condonatae sunt, expurgata; nimirum per eam dispositionem ac media, quam prius ipsa (prout id Ecclesia faciendum præscribit) adhibuerit. Vnde illam iam mundatam & planè nitidam sibi ipse copulat & coniungit, nemine, præter illos duos, sponsum scilicet ac sponsam, id qui fiat, intelligente, imò ne ipsa quidem id quod geritur, adèd planè percipiente, vt hoc deinde queat exponere, tamen interiori sensu tunc non careat. Neque enim id ita in ipsis se habet, atq; in illis qui in deliquium aut paroxysmum aliquem incidunt, qui quid circa se tum interius, tum exterius geratur, nullatenus intelligunt. Quod autem ipsa, quoad hoc intelligo & noui, hoc est; animam videlicet numquam aliàs æquè vigilantem atq; excitatam ad res diuinas esse, neu tantam lucem Maiestatisq; illius cognitionem habere, atque tunc impossibile id cuiquam videatur: si enim potentia ita perditæ & absorptæ sint, vt eas mortuas esse dicere possimus, itè sensus; quomodo eam quid tunc intelligere intelligi potest? Hoc equidè arcanū nescio, neq; vlla fortassis creatura, sed solus Creator ipse, sicuti & alia plurima, q̄ hoc in statu, (in his duabus mansionibus inq;) cōtingunt. Vnde & hæc, & postrema simul quidè coniungi possent (cū ex vna in aliã facilis sit trāsitus, & nulla sit ianua

clausa

Varij raptuum descripti buntur.

Dei cum anima coniunctum quando fiat.

S.
Theresiae

Opera

N. M.
166

clausa, quæ aditum vtrunque intercludat;)at, quia in postrema quædam contingunt & sunt, quæ non manifestantur illis quæ ad illam non pervenire; hinc consultius mihi visum fuit, vnam ab altera disjungenda duas facere.

Visiones imaginarias anima alijs narrare potest non intellectuales.

Cum verò animæ in huiusmodi suspensione constituta Dominus aliqua secreta, puta res aliquas cælestes, & visiones imaginarias, recondit dignatur; hæc postea ex ordine ipsa alijs referre novit, itaque tenentur memoriæ illius infixæ in hærent, nulla ut vniquam ea deleat obliuio. Porro, cum sunt visiones intellectuales, illas dein alijs referre nequeunt, quod nonnullæ illarum quæ tunc temporis dantur, ita certè sublimiores sunt, ut ab ijs qui adhuc in terra viuunt, minimè eas sciri & intelligi exoptent, ad illas deinde alijs referendas: tamen si, cum sibi constant, & in forum sunt compotes, multa de hisce visionibus intellectualibus nunciare possunt. Forsitan aliqua vestrum, quidnam visio sit, præsertim intellectualis, non intelligunt. Hoc ipsa suo tempore exponam; quod id mihi mandauit is, qui ius ad hoc habet & potestatem: quod licet impetretur & extra propositum videatur, nonnullis tamen animabus fieri potest, ut aliquem fructum adferat.

At enim (diceris mihi) si nulla harum gratiarum tam sublimium, quas Dominus hic animæ facit, postea memoria aut reflexio maneat, quid illæ ei lucri adferunt? Certè, carissimæ, tantum id tam quæ in gratia est, nullis ut verbis satis queat declarari. Tamen si eas verbis enunciet & exponere non valeat, ita tamen interioribus animæ penetralibus manent in sculptræ, nulla ut eas exculpat obliuio. Instabitis præterea, si nullam habent imaginem, nec eas potentia intelligant, quomodo memoria potest earum recordari? Ne quidem & hoc intelligo. hoc potest quædam scilicet quoad Dei magnitudinem veritas sic exinde animæ huic infixas manere, ut, quamuis fide, quæ ipsam quis ipse sit doceat, atque DEVM illum esse credere obliget, careret, ipsum tamen ab eo temporis puncto ut Deum adoraret, uti olim Iacob Patriarcha postquam scalam vidit; etenim is vnâ cum ipsa, alia multa in dubio scalam intellexerit, quia illa effari & exprimere non potuit: nam per scalam cuiusdam, perquam Angeli cum descendebant, tum ascendebant, conspectum, nisi maiore introrsum luce collustratus fuisset, tam sublimia certè mysteria non comprehendisset. Nescio verò, an ea quæ dico bene dicam & veritati consentaneè: licet enim ea ex alijs audiverim, tamen num eorum bene recorder, nescio. Similiter nec Moyses eloqui potuit quidquid in verbo viderat, sed tantum ea quæ Deus eum eloqui voluit: nisi enim is menti illius arcana quædam, magna cum certitudine ostendisset, quo scilicet videret & crederet, esse Deum qui loquebatur.

Quas de Deo veritates anima in suspensione discat.

numquam hic in tam multos tamque graues se labores coniecisset. Verum tam magna illum inter rubi huius spinas audiuisse oportuit, vt hæc illum ad audenda aggrediendaque ea, quæ pro populo Israel suscipit, animarent. Vnde non est, carissime, vt aliquas in occultis Dei rebus rationes, ad eas intelligendas inuestigemus; sed, sicut eum potentem esse credimus, ita certum etiam est, nos credere debere, vermiculum tam limitatæ ac circumscriptæ potentia (quales ipsæ sumus) ipsius magnalia minimè posse comprehendere. Gaudemus enim quàm maximè, quòd ei placeat, vt vel aliqua horum intelligamus. Similitudinem aliquam aptam inuenire vellem, per quam eorum quæ dico, aliquid queat intelligi: nullam tamen dari posse puto quæ per omnia conueniens sit aut quadret. Sed capiamus hanc. Credite vos in Regis alicuius aut potentis principis vasarium (cabinerum vulgò vocari existimo) intrare, vbi infinita vasorum vitreorum & figlinorum genera, aliaque multa eorum cimelia asseruantur: eo ordine reposita, vt intrantibus penè simul omnia in oculos incurrant. Semel in talem, in aula Ducissæ Albanae, (ad quam, dum in via essem, obedientia ad biduum me diuertere, ad importunas principis huius preces iussit) locum introducta sum: hunc ergo ingrediens, maximò opere obstupui, cæpique mecum considerare, quorsum, & ad quid hæc tanta rerum vanarum copia faceret. Vidi autem, insignem Dei laudandi materiam esse posse, tantam rerum diuersitatem & copiam intueri: & nunc gaudeo ac mihi gratulor, quòd hoc loco ad propositum meum faciat. Quamuis autem satis diu illo in loco hæserim, tamen tam ibi multa aspectanda occurrebant, vt omnium statim oblita fuerim, adeò quidem, vt non maior, rerum illarum mihi manserit memoria, quàm si numquam eas vidissem, neque dicere possem, quæ earum esset forma, ied tantùm meminerim in genere, illas me aliquando vidisse. Pari modo hic, cum anima iam adeò vnum quid cum Deo facta est, nimirum in illud cæli empyrei conclauē (quod in animarum nostrarum interiori certè habemus: certum est enim, cum Deus in ipsis commoretur, aliquam eum istarum mansionum occupare) admissa; quamuis, dum sic aliqua in extasin abripitur, non semper eum Dominus velit, hæc secreta videre (ita enim in illius fruitionem absorpta est, vt tam magnum bonum ei sufficiat) aliquando tamen ei placet, eam ab hac absorptione solui, & subito ac momento videre quod in illo conclauē est; itaque, postquam sibi iam reddita est, quæ vidit magnalia, ei quidem repræsentantur, nullum tamen eorum eloqui potest, neque naturales eius vires ulterius pertingere queunt, quàm ad id quod supernaturaliter eam Deus videre voluerit. Iam ergo fateor, illam quid vidisse, & id imaginationem esse. Verum de hac his non loquor, quia de ea tractare

*Anima post
raptam,
nihil visoria
auditorius
referre po-
test, etsi co-
rui in genere
meminerit.*

S.
Theresiae

Opera

IV VI
106

mihi propositum non est, sed tantum de visione intellectuali: quia non habeo scientiam: hinc hebetudo & stupor meus huiusmodi est, nihil ut dicere queam; quia quidquid etiam habeo de isthoc orationis genere dictum est, satis intelligo, si quidem bene id & appositè dictum sit, non me esse quæ hoc dixerim.

Persuasum habeo, si quidem anima, cui raptus hosce Deus daret, inde in illis secreta hæc nõ intelligat, non veros raptus eos esse, sed naturale quoddam deliquium: nam fieri potest, ut in hominibus quibuslibet sunt complexionis (uti plerumque sumus nos famine) raptus, aliquã adhibitã violentia & connisu, naturam transcendens, sic illi pro deliquio absorbeantur: uti me dixisse memini cum de ratione quietis agerem. Verùm huiusmodi quæ sunt, raptus dicuntur merentur: nam in vero raptu, crediderim Deum totam animam sese rapere, eique, veluti rei proprio, ac peculio sponsæque sue, partem quam regni, quod sibi comparauit, particulam ostendere; quod quidquid in magno illo Deo est, sit multum (quod, quantum modicum sit, est totum.) Neque etiam is hîc à quoquam interturbatur aut impediri vult, non à potentijs, non à sensibus, sed statim omnium harum habitationum portas iubet occludi, sola illa, in qua ipse agit, habitatione aperta manente, ut per eam nos impetremur.

Benedicta sit tanta illius misericordia; & non sine ratione maledicti erunt illi, qui ea in suum uti commodum nolent, ac tantalem Dominum amittent. Quàm parum, ac nihil, est id quod desideramus, carissimè! quàm etiam nihil quidquid facimus, aut facere possemus propter talem Deum, qui vili vermiculo tanto cum se communicare dignatur! Et, si quidem spem habeamus, forte vobis hoc etiam hac invita fruamur, quid, quæso, facimus? quid hæc quidnam adeò potens est, ut illius causa vel vaum momentum effugiamus, quo Dominum hunc non quæramus, quemadmodum sponsa quæritabat per vicos & plateas? Quàm vanum & inane & ridiculum est, quidquid in hoc mundo est, si huc nos non condempnari adiuet, tamen eius voluptates, diuitiæ, gaudia, recreationes quantalibet etiam cogitatione effingi possunt, perpetuo desiderantur? omnia quippe non nisi vanitas & sordes sunt, nauseam præparantur, collata cum thesauris illis, quibus perpetim fruimur, imò & hi ipsi nihil profus sunt, collati cum eo, quod in thesauro strum habeamus ipsum omnium thesaurorum, cæli, ac terræ Dominum. Prò cæcitas hominum! secquando, quando inquam, terra hæc ab oculis

ВЕРНУМЕ.
АНАТІУ. У.
НИМ.

nostris auferetur: quæ licet nobis Religiosis tam magna non videatur esse, vt nos penitus occæcet; quasdam tñ festucas, glebulas & serupos, video, quas si crescere sinamus, nimis quàm satis sunt, ad magnum nobis damnum inferendum; itaque, ex amore Dei, carissimæ, ex hisce imperfectionibus nostris commodum eliciamus, quò sic nostram agnoscamus miseriam, illaq; oculos aperiant, visumq; clariorem efficiant, quemadmodum tutum cæco illi, quem sponsus noster videntem fecit, visum clariorem reddidit; vtq;, cum nos adeò imperfectas videamus, magis & enixius eum rogemus, vt bonum è miserijs nostris colligat, quò in omnibus Maiestatis illius beneplacitum faciamus.

*Imperfectio
nos nostra
quomodo im
boni nostri
cedant.*

Extra propositi metam, nesciens, nec aduertens, deslexi. quare ignoscite mihi, carissimæ, & credite, me, cum ad hæc Dei magnalia deuenio (cùm inquam deiis loquor) non posse non dolere multum, & commiseratione quodammodo tangi, cum video quantum per culpam, nostram amittamus. Esto enim hac sint huiusmodi, vt ea Deus det, quibus ipse voluerit; si tamen ita eum amaremus, atque ipse nos amat, haud dubiè omnia & singula nobis daret. neque enim aliud desiderat, quàm habere aliquem cui ea det; neque enim propterea eius diuitiæ diminuuntur.

Porro vt, vnde digressa est, eò reuertatur tractatio, iubet sponsus mansionum, quin & castelli ipsius, locorumq; circumcirca positorem, ianuas ocludi: nam, cum animam hanc ad se sustollere & rapere vult, ita illius respiratio intercipitur ac deficit, vt, quamuis interdum aliorum sensuum vsus diutiùs paulò duret, linguæ tamen vsus profus impediatur, ita vt nullatenus loqui possit. quamquam aliàs omnes omnino facultates momento auferantur & cessent, adhæc manus ac totum corpus frigeat; adeò vt animâ ac vitâ destitutum videatur, quin imò interdum ne percipiatur quidem, an respiret & halitum trahat. Hoc quam breuissimo temporis spatio durat, (quod scilicet in eodem statu maneat:) nam magna illa suspensione paululum intermissa, corpus ad se aliquanculum redire videtur, & spiritum resumere, vt denuò moriatur, maioremque animæ vitam adferat: nihilominus magna illa ecstasis non diu durabit. Porro, etiamsi illa forte cesset, voluntas tamen exinde ita absorpta manet, & intellectus ita abalienatus (quod ad diem, atque etiam duos durat subinde) vt ad nihil omnino, quàm quod voluntatem ad amandum excitat, intelligendum & attendendum capax esse videatur: & hæc ipsa per se, ad hoc satis excitata est, torpida

*Raptus si-
gna & effectus
sunt.*

S.
Theresiae

Opera

IV

166

*Anima post
rapum dis-
positio.*

*Iudicium
hominū de
saptibus.*

vida verò & velut dormitabunda ad in vllam creaturā visum affectu
que defigendum. Quam verò vbi anima iam tota in se redijt, impo-
pere verecundatur & erubescit; quàm intense ardentem; desiderat
toram Deo, quibuscumque ipse modis ab illa sibi terenti cogit, impo-
deret si enim ab iis quas antè dixi, orationibus tales, quales dixi, efflu-
sequantur & maneat, quos manere censebimus post gratiam con-
gularem & eximiam atque hæc est: Mille habere vellet vias, quo-
mnes in Dei obsequium posset impendere, & ut, quidquid in terra
est, lingua fieret & esset, ad ipsum sui nomine laudandum & deprecian-
dum. Ingentia quoque sentit ad austeritates subeundas desideria
eas etiam dum subit, magnum quid se facere reputat, etenim pira-
ris vehementia, quidquid facit, parum sentit; & ad oculum videt. Hæ-
res in tormentis, quæ patiebantur, ferendis, non ita multum labora-
cisse; nam per hoc auxilium & suffulcimentum Domini, omnia huius
sunt, atque inde fit, animas hæc apud Maiestatem eius cõqueri, quã-
la sibi patiendi offertur occasio. Si quãdo hanc ipsi gratiam in oculis
& clã alijs præstat, eã plurimi faciunt: cum enim corã alijs tale quod
superuenit, tantus illis inde pudor ac verecundia manet, ut is ali-
modo absorptionem qua iam fruebatur, auferat; cui accedit noua
anxietas ac sollicitudo, quæ cogitat quid de hoc dicturi sint homines
qui ipsum viderunt. Nouit quamque quàm hodie maleuolus & ma-
gnus sit mundus; & scit, ipsum fortè id, non uti reuera est, interprecia-
rum; sed, quod ipsi Dei laudandi esse debebat occasio, in causa huius
futurum, ut temeraria iudicia depromant. Hic angor & timor, alio
modo mihi ex humilitatis defectu oriri videtur: verum non est
manu id impedire: si enim vituperari velit & gaudeat, quid ad
si malè de eo homines loquantur? Quemadmodum cuidam, quæ
in afflictione versabatur, à parte Domini dictum fuit: *Ne sit prope
solicita ac ne turberis; & vtrumlibet accedat, in lucrum tibi cedat.* Inter
autem postea, his illam vocibus mirè animatam & recreatam
se: porro, si qua vestrum fortassis similem in afflictionem intem-
ideo hinc eas mihi visum fuit referre. Videtur porro Dominus voluisse
ut omnes intelligant, animam hanc iam suam esse peculium, & non
que esse ut quis quid illius sibi vendicet aut arroget: in corpus
dem eius, honorem, substantiam, facultates aliquid habere
(ex omnibus enim honor aliquis in Maiestatem illius redundat)
non autem in animam: quæ vbi se à sponso suo non distinet
ait (quod sanè si faceret, culpabilis quædam audacia foret) &
ipso contra mundum vniuersum, & omnes inferos pugnaret.

Nescio, num aliquid quod ad raptus materiam spectet, satis bene declararim; nam vt omnia dicenda dicam prorsus (vt dixi) impossibile est: neque oleum & operam me, id ipsum dicendo, perdidisse existimo, vt quis verus sit raptus, sciri possit. In fictis enim raptibus longè alij ac diuersi sunt effectus (fictis inquam, non quod persona, quæ eos habet, decipere alios velit, sed quod ipsamet decepta sit.) Quoniam verò notæ & effectus tam ingenti gratiæ non respondent, nec conformes sunt hinc hæc sugillatur & infamatur, adeo vt postea, non sine ratione, minimè credatur ei, cui verè ea à Domino præstabitur. Sit ipse in sæculorum sæcula, ac semper laudatus ac benedictus. Amen.

CAPVT V,

MATERIAM EAMDEM CONTINVAT, ET QVAM DAM
raptus speciem describit, in qua deus animam per quamdam spiritus elibra-
tionem sustollit, idque modo ab eo, qui iam dictus est, planè differenti. Aliquam quoque
adducit causam, cur magno ad hoc opus sit animo. Declarat denique nonnihil
de hac gratia, quam suavi & sapido quodam modo Dominus
concedit. Multam caput hoc utilitatem
continet.

EST & aliud quoddam raptus genus, quem ego quemdam spiritus
Evolarum & elibrationem voco (nam licet vnus & idem cum superio-
riore, quoad substantiam raptus, modus esse videatur, tamen magna
inter vtrumque dum habentur, sentitur interiùs esse differentia) sub-
inde enim, valdè subito ac quasi momento, tam præceps ac celer in ani-
ma sentitur motus, vt spiritus magna cum velocitate extra se rapi vi-
deatur, quod sanè in initio magno hominem timore complet; vt, pro-
pterea ingenti vobis dixerim animo opus habere eum, cui hæc Deus
gratias daturus est; magna item fide ac fiducia, nec non singulari qua-
dam sui in Dominum resignatione, vt nimirum is cum anima agat,
quodcumque ei libuerit. Non parua enim turbatio est, hominem,
planè sibi præsentem, & sensibus plenè iam fruuentem, videre, animam
sibi sustollit & rapi (quinimò etiam nonnullorum corpora sublata
fuisse legimus) vt nesciat quo abripiatur, qui vel quomodo eam
rapiat: quippe sub initium huius momentanei raptus, non vsque a-
deò certò constat, illum à Deo causar. Sed estne vlla nobis eius
impediendi ratio? prorsus nulla: imò peius est, ei resistere & impe-
dire velle (quod ipsa è quadam, quæ id experta est, noui) quasi Deus
animæ significare vellet, ipsam hinc posse intelligere, cum toties

Raptus spi-
ritus quo-
modo fiat.

Raptus ani-
ma resistere
nequit.

li 3

tam-

S.
Theresia

Opera

N. M.
168

ramque sincero affectu se ipsa illius in manus resignavit, seque totam
adeo integravoluntate obtulerit, nullam se in se ipsa iam partem habere
quin & perceptibiliter magis impetuoso ac vehementiori motu abiret.
Igitur illa quam dixi, firmiter apud se statuerat id quod dico, non
gis scilicet resistere aut impedire, quam resistat palea, dum à sic-
cino (si forte id aliquando aduerteritis) attollitur; sed se totam
resignare ac consignare in manus illius, qui adeo potens est. Vi-
det namque longè satius esse & consultius, de necessitate vitare
facere. Quod vero paleae mentionem feci, hinc eius occasione dicitur
certissimum esse, quia magnus aliquis gygas facilitate paleam à terra
sustollere potest, ea hunc nostrum magnum ac potentem gygantum
spiritum sustollere. Perinde ac scyphon ille fontanus, de quo supra praeg-
mus (in quinta, ni fallor, mansione; non enim satis memini (cum tantum
suauitate ac lenitate, sine vllò inquam motu ac strepitu, replebatur)
magno illo Deo, qui aquarum venas retinet, & mare extra ter-
minos praescriptos efferi non permittit, venas & ductus, per quos
qua illuc fluebat, iam laxante & aperiente, tam potens magno quodam
impetu fluctus exurgit, ut haec animæ nostræ nauicula in altum effle-
tur & attollatur. Et quemadmodum nec naus, nec nauclerus; neque
omnes qui eam regunt, facere possunt, ut fluctus, qui magno
quodam violentia ingruunt, eam illo in loco manere sinant, in quo
ipsi volunt: multò minus interior animæ pars ibi detinere se potest
vbi detineri ipsa vult; aut efficere, ut sensus & potentia suæ plus pre-
stent, quam ipsis permissum aut mandatum sit: nam exteriorum
motuum nulla hic habetur ratio. Certum est, carissimæ, me, nec
nisi de his scribentem, attonitam præ admiratione manere, dum
videlicet mecum confidero, quomodo summa magni huius Regis
& Imperatoris potentia se hic exerat: quomodo ergo non percellatur
& stupentis, qui ipsum de facto experitur? Equidem persuasum
habeo, si ijs, qui mundi delicijs immergi in perditionem con-
unt, Maiestas illius ita sese exhiberet ac patefaceret, ut hinc
mabus se patefacit, fore ut, si non ex amore, saltem ex ter-
more, ipsum desinerent offendere. O, quam ergo ei obligati
erunt illæ, quæ per viam adeo sublimem edoctæ & monita sub-
rint, totis viribus coniti, ne qua DOMINVM hunc molesta
afficiant! Per illum vos obsecro, charissimæ, quibus Maie-
stas illius similes gratias contulerit, ne negligentem vos gra-
tis, aliud vobis faciendum non esse existimantes, quam hinc
per recipere. Considerate vero, illum qui multum debet, multum
etiam debere solvere.

*Animo
magno opus
in raptibus.*

Hac de causa ingentio opus est animo; quia res est, quæ maxime hominem intimidet & metuere faciat, ac, nisi DOMINVS illum suggereret, in magna semper afflictione ac pœna verifaretur: mihi enim is eum animet, deficiet haud dubiè, videns quid Maiestas ipsius secum agat, & quid vicissim ipse faciat, cum scilicet considerabit quam parum ei seruiat pro eo ac debet, & quam hoc ipsum modicum & exiguum quod facit, plenum etiam sit imperfectionibus, defectibus, lapsibus, & languore. Hinc, ne videat & recordetur, quam imperfectè opus, ali-quod faciat, agat, multo satius esse existimat, illius obliuisci conari, ac peccata sua in mentem reuocare, & in Dei misericordiam sese conijcere, vt, quoniam soluendo non est, illa pietas & clementia, quam semper is erga peccatores ostendit, de suo supplere dignetur. Et fortassis ei responsum tale dabit, quale alias quis valde afflictus, ante Crucifixi Domini effigiem orans, & hoc ipsum considerans, nimirum nihil se habuisse vnumquam quod Deo daret, aut pro illo relinqueret, audiuit. Ipse namque crucifixus, cum consolans, dare se illi ait omnes labores, dolores ac tormenta, quos in passione sua olim sustinuit, eos quasi sibi proprios teneret ac faceret, quò eos deinde Patri suo offerret. Tanta porro anima hæc inde consolatione perfusa est, itaque dirata mansit (prout quidem ex ipsa cognoui) vt deinceps id nullatenus posset obliuisci: imò, quotiescumque sua & miseria & inopia occurrit, hoc ipsum in mentem reuocando, ilicò animatur & consolatione perfunditur.

Possent hic alia nonnulla id genus referre (quòd enim cum tam multis hominibus sanctis, orationique deditis egerim, hinc non pauca hoc in genere scio) verùm, ne me de me ipsa scribere putetis, hinc manum retraho. Quod porro antè dixi, magnæ mihi utilitatis futurum videtur, vt nimirum hinc intelligatis, quantopere Deo placeat, nos ipsas cognoscamus, semperq; inopiam & miseriam nostram, ac nihil omnino habere nos quod non acceperimus, inspicere ac reinspectere studeamus. Itaq; tam quoad hoc, quàm quoad alia multa, animæ, quam Dominus ad hunc statum ac terminum deduxit, occurrentia, magno opus est animo, carissimæ; & (quantum mihi quidem videtur) magis adhuc quoad vltimum hoc, quam quoad aliud quippiam, si ad sit humilitas: hanc nobis Dominus, pro eo quod est, concedere dignetur.

Ergo vt ad celerem & subitum hunc spiritus raptum redeamus,

S.
Theresiae

Opera

IN XII

libris

mus, is utriusque talis est, ut verè spiritus corpore exire videatur, nihilominus & ex altera parte certissimum est, personam hanc non manere meam tuam; ipsa saltem dicere non potest, num in corpore sit, aut ad aliquod momenta, non sit. Videtur ipsi, quod tota quanta quanta est in alia quadam regione longè diuersa ab ea in qua viuimus, fuerit, vbi alia quaedam ei apparuit, ad eò ab hac nostra differens, ut, etsi ipsa per totam vitam suam hanc, vna cum alijs rebus quas vidit describere & conuenienti conrederet, eam assequi impossibile ei foret. Porro in momenta tot simul tantaque addiscit & edocetur, ut, tamen si per multos annos per imaginationem & cogitationem suam digerere & ordinare allaboraret, ne de mille partibus vnam quidem posset. Non est hæc visio intellectus, sed imaginaria, quæ animæ oculis multo melius videtur, quam hic in terrâ corporis oculis rem vllam videmus, & sine vlla voce aut verbis nonnulla ei indicantur: si inquam sanctos aliquos videat, in eos cognitos habet, ac si sæpius ac frequenter cum ijs tractasset. Alias enim præterea quæ animæ oculis conspicit, alia ei per visionem intellectus lem representantur, præsertim magna quædam Angelorum ministrorum vna cum Domino ipsorum; atque ita, oculis corporeis nihil videndo, per admirabilem quemdam cognitionis modum, quem ipsa dicere non possem, id quod dixi illi representatur, aliaque quæ dicitur prorsus nequeunt, plurima.

Quisquis hæc experietur, qui maiori quàm ego sit habilitate, ea forsitan (esto id mihi quàm difficillimum esse videatur) exponere poterit. An in corpore an extra illud, hæc omnia gerantur dicere nequeo: coram iureiurando asseuerare non ausim, animam in corpore tunc esse, vni corpus interea sine anima viuere. Sæpè mecum cogitavi, num, si solis, quamuis ipse in cælo maneat, radij tantâ vi pollent, ut illi inde non recedente, hi statim ac momento in terram descendant, pari modo anima & spiritus (qui vnum quid sunt, sicuti sol eiusque radij in statione sua id est corpore, permanes, per vim caloris sibi à vero Iustitiae sole aduenientis, quoad aliquam sui partem superiorem, super se ipsam ascendere possit. Sûma, nescio quid dicam; hoc autem verum est eodè scilicet celeritate, qua pila plumbea sclopo erûpit, vbi sclopetum ignem admouerit, eâ in interiori animæ volatum quemdam fieri, accipit enim scio quo alio nomine ipsum vocem.) qui licet nullum exciteret motum, motum tam clarum & apertum efficit, nullatenus ut pro imaginatione aut phantasmate haberi queat. Atque ita anima valde precucul à seipsa constituta (quantum quidem ipsa possum intelligere, magna & grandia quædam representantur: vbi vero iam ad se, sui que in seipsum sensum redit, cum tanto suo commodo, tantaque rerum omnium

Quid animam in raptu vident.

Anima in raptu an extra corpus sit, an vero in illo maneat.

Quam celeritate raptus fit.

renarum despiciētia redit, vt respectu illarum quas vidit, hæ illi nonnisi sordes & peripsēma vilissimum videantur; & ex illo tempore nonnisi summa cū afflictione in terra viuūt & ex omnibus, quæ in ea ipsi placere solebant, nihil omnino videt, quod eam ad cor ei vllatenus apponendum moueat aut alliciat. Videtur quippe Deus aliquod ei terræ, ad quam tendere & aspirare debet, specimen ostendere voluisse; quemadmodum qui à populo Israel ad terram promissionis explorandam missi erant, reuertentes quædam fertilitatis & opinitatis illius signare tulerunt, quò ipsæ ad viæ difficultates tolerandas, & non diffugiendas, animaretur, videns quonam ad quietem habendam & inueniendam tenderet. Etsi verò res, quæ tam citò pertransit, non multi vobis commodi ac fructus esse videatur; tanta tamen tamque singularia sunt commoda quæ in anima relinquit, vt, nisi quis hoc reipta fuerit expertus, pretium illius ac valorem minimè intellecturus sit. Vnde ad oculū patet, non esse quid à diabolo causatum aut proueniens: nam vt ab propria imaginatione proctum id sit, penitus impossibile est; cū nihil diabolus representare possit, quod talè post se in anima operationē, effectum, pacem, quietudinem, & profectum tantum causatur; ac præsertim tria sequentia, idque in gradu eminentissimo. Primum est, quædam magnitudinis diuinæ cognitio: quò enim eius pluravidebimus, eomagis ipsa nobis patescit & intelligenda datur. Alterum est, sui ipsius cognitio, atque humilitas, quando scilicet, quis considerat, quomodo res, quæ comparatione Creatoris, tanta mirabilia in se continentis, ita vilis est, illum offendere ausa fuerit, eumque nunc audeat respicere. Tertium denique maxima rerum omnium terrenarum despicientia & contemptus, nisi fortè eæ sint huiusmodi, vt ad tam magno Deo seruiendum queant vsui esse.

Hæc sunt monilia, quæ sponsus sponsæ suæ dare incipit; tantique eas sunt pretij, vt bene eadem custoditura sit: ita namque visiones hæc illius memoriæ insculptæ manent, vt fieri non posse putem vt illarum vnamquam obliuiscatur quoadusque æternum illis fruatur; nisi fortè per magnum aliquod malum illius & culpam id accideret. Sed sponsus, qui eas ei concedit, potens est ei dare gratiam ad illas nunquam perendas.

Vt verò ad animum, quo opus esse dixi, reuertar; paruumne & modicum quid is vobis esse videtur? verè namque videtur anima à corpore suo diuelli ac separari; videt enim omnem sensuum vsu amitti, & quid in causa sit, & quamobrem id fiat, nescit. Vnde, is & animum deo oportet, qui dat omnia reliqua. Dicetis itaque mihi, timorem hunc bene com pensari & solui: sic cenleo & ego. Sit ipse in æternum benedictus, qui

S. M. Teresa Opera.

kk

tantum

*Commoda
à raptu pro-
uenientia.*

*Diabolus
non consolatur
bona
quæ post raptum
in anima manent.*

*Visiones æ-
ternæ memoriæ in-
hærent.*

S.
Theresia

Opera

IV VII

106

tantum dare potens est. Maiestas eius nobis donet, vt ei seruis me-
mur. Amen.

CAPVT VI.

LOQVITVR DE EFFECTV QVODAM, QVI EX ORATI-
one, de qua superiori capite egit, sequitur, & vnde nam colligitur, illam vna-
lem esse, & non illusionem. Agit praeterea de alia quadam gra-
tia, quam anime Deus prestat, quo eam suis
laudibus facit occupari.

Anima ad
morsum an-
helantissimū
dus nauis se
mouet.

MAGNE hae gratiae tam intensum in anima desiderium ex-
perfectè & penitus fruendi eo quillasci elargitur, vni ferè
quadam, quamuis sapida & dulci, pœna ac tormento vitam trahat. In-
dentidè ad mortem anhelet: itaq; assidue cum lacrymis Dominum ro-
gat, vt se hoc exilij loco educat. Quidquid in eo videt, nauisam ei des-
dium prouocat: vbi verè iam sola est, & ab hominibus disticta, aliq-
quidem sentit alleuiamentum, at statim hæc quam dixi, pœna ei in-
rit, & sine illa, cum est, contenta non est aut quieta. Deniq; multo
papilio locum non inuenit in quo stabiliter quiescat & sicut; quom-
tius, quòd anima amore ita tenera facta sit ac langueat, quæcūq; huius
ignis magis accèdendi occasio offertur, ilico hæc eam euolare facit. Ne-
de etiã in hac mansione raptus valdè frequentes sunt, nullatenus
resisti valeat, tametsi etiam in publico, & coram alijs. hinc mox aliam
sequuntur exagitationes & obloquia, vt, esto ipsa secuta, quæra dicitur
timoribus esse velit, alij id minimè patiantur; eo quòd multi sunt, q-
eam timoribus impleant, ac præsertim Confessarij. At, quamuis in-
teriori animæ, vna ex parte magnam habere securitatem videatur, ip-
sertim quando cum Deo suo sola agit; ex altera tamen, summa in
slicitone viuunt, quòd timeat, ne forsitan diabolica sit illud, qua spe-
te fiat vt offendat & iritet illum, in quem tanto amore fertur. Ex-
hominum obloquia & murmuraciones parum ipsam affligunt aut co-
ciant, nisi cum ipse Confessarius eam angustiat, tamquam si ipsa illi
ter facere & emendare posset. Hinc omnium preces & orationes
exposcit, & Maiestatem ipsius identidem rogar, aliã vt vni se con-
ducere dignetur (hoc enim ei suadent ab ipso petere) hanc quæ
valdè periculosam esse. Verum, quòd ipsa tantam inde sibi vni-
tem & commodum prouenisse comperit, vt non possit non cogitare
quin ipse eam per viam mandatorum Dei, quæ est ea quæ recte ad
los hominem conducit (vti quidem legit, audit & nouit) deducatur, aliã
certè desiderare nequit (tametsi velit) sed dumtaxat in Deum

Raptus sunt
in sextamã
sione fre-
quentis.

Anima af-
flicto post
exitu vnde
vinitur.

te fiat vt offendat & iritet illum, in quem tanto amore fertur. Ex-
hominum obloquia & murmuraciones parum ipsam affligunt aut co-
ciant, nisi cum ipse Confessarius eam angustiat, tamquam si ipsa illi
ter facere & emendare posset. Hinc omnium preces & orationes
exposcit, & Maiestatem ipsius identidem rogar, aliã vt vni se con-
ducere dignetur (hoc enim ei suadent ab ipso petere) hanc quæ
valdè periculosam esse. Verum, quòd ipsa tantam inde sibi vni-
tem & commodum prouenisse comperit, vt non possit non cogitare
quin ipse eam per viam mandatorum Dei, quæ est ea quæ recte ad
los hominem conducit (vti quidem legit, audit & nouit) deducatur, aliã
certè desiderare nequit (tametsi velit) sed dumtaxat in Deum

resignare. Imò verò hoc ipsum, quòd id desiderare nequeat, ei graue est & molestum, quòd sic sibi Confessario suo morem gerere non videatur; quòd sibi, ne despiatur aut illudatur, nihil videatur esse melius, quam ei obedire & Dominum peccando non offendere. Vnde, ne vnum quidem peccatum veniale scienter & aduertenter (prout quidem ei videtur) quamuis frustillatim concidenda esset, committeret: imò graue & permolestum ei est, quòd videat impedire se non posse, quin eorum multa inaduertenter admittat. Dat quippe Deus, istiusmodi animabus tam intentum, cum nulla in re, quantumuis exigua, exacerbandi & offendendi, nulliusque imperfectionis (si quidem possit) committendæ desiderium, vt, vel ob hoc solum, etsi non etiam ob alias multas causas, ab omni hominum commercio sese vellet subducere, inuideatque non parum iis, qui in solitudine aliàs vixerunt, & modò viuunt. Ex altera tamen parte, in medio mundi & inter mundanos homines agere vellet, si quomodo ipsa in causa & instrumentum esse posset, vt vel vna anima Deum magis laudaret. Si verò mulier sit, dolet à natura sibi iniectum vinculum, quo retineatur, quo minus id facere sibi liceat; itaque maximopere inuidet iis, quibus liberum & concessum est, publicè & palàm omnibus inclamare, prædicando quis sit ille magnus exercituum Deus.

Ah, miselle papilio, tot compedibus & catenis illigata, quæ te euolare non sinunt eò, quo volaturis, & desiderio ferris! Misereatur eius Deus meus, & ita iam omnia dispone, vt sua ipse desideria, ad honorem & gloriam tuam, in aliquo adimplere valeat. Ne memineris paucorum, illius meritorum & vilis eius conditionis. potens es tu, Domine, facere, vt magnum mare ac Iordanis retrocedat ac steret, ac filijs Israel transitum præsteret. Ne quæso illius cõmiseratione tangaris, quia robore & fortitudine tua corroborata multos labores perferre potest. Ipse enim ad hos patiedos resolutus est, eosq; tolerare optat: tu ergo validum brachiũ tuũ extende; neq; in rebus adeò leuibus hæc vita illi trãseat. In re adeo muliebri & vili magnitudo tua sese exerat, vt mundus, cū viderit, quã ipsa parũ possit, & omnia à te venire, te dilaudet ac celebret. Conster illi, quãti cõstare potest; hoc enim solum cupit, & vel mille vitas, si modò tot haberet, impèdere, vt vel vna anima aliquãto amplius, se à gète ceu instrumẽto, te dilaudet; & hæc vt bene impensas existimaret; quin imò agnoscit quã verissime, se nõ mereri vt vel minimum laborẽ ac molestiam tui causa patiat, quanto verò minus vt mortem subbeat.

Nescio, carissima, qua occasione isthæc hîc dixerim, aut qua de causa: quidẽ nõ me intellexi. Noterimus porro, hosce effectus esse, qui nobis ex hisce suspensionib; vel extasibus certissimè & indubitate pmanant.

Quomodo
Deũ offe-
re, etiã ve-
nialiter si-
ment.

Cupit ani-
ma, Deũ o-
mnes laudẽ
& colant.

S.
Theresia

Opera

IV
166

*Desideria
solidatib. cō-
stantia ex
raptu se-
quuntur.*

non sunt enim desideria quæ statim pertranseant, sed quæ vno in constantia permaneant; cumque aliqua illis offertur occasio, in qua debeant ostendere, facile apparet ficta ea ac simulata non fuisse. Quæ autem, in vno esse ea permanere dico? Interdum quippe animæ in rebus minimis & abiectissimis) timidam, meticulofam, tamque pueriliter lanimi sentit, vt ad aliquid audendum aggredien dumne enim habere ubi non videatur possibile. Intellego autem, Dominum eam tunc non sua relinquere ac permittere, idque ad multo maius eius bonum. Vnde enim tunc, se, si quidem ad aliquid faciendum eum aliquando habuerit id à Maiestate ipsius accepisse; idque claritate adeo perspicua, vt exultet in se ipsa annihilatam relinquat, & maiore quoque misericordie magnitudinis diuinæ cognitione, quod eam in re adeo vili & abiectionis natus sit ostendere: ordinariè tamen & vt plurimum sit ficti iudicium.

*Desideria
Dei viden-
di quomodo
interdum
cor angustiant.*

Vnum quiddam notare vos, carissimæ, in magnis huic Domini nostro Iesum videndi desiderijs, velim; nimirum sic illa aliquando angustiare & constringere, vt vos necesse non sit ad illa cooperari, sed vos ipsas potius ab ijs diuertere; si in quâ possitis; in alijs enim, quæ ea referam, nulla id ratione (vt videbitis) potest fieri. At in illis potest quando id fieri poterit; constat enim hic illis ratio, in quâ se ad penitus se voluntati diuinæ conformandum, ac dicendum quod Martinus dixisse scribitur: & si desideria hæc multum angustiant, quæpiam via redire consideratio poterit. Cum enim (vt quidem apparet) desiderium hoc sit hominum qui iam multum profecerunt, ipsi ipsum diabolus idcirco excitare, vt nos de illorum numero esse excideremus. bonum porro est, semper cum metu & timore incedere. Certe credidimus, illam ipsum quietudinem & pacem non daturum, quænam illa & angustia in anima causatur, sed talem potius per passionem quam in nobis motum excitaturum, qualis sentitur, quando ob reos sunt sæculi, affligimur aut contristamur. At, qui nec hoc, nec quæ expertus erit, ipsum non intelliget, & magnam quid id esse credet ipsum etiam quantum poterit adaugebit, itaque non medio cre vobis suæ damnum inferet; quod hæc pæna continua sit, aut certe vultus quens & ordinaria.

*Quales mo-
tus excitet
dæmon.*

Norandum præterea, etiam à debili naturæ complexione aliquid harum afflictionum & pænarum causari solere, præsertim in personis quæ cito intenerescunt, & ad quamlibet rem, etiam paruum, in lacrymas soluuntur, quibus millies videbitur, se Dei causa (tametsi falsum illud lacrymari. Fieri quoque potest, eum scilicet lacrymæ magnæ in copiam (ad breue aliquod tempus in quâ) vt ad omne, quod de Deo audimus, verbulum, aut quoties de eo cogitat minime eis abstinere vel resistere vult.

*Naturalis
debilitas sa-
pè est causa
afflictionū
spiritus &
lacrymarū.*

quens & ordinaria.

eo quod rumor aliquis cordi viciniior factus sit, qui magis eas proliciat quam amor quo in Deum fertur, ut à lacrymando nullatenus cessare posse videatur. Et quia intellexerunt, lacrymas bonas in se esse, hincis non resistunt, & præter lacrymari aliud nihil facere vellent, & quantum possunt, ad illas etiam cooperantur. Hoc porro per has diabolus intendit & spectat, ut se lacrymando ita conficiant & debilitentur, ut exinde & adorandum, & ad regulam suam seruandam prorsus ineptæ efficiantur.

Videor mihi, vos dicentes audire, quid tandem facturæ sitis, si in omni ad eodem re periculum esse statuam, cum etiam in re bona, quales sunt lacrymæ, illusioni locum esse censeam? Etenim, me potius errare & illudi. Sanè fieri id posset. Verum persuasum habetote, me id non dicturam, si in aliquibus non vidissem, illusioni quoad hoc locum esse posse, non verò in me ipsa; ut quæ nullatenus tenerioris sum affectus, imò verò ita duri cordis, ut interdum id me affligat & contristet: quamquam, ubi introrsum ignis ingens fuerit, ipsum, quantumlibet magna illius sit durties, ad instar clibani distillatorij in lacrymas resoluatur. Et facile intelligeris, cum quidem lacrymæ hoc è fonte oriuntur, ipsas mentem magis corroborare & serenare quam perturbare, & quam rarissimè homini nocere. Hoc saltem hæc illusio (si quidem vlla fuerit) boni habet, quòd corpori, non autem animæ, sit damnum illatura, si scilicet adsit humilitas; si non erit malum hanc suspicionem habere.

Neque verò existimemus, tum demum omnia nos confecisse, cum multas lacrymas effundemus, nisi & manum operi ac virtutum exercitio admoueamus: hæ enim sunt, quæ nobis quam maximè spectanda & curanda sunt, lacrymæ autem, veniant, quando à Deo nobis immittuntur, nobis, ad eas eliciendas & excitandas, nihil penitus contentibus aut cooperantibus. Hæ scilicet sunt, quæ aridam hanc terram humectabunt & irrigabunt, atque ad fructum proliciendum maximè conferent, quando nimirum parum eas curabimus: sunt enim velut aqua cælo decidens. Verum, quæ violenter, & magno velut brachiorum connisus, educitur lacrymarum aqua, nullatenus cum hæc comparari meretur. Sæpe namque continget nos fodere, ac fodiendo sudare, fatigari, ac velut confici, ac post omnem laborem, ne putrescentis quidem aquæ scrobem; multo minus puteum scaturientem inuenimus.

Quocirca satius esse existimo, carissimæ, ut ante Domini conspectum nos constituamus, in illiusque misericordiam & magnitudinem, simul & in vilitatem nostram, oculos conijciamus, ut det ipse nobis quod voluerit, siue aquam, siue ariditatem, nouit enim ipse melius quid nobis expediat, quam ipsa nos. itaque fiet, ut tranquilla & serenata mète simus, neque diabolicis illusionibus & disceptionibus ad eodem obnoxia futura.

kk 3

Inter

*Lacrymæ
falsæ sæpe
sunt.*

*Lacrymæ
à Deo data-
rū & violē
ter elicitarū
discrimen.*

S.
Theresia

Opera

IN VII
156

Inhibet quales a Deo dentur.

Inter alia, afflictiua simul & sapida, solet interdum Deus & quodam iubilos animæ dare, nec non nouum & inuicatum quoddam rationis genus; quod ipsamet, quale sit, intelligere nequit. Ideo vero haec ego gratiam hic refero, vt, si forte vobis ipse eam dederit, singulari quodam modo eum dilaudetis, & rem esse quæ verè contingat, noverit. Est quippe, prout mihi quidem videtur, summa quædam potentia vnio, nisi quod eas Dominus liberat relinquat, vt hoc gaudio fruatur nec non sensus ipsos, vt tamen non intelligant quid sit quo fruatur aut quomodo eo fiantur. Videntur hæc vobis Hebraica aut Arabice esse: nihilominus ita se res habet: est quippe id tã excessiuum & exuberans animæ gaudium, vt nollet eo sola viui, sed ipsum omnibus pateat & communicare vellet, quo ipsam in Deo dilaudando & celebrando inuenit, huc namque omnis eius motus tendit. Quem plausum, si proficeret, excitaret, quæ signa exteriora ederet, vt omnes suum gaudium intelligerent! Ipsa seipsam inuenisse quodammodo videtur, & proinde cum filij Prodigij patre quoscumque inuitare vellet, ad hanc animæ suæ statum congratulandum & spectandum. Neque enim illi ei dubiũ est, quin tunc temporis in tura ac securis sit via, & extra omnem periculũ. Equidem mihi persuadere, id de se merito sentire: neque enim tantũ gaudiũ internũ in incertissima parte, & tãta simul cũ pace coniunctũ, nica eius voluptas sit quoslibet ad Deum des, puocare, causare vllatenº possibilet.

* Quod autem S. M. ait. animam hoc in iubilo constitutam nullatenus dubitare, quin tunc in securitate sit, de illa securitate intelligendum est. quia certa est id, quod sentit, diaboli eã illusionem non esse, sed Dei ipsius opus & gratiam. Ipsam autem id sic intelligere liquet ex eo quod mox addit. & dicit.

Dei laudes quantum viri sancti cordi habent.

Adhuc multum est, quin imò maximè pœnosum, quod in campo laetitiae & gaudij impetu facere, ac dissimulare possit. Tale quid scilicet in campo S. Franciscum, quando in latrones & prædones incidens, eò quod tanta per campos voce in clamaret, ipsis magni Regis se præconem esse dixit, nec non alios viros sanctos, qui in solitudinem ideo concedebant, hæc Dei sui laudes & præconia, sicut S. Franciscus, de prædicatore quidem vnum talem cognoui, cui nomen F. Petrus de Alcantara, sanctum eum fuisse, mihi verisimile sit, prout quidẽ eius vitæ ratio facit, qui hoc idem quoque fecit: qui vero eum loquentem aliquoties iocurrunt, illum vt stultum & stolidum reputabant. O, quam bona hæc laetitiam est, carissimæ! Vtinam hanc omnibus nostrum Dominus daret.

Sancti stultitia qua.

Quantum vero gratiæ vobis præstitit, quod eum in locum vos adduxerit, vbi, licet hanc vobis Dominus præstet, & aliqua illius etiam argumenta ac signa detis, ea tamen vobis potius adiumento quo ad beatitudinem tura est, quam vlla obloquij occasio; vti quidem esset, si immundus

retis nam tam modicus serius præconij est vsus, vt mirum non sit ipsum à mundanis hominibus notari.

O infelicia tempora, miseramque vitam in qua hodie viuunt! e contra felices illæ, super quas felix illa fors cecidit, vt procul ab ea agat & sequestrat. Singulare nonnumquam intra me ipsum gaudium sentio, cū sorores has simul congregatas intuens illas tā ingenti introitum gaudio perfusas video, vt, quæ plus potest, magis etiā in Domini laudes prorumpat, q̄ se in monasterio agere cernat: etenim ad oculū & apertissimè videre est, hæc ab interioribus animæ penetralibus promanare. Hoc sæpius & identidem faceretis, carissimæ, vellem; nam dum aliqua id facere incipit, ceteræ ad idem faciendū animantur & excitantur. Cuiā enim rei meliùs lingua impendi vestra, dum simul congregatæ estis, potest, quàm Dei laudibus celebrandis, cū tot tantasq; eius celebrandi prædicandiq; causas habeamus? Vtinam Maiestas eius sæpè hunc orationis affectum & modum vobis det, cū is tam securus & utilis sit! nā vt per diligentiam & operā ipsæ nostram eū assequamur, frustra erimus; est enim quid admodū supernaturale, & sæpè ad integrū diē durat. estque anima tūc, perinde ac qui permultum bibit; non tantum tñ, vt extra sensus sit, aut eorum vsus amiserit; aut adinstar melancholici, qui sensū quidē penitus nō amisit, at à re, q̄ imaginatio ei impressit, minimè recedit, neq; vlli⁹ sua uerbisue ab ea diuelli potest. Certè cōparationes hæ, ad tā dignā & tanti pretij rem declarandam, nimis quā crassæ sunt; sed alias couenientiores ingenium meū adinuenire non potest. Porro ita ferēs habet, vt gaudium hoc eam vsque ad eō sui & aliarum rerum omnium immemorem reddat, vt non aliud, quam ea quæ ab hoc suo gaudio proficiuntur, Dei uidelicet laudes & præconia, loqui proponat aut possit. Itaque animam hanc adiuuemus, carissimæ; ad quid enim posthac sensum amplius habere volumus? quid est, quod magis nos recreare possit: Et in hoc nos iuuent quotquot in mundo sunt creaturæ, per omnia sæculorum sæcula. Amen, Amen, Amen.

Deus laudare quam sit salutare & utile.

CAPVT VII

OSTENDIT, QVALIS SIT POENA, QVAM ANIMAE quibus eas, quæ dictæ sunt, gratias Dominus confert, de suis peccatis sentiunt. Dicit præterea, quantus sit error, quod anima, quantumlibet spirituales, Domini ac Redemptoris nostri Iesu Christi humanitatem, & sacratissimam illius passionem & vitam; nec non gloriosam eius matrem, ac reliquos sanctos, præ oculis, & velut præsentibus sibi habere, non assuescant. Est hoc ipsum lectū perutile.

Forfan

S.
Theresiae

Opera

IV III
106

*Dolor de peccato
casu non
miseretur per
sequentes
gratias. &
quales s. jr.*

FORsan existimabitis, carissimæ, has animas, quibus Dominus se particulari ac singulari modo cõmunicat (& illæ præsertim ad ceptare poterunt, quibus huiusmodi gratias sentire nondum duraverunt, si enim eas semel habuerint, & illæ à Deo venerint, facile quæ dicitur sum intelligent) tam securas & certas iam esse posse, quod perpetuo se sint fruturæ, nihil ut posthac eas timere, aut ob priora peccata necesse sit: sed grauisimè in eo errabitis: etenim ipse de peccatis dolor eo magis augetur, quo plus à Deo gratiarum participatur: neque antè (ut mihi ipsa mihi persuadeo (cessabit, quàm peruenerimus eo, nihil est quod nos contristet aut perturbet. Quamquam (ut veritate) vno tempore maioris & intensior sit quam alio, imò, ad hæc uersus ac varius est. neque enim anima iam recordatur peccatorum suppliciorum, quæ ob eadem promeruit, sed quàm ipsa ingrata fuerit erga illum, cui tam multum debet, & obligata est, quique adeo deus est cui ab vniuersis seruiatur. Etenim, ex hisce diuinitus sibi concessis magnitudinibus, ipsam diuinam multo melius colligit. Miramur secum ipsa, quomodo tam audax & temeraria fuerit: deplorat admodum quod tam bonum Dominum tam parum sit reuerita, & id adeo obliuiscens & impertinens ei videtur, ut identidem se ipsa deplorat acque stigmat, dum sese, ob res adeo viles tantam tamque potentem Maiestatem deseruisse, recordatur. Imò verò, magis huius rei, in mentem veniens gratiarum quas recipit, nam cum ea tam magnæ sint uti sunt, illæ quæ dicitur sunt, & adhuc dicentur, nihilominus hæc velut ab impetuoso quodam flumine abripi, & suo tempore rursus reduci videntur: peccata vero, ad instar cæni in fundo iugiter hærentis sunt, eo quod ad assiduum memoria reuiniſcere videntur, idque non sine maxima quadam afflictione & tormento. Noui quendam, quæ præterquam quod ad Deum vultum mori vellet, maximè quoque mortem desiderabat, ne semper & continuo hoc tormentum sentiret, ex eo scilicet proueniens, quod adeo se ingrata præstitisset ei, cui semper tam multis nominibus fuerat hæcenus obstricta, & etiam esse debebat. Itaque nullius peccata deo graua esse putabat, ut ad suorum grauitatem peruenire, aut cum illis comparari possent, quod sciret, ac videret, neminem à Deo ita peccata toleratum & expectatum, vel pluribus maioribusque beneficiis affectum esse, ac se.

*Anima s. jr.
Ha quid timet.*

Quòd verò ad infernalium pœnarum timorem attinet, illum minime habent, quòd verò timent ne Deum suum aliquando amittant: id maximè eas angit & cruciat, attamen admodum raro. Omnis verò eorum timor circa hoc versatur, ne suam Deo manum ab illis subtrahentibus eum offendant; itaque se rursus in illo tam misero statu continuè

videant, in quo ad aliquod se tempus egisse viderunt. etenim de afflictione aut gloria propria ne hilum laborant aut solliciti sunt. Si vero purgatorij pœnis diu detineri aut cruciari non desiderēt, magis id sit, ne tam diu Deo suo careant quamdiu ibi agent, quàm quod pœnas & tormenta quæ sustinenda ibi sunt, vereantur. Equidem vsque adeo securum & tutum non existimo, vt anima, quantumcumq; Deum sibi fauentem & beneuolum experiatur, vnquam obliuiscatur, quod sese aliquando in miserabili statu constitutam viderit: nam, tamesi id pœnosum & permolestum sit, multis tamen in rebus salutare & vtile est. Fortasse mihi, eo quod ita improba & nequam fui, id sic videtur; atque hæc est causa cur semper rem hanc in memoria mea habeam. quæ vero semper, & per omnia, bonæ vitæ fuerunt, nihil huiusmodi sentient, esto, quamdiu in mortali hoc corpore viuimus, semper labamur & impingamur. Neq; vero pœna hæc alleuiatur aut minuitur, quod à Domino peccata iam condonata, & obliuioni tradita esse cogitemus; quin imò per hanc cogitationem adaugetur, dum tantam bonitatem eius ac benignitatem quis considerat, & illi gratias videt conferre, qui non tam has, quam inferni supplicia promeruerat. Crediderim equidem hoc ipsum, in S. Petro Apostolo ac Maria Magdalena molestum martyrium fuisse; nam quod tam intensum ac vehementem Dei amorem haberent, simul quoque tot ab eo gratias recepissent, illiusque magnitudinem & Maiestatem perfectissimè cognoscerent, nimis quàm molestum id iis & graue fuerit, & acutissimum quemdam tenerimi doloris sensum attulerit oportet.

Non est bene obliuiscere priorum peccatorum.

Putabitis quoque eum, qui rebus tam sublimibus iam fruitur, non iam amplius de sacratissima Domini nostri Iesu Christi humanitate meditari debere, quod iam totus exercitio amoris incumbat. Hac de re alio in loco satis diffusè scripsi: in qua licet plurimos, qui mihi contradicerent, meque id minimè intelligere iactarent, habuerim (esse quippe id vias, per quas Dominus animas prout lubet conducit, & cum iam prima illa principia transierint, longè esse fatius tractare ea quæ diuinitatis sunt, & corporea relinquere) numquam tamen eò me suis argumentis pertrahent, vt hancce bonam esse viam fatear, fieri potest me errare, & eiusdem nos esse sententiæ, & idem dicere. At notauit, hac me diabolus via conatum esse decipere, vnde ita iam experta & edocta sum; vt, quamuis sæpiùs de ea re egerim, iterum tamen ipsum hic repetere velim, vobis vt caueatis, & valde circumspèctè ambuletis, ac videatis, (quod dicere audeo) ne secùs, aut aliud quid, docere laborantibus, vllatenus fidem habeatis. Conabor ergo apertiùs hic mentem meam declarare, quàm in alio loco fecerim, quia qui (si fortassis quispiam,

Humanitatis iainatio recordatio perutilis est.

vti se facturum dixerat; hac de re scripserit) in eiusdem declaratione defusior erit, bene certè faciet; verùm dum ita succedat ac breuiter dicuntur, nobis certè, quæ non vsque adeò multùm intelligimus, tam opere nocere possit.

Nonnullis quoque animabus videbitur, quòd de passione Domini & minus adhuc de Beatissima Virgine Maria, deque vita Sanctissimi nullatenus poterunt meditari ac cogitare; quorum tamen memoria recordatio tam insignem nobis fructum adfert, & tanto opere animos confortat. Equidem non possum intelligere quid tandem cogitant, ab omni re corporea ita se diuellunt; nam assiduò in amoris incendio gere & inardescere, Angelicarum mentium proprium est, non nescio qui adhuc in corpore mortali viuimus, quibus opus est, de ijs agere, cogitare, & cum ijs conuersari, qui hoc ipso in corpore constituti cum essent, tam heroica propter Deum facinora præstitierunt. quanto ergo absurdus & magis noxius vltro & de industria sequestrare nos ab vnico bono & remedio nostro, sacratissima in qua Saluatoris nostri Iesu Christi humanitate? Equidem non tam eos id facere credo, quam se ipsos non intelligere; itaque tum sibi, tum alijs, non vulgaretur bunt. Hoc saltem ipsis certo asseuero, illos in duas hæc vltimas mansiones non ingressuros: amisso enim ductore (qui est ipse bonus & haud dubiè à via aberrabunt, & certè nimis quàm multum fuerunt, in prioribus mansionibus cum securitate & tutò eis agere liceat. Non Dominus ipse asserit & testatur, se viam esse & lucem, neque querentem ad Patrem, nisi per se, venire posse, & qui videt me, videt & Patrem meum. At alium horum verborum sensum esse dicent, verum alios illos sensum ipsa nescio, at cum eo, quem anima mea semper sentit verum esse, habundus mihi bene & feliciter cessit.

Sunt & quædam animæ (imò earum non pauca mecum de hoc egerunt) quæ cum, domino dante semel ad perfectam contemplationem pertigere, semper in ea manere vellent. quod tamen domino non potest esse. Per hanc ergo diuinam gratiam ita affectæ manent, vt, quemadmodum antea solebant, deinceps nequeant de passionibus vite Domini nostri Iesu Christi mysterijs meditari. Cuius rei quæ causa, non video; hæc tamen ordinariè causa est, quod videlicet ministerius exinde minus ad meditationem habilis & idoneus maneat. Cuius inhabilitatis hanc esse causam mihi verisimile sit, quod, cum meditationis obiectum & finis alius non sit, quam vt Deus inuestigetur, quærat, vbi is ergo iam semel inuentus erit, & anima per operum voluntatis, ad eundem denuo quærendum, iam assuetudinem quædam parauit, vltèriùs se per intellectum defatigare nolit. Pater

Non sum; et in perfectione contemplatione manendum cur in quibusdam factis fiat.

S.
Theresiæ

Opera

VI
166

iam tota accensa est & inflāmata, videtur mihi generosa hæc potentia alterius illius, si posset, adminiculo vti nolle. In quo malè nō facit: sed id vt faciat, impossibile certè erit, præsertim ante, quàm ad has posteriores mansiones peruenerit; nec aliud id erit quam tempus & operam perdere. Sæpè namque voluntas, quò accendatur, intellectus operâ & adminiculo iuuetur oportet. Hoc porro punctum in primis notare, vos velim, carissimæ; est enim maximi momenti, vnde & ipsum pluribus hic declarare mihi propositum est.

Vult & desiderat istiusmodi anima, totam se amori impendere, & præterquam in amorem in nihil aliud velle intendere; non poterit tamen, quamuis id velit. Licet enim voluntas emortua non sit, nihilominus ignis, qui ipsam incendere & ardentem facere solet, iā extinctus est; vnde aliquo qui eū accendat & insufflet, opus est, vt is calorè à se diffundat. Bonū ne esset, animā in hac ariditate agentē, ignē è cælo expectare, qui sacrificiū, q̄ illa Deo de se ipsa facit, incendat, què admodū eum aliàs S. Pater, noster Elias expectauit: nequaquā. Neq; enim consultum est miracula cælitus expectare; faciet illa Deus, cū ei placuerit, in re animæ huius (vti iā antè diximus, & adhuc diceretur infra) Verū vult Maiestas eius, nos ita improbas reputemus, vt ea ipsum in nostri gratiā facere, nō promereamur, sed, quomodo cūq; poterimus, nos ipsas iuuemus.

Et sanè psuasum habeo, hoc ipsum nos quoad usq; moriamur, facere oportere, ad quātūcumq; etiā sublime orationis gen^o euectæ erim⁹. Quāquā eū, què in septimā mansionē Dominus iā introduxerit, rarò, & penè nūquā, hanc adhibere diligentiā & conatū oporteat, idq; ob eā quā ibi (si non obliuiscar) assignabo rationē: sed huic valde ordinariū est, vt Dñm nostrum Iesum Christū vbiq; præsentē & præ oculis habeat, ac modo quodā admirabili, vbi diuinitas & humanitas vnita sunt, sepe velut in eius contubernio versetur. Quocirca, vbi ille què dixi, ignis in voluntate accensus non erit, neque Dei præsentia vllatenus sentitur, eū necesse est (hoc quippe Maiestas illius nos facere vult) queramus, sicuti sponsa in Canticis eū quæsiuit: & creaturas interrogemus, quis ipsas fecerit, vti S. Augustinus in suis, credo, Meditationibus, aut Cōfessionibus fecisse legitur: neq; velut stolidi & statuz hæreamus, tēpus omne in nuda expectatione eius cōsumentes. fieri potest, vt, quod semel nobis datū est, (fortassis in principio) anno integro, aut etiā pluribus, Dominus nō det. nouit Maiestas eius quare id sic faciat: nostrū nō est id scire velle, neq; etiam causa est, cur scire id velim⁹. Cū verò viā nouerimus, quā ad illi placēdū, ambulare nos oporteat, viā scilicet mādatorū ac cōsiliorū eius; impigrè per eam ambulemus, vitam quoq; eius ac mortem, & quam multum ei debeamus, identidem recogitemus, quæ reliqua sunt, veniant quando Domino visum fuerit.

Il 2

Dicent

*Ignis amoris
per nos in-
sufflandus.*

*Deus & cre-
atura: colligendus ali-
quando.*

S.
Theresiae

Opera

IN VII
libris

*Quid sit
meditatio.*

Dicent ad hoc, non posse se in id genus rebus diu hærere, & ob id quod dixi, aliquam ad hoc rationem habebunt. Verum tam nouistis, aliud esse per intellectum discurrere; aliud verò, mentem intellectui quid repræsentrare. Dicetis mihi forsân, non intelligere quid velim dicere, reuera fieri potest, vt ne ipsa quid id satis intelligat, quò ipsum alijs aperiam: dicam tamen quod poterò. Meditatio dicitur esse conseo, per intellectum circa rem aliquam discurrere hoc modo. Incipimus, verbi causa, cogitare, ac mente voluere gratiam ac donum quam Deus opt. max. nobis tum fecit, cum filium suum vniuersum nobis dedit. Neque in hac sistimus, sed vltius, ad totius vitæ curiosiora mysteria, pertransimus. Vel, incipimus ab oratione quam in horto fudit; nec antè intellectus sistit, quam eum in cruce postmodum contemplatus. Vel denique aliquod passionis punctum (exempli gratia, illius comprehensionem à ludæis) meditandum accipimus, & eo mysterio singula, quæ in ipso consideranda & sentienda occurrunt, minutatim excutimus, vt prodicionem ludæ, fugam ab herodiorum, & cæteras eius circumstantias. Et est hoc admirabile, & de merito orationis genus. Et hæc est oratio, quam dico, & id illas dicturas se tenere non posse, quas ad res supernarum minus & ad perfectam contemplationem eueherit. Cur id fiat, & quænam sit causa, (vt dixi) nescio: sed, vt plurimum certè eam non poterunt. At sine causa ac fundamento dicent, se in hisce operibus diu manere, eaq; sæpius ob oculos & in memoria habere, ac prout cum Ecclesia Catholica eadem recollit, non posse. Neque vultus fieri potest, vt anima, quæ tam multa à Deo accepit, tam præciosa & pretiosa amoris indicia memoriâ suâ excidere patiatur: sunt quæ hæc, velut vitæ quædam scintillæ, ad amorem, quo Dominum prosequitur, magis in ipsa accendendum, nisi quòd se ipsa non accendat. hæc namque mysteria modo quodam perfectiore intellectu, & intellectu eadem ipsi viuè repræsentrat, itaque hæc eius memoriam sculpta maneant, vt vel vnica Domini in horto prostrati, & sanguinem sudorem exsudantis aspectus & consideratio, nimis quam in statu huiusmodi lam, non ad vnâ solùm horam, sed ad multos quoque dies contemplatam detinendam. Dum ergo simplici pioque mentis oculo inuenimus quis ipse sit, quamq; pòst tã grauem ipsius pœnam ei nos in gratiam habuerim; ilico volûtas huc accurrat, licet sine sensibili aliqua amittitur ritudine, vt pro tam singulari benignitate ei vel in aliquo seruitore, & eo vicissim pœnosum quid pati desideret & qui tam multa carnis pœnia pro ipsa pertulit; & aliâ eiusmodi, in quibus & memoriâ & contemplatio occupatur. Et hoc in causa esse credo, cur vltius in superius

*Passionis
Domini mysteria ali-
quando recollere debent
cõtemplari.*

*Cui super
ea nequeant
discurrere.*

ne diſcurrendo progredi nequeat; hoc quoque eam credere facit, quod de illa cogitare & meditari proſus nequeat. Et, ſiquidem de ea non cogitet, certè bonum eſt cogitare procuret; ſcio namque, id per quantumcumque ſublimem orationis modum, minimè impediendum, nec poſſum dicere, bene eum agere quod frequenter in ea recolenda ſeſe non exercet. Si forrè Dominus eam exinde ſuſpendar, per me licet, ſuſpendar; nam, quamlibet ipſa nolit, faciet iſ eam relinquere id in quoniam de factò erat. Et hunc procedendi modum, nullatenus aliquod impedimentum, verùm inſigne ad omnia boni genera adiumentum eſſe, mihi certiffimè perſuadeo. Quod ſanè non eſſet, ſi ſe in diſcurrendo (vt initio dicebam) multum fatigaret & laboraret, at quiſquis iam ad maiora peruenit, penitus id facere (vt quidem puto) non poterit; fieri tamen poſſet quod ſic, cum multæ ſint viæ, per quas Deus animas con-

*Non ſunt
condemnã-
da anima
qua in paſ-
ſione Domi-
ni meditari
nò poterit.*

ducit; cauendum tamen, ne malè incedere cenſeamus eas, quæ per hanc quam antè dixi, incedere non poterunt, neque ad tantis bonis ac in vitæ Domini noſtri Ieſu Chriſti, qui noſtrum bonum eſt, myſterijs includuntur, fruendum ineptas iudicemus, neq; etiam vllus (quantumlibet ſit ſpiritalis) mihi perſuadebit, hac ſeſe via benè recteque incedere. Quædam ſunt principia, quædam etiam media, quæ animæ nonnullæ habent, quæ vbi ad orationem quietis iam peruenire, & delicijs & guſtibus quos Dominus dat, frui incipiunt, magnum quid ipſis videtur in ea manere poſſe, vt delicioſo illo guſtu identidem fruantur. Credant ergo mihi, neq; adeò ſeſe illo abſorberi ſinant (quemadmodum alio in loco dixi) vita quippe longa eſt, multiq; in ea labores ferendi occurrunt, & in exemplar noſtrū Ieſum Chriſtum, quomodo videlicet ipſe paſſus ſit, nec non in eius Apoſtolos, & reliquos ſanctos, reſpicere nos neceſſum eſt, quò illos cum perfectione toleremus.

*Ieſus &
ſancti boni
ſunt contu-
bernium.*

Certè nimis quam bonum contubernium & ſocietas eſt bonus

|| 3

per

S.
Theresiæ

Opera

NVI

16

*Exterior
distractio
iuvat ad il-
lusione me-
uendam in
visionibus.*

*Humani-
tatem
Christi peni-
tue relin-
quere, val-
de periculo-
sum est.*

*Dolet S. M.
quod ab hu-
manitate
Christi se
umquam
se iunxerit.*

per eas ab hoc illusionum periculo liberemini; etenim, si quidem illud id daret, sensibus saltem & capiti cerebroque inde non parum damnum immineret.

Satis superque declarasse me existimo, quam par sit, omnes, quumcumque spirituales sint, res corporeas adeo non fugere, ut certam ipsam sacratissimam Redemptoris nostri humanitatem sibi dantem creare posse arbitrentur. Ad hoc adstruendum adferunt id, quod in ore discipulis suis dixit, expedit vobis ut ego vadā. Equidem proflus libere nequeo. Certe benedictæ matri suæ numquam tale quid ipse dixit utpote quæ in fide solida & stabilis erat: sciebat namq; eū & Deum & hominem esse: & quamuis maiore eum quā illi amore prosequeretur, tamen tam erat perfectus, ut potius eam iuaret. Non fuerunt certe Apostoli tunc temporis tam in fide constantes & firmi, ac fuerunt postea, modo nos in ea constantes esse, par est. Equidem vobis assero, carissime, illam me viam ut valdè periculosam reputare, & paulatim diabolo eo fortasse per hoc venturum, ut omnem erga sanctissimum Eucharistiæ Sacramentum affectum & deuotionem ex animo nos faciat esse. Deceptio certè, quam ego mihi alias passa videor, nondum videri venerat, sed vsque eo tantum, quod minimè mihi saperet tam frequenter de Redemptore nostro Iesu Christo meditari, sed in hac absque ne manere gauderem, hunc gustum expectans. Videbam porro manifeste, mala me via incedere: quod enim eam semper ac continuo habere non possem, hinc cogitatio mea huc illucque fluctuans diuagabatur, & anima mea ad instar auis huc illucque volitantis, neque vbi quiesceret aut fidat inuenientis, esse videbatur, idq; cum magno temporis dispendio, ac per modico in virtutum studio & oratione progressu fiebat. Porro, quid in causa esset, non intelligebam, neq; eam (ut mihi quidem videtur) vniquam intellexissem, quod id mihi bonum, & nimis quam bonum esse videretur; quoad usque cum quadam Dei ancilla, de modo cogitandi quem ipsa obseruabam, communicans, ab illa quid me facere deberet edocta fui. Exinde igitur manifestè perspexi, quam mala via incederem; & numquam nõ etiamnum me cruciat & affligit, quod vel ab eo quod tempus fuerit quo hoc ipsum non intellexi, quod scilicet, tam dispendio vix vllum fieri posset compedium; & etiam si possem, nullum omnino bonum cupio, nisi quod eius opera datum & comparatum est.

per quem omnia nobis bona uenerunt. Sit ipse in perpetuas aternitates benedictus.

Amen

Capit

CAPVT VIII

OSTENDIT QVOMODO PER VISIONEM INTELLECTVA-
lem se anima communicet Deo, ac quadam quoad illam documenta prescri-
bit; refert ad hac, quosnam, cum quidem ea vera est,
operetur effectus. Denique, quanto gratia ha
silento promenda sint, in-
silcat.

VT autē id quod dixi, carissimæ, ita se habere, & quo longius progre-
ditur anima, eo bonum hunc Iesum arctius illi adhærere ac se ma-
gis ei socium præbere, clarius intelligatis; non abs re futurum existimo,
ostendere, non posse nos, vbi id Maiestati ipsius placuerit, aliud facere,
quàm iugiter in illius contubernio & societate versari: quod satis eui-
denter videre erit è medijs & modis, quibus se Maiestas illius nobis
communicat, & quibus amorem, quo nos prosequitur, ostendit;
ex apparitionibus inquam & visionibus quibusdam adeo mirabilibus:
quas hic describere mihi propositum est, vt, si harum gratiarum fortè
aliquam cuiuspiam vestrum Dominus dederit, eam ipsa recipiens non
perterreatur aut percellatur; si modo gratiam ipse mihi dare dignetur,
vt in aliquo scopum tangam; quo nimirum eum laudemus (tamen si
nobis ex datæ fortasse non sint) quòd, cum tantæ Maiestatis sit Do-
minus, ita se creaturæ familiarem facere ac cõmunicare dignetur. Igitur,
anima nihil minus quam de simili gratia recipienda sollicita, (imo quæ
ne quidem, se eam promereri, vniquam cogitauit) subito ad stare sibi
sentit. Redemptorem nostrum IESVM CHRISTVM, esto cum
nec corporeis, nec animæ oculis videat. Huiusmodi visionem vocant
intellectualem: porro ita cur vocetur, nescio. Noui quamdam, cui hanc,
vti & alias multas, de quibus postea loquar, gratias Deus contulit:
hæc initio valdè sese affligebat & cruciabat, quod, quidnam id esset, in-
telligere non posset, cum nihil videret; intelligebat tamen, certissime
Dominum nostrum Iesum esse eum qui hoc modo ei sese ex-
hibebat, nullatenus vt dubitare posset, quin ipse illic præsens ades-
set, au tamen talis visio à Deo veniret, an non, (esto sin-
gulares quidam post eam in ipsa effectus manerent, è quibus
colligere posset, ipsam à Deo proficisci) valde anxia erat: neque
enim ipsa quid vniquam de visione intellectuali inaudierat, nec
talem dari posse credebatur. Ceterum, clarissimè sentiebat & in-
telligebat, illum ipsum Dominum esse, qui sæpius ipsam co-
que

*Intellectua-
lis visio &
Apparitiõ
Domini
quomodo
fiat.*

S.
Theresia

Opera

IV VI
166

*Bona quae
sequantur
ex visione
intellectua-
li.*

*Illius pro-
prietates &
effectus.*

quo supra dixi modo alloquebatur; nam vsque, dum hanc ei gratiam præstaret, numquam sciuerat quisnam se alloqueretur, etiam si verum audiret & perciperet. Noui autem, illam, ob huiusmodi visionem timore perculsam (neque enim est, vt imaginariæ illæ, citò pertranseat) aliquando ad multos dies, quin imò interdum vltra annum durare mirè anxiam, Confessarium suum adiisse, qui ab ea petijt, vndenam se nihil videret, nosset Dominum esse? diceret sibi, quo is esset vultus? Respondit illa, nescire se, nec videre vultum; neque se plus, quam dixisse posse dicere: hoc porro se scire, illum esse, & non alium qui sibi loqueretur, neque plantasma id aut imaginarium quid esse. Imo, tamen propterea valde anxiam redderet, sæpè tamen de eo nequaquam poterat dubitare; maximè, cum illum sibi dicentem audiebat. Nolo tamen ego sum. Tantam enim verba hæc efficaciam & vim habebant, vt quidem nullatenus posset dubitare, imò verò exinde mirè confortata vigorata, & per bonum hocce contubernium valde exhilarata maneret, quin imò sibi id cum primis vtile & conducibile sentiebat, ad Deum moriam nullo non loco secum circumferendam, & quam maxime poterat diligentia cauendum, ne quid, quod ipsi displiceret, committeret, quod eum semper præsentem intueri & habere sibi videretur, & quæcumque cum Maiestate eius tum in oratione, tum extra illam tractare statuebat, tam ei vicina sibi esse videbatur, vt non posset eam non audire; verum intelligere illius verba, non poterat tunc quando quæcumque ipsa volebat, sed ex inopinato, cum id ei opus erat. Sentiebat, illum ad latus dexterum incedere, verum non illo sentiendi modo, quo quæcumque nobis ad stare sentire possumus. Hoc namque alio quodam modo subtiliore & delicatiore modo fit, qui verbis exprimi nequeat; sed certior æque atque ille certus, imò certior. In modo namque sentiendi quo nos sentimus, illusioni esse posset locus, & putare possemus nos sentire quod minimè sentimus, non vero in hoc; hinc namque sequuntur magna emolumenta spiritualia & excellentes quidam effectus inter quos quales certè haberi non possent, si ex atra bile ac melancholia id procederent. Nec item diabolus tantum animæ bonum causare posset, nec tantam pacem, nec tam assidua & continua Deo placendi desideria sentiret, neue ita conteneret omne id, per quod ad ipsum non condideret exinde vero, clare intellexit, non esse id quid à diabolo causatum, quo ipse sese paulatim magis magisque declararet. Scio nihilominus, etiam alias quidem satis magno in angore & timore egisse, alias maximum in confusione sensisse, quod nesciret vndenam tantum sibi bonum obuenisset. Hæc & ego, ita vnum quid eram, nihil vt me celaret, quæ in anima ipsius contingebant; vnde bona certa que

possum testis, & proinde credere potestis, illa quæ quo ad hoc vobis dixerò, verissima esse.

Est ergo gratia Domini, quæ insignem nostri ipsarum confusionem, nec non humilitatis studiū secū adfert: si verò à cacodæmone id proueniret, contrà & alia lōgè omnia euenirent. Ac sicuti id res est, quæ perceptibiliter & notabiliter à Deo venire sentimus (neq; enim humana vlla industria posset efficere, vt quid huiusmodi quis sentiat) hinc quæ ipsum habet, nullatenus cogitare potest, suum id bonum esse, verū à solius Dei manu id dari & prouenire. Et quamuis mihi earum quas antè retuli gratiarum nonnullæ hac videantur esse maiores; hæc tamen particularem quamdam Dei cognitionem secum fert: & ex hoc tam continuo cum Deo contubernio, tenerimus quidam erga Maiestatem illius amor nascitur, nec non intensiora & ardentiora quædam iis quæ diximus, penitus & totā illius obsequio se deuouendi consignandiq; desideria; item summa quædam conscientia puritas & mundities: eius quippe, quem ad latus suum præsentem & vicinum habet, præsentia ad singula eam reflectere, & vigilantem esse facit. Esto enim ad vniuersa, quæcumque demum facimus, Deum præsentem esse nouerimus; ea tamen est naturæ nostræ conditio, vt de eo cogitare negligat: hinc verò quoad hoc negligens esse nequit, eò quòd Dominus, qui ei adstat vicinus, continuo eam excitat. Quin etiam iuuat hæc quoad gratias iam antè dictas: quòd enim anima penè continuo, actualiter amore feratur in eum, quem videt aut saltem intelligit sibi vicinum adesse, hinc illa etiam frequentius obtingunt. Deniq; è fructu, quem anima hinc percipit, facile videre est, hanc certè multò maximam gratiam esse, ac magni faciendam, gratitudinemque propterea ei Domino qui hanc sibi, tam parum tamen eam promerere valenti confert, ostendendam; quam proinde cum nullo mundi huius thesauro ac voluptate commutaret. Vnde, cum Domino hanc iam ei auferre placet, magna quadam in solitudine manet: quini- mò quamcumq; demum adhibere posset, quodenuo sibi ad hoc cò- tubernium redire liceat, diligentia & conatus frustra & inanis est; Dominus namque id dat quando cumq; vult, nullo autem labore nostro id potest comparari.

Interdum & sanctus aliquis nobis socium se præstat, & adest: & hoc ipsum etiam non vulgaris vtilitatis & emolumenti est.

At dicetis mihi, si nihil omnino videatur, quomodo intelligi queat aut dignosci quando Christus Dominus adsit, aut quando aliquis è Sanctis, quando etiam gloriosissima eius mater? Hoc quidem anima verbis exponere nõ poterit, imò ne intelligere quidè aut comprehendere potest, quomodo id cognoscat: interim tñ maxima quadam certitudine id

S. M. Teresa Opera.

m m

nouit.

Nõ potest nõ esse à Deo.

Dei præsentia cogit hominè super se & actio- nes suas re- flectere.

S.
Theresia

Opera

IV II
106

nouit. Quando quidem Dominus loquitur, facilius id videtur accipere posse: at sanctorum aliquem adesse, nec loqui (nisi forte eum Dominus tantum ad animæ illi auxiliandū, aut ad eius contubernium ac socium adesse iubere videatur) longè sanè mirabilis est. Sic sunt & alie res spirituales, quæ verbis perfectè exprimi nequeunt; verum, hinc facile colligere & perspicere possumus, quàm imbecillis & infirma mens nostra & ingenium sit ad Dei magnalia intelligenda, cum ne ad eadem hæc intelligenda capaces simus; quocirca cui ipse has gratias dedit, is Maiestatem illius admiretur & in eius laudes assurgat; itaque, eadem, particulares ei gratias agat. quòd enim gratia sit, quæ passim omnibus non concedatur, hinc plurimi eam facere, dareque operam debent, vt maiora & plura ei obsequia præstet, cum adhuc Deus totaque multiplicibus modis adiuuet & cooperetur. Hinc prouenit, quòd se anima hæc propterea pluris non faciat, imò verò inter omnes quæ terra agunt homines, omnium minimè se ei putet seruire, quòd se se, plus alijs, obligatam credat; hinc minima quam committit impeditio, illius velut transadigit viscera; idque summa cum ratione.

Hos sanè effectus in anima remanentes, quælibet vestrum, qui per hanc Dominus viam conduxerit, faciliè percipiet, vt hinc nimirum intelligat, nullam hic illusionem, aut phantasticam imaginationem fore esse. Nam, sicuti aliàs dixi, fieri non posse existimo, vt, cum in cogitatione merum phantasma aut diabolica illusio est, tam diu duret, aut tantam stabilem animæ profectum causetur, tantam videlicet pacem & quietem interiore in ipsa producat. Hoc namque præter ipsius contentum dinem est; neque potest, esto rem adeò malam causare cupiat, tantum adferre: statim namque, hinc inde aliqui sui ipsius aestimationis suæ euaporarent, ac quis alijs meliorem se existimabit. Verùm assidue hæc animæ cū Deo cōiunctio, & perpetua cogitationis in eum definitio & occupatio, tantum diabolo molestiæ & tormenti afferret, vt, licet id vellet, & tale quid facere tentaret, sæpius ad idem denuo tentandum non recurreret. Deus quoque, à parte sua, tam fidelis est, vt tantam ei in animam, quæ aliam intentionem non habet, quàm Maiestati illius per omnia placere vitamque omnem pro illius honore & gloria impendere, potestatem non sit permittens; at quamprimum occasione aliqua oblata effectum, vt ab occasione, si qua tenebitur, liberetur. Equidem illius sententiæ hæc diuinarum gratiarum dona in ea remanere solere dixi, Maiestatem illius effecturam, vt, si aliquam interdum dæmoni potestatem in re permittat, ipsa quidem insignie hinc lucrum & commodum relinquit, se autem magna cum confusione recedat.

*Differentia
inter rem à
Deo causatā
& à diabolo.*

*Damò nul
lū sciēs cau
sabis bonū.*

Quamobrem, carissimæ, si quam fortè vestrum per hanc viâ contigerit
 conduci, hæc propterea neuiquam turbetur aut percellatur: tamen si
 bonum est, vos timere, & maiore cū cautela & circumspectione in omni-
 bus incedere, nec aliquam fiduciam concipere, quasi, eò quòd tan-
 singulares Domini fauores experimini, idcirco vobis liceat negligentius a-
 gere. Id enim si fiat, iudiciū & signū erit, id à Deo non prouenire, nisi eos
 quos diximus, effectus videatis. Consultū verò erit, ipso in principio, re-
 hanc sub sigillo confessionis cum viro aliquo literato (tales namque
 sunt, qui nos lustrare & docere debent) aut, si haberi is potest, cum ho-
 mine maximè spirituali communicare: qui postremus si haberi nequeat,
 melius omnino est literatum consulere: si haberi is queat, tam cū hoc,
 quam cum illo conferte. qui si id phantasticum & imaginariam illusionē
 esse dixerint, nō est q̄ inde turbemini, aut moueamini: phāasma enim
 nō multū mali aut boni animæ vestre inferre potest. diuinę porro vos Ma-
 iestati commendate, ne illa vos illudi aut decipi sinat. si verò id à diabolo
 causari dicat, longè sanè vobis id erit molestius ac difficilius. Quāquā, si
 vir bene doctus sit, & notetur effect⁹ quos dixi, id nō dicet. Verū, esto id
 etiā diceret, scio hunc ipsum Dominū, qui vobiscū vbiq; incedit, vos cō-
 solaturū, & securas facturū, quin & illi viro lucē daturum, vt vos per eū
 illuminet & instruat. Si verò sit huiusmodi, vt quamuis orationi sit addi-
 ctus, per hanc tamen à Domino viam non conducatur; statim is obstu-
 pescat; & audita damnabit. ideoque vobis consulo vt virum literatum
 deligatis, & si inueniri queat, etiam spiritualem. Dabitque ad hoc faci-
 endum præposita ei veniam ac facultatem: esto enim anima (prout qui-
 dem ei videtur) secreta sua, quod bonam suam vitam videat, Præposita ni-
 hilominus obligata erit ac tenebitur, curare vt cum aliquo de hisce re-
 bus conferat, vt tam ipsa, quam alia illa, securæ & tutæ sint. Postquam
 verò cum id genus hominibus cōtulerit, quæta exinde maneat, neq; vl-
 terius de isthoc negotio quidquā loquatur. Interdum namq; diabolus,
 etiā vbi nulla timendi est occasio, tā ingentes & extraordinarios timores
 causatur, vt animā cogāt satis se officio suo nō fecisse existimare, q̄ semel
 de eo contulerit, sed sæpè de eodē referre compellant; maximè si Con-
 fessarius parua sit experientia, eumq; ipsa meticulosum esse deprehen-
 dat, quin & ipse eā cum alijs conferre iubeat. Vnde contingit innotescere
 & diuulgari, quod maximè debebat esse secretum, hancq; animam
 exagitari & diuexari, dum, quod secretum & rectum credebat, iam
 publicè & passim notum esse comperit. Vnde multa ei molesta & gra-
 uia oriuntur, quin & Ordini ipsius vniuerso oriri possent, prout qui-
 dem nunc sunt tempora. Adeo vt magna hic opus sit cautione &
 prudentia, quin & Priorissis hanc serio commendo, ac ne existiment,

*Confessari-
 rum doctus
 iuxta ne-
 pius cōsul-
 dus.*

*Nesse est
 cum viro
 literato cō-
 ferre, quan-
 tumlibet
 animo secu-
 ra sit.*

*Curr diabo-
 lus animā
 tentes, vt
 eum vix is
 hominibus
 de rebus suis
 confors.*

S.
Theresia

Opera

VI
16

si cui sororum simile quid cælitus concederetur, ipsam propter ho-
lijis meliorem aut sanctiorem esse. Ducit singulas Dominus, prout
maximè viderit expedire. Apparatus id quidam & dispositio est, ut
qua insignis paulatim Dei ancilla euadat, si quidem ipsa inde recte
faciat. at interdum eas quæ maximè imbecilles sunt, per hanc Deo
conducit, nec est quod hoc aut probemus aut cõdemnemus. sed ad
tutes duntaxat respiciamus oportet, & quænam inter nos maneat
mortificatione, humilitate, conscientiaq; puritate Domino seruata
iufmodi enim quæ fuerit, ceteris sanctior haberi poterit. esto hoc
mundo pauca admodum aliqua cum certitudine sciri queant, quæ
adusque verus ille Iudex in decretorio mundi totius die re-
vnicuique iuxta merita sua. Tunc mirabimur, cum videbimus
quàm eius iudicium diuersum sit ab omni eo quod hie intelligitur
& deprehendere possumus. Sit ipse in æternum benedictus
men.

CAPVT IX.

DECLARAT QUOMODO SE DOMINVS ANIMAE PER
imaginariam visionem communi-
cetur. Monet autem sermo suas causas ne per
hanc conduci viam desiderent. Insignes quoque hoc adfert
rationes. Singularem caput horum utilita-
tem continet.

Visio
imaginaria
faciliter se
immiscet
diabolus.

VENIAMUS nunc ad visiones imaginarias, quibus se diabolus facili-
ter immiscere potest, vti dicunt, quàm iis quæ dicuntur
eternis. Et sanè non potest esse minus. Verum, cùm à Deo hæc veniant, quæ
mihi quadã tenus vtiliores & meliores videntur, vtpote naturæ
conformiores; non tamen iis, quas in vltima mansione Dominus
agnoscendas dat: etenim ad harum dignitatem & excellentiam
pertingunt.

Iam ergo videamus, vt superiori capite vobis dixi, quo modo Do-
minus hic præsens adsit. perinde ergo iis adest, si sicut dum magni pretii
maximæq; efficacis gemmam aureæ pyxidulæ inclusam habemus, quæ
certissimè & indubitatè nouimus ibi contineri, esto ipsam namq; habeamus
rimus; sed non propterea ipsius gemmæ virtutes minus nobis proficiant,
si eam nobiscum circumferamus. quòd iam tum experientia nosce-
mus, illius ope nos ab aliquibus morbis, aduersus quos naturæ vires
res habet, & proprium amuletum est, esse sanatos. ipsam tamen
core non audemus, nec theculam aperire, imò nec possumus; quia
illius aperiendæ modum solus ille norit, cuius est gemma: qui licet eam

nobis mutuo dederit, vt illius ope iuuaremur, ſibi tamen clauem
 velut quid proprium reſeruauit theculam aperturus, tum cum eam
 nobis volet oſtendere; quin etiam, vbi viſum fuerit, eam denuo
 reſumet, vt & de facto facit. Iam ergo ponamus, eum caſellam aliquo-
 ties inopinato & inſperato aperire velle, quo mutuario gratificetur,
 certe minimè dubium eſt, quin id ei poſtea longè futurum ſit iu-
 cundius, cum ſcilicet admirabilis illius ſplendor qui è gemma emi-
 cabat, ei in mentem veniet, itaque memoria illius profundius hæc
 inſculpta manebit. Eodem ergo modo ſit hîc: nimirum quando Do-
 mino viſum eſt, animam hanc maioribus quibusdam gaudijs recrea-
 re, illi eo, quo ipſi placet, modo ſacraſſimam humanitatem ſuam cla-
 riſſime ſpectandam exhibet, idque ea in forma qua inter homines a-
 gens viſus eſt, aut qualem poſt reſurrectionem ſuam habuit. Et licet
 ipſum tam ſubito & repente fiat, vt cum fulgetri cuiuſdam celeritate ip-
 ſum æquiparari poſſe videatur; nihilominus glorioſiſſima hæc imago
 ita imaginationi inſculpta manet, vt eam inde nullatenus euelli & dele-
 ri poſſe putem, quoaduſque eam videat vbi perpetuò & ſine fine ea
 frui licebit. Quod autem imaginem vocem, non ita accipiendum
 eſt, quaſi imago quædam ſit, pro imaginatione & iudicio ipſam vi-
 dentis, expreſſa aut depicæta; ſed verè viuæ eſt, & interdum etiam eum
 anima loquitur, magnaque ei ſecreta reuelat. Sciendum verò, ta-
 metſi aliquantiſper in hanc ipſa defixa hæreat, non magis tamen in
 eam obtutum deſigere poſſe, quàm in ſolem; atque hinc ſit, viſionem
 hanc ſemper quàm citiſſimè prætereire: idque non ideo, quod illius
 ſplendor, vt ſolaris ille externo, interno viſui officiat aut affli-
 gat, internus quippè videt quidquid hîc videndum occurrit, (cum
 enim exterioribus oculis quid videtur, de eo nihil omnino poſſum di-
 cere: cum illi perſonæ quam dixi, de qua tam particulariter poſſum lo-
 qui, nihil tale vniquam contigerit, & ægrè quis certam rei illius, quam
 experientia non nouit, rationem det;) illius enim ſplendor eſt,
 velut lux quædam inſuſa, aut ſicut Solis, velo tam ſubtili & fulgido
 vti adamas eſt (ſi quidem elaborari is & texti poſſet) tecti. Veſtimen-
 ta autem eius è tela tenuiſſima videntur. Penè ſemper autem, dum
 hanc animæ Dominus gratiam facit, ipſa raptum patitur, quod imbecil-
 lis, & vilis eius natura tam terribilem viſionem ferre nequeat. Terribi-
 lem inquam, eſto namque hæc & pulcherrima ſit, & maioris voluptatis,
 quàm quis, tametſi ad mille annos viueret, & aſſiduè cogitando ſeſe de-
 fatigarer, imaginari poſſet; eo q̄ omnem & imaginationis & intellectus
 noſtri capacitatem longè transcendat: illius tamen præſentia tantæ
 eſt Maieſtatis, vt tanto animam horrore compleat, vt eam

Quomodo
 in humanis.
 tate ſua Do-
 minus ani-
 ma appa-
 reat.

Quomodo
 apparet
 ſaluatoris
 humanitas
 vocetur i-
 mago.

Interno vi-
 ſu omnia
 hic videtur.

Qualis eius
 ſplendor &
 veſtes.

Cur viſio
 hac ſit ter-
 ribilis.

hic minimè necesse sit interrogare, quisnam ipse sit, aut valeat hoc illa discat; satis namque ostendit, cæli terræque Dominum esse quod in Regibus terræ huius locum non habet, qui seipsum & seculum parui aestimabuntur, nisi regis pompæ schema & apparatus eos non imitetur, aut Reges se esse verbis significant.

Quam ô Domine mi, nos Christiani te parum cognoscimus, quam terribile erit videre te die illa, qua nos iudicatum venies, cum etiam tam amicè ac benevolè hic cum sponsa tua agere venis, cuius spectus & visio tanto mentem terrore compleat? Quid erit, equè carissimæ, quando tam rigorosa & terrificæ voce ad impios intrabit. *Ite maledicti.* Hoc certe vnum nobis ex hac gratia quam tu præstat, memoriæ insculptum iam maneat, quod certe non mediocre bonum futurum est, cum S. Hieronymus, vir licet adeo sanctus, numquam diem hanc de memoria deponeret: a qua ita fiet, ut nihil reputaturæ simus omne durum quod Religionis nostræ institutum præscribit. Quid expectamus & hæremus, cum omnis labor quantumlibet diu is duret, non nisi ad instar momenti sit, cum illa ternitate comparatus? Dico vobis in veritate, carissimæ, me quæcumque cumq; improba sim, inferni cruciatus ac tormenta numquam timeo, imo velut nihilum ea reputasse cum mecum recogitarem, quam penosum & dolorificum damnatis sit futurum, cum oculos illos speciosos, mansuetos ac benignos Domini, iam toruos & iratos, videre cogentur. Nam ita cor meum mihi comparatum esse videtur, ut hoc sustinere non posset. Et sic semper quoad vixi, me affectam sentio. Quomodo ergo non horreat ille, cui se hoc Maiestas ipsius modò dignata est exhibere, cum tam viuax huius apparitionis sit sententia, ut ipsum omnis sensus expertem reddat? Atque hæc sanè esse debet causa, cur post eam mox suspendatur; quod nimirum eius imbecillitas Deus ipse adiuuet, quo magnitudini eius in sublimi hac cum Deo communicatione ipse se coniungeret ac vniret. Cum autem satis diu in Domini huius vultum oculos intendere anima poterit, equidem id tantum visionem esse non credo, sed dumtaxat vehementem quamdam considerationem in imaginatiua fabricatam & efformatam, & velut entitativam & exanguem quamdam figuram, respectu alterius illius figuræ. Certe nonnullæ (quod autem dico, scio verissimum esse; de hoc namque mecum contulere, & quidem non tres aut quatuor, sed plurimæ) cum debilis & imbecillis sunt imaginationis, vel intellectus ita efficaciæ, ut nescio quid aliud in causa sit) ut sic imaginando absorbentur, ut quod quid cogitant, aut in mentem ipsis incidit, id se apertè videre (quod quidem eis apparet) asserant, quamquam, si ipsam veram visionem viderent.

*Diei iudicij
horror semper
in memoria
habendus.*

*Illusio illorum
qui quicquid
cogitant,
videre se
putant.*

S.
Theresia

Opera

IV III
158

sent, certissimè & manifestissimè illusionem id esse intelligerent, nullum vt ipsis de hoc dubium maneret: quidquid enim vident, sua ipsamet imaginatione procedunt & comminiscuntur; neque id vllum alium exinde in ijs effectum producit, quam quod frigidiores inde maneant, quam si piam & deuoram aliquam imaginem vidissent.

Euidens ergo est, non esse id huiusmodi, vt magni à quoquam fieri debeat, atque ideo citius memoria effluit, quam inane somnium aliquod. Verum in eo de quo loquimur, ita non fit: sed subito & inopinato, nec credenti aliquid se visuram, nec tale quid cogitanti animæ, totum obiectum simul & valde iunctim representatur, & magno quodam cum timore ac strepitu omnes potentias & sensus eius sursum deorsum commouet, quo ipsos deinde mox optata illa pace frui faciat. Perinde ac, dum Sanctus Paulus in terram deiectus fuit, tempestas illa & turbatio in cælis insonuit, non aliter in mundo hoc interiori contingit; ingens quippe excitatur strepitus ac motus, & ecce, in momento omnia tranquilla, serena ac quieta sunt, & anima tam sublimia mox edocetur mysteria, nullò vt alio magistro opus habeat. Vera enim Sapientia, sine vllò ipsius labore, omnem ab ea ignorantiam discutit, & ipsa ad aliquod temporis spatium mira cum certitudine manet, hanc gratiam non nisi à Deo venire: & tametsi alij in contrarium multa illi oggerat, nihilominus tantum, tunc quidem, ei dicere non poterunt, vt timeat aliquam hic illusionem subesse; at postea confessario aliquem ei timorem incuriente, à Deo aliquantulum deseritur, quo non nihil vacillet, & dubitare incipiat, an non forte ob peccata sua id ita possit fieri; id tamen plane non credit, nisi, (sicuti in alijs illis rebus fieri dixi) ita se rem hic habere atque in tentationibus circa res fidei, in quibus quidem ingentes diabolus commotiones & motus excitare possit; non tamen efficere, vt anima constans & firma in illa non perseueret: imo vero quo amplius eam impugnabit & impetet, eo maiorem ipsa certitudinem concipit, nullatenus diabolum tanta, quantum hoc ipsum est, bona in ipsa posse causare; adeo vt in animæ interioribus tantum ipse non polleat. Poterit quidem id ei representare, sed non tanta cum veritate Maiestatis, & operationibus, quanta Dominus solet. Quod autem Confessarij id perfecte videre nequeant, & quod ij quibus hanc Deus gratiam facit, eã verbis satis exprimere forsitan nesciant, hinc timet; nec immerito. Quare magna cum cautela, & circumspècte hic ambulare, & fructuum, quos apparitiones huiusmodi producant, tẽpus opportunitatẽq; expectare, nec non humilitatẽ, quã ipsa in anima procreat, ipsam quoq; ad omnẽ virtutum studiũ amplectendũ fortitudinẽ considerare debent. Si enim diaboli id opus & inuentum fuerit, statim id ipse aliquo signo prodet, & in mille mēdacijs eũ deprehēdēt. At, si Cōfessarij aliquã horũ experientiã

habeat

Ahor. 9.

Quam certis animis nullam hic illusionem subesse.

S.
Theresiae

Opera

IV
VI
168

Donum spirituum discernendum quantum momenti.

Cardinalis Confessario omnia detegenda.

Quomodo sibi demon laqueis capiendus.

Regis nostri imago ubi us & quomodo cumq; depicta, honoranda.

habeat, & in rebus similibus aliquando sit versatus, non multo, ad hanc intelligendum, tempore opus habebit; nam quamprimum ex ipsa narratione & relatione percipiet, à Deo id, an ab imaginatione, à diabolo proueniat: maximè, si Maestas eius spirituum discernendum ei dederit; si enim hoc habeat, nec non doctrinam & doctrinam, non nisi mediocrem habeat rerum experientiam, facilius intelliget.

Quod vero imprimis necessarium est earissimè, hoc est, ut candore, sinceritate, & veritate vos ipsas & vestra Confessatio detegatis: non loquor autem hic de apertione & detectione peccatorum, quippe satis certum est) sed de explicatione modi orationis. Idcirco fiat, dicere non ausim, vos bonà viâ ambulare, nec Deum esse qui doceat; utpote qui quam maximè cupit, ut cum eo qui ipsius Vicarius eadem cum veritate ac claritate agatur, qua secum ipso; volendo ut ut is nostras cogitationes, etiam minimas; nedum opera & facta, peritas habeat. Neque est, ut hoc vos vllatenus turbet aut inquietet, etiam si res hæc minimè sit à Deo producta, si tamen humiliter bonam conscientiam habueritis, nullum inde vobis damnum perueniet; nouit namque Maestas eius à malis bonum elicere, & hoc quâ vobis viâ dæmon iacturam inferre satagebat & volebat, amplius lucrum referatis: existimantes enim, Dominum esse, qui vobis singulares gratias & mercedes facit, ad magis illi placendum, figuram eius iugiter in memoria habendam conuitemini. Ut enim ut quæ apprimè doctus dicere solebat, egregius pingendi artifex diabolus addebatque, si quidem is Dominum Iesum maximè ad vnum librum præsentaret, minimè id sibi molestum fore, ut scilicet per illam figuram deuotionis spiritum in se excitaret, & proprijs dæmonem acutus tereret ac iugulareret. Nam, quantumlibet imperitus & ineptus sit, non propterea minùs honorari & coli debere imaginem quam quod dummodo sit illius, qui est vnicum bonum nostrum, scilicet Iesum. Vnde non poterat non summo opere displicere illi, quod faciendum nulli suis consulunt, ut, scilicet, cum aliquam viderent visionem, eam exhiberent & explodant: dicebat enim, nos, vbi cumque demum Regem nostrum depictum videremus, eum honorare & colere debere. Et merito eum sic censere video: nam etiam hoc in mundo quis indignatur, si imaginem eius quem amicum haberet, ab alio quopiam indignè contumelijs & iniurijs affectus sciret. Quanto ergo potius, ac maiori ipsam Domini crucifixi effigiem, aut aliam quamcumque Imperatoris nostri imaginem sepe nos reuereri par est: Esto hac de re alio in loco perserim, volupe tñ & iucundum mihi fuit ipsum hic repetere; eo quod

quamdò, cū hac ratione ad se ipsam iuandam vti iussa esset, permultum inde afflictam fuisse vidi. Nescio quis hanc primò adinuenerit, ad eò ad torquendū propriam & aptam, & illam quidem quæ aliud nihil facere potest quàm obedire, si quidem tale quid faciendum Confessarius præscribat & suadeat, & quæ sese perditam ire putet, nisi ei suadenti morem gerat. At meum consilium est, vt, quamuis ipsi tale quid vobis suadeant, hanc illis cum modestia & humilitate rationem depromatis, & quod consulant, minimè admittatis. Summopere verò mihi quadrarunt, bonæ illæ rationes, quas mihi suggestistis, qui de hac re mecum tractauit.

Magnum certè anima ex huiusmodi Dei gratia lucrum refert, quod scilicet, cū de ipso, vel eius vita ac Passione, cogitat, mansuetissimi & pulcherrimi illius vultus recordetur, quod certè summi solatij res est: vti etiam hoc in mundo maioris consolationis est, quempiam, qui multa nobis beneficia confert, vidisse, quam si numquam eum nouissemus. Equidem dico vobis, tam sapidam memoriam ac recordationem permultum vtilitatis continere: tametsi & alia præterea bona & comoda secum vehat. Verùm, cū de harū rerum effectis tā multa iam dixerim, & plura adhuc dicenda supersint; hinc ad alia non transibo, nisi vos antè studiosè commonuero, vt, licet sciatis huiusmodi Deum gratias animabus præstare, numquam tamen eum rogetis, nec desideretis, vt hac vos viā conducat. nam quamuis vobis ea valde bona, magnique facienda videatur, ob aliquas tamen causas minimè eam expedit aut conuenit rogare. Primò, quidam humilitatis est defectus, petere vobis dari & concedi id, quod numquam commeruistis; vnde mihi verisimile fit eam, quæ hoc desideratura est, non multum humilitatis habituram. Sicut enim vilis & obscurus opifex mechanicus procul abest, vt Rex esse velit, eò quòd hoc ei factu impossibile videtur, quoniam id minimè promeretur, sic & verè humilis, ab huiusmodi rebus desiderandis nimis quàm remotus est. Et ipsa mihi persuadeo, eas numquam nisi ei qui humilis erit, dandas; antè namque quamdam sui ipsius notitiam, quàm id genus gratias præstet, Deus solet conferre. Porro, quomodo quæ tales in se cogitationes semel admittet, verè sibi persuadeat, adhuc nimis quàm magnam sibi gratiam fieri, quòd in infernum non sit detrusa: Secundò, quia certissimum est, ipsam deceptum iri, aut certè in maximo, vt decipiat, periculo versari: cum non nisi paruulam portam patentem & apertam videre diabolus opus habeat, vt mille nobis insidias struat. Tertiò, quando ingenti rei cuiusdam desiderio homo tenetur, ipsa imaginatio, quin & ipsēmer homo, id ipsum quod desiderat, videre se & audire putat; sicuti iis qui

*Vultus Dei
vini anima
vobis, recor-
datur.*

*Nō est Deus
rogandus,
vt hac quæ.
quam via
conducat.*

*Id petere de-
fectus humi-
litanis est.*

S. M. Teresa Opera.

nn

per

S.
Theresia

Opera

IV III
156

per diem aliquid ardentè concupiscunt, & idem de nocte cogitant, id ipsum de nocte inter somniamdum occurrere solet. Quotò, nimis quàm magnæ audaciæ esset, te tibi viam velle eligere cum nescias quanam tibi plus alijs expediat; sed Dominus te committenda est, utpote qui te nouit, ut perillam te viam ducat, perquam potissimum te ducere voluit. Quanto, & tamen eorum, quibus has Dominus gratias facit, labores & uos esse? parui certe non sunt, sed maximi & multiplicissimi unde nosti, te illis ferendis parem fore? Sextò, quia fortian hinc, è quo lucrum te facturum sperabas, damnum reuersò contigit Sauli Regi. Sunt porro præter has, caussimæ, & multæ alie causæ: mihi verò credite, longè securissimum esse, aliud velle, quàm ut sanctissima Dei voluntas circa nos fiat. Nos ipsos in ipsius manus conijciamus; amat quippe nos plurimum; nec enim unquam poterimus, si resoluta & determinata cum voluntate in hoc perseveremus.

*Obplures
gratias non
plus recipi-
antur gloria.*

Notandum porro, non eo, quòd multas id genus gratias recipitis, plus propterea vos gloria promereri, imò verò idcirco magis ei ferendum teneri. Quantum verò ad amplius merendi spectat, eam Dominus minimè nobis eripit, cum in nostra manu possit. Adeo ut multi sint sancti, qui nunquam seuerunt quid est, quam istarum gratiarum recipere; alij è contrà, eas recipiunt, & sancti non sunt. Neque etiam cogitandum est, hæc gratias contemere esse; imò cum semel illas Dominus confert, magnis certe eas laboribus velut vendit. Vnde anima non tam cogitat, an eas ulterius & amplius receptura sit, quàm quomodo iis dignam se præstet, & uti debeat. Id quidem est, magno eas adiumento esse debere, ad virtutes magis & perfectiore gradu obtinendas, attamen, qui has labores impendio habebit comparatas, longè plus merebitur. Secundo, & alias duas personas, quibus id genus gratias Dominus prætererat (harum vna erat vir.) ita per illas, ad illius Maiestatem ascendendum, (& quidem suis sumptibus, nullamque de magnis illis consolationibus spiritus sentiendo) accensas, quin & in eo persequendi cupidus fuisse, ut cum Domino velut expostularent & conquirentur quod eas sibi daret, ac, si quidem datas non admittente præstissent, haud ægrè eis caruissent. Consolationibus spiritus inquam, aut iis de quibus hic loquor visionibus (vident quippe quantum bonum hinc sibi boni proueniat, & sanè plurimæ sunt faciendæ, quibus quas Dominus inter contemplandū, dare solet. Sunt & hæc, ut scire fatear, desideria (prout mihi quidè videtur) supernaturalia, &

rū valdē Deum amantium propria; eorum inquam, quæ vellent videret Dominus, non stipendii & mercedis causa se illi seruire; atque ideo etiam numquam ipsis in animum venit, se ob vllum opus gloriā donandas, quo sese per hanc magis ad ei seruiendum exstimulent:) sed tantum vt amoris morem gerant & satisficiant, cuius natura & propria est, semper diuersimodē ac multifariam operari. Mille si quidem posset, anima modos & rationes adinuenire vellet, ad se in ipsum annihilandam, & si quidem opus sit, ad maiorem Dei gloriam, vt semper ipsa annihilata maneat, quam libentissimē certē ad hoc sese offeret. Sic autem ipse in perpetuum laudatus, Amen; quod, sese ad cum tam miseris ac miserabilibus creaturis agendum dimittens, magnitudinem suam manifestare velit.

CAPVT X.

LOQUITVR DE ALIIS GRATIARVM GENERIBVS, QUAS
anima Deus longē alio quā suprādictis modo, prestat,
deque insigni qui inde consequitur fructu.

M Vltis varijsque modis se Dominus animæ per apparitiones has communicat; modo quidem, quando in afflictione & tristitia posita est; aliās, quando magna aliqua molestia aut tribulatio ei imminet; aliās denique vt Maiestas illius cum ipsa delicietur ac recreetur, vel ipsam etiam recreet. Non est autem necesse carissimæ, me singula hæc magis in particulari declarare (cum hoc mihi propositum minimē sit) sed singulas, quæ hac in via sunt, differentias, quousque quidem eas ipsa cognoscam, vobis exponere; vt, cuiusmodi illæ sint, & quos post se relinquant effectus, ipsæ intelligatis; ne videlicet finistrē nobis persuadeamus, quamlibet imaginationem, visionem esse; ac ne, cum vere talis erit, scientes eam & possibilem esse, & dari posse, propterea turbemini, aut introrsum affligamini. multum quippe inde diabolus lucratur, ac iucundissimum ei spectaculum est, cum aliquam animam inquietam videt; cernit namque hanc inquietudinem miro impedimento ei esse, quo minus se totam in Deo amando ac laudando impendat. Alijs verò modis, multò sublimioribus, & minùs periculosis Maiestas ipsius se animæ communicat; quos diabolus (prout mihi quidem videtur, & ego credo) imitari non poterit; atque inde est, quòd valde difficulter exprimi queant, quoniam quid in primis occultum sunt; imaginariæ verò & facilius, & melius exponi possunt.

Nō est quod turbemur, cū vera visio à Deo datur.

S.
Theresia

Opera
N. M.
168

*Suspensio
quomodo a
nima super-
ueniat.*

Itaque, vbi Domino visum fuerit, animae iam in oratione
omniumque sensuum suorum bene compoti, derepente & inop-
suspensio quaedam superuenit, in qua insignia & diuina quaedam
na Dominus ei manifestat, ita liquidè, vt in Deo ipso eadem
se se putet: hæc quippe, non sunt sacratissimæ humanitatis vultus.
esto, eam quid videre dicam; reuera tamen nihil videt: non enim
ginaria visio est, sed planè intellectualis; in qua euidenti-
re datur, quomodo res vniuersæ in Deo videantur, & in se eas
tineat. Estque hoc ipsum cum primis vtile; licet enim in motu
pertranscat, menti tamen quam profundissime insculptum
maximamque in ipsa confusionem causatur, liquidumque
tet quantam in Deum committamus iniuriam cum Deum
offendimus; quia in ipso met (cum in ipso constituta simus) ad
sum maximas has malitias committimus.

Similitudinem quandam hic adferre volo, qua quod dico
intelligatis. Fingamus ergo cogitatione, Deum velut habitaculum
palatium quoddam esse, tum magnitudine, tum decore & palatium
ne excellens, in eoque mundum quantus quantus est, contineri. Peccator,
peccator, quo nequitiam & peccatum suum admittit, ab hoc
recedere ac se subducere? Nequaquam certè. Sed in Deo ipso
quas nos peccatores committimus abominaciones, nunc peccata
quæ geruntur & fiunt.

Orem terribilem, & summa consideratione dignam, cur
nobis quæ parum nouimus, & quæ nec hæc veritates possunt
gere, cum primis vtilem. Si enim eas intelligeremus, impossibile
ret, nos in ausus tam stolidos & temerarios abire.

*Non debe-
mus ob in-
iurias indi-
gnari cum
Christo. tã-
tas intra se-
ipsa à nobis
sustinet.*

Ingentem Dei misericordiam & patientiam consideramus
simæ, quod nos non statim hoc in loco à terra dehiscente abscer-
ciat. proinde quam maximas possumus pro hoc gratias illi
& pudeat nos indignari & æge ferre, si quid contra nos ab
committatur aut dicatur. Est enim res totius mundi indignum
dere nos tantas intra seipsum à creaturis suis creatorem nostrum
rias sustinere, & nos ob verbum aliquod in nos absentes, &
non ex sinistra aliqua intentione prolatum indignari. O
humanam! quando tandem, carissimæ, magnam hanc Deum
quæ in re imitabimur? Agedum igitur, nihil omnino nos facere
mus, quod iniurias æquamimèter sustinemus, sed omnia quam
simè perferamus, quin & eas inferentes cordialiter amemus
plectamur; cum Dominus hic, esto eum grauius & sæpius offendi-
mus, nunquam nos amare cessat; ac proinde mentis

ratione vult, omnes vt ignoscant & dimittant, quæcumq; demum ipsis iniuriæ ac ræala inferuntur.

Dico autem vobis, carissimæ, tamen si visso hæc cito pertranscat, eam nihilominus singularem quandam Dei gratiam esse, quam animæ facit, si quidem ipsa inde commodum & vtilitatem elicere velit, eam vt plurimum & assiduo præsentem & præ oculis habendo. Fit ea etiam citò & celeriter, eoque modo, vt verbis explicari nequeat, vtique talem in seipso veritatem declarante, vt cunctas quæ in creaturis reperiuntur veritates, in obscurare & offuscare videatur, vt simul ad oculum liquidò ostendat, quòd ipse solus sit veritas, quæ mentiri ac fallere non potest. Atque hinc facillè intelligitur id, quod Psalmista quodam in psalmo ait, *Omnis homo mendax.* quod certè nunquàm ita apertè intelligeretur, quàm tibi- bet sapiùs audiretur, id veritatè esse, quæ nequit mentiri. Venit hic mihi in mentem eius, quòd Pilatus tam multa à Redemptore nostro Iesu in passione quæstuit, postquam ipse ei dixisset, quod ipse esset Veritas; quamq; nos de summa hac veritate hic in terra parùm intelligamus. Vellè hoc posse apertius & pluribus hic ostendere; sed ipsum verbis declarari nequit. Hinc ergo discamus; carissimæ, bonum fore, vt, quòd in aliqua saltè re Deo & sponte nostro cõformemur, hac in veritate semper ambulare procuremus. Non solùm, vt ab omni mendacio abstinemus (video namque Deo laus, hisce in domibus magnam satis ab vnaquaque curam & studium adhiberi, ne quod cuiuscunq; etiam rei gratia, mendacium loquatur) sed etiam, vt in veritate coram Deo & hominibus, quibuscumque demum modis poterimus, ambulemus; præsertim non cupiendo, vt meliores habeamur quàm reuera sumus; in omnibus autem operibus nostris Deo dando quòd suum est, nobis ipsis verò quòd nostrum; veritatè deniq; omni ex re elicere satagendo: sitaq; fiet, vt hunc qui quãtus quantus est, non nisi mendaciũ & falsitas est, parui pendamus.

Quadam vice mecum ipsa considerabam, ecquid in causa esset, quòd Dominus noster Iesus hanc virtutem humilitatis adeò diligeret, & ecce derepentè mihi, nihil minus cogitanti, occurrit, id eo fieri, quòd Deus summa sit veritas; humilitatis autem sit in veritate ambulare: maxima quippe veritas est, nihil de nobis ipsis boni, sed esse nos non nisi miseriam & merum nihil, cogitare: Quisquis vero hoc non intelligit, ambulare eum in mendacio; qui autem melius cognosceret & intelligeret, summæ Veritati, eò quòd in ipsa ambulet & versetur, acceptiorem fore. Utinam vero carissimæ, hanc nobis Deus opt. max. gratiam faciat, numquam vt hanc nostri ipsarum cognitionem seponamus! Amen.

Ideo porro istiusmodi gratias Dominus animæ facit, quòd ei, velut veræ sponse, suæ, vt pote quæ firmiter proposuit voluntatem illius in o-

*Qui visso
hæc celeriter
fiat.*

Psalm. 115.

1007-18.

*Cur Deus
humilitatè
diligat.*

*Cur tales
gratias ani-
ma facias.*

S.
Theresia

Opera
N. M.
156

mnibus facere, aliquam rerum in quibus eam ipsa facere debet, non magnum suorum notitiam dare velit. Neque vero est ut quoad hoc hic adferam: quin & ideo duo haec sum prosecuta, quod signem mihi utilitatem continere viderentur. Similibus enim non esse quod timeamus, sed Dominum laudemus, quod eas non concedat: diabolus enim, meo quidem iudicio (imò ne quidem imaginatio) parum hic accessus habent; itaque anima magno in quiete satisfactione manet.

CAPVT XI

DE DESIDERIIS QVIBVSDAM DEO FRVENDI, QVAE ANIMA IPSE DAT, ADEO QVIDEM INTENSIS & IMPETVOSIS, VT ETIAM VITA ADMITTENDI PERICVLVM, EI CREENT, AGIT, NEC NON DE FRVCTV, QVI POST HANC DOMINI GRATIAM IN IPSA REMANET.

AN vero omnes has gratias, quas sponfus animae iam prestare fecerat putatis, ut sic columbulave papiliunculus (nolite enim potius eius oblitam esse) contenta & quieta sit, & locum iam sibi deligens, immorietur: minime, imò verò multò inde fit inquietior periculique labor. Tametsi enim iam ad multos annos, hosce fauores receperit, semper nihilominus gemebunda incedit & in lacrymas colliquecens, nam post unumquemque eorum, maior illam grauiorque excipit afflictio & angustia. Cuius rei haec est causa; quòd enim Dei sui magnitudinem magis magisque indies cognoscat, adeoque se ab eo fruendo ablatam & separatam cernat; hinc eius videndi desiderium indies maius & contentius fit; nam crescit pariter & amor, quo nimirum magis intelligat ei innotescit, quam magnus hic Deus ac Dominus sit amari dignus. Et in hoc annorum spatio desiderium hoc ita paulatim per omnem modum crescit, ut tantum ei tormenti, atque mox dicam, causetur. Duo annos, ut ijs quae passa est persona illa, de qua iam supra sum locuta, forma dicam, cum sciam non esse, ut quis aliquem Deo terminum statuatur, quod is in momento animam ad altissimum eorum quae facilius, gradum perducere possit. Maiestas quippe eius potens & horre, quodcumque voluerit, & ad nostri causa plurima facienda desideratissimus ipse ac promptissimus.

Cur anima post multas gratias acceptas sit inquietior.

Desiderium Deo fruendi quomodo & unde in ea crescat.

Accidit ergo interdum hos angores, lacrymas ac suspiria, & ingere illos, de quibus supra egimus, impetus (omnia quippe haec ad amorem nostro, magno quodam cum sensu, promanasse videntur; verum reuerla haec nihil sunt, respectu & comparatione eius de quo mactabimus; videntur namque esse ad instar ignis, cuiusdam non ardorem

at fumigantis, & qui tolerari queat, est non sine dolore & afflictione ita esse vehementes, vt anima, dū ita intra se ipsam æstuat, & ardendo prope consumitur, ad minimam quamdam cogitationem, aut ob verbum aliquod auditum (quod nimirum hora mortis tamdiu differatur) aliunde (vt tamen nesciat ynde, aut quomodo) veluti ictum quemdam, aut potius igneam quoddam iaculum sibi infligi sentiat. Non dico tamen; id, iaculum esse; quidquid sit, liquido videre est, non potuisse id à natura nostra, aut à nobis prouenire. Neque etiam ictus id est, esto ictum id esse dixerim. interim tamen acute ferit; neque (quantum mihi quidem videtur) illa in parte, qua hic doloris sentiri solent, is infligitur, sed in profundissimis & intimis anima penetrabilibus; vbi fulgur hoc, quam citissime pertransiens, quidquid huius terra, corporis inquam nostri, inuenit, comminuit, & in puluerem redigit; cum toto illo tempore quo id durat, impossibile nos sit meminisse alicuius rei quæ ad esse nostrum spectat: ita namque id potentias in momento alligat, vt ad nihil omnino faciendum libertatem ac facultatem tunc habeant, nisi ad id solum, quod hunc dolorem adaugeat. Nolim, hæc vobis per hyperbolem aut exaggerationem dictum videri; cum vere videam me adhuc nimis quam pauca de hoc dicere, eo quod id bene dici nequeat. Est hoc sensuum omnium ac potentiarum raptus, & talis, vt nihil inuenit quo minus afflictio ista sentiat: siquidem intellectus ipse admodum viuax & vegetus est, ad doloris causam intelligendam, quod se nimirum anima à Deo suo absentem videat: quin & Maiestas ipsius ad hunc etiam aliquo modo cooperatur, cum tam viuam sui per id tempus in ipsa notitiam excitat, vt pœna & dolor hic vsque eo increseat, vt quæ eum sentit persona, in magnos etiam clamores subinde prorumpat, quantumuis alioqui ipsa patiens, & ad ingentes dolores ferendos satis exercitata sit. At tum quidem aliud ipsa facere non potest, neque hoc impedire; hæc quippe pœna non in corpore, sed in anima interioribus sentitur. Hinc illa ipsa, de qua antè egi, collegit, quanto huius sensus & dolores viuaciores sint, quam corporis, simul quoque ei declaratum & representatum est, istiusmodi dolores esse quos addicti purgatorio perferunt: etenim quod corpore careant, non id in causa est, vt non multo plura patiantur & durius affligantur, quam vniuersi homines qui corpus habent. Et sanè quamdam ita comparatam vidi, vt reuera iam illam emorituram putarem: nec certe mirum id esset, quod euidentis moriendi periculum homo tunc vere adeat. Vnde, tametsi id quam breuissimo temporis spatio duret, corpus valde luxatum, enerue, & dissolutum relinquit, & hoc ipsum, illo quidem tempore, arterias

*Vultus à
diuino amo
re infligitur
qui sentit.*

*Dolor ani-
ma inten-
sior quam
corporis.*

pulsa,

S.
Theresia

Opera

N. VII
166

pulsatiles ita segnes & debiles habet, ac si iamiam animam Deo reddere. Neque sane mirum id est: naturalis siquidem calor ei debet, & alius ille ita eam adurit, vt, si adhuc paulo amplius hic in trefce sit, ipse certe quod habet, moriendi desiderium Deus sic completeret. Non propterea quod aliquem in corpore tunc dolorem sentiat, quamuis (vt dixi) ipsum ita luxatum & clumbatum sit, vt nullas exinde, ad tresve dies, vires vel ad aliquid scribendum habeat, intentioque carnis sentirent, quin etiam semper deinceps debilius quam prius erat, manere videatur. Quod vero illos non sentiat, haud dubie prouenit ex eo quod interior animae sensus intensior & viuacior sit; unde fit vt nullam corporis ipsius rationem habeat, etiam si frustillam ipsum dicitur deretur.

*Quomodo
uetnam
corpus re-
dundet.*

Dicetis mihi, imperfectionem hoc esse; & cur se anima illa diuina voluntati non conformet, cum iam tum se totam ei tradiderit accoriscrarit? Haec tenus quidem ipsa id facere potuit, sicque etiam vitam suam transiegit; iam vero id penitus facere nequit. Hoc namque rationis sententiam habet quod vita, ipsa dominium iam ac potestatem non habeat, ad aliud se eam habere cogitare possit, quam vt ipsam affligat, ut enim a bono suo absit, ad quid & quorsum viuere velit? Denique propterea miramur & incognitam quamdam solitudinem, vt nec omnes, qui in terra sunt, eam societate sua recreent, ac credo ne quidem caeteros creare possent, nisi praesentem habeat eum quem amat. Imo vero omnes illam cruciant. At videt, se esse ad instar alicuius qui in aëra suspensus est, qui nec in vlla re terrae huius sedem figit, nec ad caelum potest ascendere. Siti hac ardet, nec tamen ad aquam peruenire potest: neque talis haec sitit, vt tolerari queat; sed quae iam tam vehemens sit nulla vt aqua potest extinguere (imo ne eam quidem extinguere capit) nisi illa tantum aqua, qua cum Samaritana Dominus locutus est: & haec ei non propinquantur nec datur.

*Qua inten-
sus sit.*

Quam te, o Deus & Domine meus, ab amatoribus tui subducis, & crucias! Sed modicum sunt omnia, cum eo collata, quod eis potest dari par est, vt quod multum est & magnum, magno consistat. quanto vero potius, quod haec anima hac ratione purificetur, quod in septimam mansuetudinem intrare mereatur (sicuti eas quae in caelum admittendae sunt, prius in purgatorio purgari & mundari oportet.) Tam vero hocce pati, parum & modicum est, quam si quis aquae guttam in mare vastum proiciat. Quanto vero magis, quod per omne hoc tormentum & afflictionem quo, (vt ego quidem credo) nullum inter omnia quae in terra sunt, magis & acerbius dari potest (haec enim persona, de qua ago, multa quae sunt tum corporalia, tum spiritualia passa erat, omnia tamen illa pro nihilo

reputabat, si cū isthoc compareretur (anima p̄nā hanc tanti esse precij sentiat, vt numquam tale quid promereri se potuisse intelligat? hæc in sensio huiusmodi non est, vt aliquod ei præster alleuiamentum. Interim tamen hanc p̄nā quam libentissimè fert, & si quidem Deo ita videretur, toto vitæ suæ tempore eam sufferre parata esset; esto id non esset semel, sed quotidie & assiduo mori. Et certe minus quid id non est.

*Dolor hinc
quanti sit
precij.*

Consideremus ergo, carissimæ eos qui in inferno constituti sunt, qui nec hanc eum Deo voluntatis conformitatem, neque hanc pacem & gaudium quam animæ Deus dat, habent, & suum pati nequidquam sibi prodesse vident, sed & seraper magis & magis (magis inquam, quod ad p̄nās accidentales spectat) se pati eum anima tormentū omnibus corporis cruciatibus multo sit grauius & intensius, & illa quæ ipsi patiuntur, incomparabiliter grauiora eo de quo iam antè hinc egimus. tū vero maximè; quod videant, illa semper & in perpetuum duratura. Ah! quid in felicitibus illis ac miseris animabus erit? & quid nos quæso, in vita hac adeo breui facere aut pati possumus, quod non parui faciendum sit, quo nos à tam horrendis grauibus & æternis tormentis liberemus?

Equidem dico vobis, carissimæ, nullis exponi à quopiam verbis posse, quàm sensibile & dolorificum sit ipsum pati animæ, & quam id longe diuersum sit ab omni eo quod corpus patitur; nisi quis id de facto & re ipsa experiat, ac nisi Dominus ipse id nos intelligere velit vt hoc pacto melius intelligamus, quam ei muleum debeamus, quod ad eum nos statum vocauerit, in quo per ipsius misericordiam spem habemus, fore vt ab his nos liberet, & peccata nobis nostra condonet.

*Pati anima
quam sen-
sibile sit.*

Verum, ad id quod dicere cæperamus, ad animam hanc, inquam, quæ in magna grauique afflictione reliquimus reuertamur. Certe hæc, cū tam intensa & extrema est, non diu durat; ad summum (vt mihi quidem videntur) non nisi tres quatuorue horis: nam si quidem diu duraret, humana & naturalis infirmitas, nisi miraculose Deus cooperaretur, eam sustinere non posset. Contigit nonnumquam, vt in ea quam dixi non nisi ad horæ quadrantem durarit, ipsa patiens tamen, velut contusa & in frustra dissecta videretur. Hoc autem certum est, ipsam tunc quidem omnem sensuum suorum vsum amisisse: tanto scilicet eam rigore ac vehementia p̄næ hæc ei superingruebat. Euenit autem id ei vltimo festorum Paschalium die, cum & inter alias personas ageret, & omnibus festis Paschalibus tantam mentis ariditatem sensisset, penè vt nesciret Pascha esse; euenit autem id occasione vnius verbi quod audiebat, quod scilicet mors tam diu differebatur, vita vero tam esset diuturna.

*Cur p̄nā
hæc non diu
duret.*

Non magis vero quis p̄næ huic resistere potest, quàm quis in igne

*Ei resisti
nequit.*

S. M. Teresa Opera.

conic-

S.
Theresia

Opera

VI
16

*Naturalis
nostra in
firmis his
se potest im-
miscere.*

*Effusus
huius panno-
sis.*

*Duo sunt
qua in via
spirituali
periculum
creantur vita.*

coniectus efficere, vt flamma ad ipsum comburendum calorem non habeat. Neque etiam is doloris sensus est, vt eum dissimulare facile sit, vt praesentes non euidenter intelligant manifestum vitæ periculum, quod ipsa agit, esto eorum quæ intra ipsam geruntur, testes esse nequeant. Quod quidem est, illos ei aliquod contubernium præstare, sed id ei transire non potest, ac si non nisi vmbra quædam essent, quin & vniuersa ei videntur omnia, quæ terræ & mundi huius sunt.

Porro vt videatis (si fortasse id aliquando vobis accidat) debilitatem & naturam nostram hic se posse immiscere, contingit subinde animam eo in statu constitutam in quali eam vidistis, vt præ mortis desiderio velut emoriatur, cum videlicet eorumque premitur & angustatur. Quam iam tum nihil propè ei ad è corpore euolandum deesse videatur, vt emigret, velletque, vt dolor hic non nihil se remitteret, ne sic ipsa emoretur. Facile hic intelligere est, timorem hunc à naturæ infirmitate procedere, cum ex alia parte hocce desiderium eius non cesset aut minuat, potest etiam possibile sit hanc eius afflictionem auferri, quoadquæ, eam auerit Dominus: quod prope semper per magnum aliquem rapum auersionem fit, in qua verus ipse consolator eam solatur & corroborat, vt tam diu adhuc, viuere velit, quam diu ipse eam viuere vult. Est hocce tamen valde pœnosum; magnos tamen quosdam animæ inde acquiritur effectus, metumque omnem, quo labores qui ei possent accidere, evadere possent, excutit: nam hi cum sensu & dolore tam pœnoso, quem anima sua sensit, comparati nihil propè ei esse videntur. Tantum pœnæ inde proficit, vt ei volupe & gratum esset sapius eum sustinere. Vnde ne hoc quidem vt faciat in eius est manu, vt nec facere vitæ iterum ipsam sentiat, quoadusque Dominus velit; sicuti nec vlla superstitio ad ei, quando occurrit, resistendum. Iam quoque magis, quam antea lebat, mundum contemnit, quod cum viderit & experta sit, à vana gloria suo in tormento adiuuari potuisse; adhuc magis ab omnibus creatis effectum sum diuellit & se parat, quod à solo Creatore liberationem venire, & animam suam sariari posse videat, denique magis anxia & circumspicua incedit ad eum peccato non offendendo, quod videat, eum, cum ipsi placuerit, & consolari & allegari posse.

Duo mihi in hac via spirituali esse videntur, per quæ animæ vitæ nostræ creari periculum potest. Primum est illa, de qua hactenus diximus pœna, quæ vere periculosa est; alterum verò, valde exultantium gaudium & delectatio, quod quidem in eas animam redigit angustias & extremitates, vt ipsa deficere & clanguere videatur, adeo vt minimum ad è corpore emigrandum ei desit, & parum à morte

set. Et certe si sic emigraret, non modica id illius felicitas foret.

Hic ergo videbitis, carissima, an non merito supra dixerim, magno in his omnibus animo opus esse, & Dominum, si quando quid tale ab eo peteris, merito vobis dicturum id, quod olim filijs Zebedæi respondit, an calicem eius bibere possent: Omnes, quotquot sumus, carissimæ, responsuras nos credo nos posse. Nec immerito. Maiestas quippe illius dat robur & vires ei, quem viderit ijs opus habere, quia & istiusmodi animas in omnibus tuetur ac protegit, proque ijs in persecutionibus & obloquijs aliorum respondet, sicuti cum Mariæ Magdalænæ patrocinium suscepisse constat. Si non id faciat verbo, opere saltem facit & facto. Denique ad extremum, antequam è vita discedant simul & semel (vbi iam iam videbitis) omnia compensat & retaliatur. Sit ipse in sæculum sæculi benedictus, & laudent eum vniuersæ creaturæ eius. Amen.

*Animosæ
animas Do-
minus sus-
cipit.*

MANSIO SEPTIMA.

Quatuor hæc capita complectitur.

CAPVT I.

**LOQVITVR DE MAGNIS GRATIIS, QVAS DEVS IIS
prestat animabus, quæ iam in septimam mansionem sunt ingressæ. Dicit præterea, esse
aliquam (prout quidem ipsi videtur) inter animam & spiritum differentiam,
est hoc vnum quid sint. Multa hic sunt notata
dignissima.**

Forsitan vobis, tam multa de via hæc spirituali dixisse videbor, carissimæ, nihil vt quod ultra dicatur, super esse videatur. Erraret sanè non parum, si quæ hoc sibi persuaderet, nullos enim magnitudo Dei habet terminos, vt nec opera eius habebunt, quis plene misericordias & magnalia eius dinumerare poterit? Hoc certe impossibile esset. Atque ideo nolite ob ea quæ dicta sunt hæctenus, aut etiam deinceps dicentur, vsque ad eò mirari aut consternari; cum hæc ipsa non nisi velut punctum quoddam sint eorum, quæ de Deo dici & commemorari possunt. Nimis quàm magnam certe misericordiam nobis præstat, quod hæc alicui personæ communicarit, vt per eam eorum habere cognitionem possimus: nam quo plus cognoscemus, eum creaturis suis se communicare & familiarem reddere, eò etiam amplius magnitudinem ipsius dilaudabimus, & animam, quæ cum Dominus ita diffuauit.

*Plurima de
Deo dicen-
da sunt.*

S.
Theresia

Opera

IV
VI
168

tur ac deliciatur, non parui facere conuitemur: cum vero magis
que nostrum talem in se animam habeat, nec eam ipsa tantum
mus, quanti fieri metetur creatura ad Dei imaginem facta, in
etiam non intelligimus magna, quae in ipsa continentur arcana.

*Gratiam ad
scribandam
rogat S. M.*

Vtinam Maiestas eius, (si quidem ei placuerit) calammum meum
dirigat, mihi que modum suggerat, ad eam tam multis illis, quae hodie
da sunt, & quae Dominus iis, quos in hanc mansionem introducit,
uelat saltem aliquid vobis exponendum. Instanter hoc Maiestas
eius rogavi; cum norit ipse, non aliam meam intentionem & scopum
se, quam, ne eius misericordiae occultae maneant, vique tribuatur
nomen eius magis laudetur & celebretur. Spero equidem, carissimum
lum etsi non tam mei, quam vestri causa, hanc mihi gratiam contu-
rum; vt hac ratione noueritis, quantum vestra interit, sponsam
strum matrimonium hoc spirituale cum animabus vestris celebra-
cum id tot tantaque bona secum ferat, vt ad oculum mox videbitur
ac per vos stet, quo minus ipsum celebretur.

*Eius humi-
litas.*

Videtur sane, o magne Deus, creatura tam misera atque ego
contremiscere, dum rem adeo ab eo quod ipsa intelligere non
alienam tractare proponit. Et certum est, me in magna confusione
perturbatione fuisse, deliberando mecum, annon melius ac facilius
ret, paucis mansionem hanc percurrere, nec diutius in ea morari
quod putem homines cogituros, id me non nisi per experientiam
se, quod certe magnum mihi ruborem incutit: cum enim sciam qualem
sum, terribilis sane mihi res id est. Ex altera vero parte haec opinio
tentatio quaedam & debilitas mihi esse videtur, quidquid de manu
hoc ipso iudicetis & opinemini, dummodo Deus vel paulo plus iudicet
tur, & melius cognoscatur, ac licet totus mundus mihi etiam oggerat
& post me clamet; idque eo magis, quod ipsa fortasse prius futura
mortua, quam haec ad aliorum oculos veniant. Sit ipse benedictus
qui semper viuit & victurus est. Amen.

*Quia Do-
minus a-
nima in
septimam
mansionem
introducitur.*

Quando ergo Dominus compati dignatur iis quae anima
(quam spiritualiter iam suam in sponsam accepit) per ardua deli-
rium suum patitur, & haecenus passa est, eiusque commiseratione
gitur; priusquam spirituale matrimonium consummetur, in suam man-
sionem, quae est haec septima, eam introducit: nam sicuti in caelo aliqua
mansio habet, ita & in anima quamdam habere stationem & bi-
bitaculum debet, in qua Maiestas ipsius sola habitet, quod non in
alterum caelum vocare possumus. Per magni enim nostrae refert, &
rissimae; nos nobis non persuadere, animam obscuram quid esse
quod eam non videamus, hinc vt plurimum videri nobis possit.

Iam dari lucem internam, sed solum externam quam oculis conspici-
mus, quasdam in anima verò nostra tenebras & caliginem esse. De
ea quæ in gratia Dei non est, id fateor esse verum, eamque in tene-
bris agere, id tamen non tam defectu Solis iustitiæ qui intra ipsam ver-
satur esse ei dans, quàm quòd ipsa ad lucem recipiendam inepta sit,
vti in prima mansione dictum est. Quocirca, carissimæ, quàm possu-
mus maximè studiosissime que Dominum rogemus pro iis qui in pecca-
ti mortali reatu agunt, quod certè luculenta & bona quadam elec-
mosyna erit. Si enim Christianum aliquem validissima quadam catena,
manibus post terga reuinctis, palo alicui affixum, ac præ fame prope
emorientem videremus, idque non tam defectu & carentia cibi (quem
iuxta se habet lautissimum) quàm quòd eum manu accipere, ad ori-
ngerendum, nequeat; ac per hanc eum ita ad extrema redactum,
vt iam iam expiraturus videatur, & moriturus, idque non solum
morte temporali, sed & æterna; certè an non insignis cuiusdam crude-
litis argumentum foret, eum quidem vincitum identidem respicere,
nullū tamen cibum eius ori ingerere? Quid verò foret, si per orationes
vestras catena de manibus eius exciderent? Per amorem Dei vos obse-
cro, eiusmodi vt animarum vestris in orationibus semper memoriam
faciatis. Cum huiusmodi animabus iam non loquor, sed cum iis, quæ
iam penitentiam pro peccatis suis egerunt, & per Dei misericordiam in
statu sunt gratiæ.

Imaginari itaq; & effingere possumus animam, non rem aliquam
coactatā & limitatam, sed vt mundum quem piā interiorē, qui tā mul-
tas tamq; elegantes mansiones, quemadmodū vidistis, intra se cōtineat.
& meritò talis is sit oportet, cum intra animā hanc habitaculū quoddā
sit, in quo Deus commoretur. Itaq; cum iam Maiestas illius prædictā di-
uini huius matrimonij ineundi gratiam ei facere dignatur, primū ipsā in
habitaculū suū introducit, vultq; id non esse vti fuit alias, cū ad illos ra-
ptus eā extulit, credo nāq; ipsam illā sibi tunc vnire, vti & in oratione v-
nionis, de qua alias actū est; tamen si animā nō videatur ibi, se à Deo vo-
cati, vt in centrū suū, quæ admodū hic in hac mansione fit, sed tantum in
partē superiorē ingrediatur. At parū refert, hoc modo fiat, vel illo: q; ve-
rò ad rē & casū facit, est, quod ibi quidē Dñs illā sibi vniat, sed eā cæcā &
mutā faciendo, (vti Apostolū Paulū, dū eū conuertit, reddidit) quin &
potestare, qua sentire possit, quomodo aut qualis illa sit gratia qua fruit,
eripiendo: nā ingens, q̄ tunc quidē anima sentit, voluptas inde nasci-
tur, quod se Deo propiorem & viciniorem fieri videat, at cum Deus illā
sibi iam vnit, nihil omnino intelligit! quod omnis potentiarū vsus perie-
cit, ipsæq; absorptæ sunt. Hic verò lōgè aliter res se habet; vult nāq; bon^o

*Anima suā
succum interius
habet.*

*Regandum
pro iis quæ
in peccato
mortalis sūt.*

*Anima in-
teriorum vo-
lunt ingens
mundus est.*

noſter Dominus ſquamas nunc ab oculis ipſius auferre, vtiq; ei præſtat, gratia (quamquam ea modo planè ignoro & mirabilem

**Eſto homo in hac vita, ſenſuum viſu amiſſo, & à Deo eleuatus, poſſit obiter diuinam eſſentiam videre, viſi probabiliter de Apoſtolo Paulo, Moſe & alijs nonnullis dicitur; de iſto tamen viſione generaſ Mater hic non loquitur, quæ licet fiat obiter, clara tamen eſt & intuitiua. Sed loquitur de quadam huius myſterij cognitione, quam nonnullis animabus Deus dat, idque medio clariffima alicuius lucis, quam eis infundit, & non ſine ſpecie aliqua creata, verùm, quia ſpecies hac non eſt corporalis, aut que in imaginatione repræſentatur, hac de cauſa ait S. Mater, viſionem hanc eſſe intellectualem, non autem imaginariam.*

liquid videat & intelligat. Ergo vbi in hanc ſionem per viſionem intellectualem admiſſo certo quodam veritatem repræſentandi modo ipſa S. Trinitas, & tres eius perſonæ, ei ſeipſam dant, cum inflammatione quadam, quæ inſtar clariffimæ cuiuſdam nubis in ſpiritu ſui ſuperuenit; & has perſonas agnoſcit eſſe ſtinctas. deinde per admirabilem quandam, quæ animæ datur, notitiam, quàm veriffimè intelligit, omnes tres perſonas non niſi vnã eſſe ſubſtantiam, vnã potentiam, vnã ſapientiam & vnã ſolum Deum: ad cõ vt, quod per hanc nos lo- mus, anima hinc (dicere fas ſit) velut oculis videt, eſto iſ viſus per oculos corporeos non peragat, quòd imaginaria nõ ſit viſio. Omnes tres perſonæ hic ſe illi familiares reddunt, cum ipſa communicant, ei loquuntur, hæc que verba, quæ Dominum dixiſſe Euangelium teſtatur, ſe ſcilicet, ac v- trem, ac ſpiritum ſanctum ad animam, quæ ipſum diligeret, ac mandata eius ſeruaret, venturum, & apud ipſam manſionem facturum, eam ipſa intelligere faciunt. Quantum Deus bone, diſcrimen eſt, inter verba hæc audire & credere, atque inter hæc via intelligere quam ea vera ſint. Quotidie autem magis & magis anima hæc obſtupescit, quòd Sandi hæc perſonas numquam exinde à ſe abeſſe aut recedere ſibi perſuadet; ſed euidentiffimè videat, eo modo quo dictum eſt, in intimo anima ſua penetrati, in reſſu quodam admodum profundo (quod quomodo ſit, explicare nequit, eò quod ſcientiam ac doctrinam non habet) di- uinum hoc contuberniũ ſibi ad eſſe, ipſumq; in ſe ſentiat. Putabitur for- taſſe animam, prout quidem hoc eſt, minimè ſibi præſentem eſſe, ſed in- abſorptam & abreptam, vt in nihil omnino poſſit intendere. Nihil me- nus: nam ad omnia quæ ad Dei cultum & obſequium ſpectant multo citi- attentior, cum que ab externis vacat occupationibus, cum in curis de hoc manet contubernio; & niſi anima primò deficiat à Deo, ipſe numquam, (vt mihi quidem apparet) in ſua præſentia ei tam liquidò manifeſtandè deficiet: magnamque concipit ſiduciam, numquam fore vt à Deo, qui hanc ſibi gratiam præſtitit, ita deſeratur, vt pereat. Et merito hoc ſibi perſuadere & credere poteſt, eſto maiore quàm vnquam hæc, cum cura ac ſollicitudine ambulet, ne cum vel in minimo obſer- dat.

SS. Trinitas quomodo anima adſit.

S.
Theresia

Opera

in VII
libris

Quod dixi, eam hanc presentiam ubique circum ferre, non ita accipiendum est, quasi hæc ita integrè & perfectè (id est, ita clarè) habeatur ac dum prima vice, aut etiam alijs quibusdam vicibus, quibus hanc ei recreationem & voluptatè Deus adferre cupit, hæc ei manifestatur. Id enim si fieret, impossibile eâ foret in re præterea vllâ intendere, imò & inter homines viuere. Verùm, esto id tanta cū claritate ac luce nõ fiat, semper tamen ac reflectit & aduertit, diuino huic contubernio se interesse deprehendit. Dicamus ergo perinde id esse, ac si, aliquo cum aliquot alijs in lucido & luminoso quodam cubiculo versante, subitò omnes eius fenestræ occluderentur, & ipse in obscuris maneret: hic ergo, quòd lux ei ad alios videndos erepta sit, non ideo scire desinet, illos præsentis adesse. At rogari hic potest, num in manu & potestate eius situm sit fenestram aperire, vt hac aperta socios denuo, quotiescumque voluerit, videat? Nequaquam: nisi cum Dominus intellectus fenestram aperire volet. Nimis quàm magnam adhuc cum ea misericordiam facit, quòd numquam ab ipsa recedat, & vt hoc tam euidenter intelligat, velit.

*Presentia
Dei quam
anima po-
tente habet,
non est tam
perfecta, ac
dum primò
ei se u ma-
nifestat.*

Videtur porro hîc diuina Maiestas, animam ad maiora quædam, per admirabilem hanc societatem, disponere. certum namque & euidenter est, hanc ei magno, ad in viâ perfectionis vltius procedendum, & omnem illum timorem, quem interdum ex alijs gratijs, quas Deus ei dabat, (vti diximus) concipiebat, procul eliminandum adiumento fore. Vnde factum, vt per omnia se melioratam esse intelligeret, & ob quidquid laborum & negotiorum sibi occurrere posset, animæ suæ essentiam numquam ab hoc habitaculo dimouendam putaret, adeò vt quædam inter ipsam, & animam suam sibi esse diuisio videretur. vnde non multò post, quàm hanc ipsi Dominus gratiam præstitit, cum multis grauibutque in angustijs versaretur, de anima expostulabat, queritans ad instar Marthæ, cū de Maria sorore cõquestra est, quòd ipsa pro libitu & ad voluptatem suam semper quiete illa iucundissimè frueretur, se vero solam tot occupationibus & laboribus distineri line-ret, ob quas cum ipsa Domino adesse non posset.

Hoc forsân vobis ineptum ac absurdum videatur, omnino tamen ita se res habet: nam, licet intelligatur, animam totam vnitam esse, id tamen quòd dico phantasma aut imaginatio non est, quia vt plurimum sic contingit. Atque hæc causa est, cur ante dixi, quòd res interiores videntur. adeò vt hinc liquido intelligatur, differentiam quamdam, & quidem satis euidentem, inter animam & spiritum esse. Et quamuis in effectu hæc vnum idemque quid sint, nihilominus tam subtilis delicata inter vtrumque comperitur esse diuisio ac differentia, vt interdum aliter

hic,

*Differentia
inter animam
& spiritum.*

S.
Theresia

Opera
N. VI
166

hic aliter illa operari videatur, uti norunt quibus id Dominus declarare dignatur. Videtur mihi præterea anima distinctum & diuersum quid esse à suis potentijs. Sunt quippe tam multæ, tamque subtiles in interioribus nostris res, ut insignis temeritatis argumentum foret scillas velle verbis exprimere in altera vita id videbimus, si modo nobis Deus hanc gratiam fecerit, ut per illius bonitatem eo perueniamus, ubi locuta hæc intelligamus.

Anima & potentia quid diuersum sunt.

CAPVT II

EAMDEM MATERIAM PROSEQVITVR, OSTENDIT, QVÆ sit inter vnionem spiritualem & matrimonium spirituale differentia, idque per delicatas aliquot comparationes.

Agamus vero iam de diuino & spirituali matrimonio; tamen hinc hæc gratia plane perfecteque in hac vita consummanda non loquitur, si semel à Deo nos se iungamus, summum hoc bonum amittamus. Cum primum Deus hanc animæ gratiam confert, vult se Maiestas illius per imaginariam sacratissimæ humanitatis suæ visionem animæ ostendere, ut plane ipsum cognoscat & intelligat, neque tam excellentem se donum recipere ignoret. Alijs fortassis alia in forma apparebit; huic sane, de qua hinc agimus, mox à Sacramenti diuini communione sumpta apparuit ingenti cum fulgore, mira que pulchritudine & Maiestate, & qualis erat postquam iam à mortuis resurrexisset; dicebatque iam tum tempus venisse, quo ipsa de suis rebus post hæc ita deberet esse libellita, ac de proprijs, se vero à parte sua, res ipsius maxime, cordi habiturum; & alia id genus verba, quæ sentiri potius debeant, quam verborum exprimi. Videbitur hoc forte cuiquam vestrum nouum non esse, quod & alias sapius hoc sese huic animæ Dominus modo repræsentasset. Verum hæc vice id adeo eminenti & singulari modo factum est, ut ipsam planè attonitam & sui impotem redderet: tum quod hæc visio magna quadam cum vehementia peragebatur; tum ob verba quæ ei dicebat; tum denique, quod in interiori animæ suæ, ubi ipse se repræsentabat, præter hanc ipsam nullam aliam visionem hæcenus vidisset. Unde scitis oportet, maximum esse inter omnes superiores, & huius mansionis visiones, ac proinde & inter sponsalia spiritualia, & matrimonium spirituale discrimen: quale utique est inter duos sponsores de futuro, & sponsos qui matrimonio iam consummato diuertere ac disiungi nequeunt. Iam alias dixi, esto id genus comparationes hinc adferam (quod aliter aptius non occurrant) ita tamen id intelligendum esse, non maiorem hinc corporis memoriam haberi, quam si anima in ipso non ageret, sed solam ipsam

Humanitatis suæ visionem animæ. Deus ostendit, cum spirituali cum carnit matrimonium.

spiritus foret; & in spirituali matrimonio adhuc minorē. occulta namq; hæc vnio peragitur in interiori animæ centro, q̄ ipsum haud dubie est locus, vbi Deus ipse commoratur: atque, (vt mihi quidem videtur) nulla hic habet opus ianua auct ostio, per quam ingreditur. Nam in omnibus, quæ hæctenus sunt dicta, sensuum & potentiæ animæ ad vniculo vti videntur; & sic, hanc humanitatis Saluatoris apparitionem factam esse verisimile sit. At quod in spiritualis matrimonij vnione peragitur, longè sanè diuersum est. Apparet ergo Dominus, in hoc animæ centro, sine vlla imaginaria, sed sola intellectuali, visione, esto longè subtiliore & delicatiorē, quam ex quæ hucusque dicta sunt; eo modo quo Apostolis suis ianuis clausis apparuit, cum ipsis dixit, *Pax vobis.*

Est tam grande arcanum, & gratia tam eminens, id quod Deus ibi animæ in instanti communicat, & maxima quam sentit, voluptas, vt cui illam comparem, nesciam, nisi quod Dominus, per hoc ipsum momentum modo certe magis eminenti, quam per vllam visionem, aut gustum spiritualem fieri posset, ei declarare cupiat, qualis in cælo habeatur gloria. Plura de hoc dici nequeunt, quam, (quantum intelligi potest) animæ huius spiritum iam vnum quid cum Deo factum esse: qui (sicuti & ipse spiritus est) amorem, quo nos prosequitur, demonstrare voluit, nonnullis hominibus declarans, quousque se is extendat, quò sic magnitudinem ipsius dilaudemus; quia sic ei placuit & voluit creaturæ sese vnire, vt quemadmodum duo coniuges tam coniuncti separari nequeunt, sic nec ipse ab ea diiungi velit.

Sponsalia vero spiritualia ab hoc matrimonio multum differunt: etenim illa sæpe dissoluuntur; quin & inter vnionem & ipsum magna differentia est: esto enim vnionis proprium sit, duo disparata in vnum coniungere; nihilominus hæc postea ab inuicē separari, & singula per se subsistere & manere possunt, quemadmodum ordinariè in hac Dei gratia fieri videmus, quod nimirum cito pertransit, atque exinde anima sine isthoc consortio maneat. Ita scilicet, vt id animæ notabiliter percipiat. At in alia illa Domini gratia, ita non fit, semper namq; anima cum Deo suo in illo centro remanet. Ponamus ergo vnionem esse velut duorum cereorum in vnam massam coniunctionem, qui scilicet adeo iunctim intimeque inuicem coniuncti sint, vt amborum lumen vnum sit, aut etiam ellychnium lumen & cera ipsa amborum non nisi vnum quid sint: interim tamen cereus vnus potest ab alio disiungi potest, vt omnino duo sint, vt & ellychnium à cera separari. Hic vero perinde est, ac si aqua de cælo in fluuium aut fontem aliquem caderet, vbi ambe aquæ ita vna fiunt, vt diuidi non possint, & discerni nequeant quæ nã sit aqua fluuiialis, quæ nã ex quæ cælo decidit. Est etiã quemadmodum si modicus aliquis riuus in

Lus. 24.

*Spiritus
quomodo
vni quid est
Deo fiat.*

*Sponsalia
& matrimo-
nium
spirituale
inter se dif-
ferunt vti
& vnio.*

*Comparat-
iones quæ-
bus Dei cū
anima vnio
demonstra-
tur.*

S. Matris Teresa Opera.

P P

vastum

S.
Theresia

Opera

IN VI
168

Vastū mare influeret; neq; enim s̄ vlla eius ab hoc sequestrandi oportet ratio aut deniq; quemadmodū si in cubico lo aliquo duae fenestrae viderentur per quas in ipsum magna te lucis copia infunderet; quae licet disticta & disiunctim ingrediatur, vna tamen & eadem ambre lux sunt. Hic forsitan locum habebit illud Apostoli, *Qui adhaeret Deo vnus cum eo spiritus* & fitur, quantum scilicet ad diuinum illud matrimonium; praesupponit enim, Maiestatem eius iam, per vnionem, animae se coniunxisse. Vnde & addit: *Mibi viuere Christus est. Et mori lucrū.* Sic & anima mibi hoc dicit re posse videri; hic enim est, vbi papiliunculus, quem diximus, e moritur, & quidem summo cum gaudio, cum eius vita iam sit Christus. Et hoc quidem, suo tempore, ex effectis melius intelligitur; non euidentissimè, per secretas quasdam inspirationes, peripiciat, Deum esse qui animae nostrae vitam dat. & ea quidem saepe tam viua, & aperta sunt, nullatenus vt de iis sit dubitandum; quod eas anima euidentissimè perferat, esto verbis nequeat exprimere. Verūm perfero haec adeo vehemens est, vt interdum in verba quaedam amorosa & gaudio sa prorumpat, nullatenus vt resistere posse videatur, quin dicat, *Altera mea vita! o fulcrum & basis quae me sustentas!* aliaque id genus. Non à diuinis illis vberibus, quibus Deus animam iugiter sustinet & emittit re videtur, quidam ceu lactis profiliunt radii, qui vniuersam castitatem populū confortant & corroborant, vt Dominus velle videatur, vti ipsi eo multo quo anima fruatur, aliquomodo & quadam tenore fruatur, & ex redundantissimo illo fluuio, in quem fonticulus hic aboritur est, subinde aliqua illius aquae vnda profiliat, ad reficiendos & emittendos eos, qui in rebus ad corpus spectantibus duobus illis sponulis famulandi debent. Ac veluti, si quis subito & improviso, & nihil minus cogitans in aquam immergeretur, non ideo minus eam sentiret: ad eundem patet modum, quin & maiore eū certitudine, haec operationes quas dico precipiuntur. Nam, sicuti vnda aliqua aequae decumantē nobis obtinere non poterit, nisi ea, vt dixi, aliquod principium habeat: ita etiam liquido patet, in interiori nostro aliquem esse, qui sagittas has eiacular, vitamque huic vitae det, nec non solem esse, à quo magna quaedam lux promanet, quā iam inde ab animae penetralibus ad vsq; potentias emittat. Haec vt dixi, ab hoc centro non recedit, nec pacem suam amittit: etenim qui à postolis, vnum in locum congregatis, eam dedit, illam & huic dare potest. Cogitavi ipsa mecum, hanc domini ad eos salutationem longe potius continere debuisset, quam exterius verba sonabāt: vt & id quod gloriosa Mariae Magdalene dixit. *Vade in pacem.* Nam Domini verba in nobis velut opera facta sint, talem certe ea operationem facere debent in illis animabus quae iam dispositae essent, vt in ipsis omnia quae

1 Cor. 6.

Philip. 1.

Mors animae spiritalis in quo fit.

Luc. 7.

Verborū Domini efficacitas.

anima corporeum est, amouerent, eamque purum spiritum relinquerent, vt in caelesti hac vnione, cum spiritu increato vnire se possent. Certissimum namq; est, dum nos ab omni eo quod creatura est, euacuamus, & propter amorem Dei ab ea diuellimus, ipsum Dominum nos semetipso adimpleturum. Sic quodam tempore pro Apostolis suis rogās Redemptor noster Iesus Christus, petebat à patre, vt ipsi vnū quid cum ipso & secum essent, sicut ipse esset in patre, & pater in ipso. Nescio quis hoc maior amor dari possit: Neq; negligamus, omnes huc peruenire: sic enim Maiestas eius hoc restata est, *Non pro eis autem, inquiens, rogo tantum, sed & pro eis qui credituri sunt in me.* Addit præterea, *Ego sum in eis.* Quam, o Deus bone, verba hæc vera sunt, & quam ea perfecte & intelligit anima, quæ in hac oratione constituta illa in sese reipsa videt: quamque omnes ea planè intelligeremus, nisi per culpā nostram obstaret! cum verba Iesu Christi, Regis & Domini nostri, fallere & mentiri non possint. verum, quia ipsi nos non satis disponimus, id omne quod hanc lucē impedire potest, à nobis non remouendo; hinc nos in speculo hoc quod cōtemplamur, & cui imago nostra impressa & insculpta est, non intuemur.

Iam ad id quod initio dicebamus reuertamur. Postquam ergo anima in hanc mansionē suā (in illius inquā centrū) Dominus induxit, sicuti cælum Empyreum (quod Dei habitaculum est) ad instar aliorū cælorū dicunt non moueri; sic nec in anima, cum huc ingreditur, motus illi esse videntur, qui in potētis & imaginatione esse solēt, ita quidē vt ei noceant, aut pacē illius inturbent. Videbor cuipiā velle dicere, animā, quæ eatenus peruenit, vt hanc ei Deus gratiā præstet, de sua salute iā securam esse, & quod postea non relabatur. Verū nihil tale dico: sed tã hic, quā in alijs locis vbi de hac materia tractabitur, ac dicitur, animam planè securam videri; sub intelligendum est, quamdiu Maiestas ipsius suā eam manu ita continebit, & ipsa illam non offendet. Equidem id certò scio (esto se hoc in statu ipsa constitutam videat, atque etiam multos annos in eo egerit) illam nihil sibi securi polliceri; sed maiore cum timore & metu, quàm antè solebat, cauere, ne vel in minimo Deum suum offendat; & adhuc intensissimis ei feruendi desiderijs astuare, vt deinceps adhuc diceret, denique, propè semper angere, dolere, & erubescere, quod se tam parum præstare, ad tam multa tamen obligatam esse cernat: quod sanè, non exigua ei crux est, imò verò valdè magna penitentia: nam quo interea anima illa intensiores penitētijs & afflictiones subit, eo etiam maius in se gaudium sentit. Vera autē eius penitentia & afflictio est, cum ei Deus valetudinem & vires adimit ad illam peragenda necessarias. quibus enim alio in loco ostenderim, quantū hoc hominē torqueat & vexet, hic tū id eū multo affligit intēsus quæ omnia à radice,

Ioan. 17.

Ibidem.

Anima que
in septimanam
manserunt
ingressa est,
carere pro-
prie moti-
bus.

Anima
nulla de sua
salute secu-
ra plane esse
potest.

S.
Theresiae

Opera

N VI
156

quàm in se habet, in ipsa veniant necesse est: perinde ac arbor, ramis
quarum fluenta plantata magis viret, & vberiores fructus producit.
Quid porro animae huius desideria vsque adeò miramur, cum videremus
ius spiritus vnum quid cum ea, quam dixi, aqua caelesti factus sit.

Itaque vt ad id, quod dicebam, redeam; non id ita intelligendum
est, quasi potentia, sensus & passiones semper hac pace gaudeant: immo
porro, sola in pace est. Tamen in alijs mansionibus non desunt etiam
laborum, & molestiarum tempora; ita tamen, vt pacem suam non amittant,
& est hoc ordinarium. Quomodo verò spiritus hic in hoc animato
stræ centro positus sit, res est tam dictu & creditu difficilis, vt verè ge-
nissimæ ne, quòd me non satis queam explicare, aliquam vobis occasio-
nem dem non credendi ea quæ dico; dicere namq; animam in laboribus
& afflictionibus, & simul in pace esse, videntur contraria, & ad-
telligendum difficilia.

*Anima quo-
modo simul
in laboribus
sit & pace
fruiatur.*

Vnam atque alteram similitudinem ad id ostendendam hic ad-
ferre vobis constitui; vt inam ea sint huiusmodi, vt aliquid illius de-
scribam; si verò tales non sunt, scio nihilominus in iis quæ dixi veritatem ma-
dicere. Seder, v.g. Rex aliquis suo in palatio quiescit, & regnum eius ve-
terea bellis pluitimis & varijs motibus vndique impetitur; at non pro-
pterea suo in palatio quiete, is gaudere desinit. Eodem modo fit & huius-
nam tamen in alijs mansionibus multæ occurrunt turbæ, multa que ve-
rulentia animalia, varijs quoque audiatur strepitus ac tumultus, nihil
tamen horum ad hanc mansionem penetrat, vt eam inde digredi faciat.
esto namque aliquam ei hæc afflictionem causentur, non talem tamen,
vt eam perturbent, aut pacem eius eripiant. Passiones enim ita tam de-
suefactæ sunt, vt illuc intrare vereantur, quòd obedientiores parentio-
resque inde digrediantur. Item, vniuersum corpus nobis dolet, et
si caput vegetum sit recteque valeat, nullum ipsum propterea detur-
mentum patitur.

Rideo mecum ad istiusmodi comparationes, vt potè quæ mihi
planè non satisfaciunt: at nescio alias meliores: cogitare quòd volens
ipsum verò quod dixi, verissimum est.

CAPVT III

AGIT DE PRAESTANTIBVS, QVOS ORATIO HAEC PRAE-
dicta causatur, effectibus: magna autem in us opus & attentione &
reflexione. mirum namque est, quantum inter hos, &
superiores sit discrimen.

Nunc ergo, cum dixerimus, papiliunculum hunc magna quadam
voluptate & letitia, eò quòd locum vbi quiescat ià inuenit, & C.

stus in ipso iam viuit, demortuum esse; videmus qualē vitā agat, aut qualis sit differentia inter hanc vitam, & eam cum ipse viuebat. Siquidem ex effectibus colligere licebit, num quæ dicta sunt, vera sint. Qui quantum quidē intelligere & scire possum, sint hi. Primus quædam sui ipsius obliuio, ita vt, quæ admodum dictum est, anima iam prorsus non existere videatur. nā tota ita cōparata est, vt se ipsa non cognoscat, neque meminerit sibi aut cælum, aut vitam, aut honorē reseruatū esse ac deberi, cum de solo Dei honore sollicita sit, eiq; quærendo totā se impēdat; vt appareat, Maiestatis ipsius ad illam verba, quibus & iniunxit, vt de rebus ipsius sollicita esset, se de illius vicissim sollicitum fore, iam tum re ipsa effectum aliquem fecisse. Vnde fit, vt omnium quæcumque accidere possunt, nulla cura tangatur aut teneatur; sed tantam habeat eorum obliuionem, vt, sicuti dixi, iam tum non esse, aut non velle esse videatur, nisi quando nouit, se à parte atque opera sua honorem & gloriam Dei vel modicum posse adaugere; huic enim adaugendo vitam suam quam libentissimè impenderet. Nolire id ita intelligere, carissimæ, quasi ipsa propterea aut cibum sumere, aut dormire (quod ei non medioere tormentum est) aut omnia quæ ratione sui status facere tenetur & obligata est serio curare negligat, neu de iis sollicita sit. loquimur namque hic de rebus interioribus, nam de operibus eius exterioribus pauca dicenda sunt. cum potius eam affligat & torqueat quod videat penitus nihil esse, quod suis ipsa viribus potest & valet. Quodcumq; verò vel aliquomodo ad Dei seruitium spectare ipsa intelligit, id ob quodlibet terræ huius bonum minimè prætermitteret.

Alter effectus est, intentum quoddam patiendi desiderium; non ita tamen, vt ipsam id (vti aliàs solebat) inquietet. nam desiderium, quod in huiusmodi animabus manet, vt suam Deus voluntatem per omnia in ipsis faciat, adeò extremum est, vt, quidquid Maiestas ipsius facit, bonam in partem accipiant; si enim velit vt patiantur, contenta sunt; sin minus, se non enecant, vt aliàs solebant. Sentiūt præterea hæ animæ tum intra se singulare quoddam gaudium, cum persecutiones externas patiuntur, multò maiorem tunc habentes pacem quam aliàs eas habere diximus; nullum vt in suos persecutores rancorem & simultarem concipiant, imò verò particulari quodam in eos amore ferantur: adeò vt, si eos in dolore & afflictione constitutos videant, tenerrimo compassionis affectu erga ipsos moueantur, & causam ipsorum Deo quam libentissimè & ex animo commendent. Quin imò eis, quas ipsæ à Deo recipiunt, gratis haud ægrè carerent & perderent, dummodo his conferrentur, vt hi hac ratione à Maiestate eius offendenda cessarent.

Quod verò omnium maximè hic miror & obstupefeco est, quod cum (viti iam an-

*Anima
quomodo
sibi non exi-
stere videa-
tur. Et em-
nium viti
suarum ob-
lita esse.*

*Desiderium
patiendi
quod habet
anima. Et
vt voluntate
Dei in ipsa
sint.*

S.
Theresiae

Opera

IN VI
166

Cur hic anima diu in laboribus uiuere uelit cum an te ad d. uoluerit mori.

Interdum tamen Deo fruitur desiderat.

iam ante uidistis) angores & afflictiones earum, quas præ desiderio triendi, quò Domino suo frueretur, sentire, tam intente fuerint; immo me-
men è contra tam ardès ei seruire, utq; per ipsas ipse aliquomodo lau-
detur, ac (si possent) animæ alicui prouint, desiderium habeant, ut ea
solum mori iam non desiderent, sed & ad plurimos annos in graui-
morum laborum tolerantia vitam uelint extendere, quò, si possent,
efficiant, ut uel aliquantulum sua opera & causa, Dominus dilanderet
& licet ceterò nosset, se, anima corpore iam egrediente, ad Dei conspe-
ctum admittendas, ne hilum id curant neque etiam gloriam, quæ sanctis
iam donati sunt, considerant, imò nec, pro tunc quidem eam possideri
desiderant. Suam in eo positam existimant, ut Christum crucifixum
aliquo, si possint, adiuuent, præferim, cum eum tot peccatis passum ob-
fendi uident, & quam paucissimos esse, qui ueraciter eius honoris curan-
gerant, ab alijs omnibus rebus liberi & expediti. Facendum tamen in-
terdum, cum rei huius obliuiscuntur, hæc Deo fruenti, hocque celo
emigrandi, desideria, magna cum teneritudine, illis redire, cum
quam parum ei seruiant perpendunt, at statim in se redeunt, & con-
siderant, quomodo eum aliduo apud se detineant, itaque hoc ipso con-
tèta sunt, ipsumq; uiuendi desiderium, uelut pretiosissimam, quam el-
ferre ei possint, oblationem, Maiestati illius repræsentant. Moritè uero
non magis timent, q̄ suauissimū quemdam raptum. Rei caput est, q̄
qui prius hæc desideria illis cum tam intenso dabat tormento, iam de
hoc ipsum. Sic ipse in æternum benedictus & laudatus. Itaque animarū
harum desideria iam eò non tendunt, ut delicias, ac gustus illos inter-
nos desiderent, quod ipsummet Dominum apud se habeant, ac Maie-
stas eius modò in ipsis uiuit. Certissimum porro est, vitam huius non nisi
continuum quoddam tormentum fuisse, unde efficit ut & nostra talis
sit, (altè per desideria) ducit enim nos uelut debiles & imbecilles) eò
si quando eas fortitudine sua & robore opus habere uider, ut reliquas
hanc ipsis elargiatur, nec non quamdam ab omni re creata auullionem,
& ingens semper in solitudine agendi desiderium, aut in sese rebus im-
pendendi, è quibus aliquod ad quampiam animam dimanare ac sequi
possit emolumentum, non autem ariditates, aut labores interiores, sed
perpetuam quamdam Domini nostri Iesu Christi memoriam, reueren-
tiamque in eum affectum, ad eò ut perpetuò illum celebrare & dilanda-
re uellent. Et, si forte eas sui præ dormitancia & negligentia aliquando
obliuisci contingit. Dominus ipse ita eas excitat, liquido ut pareat hinc
impulsus (aut quo alio id nomine uocem, nescio) ab inimis animæ pe-
netralibus, (uti dicebamus tum cū de impulsibus agebamus) proficisci
Vetus

Verum id hinc magna cum suavitate peragitur; non tamen procedit à cogitatione, vel à memoria, aut ab alia re quapiam, è qua intelligi queat, animam huc aliquid à sua parte contulisse. Est autem hoc ita ordinarium, & tam saepe contingit, vt satis ad hoc aduertere, & id notare liceat. Nam vt ignis, quantumcumq; luculentus is sit & magnus, nunquam flammam deorsum, sed semper sursum euibrat; sic & hinc motum hunc internum ab animæ centro procedere, & potentias eius excitare intelligitur.

Certe, tamen aliud ex hac orationis via bonum & commodum non sequeretur, quam quod in ea discimus & intelligimus, quam singulariter Deus sic de seipso nobis communicando sollicitus, & quomodo nos roget vt cum ipso assidue manere & esse velimus; mihi tamen labores omnes illi & molestias, quoscumq; nos, ad hinc tam suauibus & penetratiuis amoris ipsius argumentis fruendum subire oportere bene videretur impenit. Hoc iam tu expectas, vos credo, carissime: puto enim mox, vt quis ad orationem vnionis iam peruenit, Dominum hanc nostri curam suscipere, si modo nos ipsi in mandatorum eius obseruatione negligenter non geramus.

Quando ergo simile quid vobis eueniet, memento id huius mansionis interioris, in qua Deus in anima nostra est, proprium esse, vosq; in eius laudes effundite hoc namq; nuntium certissimo ab illo venit, vt & epistola hæc, tanto cum amore ac modo ita symbolico exarata, vt vos solas characteres eius intelligere velie, & quid per illam à vobis petat. Vestrum porro est, omnimodis curare vt Maiestati eius respondeatis, esto exterioribus occupationibus distringamini, & in aliorum conuersatione agatis. Saepè namque continget, vt, coram alijs, & in publico, hanc occultam gratiam vobis facere velit. Modus autem ei respondendi admodum facilis est, eo quod responso introsum fieri debet, vel aliquem amoris actum eliciendo, vel cum Apostolo Paulo dicendo: *Domine quid me vis facere*: Varijs autem diuersisque modis ibi ipse vos docebit, quomodo ei gratificare possitis. Et est illud tempus cum primis acceptabile, quod ipse tunc nos audire videatur. Et hæc tam subtilis amoris ostentio animam penè semper disponit, vt magna cum voluntatis resolutione facere possit ea quæ diximus.

In hoc vero manio hæc à cæteris distat, quod vix vnquam vlla in ea occurrat ariditas, aut tales inquietudines interiores, quales in reliquis omnibus per interualla æ subinde ferenda occurrebant; sed quod anima, propè semper, in quiete versetur. Dein, quod nullam timendi occasionem hinc habeat, vt eadememon sublimè hanc gratiam imitari & ementiri possit; sed in vno eodèq; esse semper maneat, ac secura sit, à Deo hanc

prof-

Diuini nuntij oportet à nostris pariter respondere

Ad. 9.

In quo hæc mansio à cæteris differat.

S.
Theresiae

Opera

IN XII

libris

proficisci. Nam sicut dictum est, sensus aut potentiae non habent hic quod se immisceant: nam Maiestas eius animae se reuelavit, eamque in se collocavit, eo in loco, quod diabolus (vt mihi quidem apparet) nec penetrare audebit, nec vt penetraret, Dominus permittet. Et omnia quas hic animae praestat, gratiae dantur, anima ne quidquam de suo conferente aut coadiuuante, nisi forte hoc, quod iam totam in Dei manus resignauit.

**Dicere vult S. M. particulares gratias, quas tunc de nouo anima facit Deus, illam autem promeritam non esse non tamen negat, quin, in quantum datur, ad eam anima ipsa cooperatur, cum sint usus alius vitales.*

Porro tam quiete, silenter, & ita sine strepitu peraguntur omnia, quae Deus animae huc conferet & edocet, vt perinde hic se res habere videretur, ac in fabrica & constructione templi Salomonis

in qua nullus omnino fragor audiebatur: sic & in hoc Dei templo, namque eius sedes & habitaculum est, in qua ipse & anima maximam cum silentio inuicem dissuauantur non est quod quis se moueat, aut quid ab intellectu quaerat, cum Dominus qui eum creauit, hic eum operum esse velit; & per tenuem quamdam rimam videre quid gerat. Licet enim visio haec subinde perdat, itaque huic suum videre prebentur, breuissimae tamen id morae est: nam (vt ego quidem censo) potentiae hic prorsus non admittuntur, sed tantum non operantur, & haerent velut attonitae & consternatae. Equidem illud miror, quod, cum iam haec usque peruenit, omnes mox raptus eius finem accipiant & cessent, nisi quod adhuc interdum eos habeat. Cessare autem raptus huius voco, quantum ad effectus illos exteriores spectat, dum scilicet sensum vsus, & calor amittitur. Dicunt tamen mihi hoc illis non nisi accidentarium esse, ac proinde verè eos non cessare, cum in interioribus potius increseant & adaugeantur. Cessant ergo raptus eo modo quo dum neque anima deinceps illas extases & spiritus elibrationem patitur, aut patitur, admodum id raro contingit, & propè semper elanculo, & non coram alijs, vti antea, quod ei satis frequens erat. Neque iam villo modo eam iuuant (vti solebant) insignes aliquot deuotionis ex aspectu extasandae occasiones, nam si piam aliquam imaginem videbat, vel concordantem aliquam (etiam tam obiter, ac si non audiret) aut etiam multam harmoniam audiebat, quod miser papiliunculus ita anxius & angustiat, ut incederet, omnia eam percellerent, ipsamque velut extra se remittebant. Nunc vero, vel quod quietis locum anima iam inuenit, vel quod in hac mansione tam multa vidit, vt iam nihil omnino ob stuporem admiretur, vel quod talem solitudinem iam non habet, cum tam iudicandum penes se contubernium ac socium habeat (aut quid denique castissimae, in causa sit nescio) postquam ei Dominus quae in hac mansione sunt ostendere, atque ipsam in illam introducere incipit, magna illius

Cur in hac mansione, cessent raptus, & quomodo.

bilitas, quæ aliàs eam mirè angustabat & lancinabat, neque eam ante deserebat, finem accipit. Forsitan id ideo est, quòd eam Dominus iam corroborarit, dilatarit, magitque habilem reddiderit: aut fortasse, quòd nunc palàm facere & declarare omnibus voluerit, quòd in secreto & occultè cum istiusmodi animabus facit, idque certas quasdam ob causas, quas Maiestas ipsius nouit; illius namque iudicia, quidquid hic in terra imaginari possumus, longè transcendunt.

Hocce, uti & reliquos omnes, quos in singulis orationis gradibus diximus effectus (& qui omnes boni sunt) Deus dat, quando iam per illud osculum, quod sponsa in Canticis tam ardentè expetebat, anima ad eum accesserit; hæcque eius petitio, quantum quidem intelligo, hic adimpletur: hic quoque ceruæ huic faucibus dantur a quæ magna in copia: hic in Dei tabernaculo deliciatur: hic columba, quam Noë, ut videret num iam aquæ & tempestas super terram cessassent, emiserat; ramum oliuæ inuenit, indicans se iam, inter mundi huius fluctus & tempestates terram firmam inuenisse. Utinam, ô bone Iesu, varia illa symbola & signa, quibus hæc animæ pax in sacra Scriptura præfiguratur ac representatur, nossem! Præsta, quæso, per misericordiam tuam, Deus meus, cū videas quantum nostra huius intersit, ut Christiani eam querere in animum inducant; quibus verò eam iam dedisti, eripere & auferre illam nolim: nam certè, quoad usque veram ipsis pacem impertias, & illuceas perducas, ubi illa finem non habebit, semper in metu & tremore viuamus necesse est. Veram inquam; non quasi hæc, de qua loquor, vera non sit, sed quòd priora illa certamina & afflictiones redire possent, si nos à Deo diuelleremus. Quid verò sensus hisce animabus fore putamus, cum fieri posse videbunt, ut etiam à tanto bono excidant? Hoc verò in causa est, ut cautiùs: maiorique cum solitudine ambulent, & sua ex infirmitate robur & fortitudinem elicere sagant, nihil ut culpâ suâ prætereant aut effugiat, quod quidem illis, ad Domino magis placendum, occurrit. Quantoque à Maiestate eius plus gratiarum ac fauoris accipiunt, eo meticulosiores sunt, plusque sibi timent; & quoniam in hisce Dei magnalibus maiorem miseræ ac vilitatis suæ notitiam adeptæ sunt, suæque ipsis peccata iam grauiora videntur; hinc sæpè ita constitutæ sunt, ut, cum Publicano, ne oculos quidem suos ad cælum sustollere audeant. Subinde vitam sibi mox finire vellent, quòd de salute sua securæ esse possent, quamquam statim per amorem quo in eum feruntur, in se reuersæ, in eadem rursus, ad ei seruendum, manere velint, uti iam antè dictum est; & quodcumque ipsas concernit, in illius misericordiam reiciunt, eique fidunt.

Summa
gratia. an-
ima etiam
possent exci-
dere si Deū
deserant.

Quam in
illis etiam sibi
timent.

S.
Theresiae

Opera

IN III
106

In interdum quoque copiosa illa gratia in causa sunt, ut seipsa magis annihilent: timent namque ne sibi eueniat, quod solet nauis memorare onuste, quae propterea ad fundum subsedit. Equidem vobis asseruero, carissimae, suam illis crucem non desisse, excepto quod haec non inquietet, nec mentis serenitatem auferat, verum, adinstat fluctus alicuius, aut tempestatum nonnullarum citò pertranseat, moxque optata redeat malacia: facit enim illa Domini, quam circumferens praesentia, ut mox omnium obliuiscantur. quem, quotquot sunt interum natura creaturae ab ipso creatae semper benedicant & laudent. Amen.

*Cruce illa
rum breuis
est.*

CAPVT IV.

IN QVO MATERIAM HANC CONCLVDIT, OSTENDENS quid sibi videatur dominus hoc tantarum gratiarum in animam impendio spectare quamque necessarium sit, Martham & Mariam coniungi & unam accedere. Magnam autem caput istud vilitatem complectitur.

Nolite verò existimare, carissimae, hos effectus de quibus sum locuta, semper vnos & eosdem & eodem in tenore in animabus his permanere. Ideò enim dixi, subindè eas à Domino in partibus naturalibus relinqui; tuncque videntur, omnia venenata, quae in caestelli huius tam pomerijs, quam mansionibus sunt, vniri & concurrere, ut de ipsis vindictam & ultionem sumant, pro toto illo tempore quo in illas grassari & saeuire nequiverunt. Verum, non diu durat; ad diem fortasse aut paulo amplius: atque in magna hac turbatione & tumultu (qui plerumque ab aliqua occasione ortum habet) liquet, quantum è bono illo, quod penes sese habet confortio animi lucrifaciat. Dat quippe ei Dominus magnum quoddam robur, ad in nulla omnino re ab illius obsequio pijsque propositis desectendum imò hæc ipsa etiam crescere & maiora fieri videantur; nec optimum aliquem motum, propositum hoc infringunt. Sed, uti dixi, est illud quam rarissimum, Domino per hoc aliud non cupiente, quam ut seipsa semper meminerit, nec vnquam obliuiscatur, quò semper humiliter de seipsa sentiat, simul & intelligat, quid & quantum Materiam ipsam debeat, quamque gratia quam recipit magna sit, itaque eum celebret ac dilaudet.

*Incertū a-
uima ad
diem sibi à
Deo relin-
quitur, &
aur.*

*Nō carent ij
qui in hac
mansiono
sunt impor-
fectionibus.*

Nolite etiam putare, eò quòd istiusmodi animae tam interlata habeant desideria, tamque firmum fecerint propositum, ad ne vnquam quidem cuiuscumque etiam rei gratia, imperfectionem committendam, idcirco eas non plurimas, quin etiam peccata, admittere. Non

quidem scienter & aduertenter: nam ad hoc cauendum, talibus singulari quodam auxilio Dominus haud dubie concurrat & adiuuat. Loquor porro de venialibus; cum de mortalibus, quantum quidem ipse in-

telligunt, plane sint immunes; * non tamen securæ prorsus, vt non fortasse occultis quibusdam, quæ ipsæ ignorant, detineantur: quod iis non vulgare tormentum & crux erit. Non minus quoque eas cruciatur & tormento sunt animæ quas vident perire: nam licet magnam quadamtenus spem habeant, de illarum numero se minime futuras; cum tamen recordantur nonnullorum quos S.

Scriptura commemorat, quiq; Domino cari esse videbantur, familiariter cū Maiestate eius communicauit, non potuit non sibi timere. Itaque quæ maiore inter vos securitate habere videbit, hæc plus alijs sibi timeat: *Beatus enim vir, teste Dauide, qui timet Dominum.* Maiestatem verò eius semper rogemus, vt nos tueatur & protegat, ne vllis eum peccatis offendamus. hæc namque maxima est, quam habere possumus securitas. sit ipse in sæculum sæculi laudatus. Amen.

Non abs re nunc futurum est, carissimæ, vobis ostendere, quæ ad scopum, & quo fine, tā magnas hoc in mundo nobis Dominus gratias largiatur. Quod tametsi ex effectibus illarum (si quidem animū aduerteritis) colligere & discere potueritis, nihilominus ipsum hinc vobis repetere cupio, ne qua vestrum fortasse, solum ad animas illas oblectandas & recreandas, eas dari existimet, quod certe insignis quidam error foret: neque enim hic Maiestas illius maiorem nobis, potest gratiam facere, quam talem nobis vitam dare, quæ vitæ quam filius illius dilectissimus in terra duxit, simillima sit & imitatrix. Vnde ipsa mihi certissime persuadere, hæc gratias non aliam ob causam dari, quam ad imbecillitatem nostrā corroborandam, vt sic pro amore & causā eius pati discamus. Semper namque obseruare fuit, eos, qui Christo Domino viciniore & propiores fuere, plus alijs laboribus & aduersis lancinatos & diuexatos fuisse. Consideremus, quid passa sit gloriosa eius mater, & gloriosi Apostoli. Quomodo tam ingētes labores & certamina paulum ferre potuisse creditis? Ex ipso sanè discamus licebit, quosnam veræ visiones post se effectus relinquant, nec non contemplatio, quando à Deo procedit; non verò dum ab imaginatione nostrā vel diaboli illusionem procusa est. An forsitan ipse his contentus delituit, aut se subduxit, quod delicijs hæc cælestibus frueretur, nec in rem vllam externam animū intenderet? Verum iam tum videtis, illum (quantum quidem

* His verbis aperit S. M. doctrina sua veritatem & sinceritatem circa certitudinem gratia ostendit. cum de animabus tam persectu, itaque à Deo per fauces presentis, quaque eius presentia modo tam speciali fruuntur (vix sunt quæ ad hunc gradum & mansionem peruenere) dicas, eas certas & securas non esse, quod nulla peccata mortalia, quæ ignorant, habeant, & hunc timorem & suspicionem eas cruciatur.

Psalm. 115.

Cur tales gratias in hoc mundo Dominus suis conferat.

Amici Dei aduersis pressi fuere.

S. Pauli labores & generositas.

intelligere possumus) ne vnā quidem à labore & molestia vacuam diem habuisse; imo nec noctem, cum suis noctu laborare manibus eum oportebat, vt sibi victum compararet. Quam iucundum mihi est, S. Petrum videre, è carcere fugientem, dum Dominum Iesum habere obuium, sibi dicente m, Romam se abire vt denuo crucifigeretur! Nunquam vero illud recolimus officium, quin, cum ad illum locum ventum fuerit, singulare intra memetipsam solatium sentiam, recogitans quales deinde S. Petrus, post illam Domini gratiam acceptam, manserit, nam et inde statim ad mortem quaerendam abiit. & sane, non parua Dei misericordia fuit, inuenire qui hanc ei inferret.

Quam, ô carissimæ, quietis & otij sui obliuisci debet anima illa, quam tam particulariter Dominus ipse inhabitat! quam parum labore & sollicita esse de honoribus, quam denique procul abesse, vt aliquo in numero haberi & reputari velit! si enim ipsa frequenter & assidue (vt par reuera est) cum ipso agat, sui ipsius quam maximè indubiè obliuiscetur. Hinc nihil aliud ipsa spectat, aut cogitat, quam quomodo Domino huic placeat, aut in quo, vel quo pacto amorem quo ipsum protequitur, demonstrat. Ad hoc, carissimæ, dirigitur omnis oratio, ad hoc erit & spirituale hoc matrimonium, vt ex hoc identidem opera & operas nascantur: hoc quoque verum signum & indicium est, esse rem & gratiam quæ à Deo descenderit, Parum namque mihi prodest, intra cellam me recolligere, solitudinem sedulo colere, in eaque varios cum Deo actus exercere, mirabilia quædam ad eius honorem & obsequium facere proponendo & promittendo; si inde digressa, oblata iam occasione, longè secus ac proposui agam. Male dixi, cum parum id profuturum dixi, cum omne quo cum Deo sumus tempus plurimum proficit: hæc proposita quæ fecimus, licet in ipsis postea compleendis debiles & fragiles simus, dabit interdum Maiestas eius, vt ad impleamur & forsitan etiam nobis inuitis & refragantibus, vt sæpè fit, videns nimirum animam aliquam valdè meticulosam, magnam illi, etiam inuita molestiam & laborem immittit, sed inde eam non nisi cum lucro & fructu educit; quod cum anima postea intelligit, sensim metus hic minuitur, quod ipsa se iam ad laborem subeundum offerat. Cum ergo diximus hoc prodesse, dicere volui, paruum id lucrū esse comparatione alterius multò maioris, quod tum sequitur, cum actibus illis inuentis & verbis opera respondent & conformia sunt; & eam quæ simul & semel omnia præstare non poterit, facere posse paulatim, voluntatemque suam, si quidem ex oratione lucrū sibi prouenire velit, mortificare: etenim intra angulos hoscæ & parietes variæ ad eam exercendam occasiones non deerunt. Ecce multo plurius quam ipsa vobis queam exprimeret.

Anima huius mansueta, non debet otium sectari.

Ex operibus colligitur gratiam à Deo venire.

Opera

N. VI

166

vestra id interest, in crucifixum Christum oculos defigite, & quidquid de mū faciatis, parum vobis videbitur. Si per opera & tormenta tam terribilia suum nobis Maiestas illius amorem parefecit, quomodo ergo vos solis verbis ei placere & satisfacere vultis? Nostis, quid sit nos vere spirituales esse? Dei nos seruos & mancipia facere, quos ipse (suo vtrique signo & stigmatē, cruce inquam signatos) in totius mundi seruos (qualis ipse fuit) diuendere possit; cum verò nostram ei libertatem tradiderimus, nullam nobis in hoc iniuriam, nec paruam gratiam præstabit. Quod nisi animæ facere proponant, parum proficient: nam totius huius fabricæ fundamentū (vti dictum est) est humilitas: & si hæc valdè vera & sincera hic non fuerit, non permittet Dominus vt multum in sublime assurgat, ne forte tota postea collabatur, & hoc in bonum vestrum cederet. Itaque vt bono hæc fundamento nitatur, date operam, carissimæ, & studeate vt omnium minimæ sitis, earumque mancipium identidem inquirendo, quomodo & qua via illis gratificari & obsequium præstare possitis; cum, quidquid quo ad hoc facturæ sitis, magis in vestri bonum quam ipsarum celsurum sit, tam solida collocantes saxa, nullum vt castello futurum sit à lapsu periculum.

*In quo vera
consistat
spirituali-
tas.*

Vnde iterum dico, hic requiri in primis, vt fundamentum vestrum non in sola vocalium precum recitatione, aut etiam contemplatione ponatis: nisi enim solidas virtutes comparare, easque assiduo exercere satagatis, semper manebitis pusillæ vt nanæ. Atque vtinam solum non cresceretis? & paræ maneretis! at iã tū nostis, eū qui non crescit, decretere: nam fieri non posse puto, vt amor in eodem gradu & esse maneat.

*Humilitas
fabrica spi-
ritualis est
fundamen-
tum.*

Videbor fortasse vobis, de primū incipientibus ac tironibus loqui; nam illos dicetis postea non nihil interquiescere posse. Verū iam antè vobis dixi, quietem, qua animæ illæ introrsum gaudent, idè illis danti, vt illam exteriùs minorem habeant. Quorsum, quæso illas inspirationes, vel (vt melius dicam) aspirationes; quorsum illos nuntios, quos à centro suo interiori ad populum qui in superiori castelli parte est, & ad mansiones quæ sunt extra eam in qua ipsa agit anima mittit, spectare putatis? An vt se ad dormiendum & somnolentiam hæ componant? Minimè gentium. Inde enim grauius ipsis bellum mouet, ne videlicet potentia & sensus orientur, & quidquid corporis huius est, intorpescat, quam mouit tum cum vna cum ipsis patiebatur. Tunc quippe non intelligebat, quantum è laborum tolerantia boni commodiue sequeretur, qui fortasse media & adminicula fuere, per quæ Deus ipsam consue perduxit. Cum autem ab illo, quod penes se haberet, confortio, multo maiores ei vires accedant (si enim hic in terra, vt ait David, cum Sanctis Sancti erimus; minimè dubitandum est, quin, si

*Anima
quies qualis
sit.*

S.
Theresiae

Opera

IN XI
168

cum ipso qui fortis est, per tam veram atq; intimam spiritus cum spiritu-
nionem, vnum quid facta sit, fortitudo ei aliqua adhaesura sit, & sic cum
Sanctos ad patiendum & moriendum fortitudinem habuisse videri-
mus) certissimum est, de fortitudine illa, quae ei sic adhaesit, omnes
qui in castello sunt aliquo modo participare; quin & ipsum corpus, qui-
lo sapere se à robore illo, quod anima habet, postquam de vino cello humi-
nariae inquam sponsus ipseus eam introduxit, nec inde egredi parum,
bibit, vigoratum & corroboratum sentire videtur: adeo ut robur hoc
etiam in debile corpus redundet; cum nimirum ad modum, quo huius-
modi, qui in stomachum traiecit, tum capiti, tum & corpori vniuerso
robur suppeditare sentimus. Itaque quamdiu viuunt, summis in labo-
ribus & molestijs viuunt, esto enim exterius multum pariat, tamen multa
plura adhuc interius eam pati verisimile est, ac bellum quod ei mouetur,
acrius esse; esto omnia ei nihilum esse videantur. Hinc ortam hanc
dubiè habere intensae illae austeritates, quas plurimi Sanctorum scie-
re, ac praesertim gloriosa Maria Magdalena, quae vitam omnem priorum
tantis in delicijs traduxerat, nec non Zelus ille & fames honoris De-
i sui, quem habuit Pater noster Elias, nec non SS. Dominicus & Fran-
ciscus, in animabus ad Deum dilaudandum excitandis & conuocan-
dis Equidem dico vobis, illos certè non parum sustinere & pati debu-
isse, sui ipsorum planè oblitos. Hoc, vellem, carissimae, assequi & obtinere
elaboraremus, & desideraremus (non quidem ut gaudijs & quiete fru-
mur, sed robur hoc ad Domino seruiendum habeamus;) ad hanc con-
tentionem serio incumbamus. Nec incedamus semita noua, & anre non cal-
cata, nam tempore opportunissimo nos perditum ibimus: Et sane noua
via foret, cogitare, nos hanc Dei dona per aliam posse viam accipere,
quam per quam ipse Dominus & oēs sancti eius ambulauerunt. Id nobis
ne in mentem quidem veniat, carissimae, at mihi credite, Martha & Ma-
riam simul ire & coniungi debere, si modo Dominum hospitio acci-
pere, eumque semper apud se detinere, non verò eum malè tractare, et
quod comedat non apponendo, cupiant. Quomodo enim Maria, sem-
per ad pedes eius sedendo, quid ei apponere potuisset, si soror Martha
ipsam non adiunxisset? Porro cibus illius est, ut, quibuscumque peccati-
mus modis, animas, quo viam salutis ingrediantur, ipsumque perpetuò
dilaudent, permoueamus.

*Via laboris
& difficultatis
incedendū
si habere
Dominum
velimus.*

*Quis sit ei
beni Domi-
ni.*

*Quomodo
Maria opti-
mam partem
elegisse dis-
citur.*

Duo verò hic mihi obijciētis. Primum, Dominum dixisse Mariam
optimam partem elegisse. Respondeo ad hoc Maria iam tum Martha par-
tem adimplerat, Dominoque seruiērat, cū pedes eius lacrymis lauando, et
capillis capitis sui eos abstergendo. Et putatis, parua id mortificationis
fuisse, quod mulier tam illustris atque ipsa erat, sic per plateas (& forsitan sola &
inco-

incomitata; neq; enim æstus amoris qui ardebat, reflectere eâ sinebat, quomodo iter) rueret, & in domum ingrederetur, quâ numquam esset ingressa adhuc quod ipsa Pharisæi obloquia & calumnias, aliaque mortificationis genera æquo animo tulerit? Noui namq; videbatur, mulierc qualis ipsa erat, taliter in ciuitate & palâ vitâ mutare, & quidē (vii nomimus) inter homines tam sceleratos, & satis ipsis esset, ad priorē vitam ei exprobrandam, videre, quod cū Christo Domino, quē tantopere ex-crabatur & abhorrebant, amicitia coleret, & vitam sanctam iâ instituere veller. Certum namq; est, eam statim vestes priores mutasse, & omnem mundum muliebrē deposuisse. Si enim & hoc tēpore homines, etiâ de ijs quæ ita nobiles & celebres non sunt, ita loquantur, quomodo tunc illos huic insultasse putandum est? Dico itaq; vobis, carissimæ, ideo meliorē partē ei obrigisse, quod in plurimis laboribus & mortificationibus fuerit: quæ tamen non fuisset alia, quàm quod Magistrum suum ita ex-olum passim omnibus videret, intolerabile sanē id ei tormentum fuerit oportet. Vt taceam plurima illa, quæ moriente Domino suo sustinuit. Equidem mihi persuadeo causam cur martyrio vitam non finierit, fuisse, quod antē, cum illum morientem vidit, martyrium dirum pertulerit, vti & reliquis quibus vixit annis, quod se ab illo absentem videret. quæ certē terribile ei tormentum fuerint oportet. Atque hinc facile collige-re est illam non semper, secus pedes Domini sedendo, in contemplatio-nis delicijs fuisse.

Alterum, quod obijciētis, erit, nō posse vos animas vllas ad Deum adducere, nec adducendū modum aut rationem habere; esse alioquin ad hoc paratissimas; sed, cum docere ac prædicare, sicut Apostoli fecerunt, nequeatis, nescire vos quo ipsas modo ad Deum adducatis. Iam aliquoties scripto ad obiectionem hanc respondi; & nescio an non etiam in hoc ipso tractatu. Sed, quoniam res est, quam vobis subinde per cogitationem transire credo, idque per ardentia quæ Domi-nus vobis dat desideria, iterum de hac ipsa tractare & loqui susti-nebo. Iam alio in loco vobis dixi, subinde eacodæmonem ingen-tia quædam in nobis desideria excitare, vt sic ijs quas præ manibus ha-bemus, ad Domino in rebus quæ faciles & possibiles sunt seruiendum, occasionibus manum non admoveamus, sed satis nos fecisse existime-mus, dum quædam quæ factu nobis impossibilia sunt, desiderauimus. Vt ergo taceam, quod per orationem permultum alios iuuare possitis, nolite vniuerso omnino mundo prodesse velle, sed ijs tantum, quibuscū-viuitis & assiduè tractatis: vnde fiet, vt opus vestrum maius & dignius futurum sit, quod plus his, quam reliquis, debeatis. An exiguum fa-cere vos lucrum putatis, dum humilitas & mortificatio vestra

tam ma-

*S. Maria
Magdalena
mortifica-
tiones &
martyria.*

*Diabolus
cur sape de-
sideria inij-
ciat alios
lucrificandi*

*Quomodo
Religiosa
animabus
prodesse
queant.*

S.
Theresia

Opera

IV M

166

tam magna est, & dum omnibus seruire paratæ estis, & tanta in illis oritate, & in Deum amore ferimini, vt ignis hic vester omnes accendat, & reliquarum virtutum vestrarum exercitio semper eas ad similes acquirendas excitetis? Sanè id non paruum, sed per magnum vobis erit lucrum, nec non acceptissimum Deo obsequium præstabitis: & dum id quod potestis opere exequemini, intelliget Maiestas eius, plura vos facturus, itaque tantum pro eo vobis mercedis persoluet, quantum si multas Deo animas lucrata essetis. Dicitis, hoc non esse illas conuertere, quod omnes sint bonæ. Quid hoc ad vos? Quo illæ meliores erunt, eo ipsarum laudes Domino erunt acceptiores, & oratio proximo vilior.

Conclusio
suis libri.

Denique, carissimæ, id in quo nunc finem facio, illud est, ne totres sine fundamento ædificemus: neque enim tam Dominus operum magnitudinem, quam amorem, ex quo illa præstantur, intuetur; cumque facimus id quod possumus, efficiet Maiestas eius, vt quotidie plura & plura præstare possimus; dummodo non statim delassetur, sed modico illo spatio quo vita hæc durat (quod forsitan breuius erit, quam existimemus) Domino tū interius, tum exteriùs id quod poterimus sacrificium offeramus; quia id Maiestas illius coniunget & vniet sacrificio illi quod ipse pro nobis in cruce Patri suo obtulit, vt eum id inde valorem accipiat, quem voluntas nostra promerita fuerit, quantumlibet opera exigua sint. Det Maiestas ipsius, carissimæ sorores ac filie, omnes inuicem aliquando ibi videamus, vbi eum in perpetuum laudemus; illi quoque gratiam concedat, ad vel aliquid faciendum eorum que vobis hic præscribo, idque per merita filij eius vnigeniti, qui vnà cum ipso vniuit & regnat in sæculorum secula. Amen. Dico enim vobis, in non mediocrem mei confusionem hanc scriptionem cedere, quapropter vos, per eundem Dominum rogo, vestris vt in orationibus miseræ huius peccatricis memoriam faciatis.

S. Matris
quæ militas.

TAmetsi cum Tractatū hunc scribere aggrederer, magnam illam, de qua inuis ego contradictionē senserim: tamen, illo iam absoluto & ad finem perducto, singulari quoddam mentis gaudium sensi: Vnde quem ei scribendo impendi laborem, quam optimè impensum reputo, licet eum per exiguum & valde modicum fuisse censam. Porro considerans carissima, quam arctè stricteque reclusa sitis, & quam paucas vestri restaurandarum occasiones habeatis, & in aliquibus monasterijs vestris non eas esse labores ad domuum commoditates quas haberi par esset, solatio vobis & recreationi fore, patet in Castello hoc interiori recreationem & voluptatem capere, cum, etiam non petita Superioris facultate, in id ingredi, & quacumque libuerit, hora per ipsum exspicari possit. Porro quidem est, non posse vos vestro Marte & viribus, esto eas quam maxime ad

Deo videamini, in omnes & singulas mansiones ingredi, nisi ipse castelli Dominus vos il-
 lus introducat. Atque ideo vos moneo, vt, si aliquod in ingredienda impedimentum &
 obstaculum sentias, nullam contra violentiam adhibeatis: nam in tantum per hoc eū
 offenderetis, vt magnum vos exinde laborem subire oporteret ad ingrediendum. Humi-
 litatem mirā is diligit: & vos reputando tam viles, vt ne quidem in tertiam mansionem
 admitti digna sitis, facilius illius gratiam & benevolentiam promerebitis, vt vsque in
 quintam vos introducat; & in ea sic illi seruire poteritis, sapius eandem frequentando
 & adeundo, vt tandem in illam, quam ipse sibi reseruat, mansionem vos admittat; &
 qua non amplius exinde egrediamini, nisi vos Præpositus inde euocet, cuius vos voci ac vo-
 luntati equè auscultare magnus hic Dominus vult, ac sua. Vnde licet vos sapius, illa iu-
 uente, extra mansionem hanc esse contingat, semper tamen, atque ad eam redditis, ia-
 nuam vobis apertam habebit. Vbi semel castello hoc frui assueti fueritis, in reliquis om-
 nibus rebus, quantumuis laboriosissimis, quietem inuenietis, certa cum spe denuo illuc re-
 deundi; & hanc tamen a vobis poterit tollere. Esi verò hic non nisi de septem Mansionibus
 egerimus, habet tamen vnaqueque illarum alias varias infernè, superne, & ad latera;
 amanos quoque hortos, fontes, labyrinthos, aliag, plurima tam iucunda, vt vos ipsas in
 magni Dei, qui ad imaginem, & similitudinem suam vos fecit, laudibus annihilare op-
 taretis. Si in methodo, qua huius castelli vobis aliquam dare notitiam studeo, boni a-
 liquid inueniat, certissimo credite, ad Dominum pro vestro solatio & profectu dixisse,
 quod verò malum inuenietis, id à me dictum putate. Itaque per desiderium illud quod
 habeo, vt aliqua ex parte vobis occasio & adiumento ad huc Deo & Domino meo
 seruendum, esse possim, vos obsecro, vt, quotiescumque hac legetis, meo nomine Maiesta-
 tem eius maximopere laudetis, ab eoque Ecclesia ipsius incrementum, hæreticorum
 illum inuasionem, mihi verò peccatorum meorum remissionem, & à Purgatorio ereptio-
 nem liberationemque (ibi enim fortassis detinor, quando hæc vobis legenda proponen-
 tur, si quidem, postquam viri crudeli ea examinerint & excusserint, non indigna qua
 legantur, censeantur) postuletis. Si quem verò in his errorem necabit, id eò factum pu-
 tate, quia rem melius non intelligo; nam in omnibus me submitto & subdo vs qua credit
 S. Ecclesia Catholica Romana, quia in illa vivo, & demum viuere ac mori velle me pro-
 testor ac promitto. Sit Dominus Deus noster semper laudatus ac benedictus: Amen, A-
 men.

Tractatus huius scribendo finis impostus in monasterio S. Iosephi Abulensi, anno
 salutis millesimo, quingentesimo, septuagesimo septimo, pridie S.
 Andree, ad maiorem Dei gloriam qui viuit & regnat
 in perpetuas æternitates.
 Amen.